Dosarul afacerilor lui Erbaşu

FLACĂRA

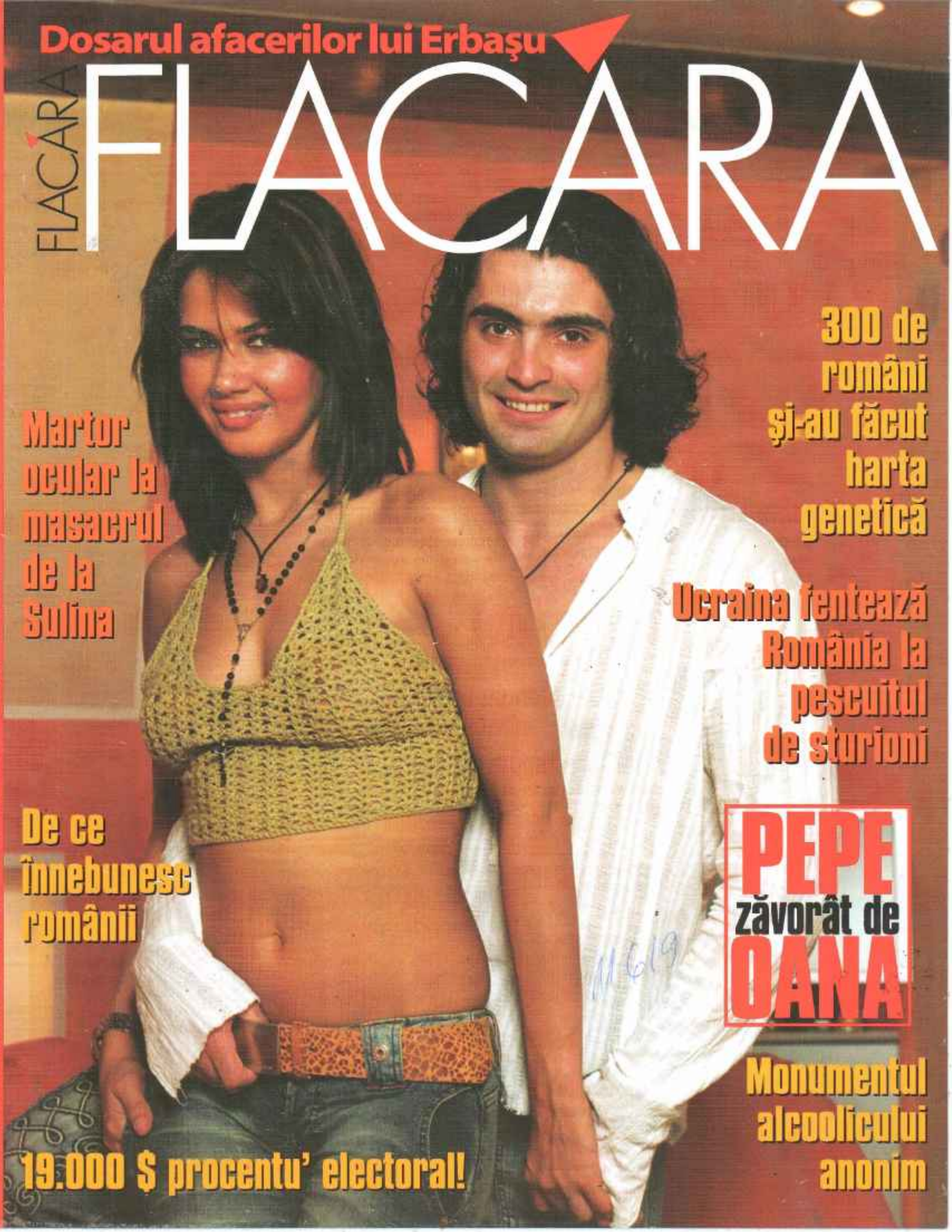

300 de români şi-au făcut harta genetică

Martor ocular la masacrul de la Sulina

Ucraina fentează România la pescuitul de sturioni

De ce înnebunesc românii

PEPE zăvorât de OANA

Monumentul alcoolicului anonim

19.000 $ procentu' electoral!

Revista ilustrată fondată în 1911 • Serie nouă • Nr. 7 / iunie 2004 • 100 pagini • 40 000 lei

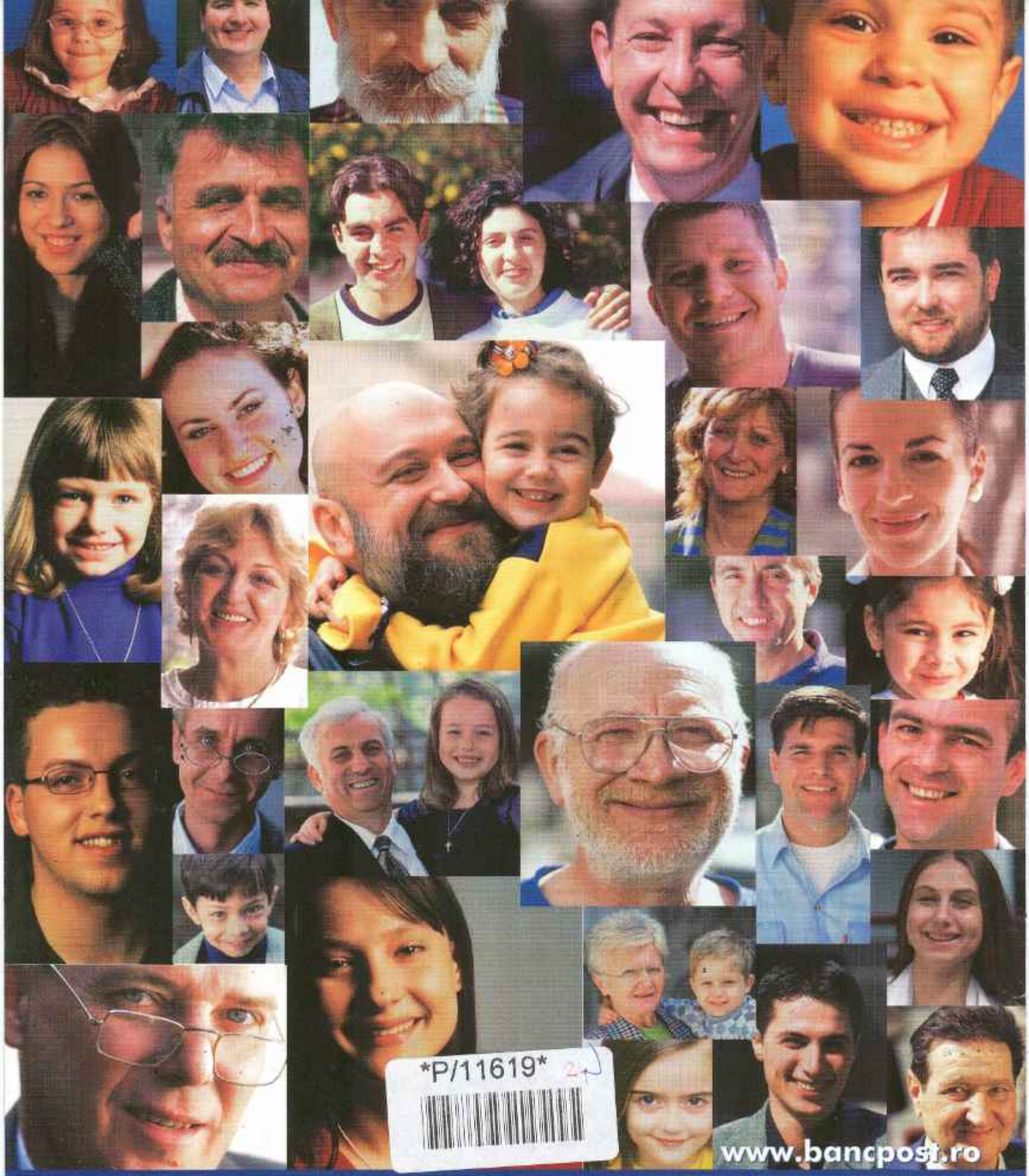

P/11619

www.bancpost.ro

BANC POST
O bancă a tuturor

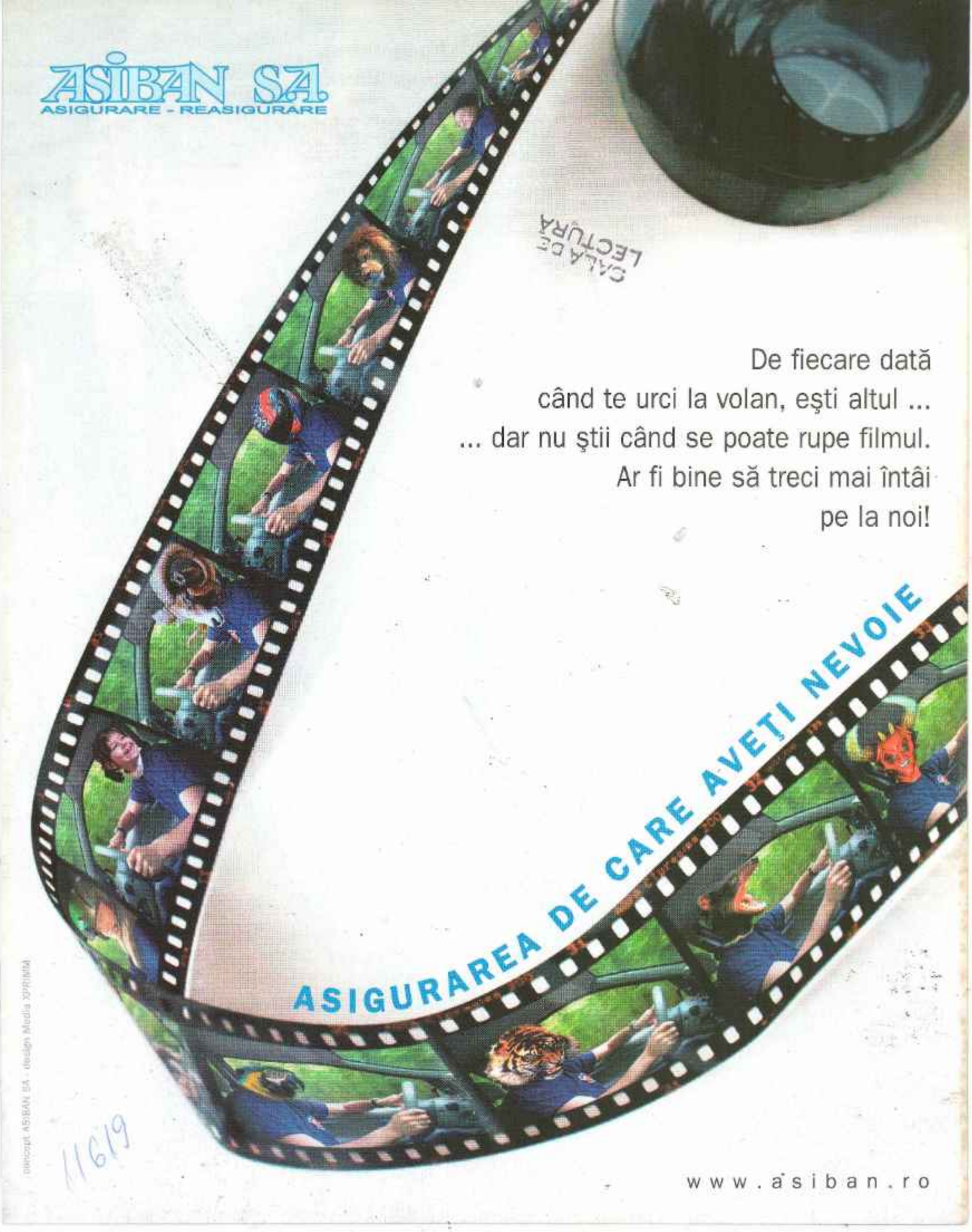
ASIBAN S.A.
ASIGURARE - REASIGURARE
De fiecare dată
când te urci la volan, eşti altul ...
... dar nu ştii când se poate rupe filmul.
Ar fi bine să treci mai întâi
pe la noi!
ASIGURAREA DE CARE AVEŢI NEVOIE
www.asiban.ro

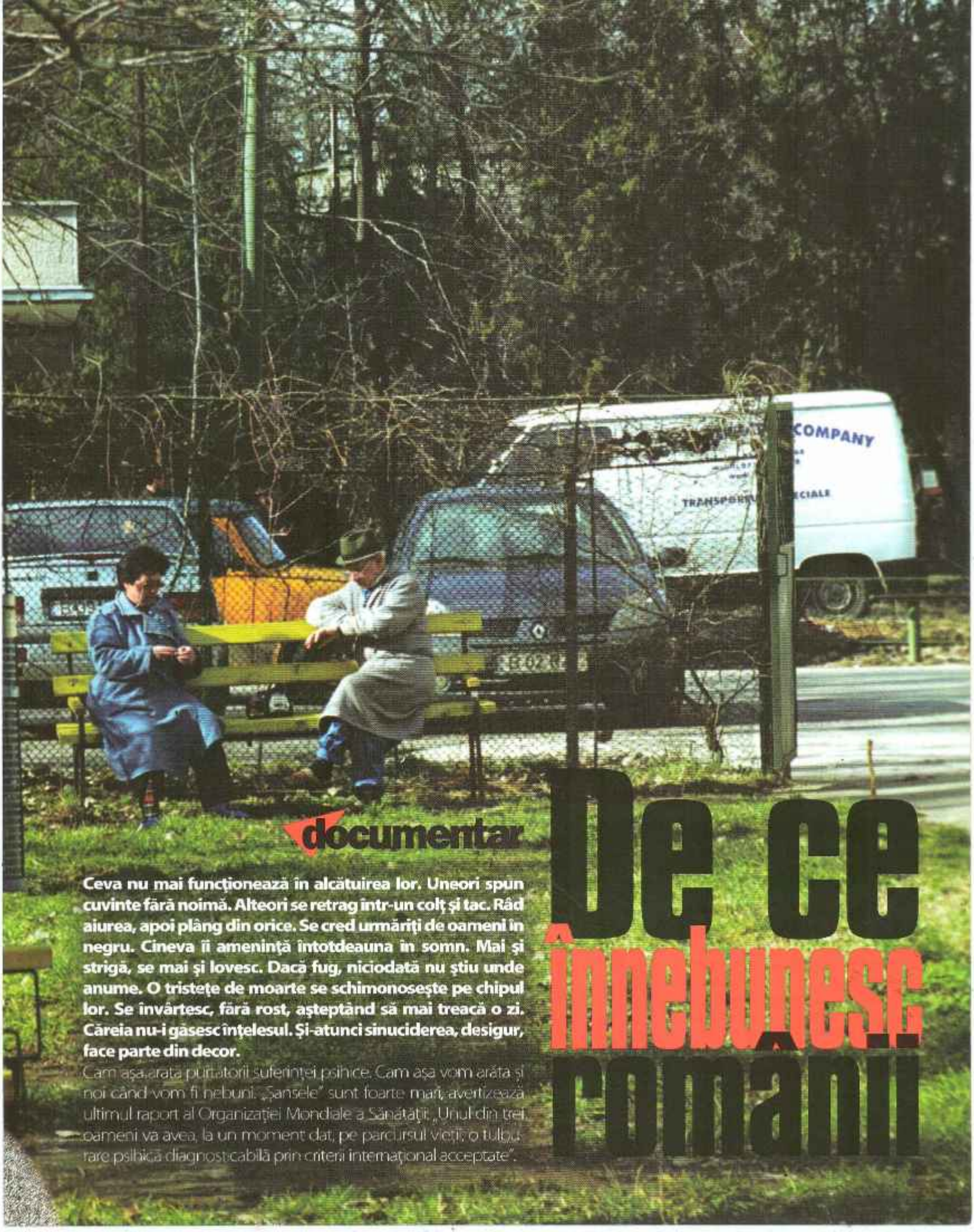

documentar

De ce înnebunesc oamenii

Ceva nu mai funcționează în alcătuirea lor. Uneori spun cuvinte fără noimă. Alteori se retrag într-un colț și tac. Râd aiurea, apoi plâng din orice. Se cred urmăriți de oameni în negru. Cineva îi amenință întotdeauna în somn. Mai și strigă, se mai și lovesc. Dacă fug, niciodată nu știu unde anume. O tristețe de moarte se schimonosește pe chipul lor. Se învârtesc, fără rost, așteptând să mai treacă o zi. Căreia nu-i găsesc înțelesul. Și-atunci sinuciderea, desigur, face parte din decor.

Cam așa arată purtătorii suferinței psihice. Cam așa vom arăta și noi când vom fi nebuni. „Șansele" sunt foarte mari, avertizează ultimul raport al Organizației Mondiale a Sănătății. „Unul din trei oameni va avea, la un moment dat, pe parcursul vieții, o tulburare psihică diagnosticabilă prin criterii internațional acceptate".

„Îmi vine să mă sinucid ca și cum mi s-ar face sete"

În 1987 s-a răsturnat cu mașina pe Transfăgărășan. Cel puțin așa i-a spus bărbatul, că ea nu-și mai aduce aminte. După o amnezie de trei luni, s-a trezit într-o lume pe care n-o recunoștea. De atunci, Elena locuiește mai mult prin spitale decât acasă, la Curtea de Argeș. Medicii au diagnosticat-o cu *tulburare afectivă bipolară*. Asta înseamnă, într-un limbaj comun, că trece ușor dintr-o extremă în alta. Este când de-o tristețe sfâșietoare, cu șiroaie de lacrimi, gata să se sinucidă, când veselă din nimic, uimită și ea de hohotele isterice de râs. Noi am găsit-o într-o stare oarecum normală. Nu prea avea chef de vorbă, dar ne-a povestit câte ceva, la rugămintea medicului curant: „Nopți la rând am coșmaruri cu un accident în care mi se sfărâmă capul. Mi se pare că toată lumea are ceva cu mine, că mă urmărește cineva care vrea să-mi facă rău. Mă simt umilită și mi-e frică. Nu știu exact, dar cred că din cauza bolii mele s-a destrămat și familia. Fata mea a fost internată în stare de șoc, pentru că nu se mai poate odihni de trei ani. De când a divorțat. Nepoții au rămas cu tatăl lor. Aș vrea să-i mai văd, dar nu știu unde sunt. Nu pot să nu mă gândesc la toate astea, deși doctorii spun că îmi provoacă rău. Îmi vine să mă sinucid ca și cum mi s-ar face sete. Sau să plec, așa, aiurea, în lume. Și chiar am făcut-o. Norocul meu a fost că am căzut pe stradă. Și m-au adus niște oameni înapoi la spital". ■

„Până și respirația mi se pare un efort inutil"

Croșetează cu un zel ciudat. Ca și când toată viața ei ar depinde de împletitura cu pricina. Se oprește doar ca să adune scamele imaginare de prin salon. Și să arunce o privire pe geam, că „Doamne, ce-au mai înverzit copacii!" Se vede de la o poștă că Maria este o fire sensibilă. Ar vrea să vorbim despre Miorița, despre pictură, despre ruptura dintre om și mediul natural. Pare jenată de suferința ei psihică. *Tulburare depresivă recurentă*, în limbaj de specialitate. O disperare continuă, mai pe înțelesul nostru. Provocată și agravată de viața de zi cu zi. Cu oboseala, sărăcia și toate necazurile ei. Care au doborât-o pe Maria: „Lucram într-un cabinet de stomatologie. Eram stresată de criza generală din sistemul medical. Nu aveam de nici unele, de la vată la seringi sau medicamente. În condițiile astea, mi-era teamă pentru sănătatea pacienților. Știam că nu-i pot ajuta cum ar fi trebuit. Ei veneau traumatizați de durere, eu îi tratam cu bunăvoință și cam atât. Era ca la teatru, că le mai și zâmbeam. Ca să le ridic moralul. Acasă mă așteptau alte responsabilități, doi copii, curățenie, mâncare, rate pentru apartament, rafturi goale în frigider... Și iar zâmbeam, că doar așa învățasem că se înfruntă viața. Am tot făcut actorie, și la serviciu și în familie, până când am căzut. Nu mai eram eu, îmi venea să plâng tot timpul, nu mă mai puteam concentra. Îmi doream să nu mai văd pe nimeni, să rămân singură într-un colț. În 1991 am stat internată opt luni. Parcă mă mai pusesem pe picioare. Numai că iar a venit viața cu tăvălugul ei: greve, șomaj, sărăcie cât cuprinde, oameni triști pe stradă, copii zdrențuiți. Eu sufăr pentru toate astea. Nu că aș vrea, dar nu pot altfel. Cred că disperarea asta am transmis-o și copiilor mei. În urmă cu trei ani, una dintre fete s-a aruncat pe geam și a murit. Avea 23 de ani, era studentă la informatică. Mă simt vinovată că n-am putut-o învăța să accepte lumea asta, să se adapteze. Și cealaltă fată suferă de depresie, acum este însărcinată și se află sub tratament. În condițiile astea, vă dați seama că nu mă pot vindeca. Duc prea multe răni după mine. Nu mai simt nici o bucurie, nu-mi place să fac nimic. Până și respirația mi se pare un efort inutil". ■

Nu-și dorește nici măcar să se vindece

„N-am ce să vă spun despre viața mea, mie nu mi s-a întâmplat niciodată nimic". E clar că Mircea n-are chef de taclale. Vrea doar să fie lăsat în pace, la locul lui din salonul 23. Îmi vine ideea să-i ofer o țigară. Ne mai plimbăm, ne mai împrietenim. Are 41 de ani și este pensionat din motive de boală psihică. Banii nu-i ajung nici de medicamente. Noroc într-o fundație umanitară, altfel zice c-ar muri de foame. La spital l-a adus familia. Devenise obositor, cu toate problemele lui: nu dormea, nu mânca, nu vorbea cu nimeni. N-a fost întotdeauna așa. Lumea lui s-a prăbușit după o decepție sentimentală. De atunci și-a pierdut echilibrul, simțul realității, cheful de viață. „Dacă vă uitați la mine, am privirea tulbure. Și-atunci prin ceață văd tot ce mișcă în jurul meu". Mircea nu-și mai dorește nici măcar să se vindece. Cu sau fără *tulburare schizo-afectivă*, viața i se pare tot de doi bani. ■

Pastile pentru suportat societatea

Eugen este unul dintre cei mai talentați fotoreporteri. Plin de premii și, într-o vreme, chiar de bani. Agențiile străine i-au cumpărat adesea fotografii. Mie mi se pare un om normal. Pe fișele lui de internare la psihiatrie, însă, scrie *psihoză discordantă*, în prima fază, și *schizofrenie*, acum. Suficient de inteligent pentru asta, pacientul nostru își domină suferința. O povestește și o întoarce pe toate părțile. În ideea nobilă ca noi, ceilalți, să ne putem feri de ea: „La un moment dat, am simțit că merg contra valului. Eu trăgeam pentru calitate, colegii mei pentru bani. Fiecare succes jurnalistic îmi aducea câțiva dușmani în plus. Trustul în care lucram îmi lua tot timpul. Așa era modelul, ca nu cumva să faci și altceva. Cum ar fi să mai și gândești, de exemplu. Mă simțeam ca într-o închisoare, nu mai vorbeam cu nimeni, comunicam doar prin fotografie. Stresul ăsta l-am dus, apoi, în familie și în viața intimă. Le-am stricat pe toate. Când le-am spus șefilor mei ce cred despre un astfel de sistem, m-au dat afară. Sunt șomer de trei ani. Am acceptat că s-ar putea să am o problemă de adaptare și am mers la psiholog. Toate bune și frumoase până au venit unii, în cabinetul cu pricina, să se intereseze de soarta mea. Că, vezi Doamne, lucrasem cu secrete de stat. Întreruperea psihoterapiei nu mi-a făcut prea bine. Mama s-a speriat și m-a dus la spital. Am avut o tentativă de sinucidere, că eram umflat de medicamente. N-am reușit decât să stau două săptămâni închis, la secția de izolați. Atunci eram cu psihoză discordantă. Ceea ce înseamnă că între mine și mersul societății este o discordie tragică. Lucru perfect adevărat. M-au tratat și cu șocuri electrice. Mă rog, ei îi spun *somnoterapie*. O ștergere a memoriei de scurtă durată. După vreo șase ore de somn, m-am trezit ca din moarte. Întrebam colegii de salon cine sunt, cum mă cheamă. Cică e bine să mă eliberez de memoria asta, mi-a spus doctorul. Ca să mă pot odihni. Mie mi se pare o aiureală. Ar trebui să mă pot odihni în lumea reală, cu memoria întreagă. Mă rog, nu știu cum o să pot scăpa de asta. Eu spun că societatea în care trăiesc e dementă, ea zice că nebunul sunt eu. La ultima internare, în aprilie, anul acesta, diagnosticul mi-a avansat la schizofrenie. Adică o ruptură între mine și lumea în care trăiesc. Nimic mai adevărat. Dacă mă uit la televizor, de exemplu, fără să iau medicamente, vomit, pe bune. Nu mai suport atâția idioți pe metru pătrat. Normal că tratamentul nu mă vindecă de toate acestea, dar mă ajută să le suport mai ușor. Medicamentele astea ridică nivelul serotoninei, o substanță responsabilă de starea noastră de bine. Și uite-așa mai suport încă o zi societatea asta... schizofrenică".

Eugen crede că se poate salva prin scris. Cartea la care lucrează acum este un fel de „manual al ratării perfecte". Citim din *cuvânt înainte:* „Iar dacă ratarea mea ar fi doar a mea și numai a mea, atunci aș sta liniștit. Dar o văd, perfidă, matematică și rece, cum vă pândește din umbră pe toți, oricât de minunați ați fi".

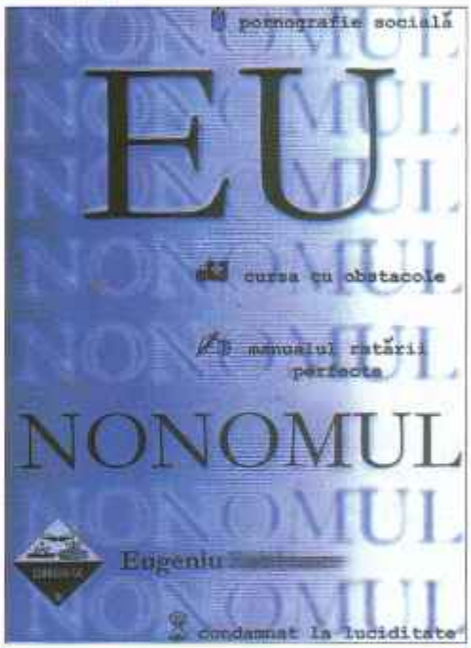

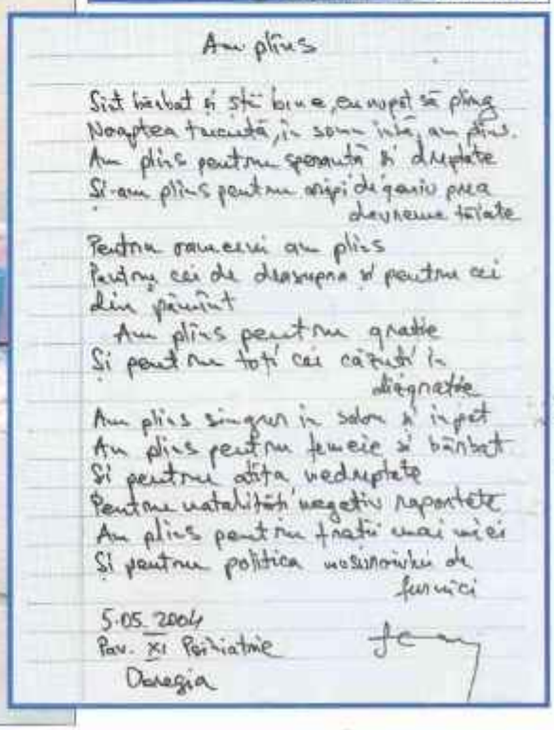

Am plâns

Sînt bărbat și știi bine, eu nupot să plîng
Noaptea tăcută, în somn însă, am plîns.
Am plîns pentru speranță și dreptate
Și-am plîns pentru oripilă gaiu prea
devreme tăiate
Pentru oamenii am plîns
Pentru cei de deasupra și pentru cei
din pămînt
Am plîns pentru oratie
Și pentru toți cei căzuți la
disgratie
Am plîns singur în salon și în pat
Am plîns pentru femeie și bărbat
Și pentru atîta nedreptate
Pentru natalitățî negativ raportate
Am plîns pentru frați mai mici
Și pentru politica nesimțirii de
furnici

5.05.2004
Pav. XI Psihiatrie
Doneția

Spitalele de psihiatrie sunt asaltate și de cazuri sociale. Oameni fără nici o sursă de existență și fără adăpost, sau „uitați" de familie din cauza suferinței psihice. Nea Costel „locuiește" la Spitalul *Obregia* de peste zece ani. Sănătos ori bolnav, oricum nu are unde să se ducă.

Nivelul de anx

De vreme ce în România nu există studii epidemiologice recente, pe motiv că sunt foarte costisitoare, nu avem decât să ne raportăm la statisticile internaționale în domeniu. Asta înseamnă că o treime din populația adultă, respectiv peste cinci milioane de români, suferă sau vor suferi de o tulburare psihică. Medicul Radu Mihăilescu, directorul Spitalului *Alexandru Obregia*, din București, susține că nu avem nici un motiv pentru a crede că ne situăm sub acest nivel: „Dimpotrivă, există suficiente indicii care sugerează, în ultimul deceniu, valori semnificativ mai mari în raport cu media europeană: deteriorarea generală a stării de sănătate, expansiunea abuzurilor și a dependențelor de substanțe psihoactive, creșterea ratei suicidului, declinul economic, spectrul șomajului, și, mai ales, scăderea nivelului de trai". În aceste condiții, „capacitatea" asistenței psihiatrice din România a fost depășită demult. Numărul de locuri din spitale este printre cel mai scăzut din Europa, respectiv 76 de paturi la 100.000 de locuitori. Și specialiștii sunt puțini. Într-un interval de șase luni, unui psihiatru îi revin peste trei mii de persoane cu tulburări psihice. Adică peste 500 pe lună și mai mult de 16 pe zi, dacă lucrează și sâmbăta și duminica. Situație în care, într-o bună zi, doctorul va veni la spital ca pacient.

Se spune că nimeni nu se naște nebun. Unii oameni, însă, au o vulnerabilitate genetică. Sunt mai sensibili, că așa i-a lăsat Dumnezeu. Nu pot fi indiferenți la ceea ce se întâmplă în jurul lor,

ietate socială dăunează grav sănătății

suferă aproape pentru orice. De aici până la bolile psihice nu mai este decât un pas. La întrebarea *De ce înnebunesc românii*, cam așa ar suna primul răspuns. Celelalte, însă, țin mai mult de societate decât de individ. Conf. dr. Dan Prelipceanu, șeful catedrei de psihiatrie a Universității de medicină *Carol Davila*, din București, susține că, în ultimii ani, condițiile de capitalism sălbatic din România au înmulțit afecțiunile psihice: „Bolnavii care vin la cabinet sunt disperați, cel mai adesea, din motive sociale. Și-au pierdut locul de muncă sau nu au nici o siguranță asupra lui, au probleme locative, nu se mai descurcă financiar... Eu le prescriu medicamente și ei îmi spun că nu au bani să le cumpere. Nivelul de anxietate socială este foarte crescut. În aceste condiții, psihicul cedează destul de ușor. Să ne gândim numai la faptul că, oficial, peste 40% din populația țării trăiește sub pragul sărăciei. Oamenii ăștia se trezesc în fiecare dimineață sub presiunea situației lor tragice. Azi așa, mâine la fel, până când disperarea se transformă în boală".

Pe fondul acestei vulnerabilități sociale, dublată cu o predispoziție genetică, orice pierdere sau eșec din viața personală poate declanșa o depresie majoră. Moartea unei persoane apropiate, divorțul sau iubirea neîmpărtășită, adulterul, accidentele grave, problemele de afaceri sau de sănătate sunt tot atâtea cauze pentru boli psihice dintre cele mai grave. Chiar și evenimentele în care nu suntem implicați direct ne pot traumatiza. Specialiștii au remarcat o creștere a cazuisticii după cutremure, inundații și revoluția din 1989. Este de așteptat și „lotul Mihăilești", pentru că imaginile acelea de coșmar cu siguranță că vor afecta câteva persoane mai sensibile.

Din punctul de vedere al vulnerabilității la suferința psihică, viața noastră are trei perioade critice: adolescența, criza vârstei adulte (în jur de 40 de ani) și pensionarea, cu șocul încetării perioadei active. Cine iese întreg din toate astea, are toate șansele să ajungă sănătos psihic pe lumea cealaltă.

Lăsând la o parte gluma, să revenim la acea o treime din populație care este afectată de bolile psihice. Cu atât mai grave cu cât sunt ignorate, în prima fază. Bolnavii apelează la psihiatru doar când ajung în stare gravă și când, de regulă, o depresie banală s-a transformat, deja, în episod depresiv major, să zicem. Dacă primele semne ale suferinței psihice ar fi tratate cu seriozitate, cu siguranță că spitalele de psihiatrie ar avea pacienți mai puțini. Sau măcar recuperabili. Insomniile, accelerarea pulsului, pierderea poftei de mâncare, scăderea în greutate, nervozitatea, neliniștea, oboseala prelungită, scăderea rezistenței la efort, lipsa de eficiență și de chef de viață sunt semne clare ale dereglării psihice. Cei care nu le bagă în seamă riscă să-și piardă echilibrul definitiv.

text **Liliana Petruș**
foto **Octavian Tibăr** și **Robert Hanciarec**

În ultimii 20 de ani, psihiatria mondială a fost revoluționată, pur și simplu, de noi generații de medicamente antidepresive și antipsihotice, care au schimbat fața unor boli foarte grave. Psihiatrul Radu Mihăilescu susține că românii nu prea au acces la ele, pentru că sunt foarte scumpe: „Nu avem posibilitatea să-i tratăm pe toți pacienții la același nivel. Uneori intrăm în situații etice nu prea elegante, pentru că trebuie să alegem și pe criterii non-medicale".

„De ce înnebunim, domnule doctor? Ce se întâmplă atunci, ce nu mai funcționează în noi?" „Greu de spus", răspunde psihiatrul Dan Prelipceanu. „Să zicem că au loc niște dereglări intime, niște modificări hormonale, în urma cărora sistemul nervos se dezechilibrează. Atunci se produce o alarmare a organismului, o spaimă că nu rezistă la presiunea la care este supus. Variantele sunt doar două".

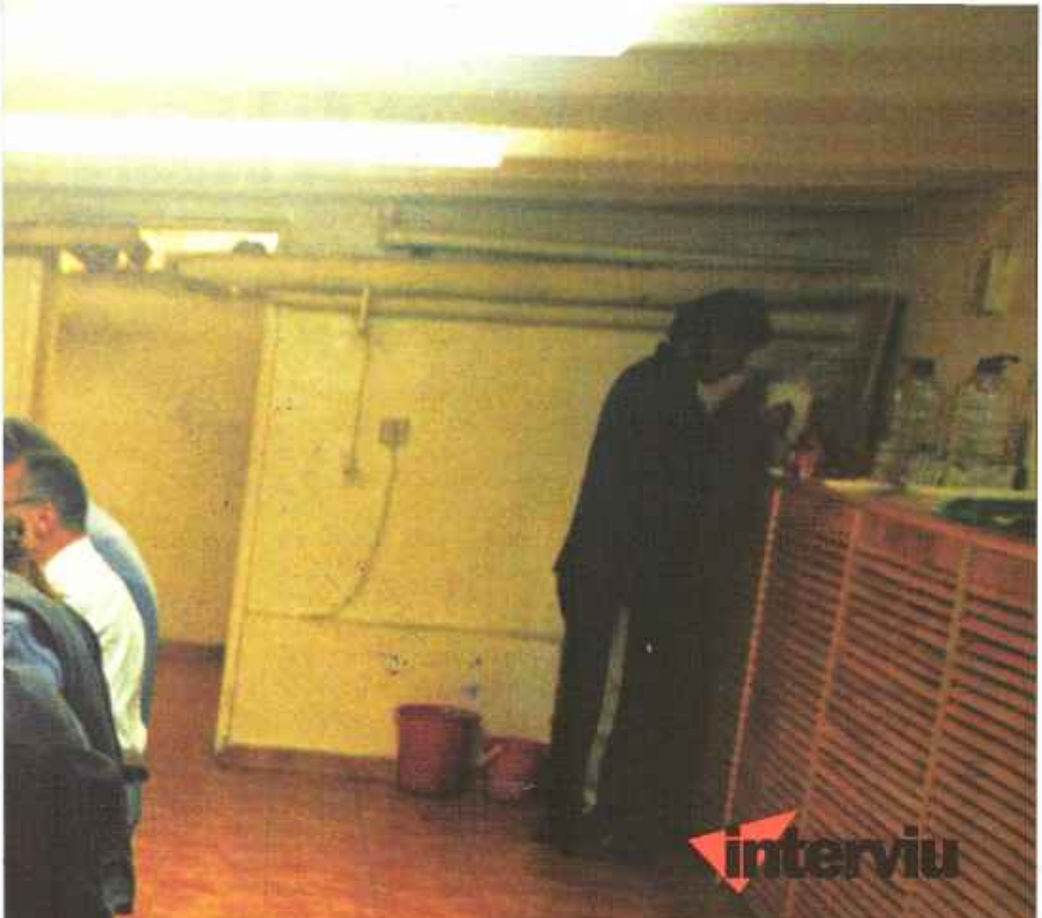

interviu

Îl cheamă Viorel. Are, probabil, şi un nume de familie, dar în contextul dialogului de mai jos acesta e un amănunt fără relevanţă. Pentru că Viorel este AA, adică „Alcoolic Anonim", deşi cândva era un foarte bun programator de software, absolvent de Matematică. Băutura l-a pus jos, ingenunchindu-l – şi a fost nevoit să se recunoască învins. A pierdut tot. Cu greu, printr-un efort pe care îl intuiesc numai cei care înţeleg cât de dureroasă poate fi dependenţa de orice fel, a reuşit să renunţe la alcool. De mai bine de şase ani, însă, ajutându-se pe sine şi ajutându-i pe alţii, duce în fiecare zi o luptă cumplită: aceea de a rămâne departe de alcool, fie că e vorba de un banal pahar de bere sau de aparent inofensiva picătură de vin adunată în linguriţa pentru împărtăşanie.

Monumentul alcoolicului anonim

De când sunteţi la *Alcoolicii Anonimi*?

– Din 1997.

– Când aţi ajuns aici, ce se întâmpla cu dv.?

– De mai bine de un an sau doi ajunsesem în situaţia în care nu mai puteam fără alcool, devenise ca o dependenţă de drog.

– Probabil că lucrul acesta nu s-a întâmplat dintr-o dată. Cum aţi devenit alcoolic?

– Eu am avut o ascensiune destul de dificilă, tata cizmar, mama casnică, dar eu am făcut Facultatea de Matematică. Cele mai grele probleme au fost legate de faptul că a treia fetiţă a mea s-a născut cu probleme congenitale la inimă, iar din cauza asta soţia a fost nevoită să întrerupă serviciul. Timp de zece ani a trebuit să mă descurc dintr-un salariu de programator de soft la Institutul de Studii şi Proiectări Energetice (ISPE) şi nişte meditaţii pe care le mai cădeam la matematică. Acest efort m-a dus într-o depresie pe fond de suprasolicitare, cu pierderea capacităţii intelectuale.

– Ce înseamnă că v-aţi pierdut capacităţile intelectuale?

– Mi s-a întâmplat deodată, la o preparaţiune, venise un copil acasă... Simţeam că ştiu, simţeam că pot să-l ajut, dar, undeva, între mine şi intelectul meu, memoria mea şi cunoştinţele mele matematice era un paravan dincolo de care nu puteam să mai pătrund.

– Consumaţi alcool la vremea aceea?

– Consumam, dar până prin '95-'96 eram un băutor social. Această depresie, însă, m-a scos din circuit. Ea s-a manifestat violent în '93 exact în perioada în care în ISPE pătrunseseră PC-urile. Şi pentru mine, ca programator de soft pe calculatoare mari, *IBM*, *Coral*, când au venit PC-urile cu altă filosofie şi cu un alt mod de lucru, trecerea a fost dificilă. A intervenit şi o frustrare legată de neadaptarea profesională la nou...

– Unde beaţi? La cârciumă?

– Ei, la început bei la cârciumă, apoi te ascunzi, bei şi noaptea, piteşti sticlele prin casă să nu le afle nevasta...

– Simţeaţi nevoia să beţi şi noaptea?

– Ajunsesem să mă scol noaptea, vorba vine noaptea, că numai noapte nu e aia, şi să mă duc în colţ, la un non-stop din ăsta şi să-mi iau o cutiuţă, cum era pe vremea aceea, de carton...

– O „motorolă"!

– Exact! Luam una cu gândul s-o beau acasă, dar pe urmă nu-mi mai ajungea, că o beam pe drum. Practic, când m-am lăsat de băut, pe 24 noiembrie 1997, ajunsesem de consumam doi litri şi jumătate, trei litri de vodcă în douăzeci şi patru de ore.

– Vă mai îmbătaţi?

– La un moment dat pierzi cu totul controlul, rămâi într-o semiconştienţă, ţi-e silă şi jenă de tine, ţi-e ruşine de familie... La serviciu mă mai acceptau pentru că eu realizasem ceva în centrul de calcul al Institutului, aveam o teoremă matematică botezată cu numele meu, dar încet-încet m-au trecut pe linia a doua şi din programator ajunsesem utilizator de soft.

Un AA povesteşte calvarul unei vieţi distruse de băutură

Consumaţi alcool şi în timpul serviciului?

– Ideea care era... Mă sculam dimineaţa şi până nu consumam, ce ştiu eu, un 50 de ml, acolo, nu puteam să-mi beau cafeaua, să mă scol, să fac duş şi să plec la serviciu. Înainte de a intra la serviciu mă opream la o „bombiţă" din asta, o nenorocire, îi zicea *La Degerato*, trebuia să mai beau şi acolo un păhărel. Să zicem că reuşeam până pe la prânz să mă achit de sarcinile de serviciu, dar la ora douăsprezece ieşeam repejor prin Parcul Circului, mai luam o sută-două...

– Cu ce poate fi comparată senzaţia de dependenţă a unui alcoolic? E asemănătoare cu ceea ce simte un fumător care rămâne fără ţigări?

– Mai rău! Mai rău pentru că dacă tremurul şi zbaterea atunci când n-ai ţigări sunt mai mult psihice, sufleteşti sau de enervare, la alcoolici ele sunt şi fizice. Ai senzaţia că parcă se rupe ceva în tine, apar tremurături, şocuri, disconfort, o transpiraţie rece, exact ca la drogatul care nu-şi ia doza la timp.

– Vă propuneaţi în momentul acela să renunţaţi la alcool?

– În '96-'97 am devenit dependent şi în ultima perioadă a acelor ani am fost pe la mănăstiri, la părintele Argatu la Cernica, la o mănăstire din Ilfov, am stat vreo lună de zile pe acolo, tot îmi propuneam să mă las, să redevin un băutor social. Nu reuşeam.

– Cum aţi reuşit să vă lăsaţi de băut?

– Nu-mi dau seama cum s-a întâmplat... În dimineaţa zilei de 24 noiembrie 1997 mi-am făcut „suma"; n-am găsit strop de vodcă în casă, o băusem sau o aruncase soţia, în schimb era în frigider o jumătate de litru de vin din ăsta, de „împărtăşanie", vin bun. L-am dat pe gât cu gândul să mă duc la serviciu. Dar nu m-am mai oprit la „bombă", am rămas în tramvai, nu ştiu cine m-a îndemnat şi cine mi-a spus că eu în momentul acela am să mă las de băut. Şi am coborât la Victoriei, m-am dus la Policlinica *Elias* de unde un neurolog care m-a văzut atât de montat să mă las de băut m-a trimis la Spitalul 9 unde funcţionează o secţie de dezalcoolizare.

– Aţi urmat o cură de dezalcoolizare. Ce pot face medicii?

– Medicii nu pot decât să te stabilizeze psihic şi fizic, adică să-ţi stopeze nevoia de a bea dându-ţi vitamine sau fel de fel de perfuzii. Are loc un sevraj, o „înţărcare". Dar boala, în sine, are şi o componentă spirituală, sufletească. Ca alcoolic în faza terminală de dependenţă eşti atât de distrus sufletesc, simţi o silă permanentă faţă de tine, încât ajungi să decazi pe scara socială şi morală, până jos, jos de tot. Faci lucruri stupide, confunzi şifonierul cu baia şi-ţi faci nevoile acolo, cazi pe drum, ajungi cu nasul spart acasă şi nu ştii de ce, ţi se taie filmul, pierzi controlul. Nu te mai lupţi cu alcoolul, te cufunzi într-o bălăceală din asta, continuă, te trezeşti, bei ca să te dregi, te îmbeţi la loc, şi iar te trezeşti, şi iar bei... În plus, boala e atât de „democratică" încât nu ţine cont de clasă socială sau de pregătire intelectuală. La noi, în AA, sunt de la manageri de firme internaţionale până la portari sau muncitori la strung.

– Starea de dependenţă poate reveni după o cură de dezintoxicare?

– E suficient un pahar de alcool şi atunci se poate declanşa din nou starea de dependenţă. La noi în grup sunt oameni cu abstinenţă senină, cum sunt şi eu, care de când s-au lăsat nu mai au căderi. Dar se poate întâmpla ca după un an, doi, din anumite motive, un alcoolic anonim intrat în abstinenţă să aibă o cădere, să bea, dar el deja ştie programul şi are unde să apeleze.

– Să înţelegem că boala alcoolismului...

– ...rămâne pentru toată viaţa. Noi nu ne lăsăm de băut pentru o zi, pentru o lună, pentru un an sau douăzeci de ani. Ne lăsăm pentru toată viaţa.

– Ce se întâmplă la şedinţele AA?

– Fiecare grup îşi are structura lui de desfăşurare a întâlnirilor. Noi începem prin a ţine un moment de reculegere în memoria înaintaşilor Bill şi Bob şi a lui Petrică, unul dintre cei care au fondat grupul din Bucureşti în 1993. După aceea avem câteva extrase din cărţile noastre de bază pe care le citim pe rând, fiecare câte un pasaj, de jur-împrejurul mesei. În felul acesta intrăm în atmosferă. Apoi fiecare se prezintă, spre exemplu „Viorel, alcoolic". Spunem aşa pentru că trebuie să realizăm permanent că boala este cronică şi că tot timpul există posibilitatea să reînceapă băutul distructiv. După aceea, cel care conduce întâlnirea face turul mesei în care toată lumea mărturiseşte dacă a avut sau nu probleme cu alcoolul în ultimele 24 de ore. Contează foarte mult onestitatea şi toleranţa. Sunt situaţii în care omul spune că a avut probleme, explică ce şi cum şi în felul acesta învăţăm unii de la ceilalţi. După care se propune o temă de discuţie sau avem un invitat şi se vorbeşte despre tot ce are tangenţă cu problemele alcoolicului.

– Există vreo taxă care se plăteşte?

– Nu. Avem o cutiuţă în care fiecare pune sau nu un bănuţ pentru un suc, ceva...

– Sunt şi femei la întâlnirile AA? Şi tineri?

– Cum să nu! Cei mai tineri au 25-30 de ani şi avem un respect deosebit pentru el întrucât, cu cât eşti mai tânăr, cu atât e mai greu să te laşi de băut. Un tânăr mai merge la o petrecere cu prietenii, cineva zice „Hai, mă, ia şi tu un pahar, că n-o fi foc!", dar el ştie săracu' că nu poate să bea... E suficient să guste pentru a avea o recădere. Eu, unul, de şapte ani de când sunt abstinent nici împărtăşania nu mi-am mai luat-o. Mă spovedesc şi mă împărtăşesc cu agheazmă mare, nu mai iau nici măcar stropul ăla de vin în gură, de teamă...

– Vin şi străini la întâlnirile AA?

– Există şi un grup, îi zicem noi „internaţional", pentru vorbitorii de limbă engleză la care vin oameni de afaceri care trăiesc în România sau cetăţeni străini care se află în tranzit. Dar, spre exemplu, la grupul nostru a venit şi un turc care nu înţelegea nici un fel de limbă. A venit, a stat acolo, a ascultat şi i-a fost de-ajuns. S-a ridicat şi a plecat. La fel, un italian, care nu ştie decât italiană, ne tot bârâie la cap, vine şi stă acolo, rupem şi noi două cuvinte italieneşti, el două româneşti, înţelege ce înţelege... Dar e vorba de atmosferă, de faptul că acolo îşi încarcă bateriile. Mai ales că la final rostim o rugăciune ţinându-ne de mână: „Cât de departe sunt de ce ar trebui să fiu, cât de departe sunt de ceea ce aş vrea să fiu şi cât de departe sunt de ce urmează să fiu, dar, Doamne, îţi mulţumesc că nu mai sunt ce-am fost!"

interviu realizat de **Robert Turcescu**
foto **Octavian Tibăr**

Te aşteptăm cu uşile deschise...

CITYCENTER
VÂNZĂRI SERVICE
Calea Dorobanţilor 31-33,
Sector 1 Bucureşti
Tel./Fax: 021.210.36.76; 021.212.27.01
e-mail: bu30@bx.logicnet.ro

Matiz – creat pentru tine

DAEWOO
AUTOMOBILE ROMANIA

Telefonul clientului: 0251.144.187
Asistenţă tehnică 24h: 0251.196.767
www.daewooauto.ro

GARANŢIE 3 ani sau 100.000 km

FLACĂRA®

Fondată în 1911 de Constantin Banu

Publicație auditată BRAT

DIRECTOR: ALEXANDRU ARION
alexandru.arion@publicatiileflacara.ro

REDACTOR-ȘEF - Mihai Galiciu - mihai.galiciu@revistaflacara.ro, redactia@revistaflacara.ro

SECRETAR GENERAL DE REDACȚIE - Petru Stoian
petru.stoian@revistaflacara.ro

SENIOR EDITORI - Ileana Petruș - ileana.petrus@revistaflacara.ro, Tudor Cătălin Zarnescu - catalin.zarnescu@revistaflacara.ro
EDITORI - Alice Gheorghe, Gia Iova - gia.iova@revistaflacara.ro, Dan Tomea
SPORT - Romeo Iosif, Dumitrescu

COLABORATORI PERMANENȚI
Cătălin Acasăl, Horia Gârbea, Dana Gârbovan, Mugurel Mărăș, Mihaela Ovidiu, Maria Pătrașcu, Raluca Sârbu, Rodi Stoian

SENIOR EDITOR FOTO - Octavian Tibăr - octavian.tibar@revistaflacara.ro
FOTOREPORTERI - Robert Hancianet - robert.hancianet@revistaflacara.ro
TEHNOREDACTOR - Ionuț Tănăsă - ionut.tanasa@revistaflacara.ro, ntp@publicatiileflacara.ro
CULEGERE COMPUTERIZATĂ - Angela Ciocănaru

CORESPONDENȚI ÎN STRĂINĂTATE: ROMÂNI - Gabi Vrăjă (Madrid), Corneliu Ionescu, Vasile Condrovici (Roma), Anca Moraiteș (Londra), Eugen Teșcă (Canada), Adina Dobiș, Bogdan Suceava (SUA); STRAINI - Ueli Lorw (Berlinul), Hugo Jacobo (Firmin de Sol), Roberto Bianco (Uruguay), Marlak Silva (Brazilia); ÎN TERITORIU - Marius Cândea (Sibiu), Dan Mandia (Galați)

Grafică, tehnoredactare și prelucrare imagine

PUBLICAȚIILE Flacăra
Sediul legal: Str. Constantin Brăiloiu nr. 1-3, sector 1, București
Cont bancar: RO40 CARP 0101 0140 2100 7100
Cont UNC de Trezorerie: 1362016

S.C. PUBLICAȚIILE FLACĂRA S.A. este membru al Biroului Român de Audit al Tirajelor - BRAT

Consiliul de Administrație:
PREȘEDINTE - DIRECTOR GENERAL: George Arion
george.arion@publicatiileflacara.ro
VICEPREȘEDINTE: Alexandru Păsărin
alexandru.pasarin@publicatiileflacara.ro
MEMBRI: Manuela Rexandra Arion - manuela.arion@publicatiileflacara.ro, Alexandru Arion, Dorin Stana
DIRECTOR EXECUTIV: Beatrice Anca Arion
DIRECTOR DISTRIBUȚIE: Gabriel Burb
gabriel.burb@publicatiileflacara.ro
CONTABIL ȘEF: Elena Anghel
DIRECTOR PUBLICITATE și MARKETING:
Emil Dumitru - emil.dumitru@publicatiileflacara.ro
SECRETARIAT: Ileana Tănăsescu. Tel: 224.36.88; 224.37.44
Fax: 224.37.13. Email: office@publicatiileflacara.ro
Adresa: București, sector 1, Piața Presei nr. 1, cod 013701
O.P. 33, C.P. 12
Cont lei - 2511.789.1/ROL BCR, sector 1, București
Cont valutar - 2511.789.2/USD BCR, sector 1, București

Fundația „Premiile Flacăra – România"
Președinte: George Arion
Director executiv: Manuela Rexandra Arion

Director al publicațiilor de divertisment: ALEXANDRU PĂSĂRIN

REBUS®
Redactor-șef: MIHAI ZOLBEA
Revista Rebus are Certificat de Audit eliberat de BRAT

REBUSACHE®
Redactor-șef: DANIEL POPA
Redactor artistic: Aurel Stelian Alexandrescu
Tehnoredactare computerizată:
Dorin Vrăjă - dorin.vraja@revistaflacara.ro
Corectură: Victorița Ficuțu și Pompiliu L. Dumitrescu

Publicitate și marketing:
publicitate@publicatiileflacara.ro
Florin Tomo - florin.tomo@publicatiileflacara.ro
Telefon, fax: 222.67.38; 224.36.88
Distribuție (222.66.28; 224.37.44): Marius Cătălin, Constantin Epure, Mihail Ion, Nicolae Nicolae, Nicoleta Pădeșcu
Cititorii din țară și din străinătate se pot abona prin SC „Publicațiile Flacăra" SA.
Cititorii se pot abona și prin: S.C. MEPRESS IMPEX S.R.L. București
Tel./Fax: 021/255.48.15; 021/255.48.16; 021/255.48.17

Flacăra, Almanah Flacăra, Flacăra Bis, Flacăra Focus, Rebus, Almanah Rebus, Rebusache, Rebus Bis sunt mărci înregistrate ale SC Publicațiile Flacăra SA

Potrivit **art. 206 CP**, responsabilitatea juridică pentru conținutul articolului aparține autorului. De asemenea, în cazul unor agenții de presă și personalități citate, responsabilitatea juridică le aparține

ISSN: 1220-773x
Tipar: MEGAPRESS – BUCUREȘTI

MARTOR OCULAR
„Ce tragi, mă, la ora asta?"

INVESTIGAȚII 24
Dosarul afacerilor lui Erbașu

ANCHETĂ 16
Ucraina fentează România la pescuitul de sturioni

POLITICĂ 30
Prețul insuccesului, 19.000 $ procentu'!

INTERVIU 10
Monumentul alcoolicului anonim

INEDIT 36
Acasă la beduini

VIP 64
Amalia s-a furișat în apartamentele regale

DOCUMENTAR 4
De ce înnebunesc românii

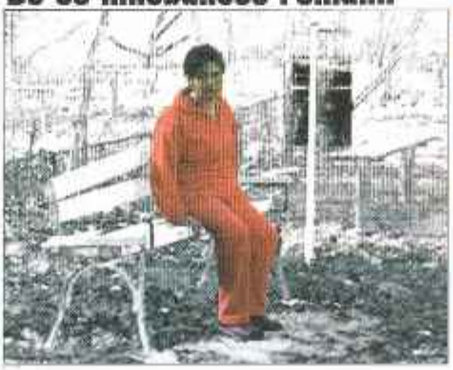

Un exemplar de talia celui atârnat într-o cabină de vas poate fi oricând o captură-blazon pentru cartea de vizită a unui pescar veritabil.

REPORTAJ

Manipulanţi cu acte în regulă 33
Trei milioane de lei pentru fiecare mort scos din groapă 80

INTERVIU

Sarah Scheele 42

INSIDER

Colecţionari din toate ţările, uniţi-vă! 45

SĂNĂTATE

Inima ne priveşte pe toţi 52
300 de români şi-au făcut harta genetică 55

FILM

Monstru 72

MASĂ ROTUNDĂ

Creditul ipotecar 76

VIP

Taxi 79

AUTO

Noua *Dacie*, 50 de milioane lei avans 84

STIL

Maşculinitatea la puterea *Adiddas* 88

ISTORIA UNUI PRODUS

V-a sunat ceasul! 92

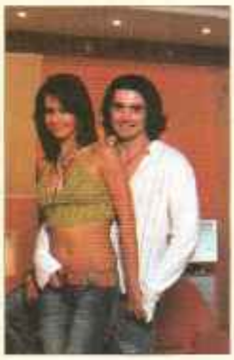

Coperta 1: **Oana şi Pepe**
Foto: **Octavian Tibăr**

Altceva

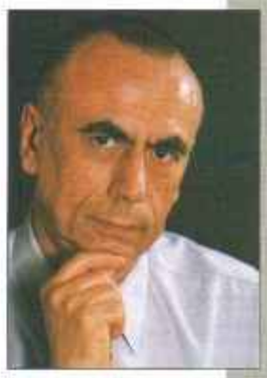

– Cum a fost la alegeri, bade?
– Bine, cum să fie? Au ieşit tot ai noştri.

NIMIC NOU ÎN ROMÂNIA

Cei mai săraci oameni din România votează în continuare partidul celor mai bogaţi oameni din ţară.
Cei care trăiesc în case mizere, îşi împotmolesc căruţele în glodul uliţelor, unii dintre ei neavând nici lumină, fără să mai vorbim de radio, televizor sau măcar un ziar, votează în continuare partidul celor cu vile de lux, cu jeep-uri, cu vacanţe în Alpi sau pe ţărmul oceanelor.
Cei care trăiesc de azi pe mâine din pensii amărâte, se sfârşesc cu zile fiindcă n-au bani de medicamente, votează în continuare partidul care le promite de paisprezece ani o viaţă demnă şi îmbelşugată.
Din 1990, toţi aceştia decid vitorul nostru şi al copiilor noştri, complăcându-se cu voluptate în sărăcie, în minciună, în lipsă de orizont.
Până când?

Sorge Arion

În numărul viitor:

- O ROMÂNCĂ ÎNTR-UN TEMPLU BUDIST
- ROMÂNIA DIN PALESTINA
- AM DORMIT O NOAPTE ÎNTR-O ÎNCHISOARE SLOVENĂ
- MODA IMPLANTULUI DE BIOCHIP-URI
- O ROMÂNCĂ FACE CUNOŞTINŢĂ CU YAKUZA ACASĂ LA EA

Atenţie la *Flacăra*! Revista noastră şi-a propus să crească de la număr la număr – şi credem că acest lucru chiar se întâmplă. Noua serie *Flacăra* îşi ţine pariul cu cititorii săi, oferind reportaje „în exclusivitate", aşa cum îi spune şi noul său slogan. Cititorii *Flăcării* vor fi beneficiarii unui club exclusivist pentru care ineditul, ancheta socială, investigaţiile, imaginile captivante vor fi ingredientele unei reviste cum nu mai găseşti alta în România. Reînnoiţi-vă abonamentul, pentru că veţi avea de ce! Şi, mai ales, tu, iubite-cetitorule-semen, scrie-ne ce doreşti să vezi în *Flacăra* şi ce nu îţi place. Opinia ta contează! ■

Filiera neagră a sturionilor din Delta Dunării

Sturionii românești au și ei, ca și celelalte specii din Deltă, o poveste a lor, poate, însă, ceva mai specială. Dacă alte specii ni le disputăm cu bulgarii sau cu turcii (vezi calcanii), atunci sturionii – neîndoios – ni-i disputăm cu ucrainenii, în primul rând – și, mai apoi, cu vecinii rușii. Despre ce e vorba? Fără a avea o cotă alocată de comunitatea internațională, ucrainenii pescuiesc în aproximativ aceleași ape ca și noi, dar vând pe piața neagră. Competiția este, evident, inegală. Prețurile la care poți vinde la negru sunt aproape incontrolabile și, evident, undeva la spartul pieței.

Ucraina concurează ilegal România

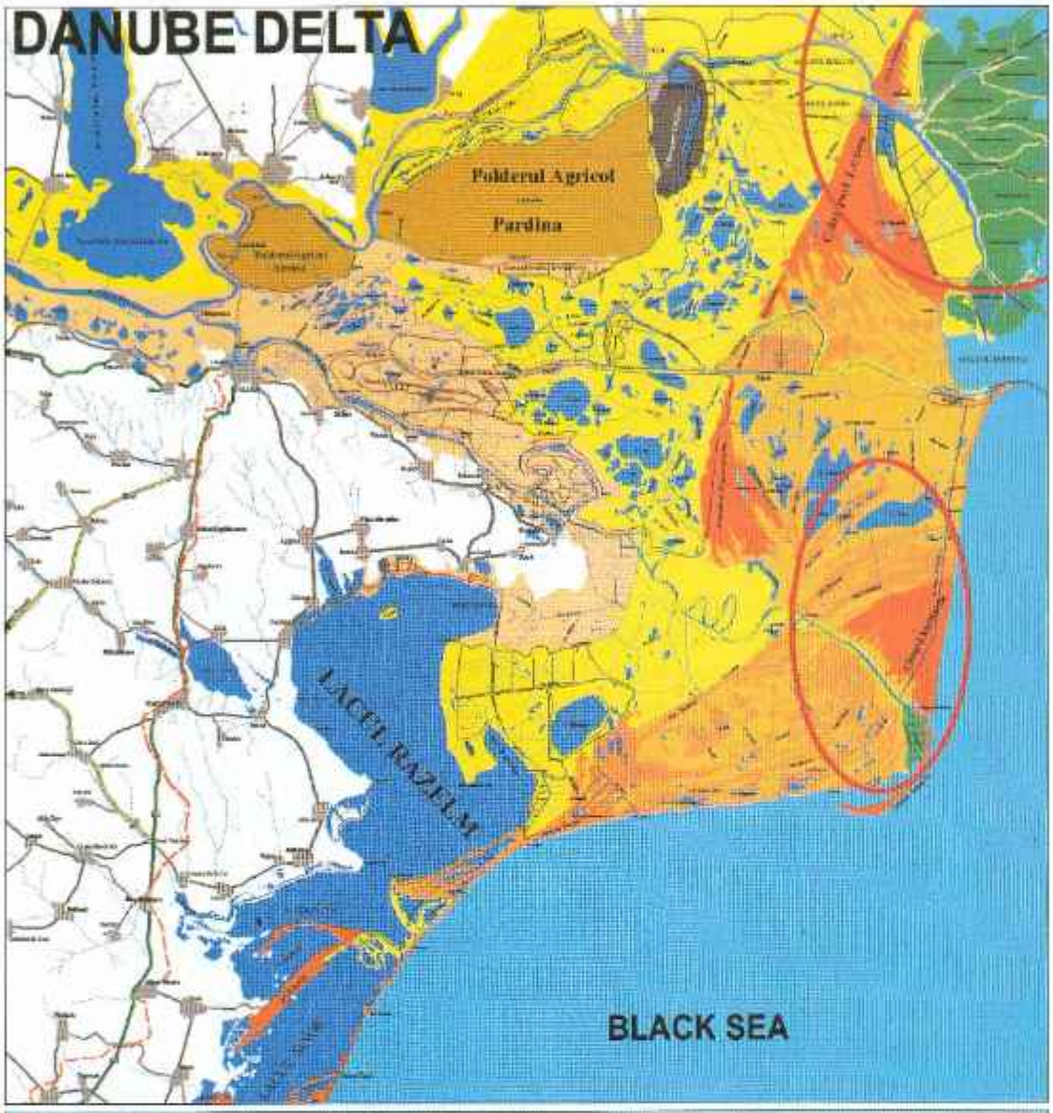

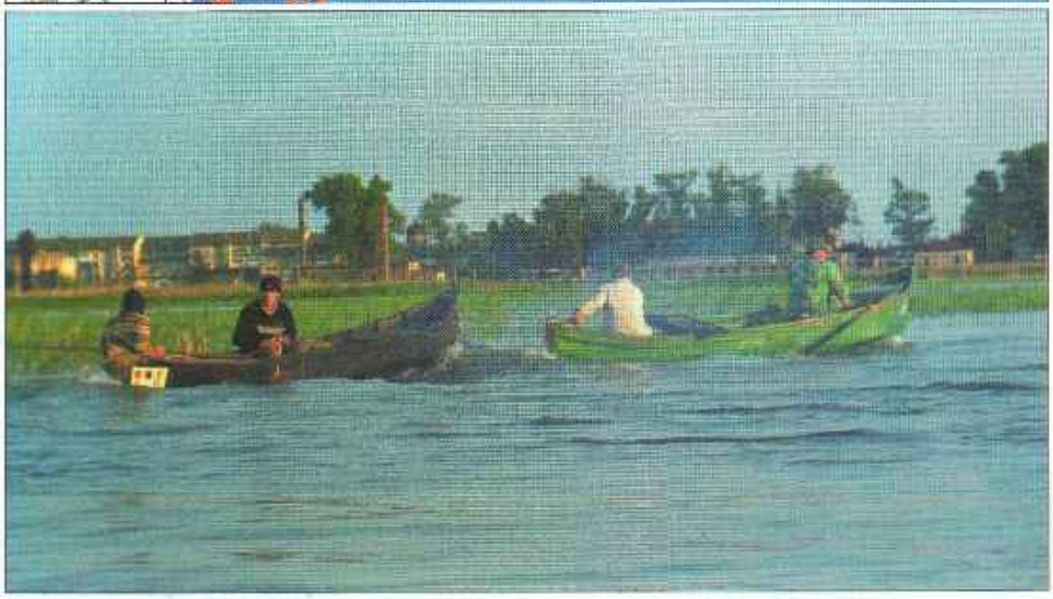

„L-am găsit pe mal, era un pește neobișnuit de mare, aproape uriaș aș zice". Omul din fața noastră este sulinez, îmbrăcat mai mult decât modest, poartă o căciulă cu urechi trase adânc pe cap, deși afară este mai, lună înfloritoare. L-am întîlnit venind pe *Drumul Pescarilor (și al Turiștilor deopotrivă,* **n.n.**), dinspre mare spre oraș. Continuă: „Avea aproape douăzeci de kilograme de icre, când zic *vreo* 20, nu știu exact. Poate exagerez puțin. Sturion. Așa, uriaș. Deja, câinii – și alți pești – se repeziseră și mâncaseră din el, că, se vedea, era mușcat. L-am dus nevesti-mii. Era pe 20-21 decembrie. Știu, însă, c-am mâncat o bună bucată de vreme din el, am mai trecut iarna. Am vrut să vând icrele, dar m-au înșelat la preț. Am fost păcălit cu vreo câteva milioane. Pe urmă m-au acuzat că l-am prins eu – și că m-am apucat de braconat. Am avut atât de mult din peștele ăla, că i-am trimis câteva hălci și lui soră-mea, la Brăila". Despre sturioni și poveștile lor se încumetă să povestească doar oamenii simpli. Restul, mai toți, au ceva teamă în suflet. Și interes, pentru că toți – sau aproape toți, notabilitățile mai cu seamă – au ceva de târguit cu ucrainenii. De exemplu, închirierea navelor rapide. Sau, pur și simplu, troc.

Delta Secundară este problema

De la relatarea unui om simplu, la un joc geo-politic și geo-strategic, pe bani grei, e o distanță ca de la cer la pământ. O înaltă oficialitate din Primăria Sulinei ne-a declarat: „Pescuitul de sturioni se face numai în zona litorală – sau, mai cu seamă, acolo. Deși ei vin pe Dunăre și își depun icrele la gurile Dunării, pe fluviu. Problema e să recoltăm cu prudență, ca să mai rămână sturioni și în viitor, specia fiind pe cale de dispariție. Există un consiliu, CITES, care stabilește cota alocată unei țări, funcție de cât s-a recoltat anul trecut. Dacă, de exemplu, ai o cotă de 30 de tone de sturioni recoltate anul trecut, anul ăsta vei avea, să zicem, dreptul să recoltezi 32 de tone."

De fapt, problema gravă este Delta Secundară. Această zonă au dezvoltat-o foarte puternic ucrainenii, special pentru pescuit. Aici, nave comerciale nu prea circulă. Zona e similară celei de la Sfântu Gheorghe (la sud de Sulina) la noi. Și Chilia. Care sunt primele noastre zone, la pescuit de sturioni. Nici pe acolo nu trec nave. Sau, oricum, nu prea multe. Noi spunem că pământul de acolo, din Delta Secundară, este tot al nostru. Pământ românesc. La fel se întâmplau lucrurile și cu Insula Șerpilor. Dacă am fi avut, așa cum ni se cuvenea, și Insula Șerpilor, dar și Delta

pe piaţa exportului de peşte şi icre

Secundară, am fi avut aproape monopol pe această specie, în zonă. Atunci, şi acele ape teritoriale din preajma Deltei Secundare ar fi fost ale noastre.

Şi primarul Aurel Dimitriu, pe care l-am întrebat expres despre subiectul sturionilor, s-a menţinut rezervat în declaraţiile sale.

Un joc geo-politic în care intră şi SUA

Delta Secundară, cea aflată, actualmente, în posesia Ucrainei, este plină de ostroave. De altfel, harta aşa şi este marcată: Ostrovul Ermacov, Ostrovul Stepovici ş.a.m.d.. Diferendul dintre România şi Ucraina nu ţine numai de această problemă, a pescuitului la sturion, ci şi de cea a construcţiei faimosului canal care prejudiciază ecologic Delta. Statele Unite au dat deja un comunicat prin care dezaprobă acţiunea ucrainenilor, iar România a salutat poziţia oficială americană. Delta ucraineană începe deasupra braţului Chilia, deasupra de Vâlcovo.

Datorită poluării, mai cu seamă, cantităţile de sturion recoltate au scăzut an de an. Frumos e că am şi importat icre de sturion. Dar, majoritatea, am exportat. Problema e că şi noi exportăm pe aceleaşi pieţe pe care exportă şi Ucraina. În primul rând, Japonia. Dar şi ţările Orientului Îndepărtat. În *ecuaţia sturionilor* intră şi ruşii, care exploatează bancurile de sturioni din Marea Caspică. Aceea e numai a lor şi, în consecinţă, o pot controla mai bine. La calitatea sturionilor, însă, exportul rusesc stă mai slab. În timp ce, la cantitate, stă mai bine. Similar se petrec lucrurile şi cu ucrainenii. Dar şi noi, la rândul nostru, vindem marfă de o calitate mai proastă decât stocurile furnizate din Occident. Piaţa sturionului şi icrelor e stabilă de mult timp. Astfel, existând o contingentare pentru noi, plasamentele noastre sunt *albite*, cunoscute. La ucraineni şi ruşi nu, pentru că nici ruşii nu au cotă alocată de organismul CITES.

Ucraina n-a semnat convenţia CITES datorită icrelor artificiale

Am stat de vorbă şi cu un comisar din Garda de Mediu, şeful unui punct de acţiune, care ne-a spus, confidenţial, că „Administraţia Rezervaţiei Biosferei Deltei Dunării (ARBDD) are un program în derulare cu Delta ucraineană". Aşa se explică faptul că nu vrea să se pună rău cu ucrainenii – şi tace mâlc. Din aceeaşi sursă, am mai aflat că „Ucraina n-a semnat convenţia CITES datorită fabricării artificiale de icre negre. Cel puţin aşa planează, asupra ei, suspiciunea.

Cel care poate să vă informeze cel mai bine este comisarul șef Costel Ifrim, de la Tulcea". Icrele sunt testate de laboratoare agreate international. **Institutul Național *Delta Dunării*** este și cel care a făcut, deopotrivă, testele pentru stabilirea concentrației metalelor grele aflate în icre. Miza afacerilor cu sturioni este copleșitoare: în fiecare an, firmele importante care se ocupă de domeniu au un profit situat între 6,3 și 10 milioane de dolari. Cum aici sunt mai mult de 4-5 firme de primă mărime, venitul fiecăreia din afacere se cifrează la 1-2 milioane de dolari. Rezultați, mai cu seamă, din export. Chiar de-ar fi și ceva mai puțini față de estimări, oricum e vorba de o cifră impresionantă. Cum menționa un cotidian, bani de-o campanie electorală se pot strânge doar printr-o simplă ieșire la pescuit, pe vreme de braconaj. Așa s-a și întâmplat în perioada 25-30 aprilie 2004. 40 de bărci au fost semnalate la expediția de vânare a sturionilor. O asemenea flotilă clandestină se poate întoarce cu *marfă* de 60.000-100.000 de dolari, după noroc, toți bani nejustificabili. Surse din administrația locală ne-au povestit, la o terasă – cu o cafea în față – care este practica încărcării anumitor transporturi, încă din 1991-1992, a capturilor de pește, pe elicopterele jandarmeriei și poliției, pentru uzul acestora. Elicopterele veneau de la București și se întorceau în același loc, doar că un pic mai pline. Așa se explică limpede cum de cantitatea *recoltată* la sturioni raportată pentru anul 1993, bunăoară, este de doar 4 tone (estimare oficială), în timp ce, numai cu un an înainte aceeași raportare oficială se făcea la cifra de 56 de tone, adică (aproape neverosimil!) de 14 ori mai mult!! La fel de neverosimilă pare și raportarea din 1996 – de doar 2,5 tone – comunicată de Nicolae Dimulescu, președintele patronatului *Rompescaria*.

text **Mihail Gălățanu**
foto **Robert Hanciarec**

Când dai la sturion, îți poate pica în gheare și un somon

SONY

FĂ-ȚI VACANȚA SONY!

... ȘI MULTE POZE

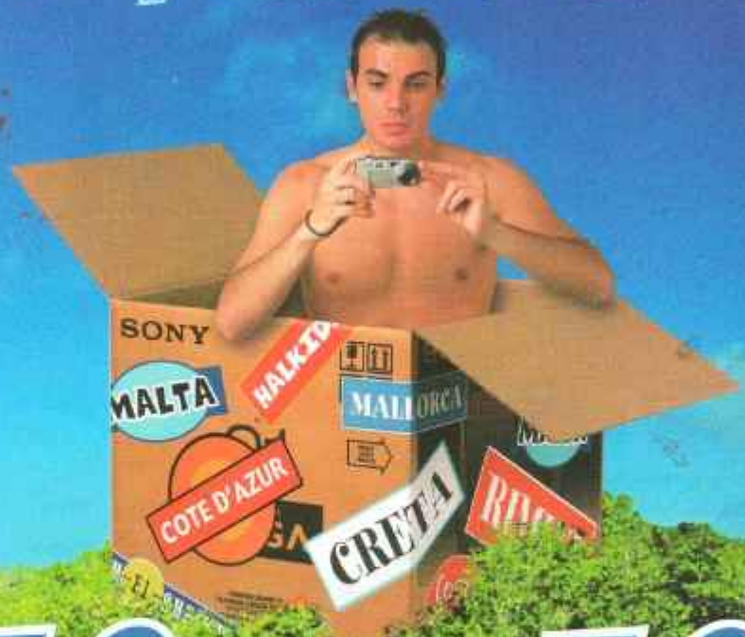

30 + 30

DE VACANȚE LA ALEGERE

DE CAMERE DIGITALE CYBER-SHOT

Promoția "Fă-ți vacanța Sony!" se desfășoară între 15 iunie și 31 iulie 2004.

Cumpără orice produs Sony în valoare de cel puțin 100.000 de lei și ai șansa de a câștiga o vacanță pentru două persoane, cu destinația la alegere. În plus, vei primi cadou și o cameră foto digitală Cyber-shot pentru a-ți fotografia locurile și momentele de neuitat. Cu cât valoarea produselor Sony cumpărate este mai mare, cu atât cresc șansele tale de a pleca în vacanța pe care ți-o dorești – proporțional cu fiecare 100.000 lei. Hai, fii Sony și în vacanța asta!

www.sony.ro

Tu îl faci Sony

Valoarea comercială totală a premiilor este de 54.000 € (TVA inclus), constând în 30 de vacanțe și 30 de camere foto digitale Cyber-shot. Regulamentul de participare este disponibil în magazine și la Infoline (021) 207 58 85, pe toată durata promoției.

Moartea unui **preşedinte**

Garda de onoare a stat de veghe, în Rotonda Capitoliului, în jurul sicriului celui care a fost Ronald Reagan. Ceremoniile naţionale dedicate fostului preşedinte au culminat cu funeralii de stat desfăşurate la Catedrala Naţională din Washington. Ronald Reagan, care a murit la 93 de ani, suferind de Alzheimer, este, alături de Mihail Sergheevici Gorbaciov, unul dintre cei cărora li se datorează detensionarea relaţiilor Est-Vest, fără de care momentul 1989 nu ar fi fost posibil. ■

Poezia deghizată în manual

„Şase poeţi, Daniel Bănulescu, Mihail Gălăţanu, Ioan Es. Pop, Cristian Popescu, Nicolae Ţone şi Lucian Vasilescu (...) au redescoperit sensibilitatea". Deşi nu pare, aceasta este o ştire. Propusă de criticul literar Alex. Ştefănescu. În calitate de girant pentru *Manualul de literatură*. O carte mamut, de aproape 700 de pagini, publicată de *Editura Vinea*. După o reţetă plină de *E-uri*, în care poezia este amestecată cu viaţa autorilor ei. Sau cu moartea. Cu laudele şi înjurăturile literare aferente. Apoi cu o *carte în afara cărţii*, a poetei şi pictoriţei Floarea Ţuţulanu. Şi, în cele din urmă, cu poezia însăşi. Gata oricând să-şi ridice poalele în cap şi să ni se arate. Deghizată într-un manual. ■

Gheaţă = **viaţă?**

Nava spaţială *Cassini*, lansată de NASA, a ajuns în proximitatea lui Phoebe, satelitul lui Saturn. „Prim-plan"-urile acestuia arată peisaje despre care specialiştii spun că sunt bogate în gheaţă. Or, dacă e gheaţă, a fost (sau chiar mai este) apă, şi unde este apă, viaţa devine posibilă. Păcat că e aşa de departe. ■

Premieră **olimpică**

Din Grecia în Grecia, flacăra olimpică ar fi urmat un traseu cam scurt. Aşa că, anul acesta, a fost ales un voiaj în jurul Pământului, ocazie cu care celebrul simbol al păcii şi al fair-play-ului a ajuns, pentru prima dată în istorie, în America de Sud. Nu e de mirare aşadar că, deasupra Podului Niteroi, în Rio de Janeiro, o formaţiune de avioane a ţinut să marcheze momentul istoric. Şi nici că, tot la Rio, flacăra a fost aprinsă de – cine altul? – magicul Ronaldo. ■

Cu **patul** pe **calculator**

Aveţi probleme cu somnul? Se rezolvă – cu condiţia să vă lăsaţi pe mâna calculatorului. Mai exact – a *Camerei de dormit* puse la punct de *Matsushita Electric Works*, din Tokyo. Sistemul monitorizează ştiinţific somnul, iar ansamblul de lumini, imagini relaxante, muzică, parfumuri, aer condiţionat, patul ergonomic, aşternuturile, perna – asigură „vise plăcute". Ar fi o singură mică problemă: „jucăria" este aşteptată să coste vreo 30.000 de dolari. Se zice însă că oamenii care nu prea dorm liniştiţi sunt tocmai cei care au mulţi bani... ■

Protest **inedit**

Proaspăt eliminat din *Casa Big Brother*, ediţia australiană din Gold Coast, Merlin Luck, în loc să răspundă la întrebări, conform obiceiului, s-a declarat în greva tăcerii. Motivul protestului: să fie eliberaţi solicitanţii de azil. Neaşteptatul şi originalul protest a creat atâta agitaţie în rândul spectatorilor (de presupus că râdeau foarte tare...) încât moderatoarea Gretei Killeen, aşa cum se vede, a avut dificultăţi să stăpânească publicul. Indiferent câţi oameni cer azil pe îndepărtatul continent şi în ce condiţii de tranzit sunt reţinuţi, rămâne interesantă ideea de a profita după plac de o audienţă estimată la 1,5 milioane de telespectatori... ■

Arma ta secretă
pentru împlinirea dorințelor,

Creditul pentru nevoi personale

- Folosești banii cum vrei, fără alte justificări.
- Te poți împrumuta în lei până la echivalentul a 5000 EUR, pe termen de maximum 3 ani.
- Nu ai nevoie de alte garanții în afara veniturilor certe nete.
- Beneficiezi de o dobândă atractivă.

Vino la oricare dintre unitățile BCR.

BANCA COMERCIALA ROMANA

www.bcr.ro **Banca de care aveți nevoie**

Radiografia businessmen-ilor asasinați în România

Afacerile lui Erbașu se lovise din Suceava, Con

Când intri în curtea vilei de la Snagov, te întâmpină «merțanu'»

Michi Constantin are 35 de ani, locuiește în Rahova – și a lucrat mai multă vreme cu Mihai Erbașu. A fost șef de șantier la una dintre firmele sale de construcții. Mihai Erbașu pe care l-a cunoscut el era un tip tăcut, fără nazuri. La sfârșitul unei lucrări, venea, inspecta fiecare colțișor, dar nu sărea de fund în sus. Nu era cusurgiu, dar examina cu atenție lucrarea, urca scările până sus, plin de răbdare, la ultimul etaj – și făcea o apreciere amănunțită. Abia după aceea întreba: *Ați mâncat azi, fraților?* Apoi scotea din buzunar o bancnotă *consistentă* – și le dădea să aibă bani de mâncare. În concluzie, este greu de crezut cum ar fi putut să lase ca, luni, 21 iunie, oamenii lui (nu 1.100, cum scrisese presa până acum, ci mai mulți, peste 1.200) să nu fie plătiți chiar în ziua în care, în mod regulat, își luau banii.

Laurențiu Stelea are 42 de ani și este specialistă în cibernetică. A stat de vorbă cu Mihai Erbașu și, cu mai multă vreme în urmă, l-a luat chiar un interviu pentru o publicație specializată pe afaceri, deci l-a cunoscut mai bine. Declarația ei despre întâlnirea cu patronul societăților de construcții este următoarea: „Mi-a lăsat impresia unui om de afaceri deloc atins de bogăție, deci se purta cu modestie și cu bun simț. Locul interviului a fost pe atunci sediul din Aurel Vlaicu, aflat la parterul unui bloc. Îl am foarte viu ca persoană, în fața ochilor. În orice caz, ochii lui căprui, adânci, nu mi-au lăsat, cu siguranță, amintirea imaginii unui om instabil, care s-ar putea sinucide. Cu toată scrisoarea lui de adio, despre care citesc în *Adevărul* – și din care, suspect, lipsesc câteva pagini –, faptul că s-a sinucis îmi pute. Un om cu forța lui morală nu se sinucide cu una cu două. Acum un an, după moartea lui Dumitru Tinu, am aflat, tot așa, că generalul DIE Tănăsescu moare în somn (când auzi de generali DIE morți în somn, te duce gândul la o piesă de teatru cu parfum de trandafiri într-o morgă."

Marian C. Ion, colonel în Poliția Capitalei, ne-a destăinuit că, în aceste săptămâni, cazul/dosarul Erbașu va *frige* pe masa celor de la Omucideri. *Orice mort suspect e al Parchetului. Se ocupă de dosar, deopotrivă, Poliția judiciară. Deocamdată, se confruntă ipotezele și concluziile. Ultimul cuvânt îl are, însă, negreșit, Parchetul, care le verifică pe amândouă categoriile.*

Toate depozițiile aduc în discuție și converg spre afacerile lui Erbașu, dezvăluirile pe care intenționa să le facă, iar pe unele le-a și făcut. Ce contestase Mihai Erbașu la un pahar de vorbă erau licitațiile pentru lucrările publice în construcții. Și, mai cu seamă, redactarea caietelor de sarcini. Că pretinsele dezvăluiri erau chiar adevărate o întărește demisia, din Consiliul General al Primăriei, în urmă cu doi ani, Erbașu se afla, atunci, în conflict de interese. Era printre cei care aveau/lansau lucrări pentru Primăria Capitalei și regii autonome. Cu două regii (una dintre ele, cea a Lignitului), chiar a avut contracte în derulare până în momentul morții. El s-a adresat, finalmente, președintelui Iliescu și primului-ministru, Adrian Năstase. Indicase, printre zonele în care te lovești de mafie și, mai ales, de mafia în construcții, Suceava, Constanța, Timișoara.

Morți suspecte ale oamenilor cu bani

Crima din Precupeții Vechi. Victima de atunci se numea Ștefan Andreescu. El avea 37 de ani și a fost *filat*, timp de câteva ore, de asasinii postați, în fața casei, într-o mașină. Asasinii n-au fost prinși niciodată.

Zăpada Mieilor. Numele său era Mihai Ionescu. Avea 48 de ani. Ocupația: om de afaceri. Afacerile: dubioase, bănuieli privind implicare în comerț de arme și de tehnologie militară de nivel foarte înaintat (laser). A fost mitraliat în mașina personală, un *Jeep Cherokee*.

Kavalerie. Ovidiu Iancu era din Oradea. Vârsta: 33 de ani. Afaceri: cu valută. Prezumția: implicare în trafic de valută falsă sau valută la negru. Șase gloanțe a fost bilanțul total al ciuruielii.

Rotary în construcții. Este vorba tot de un patron al unei societăți de construcții. Societatea se numea *Rotary Construcții*. Cazul a fost semnalat de *Evenimentul zilei*. Cuimea coincidenței, patronul se numea tot Mihai. Și Rotaru. Firma sa, *Rotary Construcții*, era una dintre firmele cele mai bine cotate pe piața construcțiilor. Ca și în cazul lui Erbașu, firma a rămas fiului.

Cazul Terra Impex. S-a petrecut în 1999. Victima a fost Teofil Țăr. Locul: Alba Iulia. A fost identificat un suspect, dar nerelevant. Firma lui Teofil se numea *Terra Impex*. Vârsta patronului de la *Terra Impex*: 44 de ani. Starea materială: considerat a fi unul dintre cei mai bogați oameni ai zonei.

Ce mai afirma este că partidele politice și-au dat mâna și aici în adjudecarea lucrărilor oneroase.

Pe de altă parte, contrar părerilor acreditate deja, surse informate ne asigură că nu era dependent de piața construcțiilor din România, deoarece avea deja afaceri în Austria și Germania. Își crease niște „debușeuri" la München. Se apucase, acolo, de construcția unor cartiere de locuințe. Dar Erbașu nu era străin nici de banii europeni. Câștigase o licitație pe fonduri europene la Timișoara, așa că avea, pe proprie piele, experiența atotputerniciei lobby-ului local. Acolo exista și un sprijin puternic pentru anumite investiții ale senatorilor din partidul de guvernământ (un nume e prezent, mai cu seamă, pe buzele celor care știu).

ră de mafia construcțiilor
stanța, Timișoara

Averea lui Erbașu mirosea a contracte cu statul

Prima oară, averea lui Mihail Erbașu a fost făcută publică în revista *Capital*, în anul 2000. El a intrat în topul milionarilor, la vremea respectivă, cu o avere estimată la 50-60 milioane de dolari. Principala sursă de profit a acestuia au constituit-o construcțiile. În decembrie 1989, Erbașu ocupa funcția de director tehnic la Întreprinderea de Construcții Edilitare și Drumuri București. Inginer constructor, Mihail Erbașu lucra de peste 20 de ani în domeniu, astfel că, în 1990, el a demisionat de la fostul său loc de muncă și s-a hotărât să înceapă o afacere pe cont propriu, în care a investit 10.000 de dolari. Inginerul Mihail Erbașu și-a înființat o societate de construcții, la care erau angajați 14 muncitori, un inginer și un economist. Treptat, SC Construcții Erbașu SA (unde deține, împreună cu familia, 61 de procente) a ajuns una dintre cele mai cunoscute firme de construcții de pe piața românească. Din septembrie 2001, din SC Construcții Erbașu SA s-au desprins câteva societăți pe aprovizionare, construcții civile și comerciale.

Hoteluri și terenuri agricole

De atunci, firma-mamă a coordonat numai activitatea de asistență tehnică, ramura de agricultură și cea hotelieră. Cele două hoteluri pe care le deține în București se întind pe o suprafață construită de 15.000 mp. În agricultură, Erbașu deține două ferme de animale, cu 150 capete de bovine și 500 de oi. Are în proprietate peste 500 ha de teren, 2.000 mp în spații de birouri de închiriat și un bloc de 50 de apartamente, situat tot în Capitală. În ziua în care Mihail Erbașu a împlinit 60 de ani, l-a numit ca succesor al SC Construcții Erbașu SA pe fiul său cel mare, care avea atunci 32 de ani. Soția și fiul său cel mic lucrează la aceeași firmă, dar se ocupă de partea de promovare turistică. Societatea s-a transformat, ușor-ușor, într-un adevărat concern.

Erbașu și politica

După cum l-au sfătuit apropiații săi, magnatul construcțiilor nu a stat departe nici de zona politică. Erbașu a ocupat, pe rând, funcții importante în PSM (partidul lui Ilie Verdeț) și a candidat pentru postul de primar general la

alegerile din 1996. După alegerile din 2000, acesta a fost ales consilier general al Capitalei din partea ApR, apoi a trecut de partea PSD-ului, dar a renunțat la mandat în anul 2002. Erbașu a profitat din plin de ușile care i-au fost deschise în perioada în care a fost consilier la Primăria Capitalei și, de atunci, și-a canalizat o importantă parte din afaceri pe lucrări edilitare executate pentru Regia de Termoficare (RADET). De exemplu, trei dintre firmele sale s-au ocupat de înlocuirea magistralelor de termoficare din cartierele Militari și Berceni. Pentru aceste lucrări, numai în 2002, cele trei firme au încasat aproximativ 100 miliarde lei de la RADET. Aceleași firme s-au ocupat și de montarea contoarelor termice la scările de bloc, din cartierele Griviță, Rahova, Vitan și Militari.

Conflict de interese

Exact în perioada în care Mihail Erbașu și-a extins substanțial domeniile de activitate, deținea și funcția de consilier în Primăria Capitalei. Practic, era în conflict de interese cu afacerile sale. Primul semnal de alarmă a fost tras chiar de primarul general Traian Băsescu. Ulterior, Victor Ponta – șeful Corpului de Control al primului-ministru – a demarat o anchetă în acest sens. Raportul lui Victor Ponta a scos la iveală faptul că grupul de firme al consilierului PSD Mihail Erbașu era unul dintre principalii beneficiari de contracte cu RADET. Câteva zile mai târziu, Erbașu și-a dat

Enigma Erbașu n-a fost elucidată nici după reconstituire

demisia din Consiliul General al Capitalei. Indirect, acesta a recunoscut conflictul de interese și a preferat să se retragă din funcție.

În doi ani, cifra afacerilor s-a dublat

În 2003, la vârsta de 61 de ani, Mihail Erbașu a intrat din nou în topul milionarilor români. De data aceasta, averea sa a fost estimată la 90-100 milioane de dolari. Avea peste 1.100 de angajați, iar cifra anuală de afaceri ajunsese la 25 milioane de dolari. În 2003, milionarul în dolari a construit, în cartierul Vitan din București, un centru de afaceri și comerț, care se întinde pe o suprafață de 30.000 mp. Deși investiția s-a ridicat la 15 milioane de dolari, Mihail Erbașu declarase că prețul de piață al acestui centru era de circa 20 milioane de dolari. Cu alte cuvinte, cifra afacerilor sale a crescut vertiginos. Acest lucru i-a permis afaceristului să achiziționeze terenuri în zona Băneasa, din București și în comuna 1 Decembrie, din județul Ilfov. El intenționa ca anul acesta să construiască două cartiere rezidențiale care să cuprindă în jur de 50 de vile fiecare.

Informațiile despre afacerile Erbașu, blocate

Argumentele în sprijinul variantei *sinucidere* în cazul Mihail Erbașu se subțiază cu fiecare zi de anchetă. Tăietura de pe obraz și așa-zisa tentativă de spânzurare cu un cordon care nu avea cum să-i susțină greutatea sunt numai două dintre elementele care nu se potrivesc cu situația și cu profilul comportamental al omului care a murit. Un amănunt în plus vine să completeze tabloul din care rezultă că e ceva în neregulă: foarte multe site-uri de pe internet, pe care se găsesc informații despre afacerile lui Erbașu, sunt acum inaccesibile. Pe 31 mai, un cotidian central a publicat o știre conform căreia urma „colapsul" afacerilor Erbașu. Sursele nu sunt dezvăluite. Povestea pare să repete *patternul* altor morți violente sau doar suspecte, în care firul evenimentelor s-a împletit cu istorii despre masonerie, mafie și spionaj. Un lucru e cert: un om cu 25 de milioane de dolari venit pe an nu are cum să evite legături dintre cele mai diverse. El va fi curtat de o mulțime de personaje – din informații, din lumea celor care spală bani, din cercurile oculte. Toți vor dori să-și facă fie un paravan, fie o acoperire din garanțiile financiare pe care le prezintă cineva care câștigă 25 milioane USD pe an.

De luat în considerație în ecuația Erbașu:
(semnalate de cititori pe site-urile ziarelor din țară)

● A DERULAT CONTRACTE DE MILIOANE DE DOLARI CE AVEAU CA SURSĂ BANII PUBLICI.

● A FOST IMPLICAT ÎN MECANISME POLITICO-MAFIOTE SPECIFICE ROMÂNIEI DE AZI. ȘI, MAI ALES, COMUNIȘTILOR. ÎN MOMENTUL CÂND A IEȘIT DIN MAFIA POLITICĂ S-A ACȚIONAT ÎMPOTRIVA SA, UNUL DINTRE MECANISME FIIND BLOCAREA UNOR FONDURI CE TREBUIAU RECUPERATE ÎN URMA DERULĂRII UNOR CONTRACTE.

● TOȚI CEI CARE ÎL CUNOSC DECLARĂ LA UNISON CĂ NU ERA OMUL CARE SĂ-ȘI PUNĂ CAPĂT ZILELOR. ÎN MASS-MEDIA ȘI ZIARELE ASERVITE PUTERII APAR ACELEAȘI PERSOANE PLĂTITE SĂ DEA DECLARAȚII SPECIFICE (CARE, CHIPURILE, OGLINDESC PĂREREA SPECIALIȘTILOR) – GEN PSIHIATRUL T., CARE SUNT GATA SĂ JURE CĂ ERBAȘU SUFEREA DE DEPRESIE ȘI CĂ S-A SINUCIS, VEZI BINE, ÎNTR-UN LOC SINGURATEC. ȘI ALTE DECLARAȚII CE NE JIGNESC INTELIGENȚA.

Întrebări pe care anchetatorii trebuie să și le pună:

● DE CE MOARTEA A SURVENIT DUPĂ DECLARAȚIILE LUI ERBAȘU LA EMISIUNILE LUI DAN DIACONESCU DE LA *OTV*, CU PROMISIUNEA CĂ, ÎN SEARA CARE A URMAT MORȚII, VA DA ÎN VILEAG MAFIA POLITICĂ DIN CONSTRUCȚII?

● CUM SE DEZLEAGĂ MISTERUL LUMÂNĂRII APRINSE?

● „CRED CĂ ĂȘTIA VOR SĂ MĂ MIERLEASCĂ" (AU FOST CUVINTELE LUI ERBAȘU). CUM/ȘI CINE?

● CARE ESTE CERCUL SUSPECȚILOR „POLITICI"?

Coșciugul duce în mormânt cea mai mare dilemă privind moartea unui om de afaceri după '89

Paula Iacob, prietenă a familiei Erbașu, este unul dintre adepții credibili ai ipotezei crimei

● DACĂ, SĂ ZICEM, PREZUMȚIA DE A FI OMORÂT DE MAFIA POLITICĂ NU E ADEVĂRATĂ, ATUNCI DE CE, DIN START, S-A PLECAT DE LA O PREMISĂ DE GENUL SINUCIDERE? DE CE GRABA DE A DA ACEST VERDICT DINAINTE CHIAR DE A SE ÎNCEPE JUDICIOS CERCETĂRILE? DE CE EMISIUNILE ȘI ZIARELE ASERVITE PUTERII INDUC IDEEA SINUCIDERII?

● CARE ESTE MOBILUL REAL AL ASCUNDERII /DISTRUGERII SCRISORII?

● SECHELARIU A AMENINȚAT CĂ VA DA ÎN VILEAG NIȘTE DOSARE, DE SUPĂRARE CĂ NU A FOST REALES. ÎN CE MĂSURĂ ERA IMPLICAT ERBAȘU?

text **Mihail Gălățanu, Elena Tomulescu, Mihaela Onofrei**
foto ***Mediafax Foto***

Premieră jurnalistică

Deja celebrul site **www.revistapresei.ro**, mult accesat de către ziariști și nu numai, a lansat o premieră jurnalistică: folosind tehnici multimedia, materialele de la adresa **www.anchete.ro** prezintă, nu doar în forma scrisă, ci și în format audio-video, opiniile celor implicați într-un caz „fierbinte", lăsând fiecăruia posibilitatea să intervină în direct. Anchetele semnalează cazuri flagrante de încălcare a drepturilor omului: traficul de carne vie, dreptul la proprietate, atentate la sănătatea publică, șantajul în relațiile comerciale etc. Investigațiile fac parte din proiectul *Human Rights Alert*, dezvoltat de *Asociația Editorilor de Presă On-Line*, cu sprijinul financiar al PNUD.

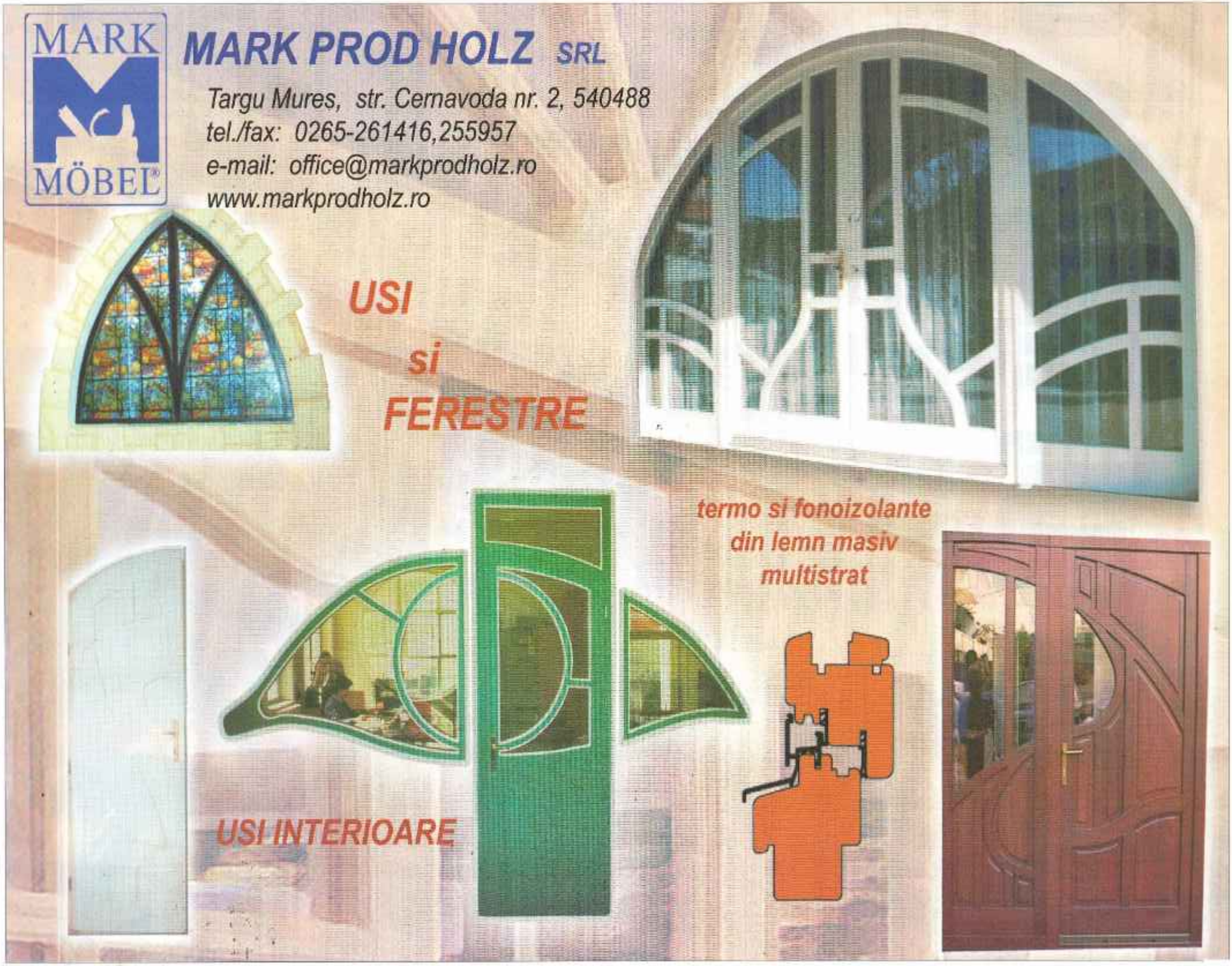
MARK
MÖBEL
MARK PROD HOLZ SRL
Targu Mures, str. Cernavoda nr. 2, 540488
tel./fax: 0265-261416,255957
e-mail: office@markprodholz.ro
www.markprodholz.ro
USI
si
FERESTRE
termo si fonoizolante
din lemn masiv
multistrat
USI INTERIOARE

Împuşcături sub clar de tură

„Ce tragi, mă, la o

Flacăra vă prezintă filmul evenimentelor masacrului de la Suli

Corespondentul *Flăcării* a fost martor ocular la evenimentele de la Sulina, când un agent, Robert Bulgaru, a mitraliat un oraş aflat sub o acalmie de câteva zeci de ani. Milităros, cum îi e felul, dar, în acelaşi timp, concis, Marius Condrat povesteşte ce a văzut în dimineaţa zilei de 20 iunie, atunci când se ducea să pună benzină în bărcuţa personală ce trebuia să-l ducă la pescuit. Relatarea sa este un model de laconism, dar şi de umor flegmatic. Într-o împrejurare, altfel, tragică. Sau tragicomică. Aşa cum se întâmplă, adesea, în Balcani. *(M. Gălăţanu)*

Profil: ● Robert Bulgaru (26 de ani) provine dintr-o familie de militari (tatăl lui lucrează în cadrul Poliţiei de Frontieră – Sectorul Sfântu Gheorghe-Jurilovca) ● Absolvent al Şcolii Militare, în 1999 ● Este angajat la Poliţia de frontieră Sulina, ca Agent principal pe Vedeta maritimă nr.34 ● Fire neechilibrată, temperamentală, psihic labil sub influenţa alcoolului, obişnuia să ameninţe colegii de muncă ● Rapoartele întocmite de colegi şi superiori pentru actele de indisciplină rămân fără rezultate ● Posesor al unei motociclete *Honda* cu care, anterior, accidentase o persoană în Sulina, însă, cu ajutorul tatălui său, cazul este muşamalizat.

Evenimentele, aşa cum au fost ele:

Noaptea de sâmbătă spre duminică (19.06.-20.06.2004) Robert Bulgaru o petrece făcând naveta cu motocicleta între barurile de la plajă şi cele din oraş.

Duminică dimineaţa, ora 7.00, se prezintă să-şi ia serviciul în primire, însă este trimis acasă de şeful de tură Bulai Tiberiu, nu pentru a se schimba – cum a scris presa – ci pentru a se odihni câteva ore. Cel chemat să-l înlocuiască pe Robert Bulgaru – şi nu cel care trebuia să intre în tură, aşa cum se relatase până acum (*aici este, iarăşi, o mare eroare, pentru că, dacă nu era chemat Ţipirig, ci altcineva, coliziunea celor doi s-ar fi putut evita!* – **n.r.**) este Ţipirig Petre a cărui fiică era prietena lui Robert Bulgaru (relaţie neagreată de Ţipirig Petre). Între orele 07.15 şi 07.30 Robert se întoarce la serviciu şi, în urma unei discuţii cu Ţipirig Petre, îl împuşcă pe acesta în cap şi în piept (circa 10 gloanţe de pistol) după care o sună pe prietena sa, să vină să-şi ia tatăl mort. Bondar Constantin, agent şef adjunct, încearcă să opună rezistenţă, însă este împuşcat în mână şi în picior, reuşind până la urmă să se retragă din bătaia focului. Ceilalţi poliţişti părăsesc navele militare sărind în apă. Robert Bulgaru trage şi asupra lor, însă nu nimereşte nici unul.

Ce înseamnă să tragi cu mitraliera la o oră nepotrivită

Apar curioşii, mai întâi la geamuri. Răduş N., director la întreprinderea locală de exploatări comunale, se apucă să-l admonesteze, într-un chip aproape hazliu (ca şi cum ceea ce l-ar fi deranjat ar fi fost ora, nu morţii), pe făptaş: „Ce tragi, mă, la ora asta?" – se alege cu geamurile sparte. Apar curioşi şi la barul – şi brutăria – din apropiere. Gabriela Ioan, 22 ani, barmaniţă la barul *Amorel*, este împuşcată mortal; un cetăţean care vroia să-şi

Convorbirea telefonică de după masacru
Robert Bulgaru (către prietena sa): „Vino şi ia-l pe taică-tu."
Corina Ţipirig (prietena lui Robert Bulgaru): „Ce-ai făcut, iubiţel?"

ra asta?"

na, văzute de un martor ocular

cumpere pâine, Varabiev Petre (maistru la întreprinderea care furnizează, pe plan local, apa potabilă), este rănit, glonţul ocolindu-i cu puţin unul dintre rinichi. Se trage asupra unui cetăţean de pe faleză, care vroia să vadă ce se întâmplă – glonţul de pistol mitralieră ajungând la aproximativ 800 de metri mai departe, loveşte nava comercială georgiană, *Karendiz M.* Un şofer de la brutărie reuşeşte să suie în „utilitara" sa, şi anunţă poliţia. Ulterior, răniţii evacuaţi prin uşile din spate ale brutăriei şi barului sunt transportaţi la spital. Alt rănit a fost Cioparcieanu Adam, care trecea, cu o barcă, pe Dunăre; a fost rănit în umăr, când a ajuns în dreptul vedetelor militare „parcate" la mal.

Bulgaru s-a oprit, pentru că a terminat gloanţele

Poliţia oraşului şi poliţia de frontieră se mobilizează, încercând să izoleze zona de foc, îndepărtând cetăţenii de locul incidentelor. Cetăţenii din blocul aflat în faţa vedetelor militare, precum şi cei care locuiau în zona imediat învecinată, îşi părăsesc locuinţele speriaţi atât de tragerile executate cu pistol mitralieră, asupra blocurilor, cât şi de apropierea, de locul tragerilor, a tancului de combustibil (benzină şi motorină) şi butelii de aragaz, existând pericolul de explozie. În jurul orei 09.00, în urma epuizării stocului de muniţie existentă la dispoziţie (circa 200 de gloanţe), Robert Bulgaru renunţă la acţiunea sa. Încep să apară elicoptere, procuratura, oficialităţi locale. Abia apoi urmează tevatura. Adică nota de plată. Decontul rămâne să-l achite Bulgaru, dar şi un oraş întreg, lâncezind de vreo şaptezeci de ani, în aşteptarea revigorării zonei libere. Un oraş care, mai întâi, trebuie să-şi îngroape morţii.

text **Marius Condrat,**
corespondentul Flacăra la Sulina

Noul Ghid TV!
În fiecare vineri împreună cu Evenimentul zilei

citeşti

plăteşti

Fondat 1992
EVENIMENTUL ZILEI
COTIDIAN DE INFORMAŢIE

ÎN PLUS, CITEŞTE ZILNIC EVENIMENTUL ZILEI ŞI CÎŞTIGĂ CU €UROMANIA

GHID TV. UN SUPLIMENT IEŞIT DIN TIPARE... CA REVISTĂ!

Noul ghid TV Evenimentul zilei este primul supliment TV pe hîrtie de revistă... şi e inclus în preţul ziarului de vineri!

48 de pagini * integral color * mai multe programe şi recomândari * ştiri despre vedetele tale preferate * mai multe jocuri şi premii * un format uşor de minuit şi păstrat

Preţul insuccesului

19.000 de dolari procentu'!

Atunci când câştigi, orice efort făcut pentru a ajunge acolo pare justificat. Nu mai contează. Dar atunci când pierzi? Luând în calcul monitorizarea realizată de Asociaţia Pro Democraţia asupra publicităţii electorale, reiese că dacă marele învingător Băsescu a cheltuit circa 3.000 de dolari pentru fiecare procent obţinut, micul învins Geoană a plătit cu de şase ori pe-atâta, respectiv 19.000 de dolari, fiecare procenţel care nu l-a dus nicăieri.

Pentru sectoarele Capitalei, socotind şi turul doi, PSD a lăsat în publicitate circa 152.000 de dolari pentru Vasile Gherasim (faţă de 53.000 $ Andrei Chiliman) – şi a pierdut!; 104.000 $ pentru Neculai Onţanu (15.000 $ Anca Boagiu) – şi n-a lipsit mult să piardă; 197.000 $ pentru Eugen Pleşca (26.000 $ Liviu Negoiţă) – şi a pierdut la scor!; 187.000 $ pentru Vasile Mihalache (48.000 $ Adrian Inimăroiu) – şi a pierdut! Ruşinea maximă s-a înregistrat la sectorul 6: Cristian Poteraş a cheltuit doar vreo 8.000 $, în vreme ce Dan Darabont a plusat până la 241.000 $ (de 30 de ori cât contracandidatul!) – şi a pierdut! La Cluj, pentru Ioan Rus s-au cheltuit circa 151.000 $ (36.000 $ Emil Boc) – şi a pierdut! La Bacău, Dumitru Sechelariu a plătit 45.000 $ (20.000 $ Romeo Stavarache) – şi a pierdut!

La nivel naţional (consilii şi primari), PNL şi PD, respectiv PSD, au obţinut procente apropiate. Or, dacă în presa scrisă partidul de guvernământ a aruncat circa 3,2 milioane de dolari, cele două partide de opoziţie, cheltuind separat şi împreună, au însumat aproximativ 1,67 milioane de dolari. Un rezultat electoral mai bun cu jumătate din cheltuieli.

Ce să însemne asta oare dacă nu o problemă de randament al strategiei?

Şi bătuţi, şi cu banii luaţi

Şi fură, deci, din nou, alegeri. E vorba de un perfect simplu, nu de o insinuare. Fură alegeri şi le câştigară toţi. Cel puţin aşa zice fiecare. Chiar dacă matematica e o ştiinţă deasupra claselor sociale şi a partidelor politice, nu contează cine ce votează cât cine ce numără. PSD încearcă să prezinte o înfrângere dureroasă drept o victorie liniştitoare. Prin intermediul numeroşilor purtători de cuvânt din presa „independentă"(prietenii ştiu de ce), pe de o parte exploatează convenabil faptul că PD şi PNL au candidat, cu excepţia primăriilor Bucureştiului şi a Clujului, pe liste separate. Pe de altă parte, dacă la consiliile judeţene şi locale, opoziţia a câştigat indubitabil, fie şi pe liste separate, pentru posturile de edili-şefi PSD a insistat să scoată în faţă numărul mandatelor, calcul din care partidul de guvernământ iese cu circa 65%, încercând să ignore *numărul de voturi* aflate în spatele respectivilor primari şi care le asigură doar vreo 37% dintre votanţi. Cu alte cuvinte, geaba ai câteva sute de primari, dacă jumătate dintre aceştia fac cât Băsescu singur.

Pentru postul de Primar al Capitalei, legea a impus un plafon maxim admis 825.398

dolari, iar pentru un primar de sector – 41.269 dolari. Publicitatea plătită la TV a fost interzisă. În realitate, se pare că, pe ici, pe colo, s-a procedat așa: *catindatul* vine cu spotul de acasă, dar oficial declară că i l-a făcut televiziunea, căreia îi plătește așadar „producția"...

Rămăneau în discuție publicitatea stradală și cea din presa scrisă. Conform monitorizărilor *Asociației Pro Democrația* din cadrul programului *Politica și banii*, la 4 iunie 2004 lucrurile stăteau astfel: Mircea Geoană – 542.072 $, Traian Băsescu – 174.664 $, Monica Tatoiu – 143.510 $, Mugur Ciuvică – 125.634 $. Dacă ne uităm ce a obținut fiecare de banii ăștia, reiese că în cazul lui Băsescu s-au plătit circa 3.000 de dolari pentru fiecare procent obținut, iar în cazul lui Geoană – 19.000 de dolari. Și bătut, și cu banii luați! N-am mai făcut calculul la ceilalți candidați, că ne-a fost milă...

La primăriile de sector, sărîseră de plafon Mona Nicolici cu 74.527 $, Eugen Pieșca – 41.465 $, Vasile Mihalache – 43.943 $, Dan Darabonț – 47.882 $, Grațiela Iordache – 48.487 $ și, cu voia dv., Dan Marian Vanghelie – 78.788 $.

Cât privește prezența plătită a partidelor în presă, cifrele arătau astfel: PSD 268.772 $, DA 104.381 $, PD 20.108 $, PNL 21.810 $, PUR 238.668 $, PRM 8.882 $, Vanghelie 74.884 $.

Pentru comparație, estimările de la finalul campaniei locale din 2000 (publicitate în presa centrală, singura monitorizată pe atunci) anunțau: CDR 326.383 $, PD 49.363 $, PNL 40.853 $, PDSR 60.728 $, PUR 1.669 $.

Spre finalul campaniei pentru turul doi, toți candidații PSD la sectoare depășiseră plafonul legal, alături de Andrei Chiliman și Adrian Inimăroiu.

Mici curiozități mioritice

● În prima săptămână de campanie, se cheltuiseră deja un milion de dolari (în final, s-a sărit de trei milioane). La publicitate, pe primul loc se situa PSD, cu aproape 300.000 de dolari, urmată de PUR cu circa 200.000 de dolari – cele două partide „însumate" egalându-le, așadar, pe toate celelate la un loc! Uimitor, deși a cumpărat atâta amar de publicitate, PSD a evitat confruntările TV directe!

● Pe locul trei – „independentul" Marin Vanghelie, cu 116.000 dolari. Dacă are omul bani! Pe patru, alianța PNL-PD, cu aproape 106.000 dolari. Deci Vanghelie e mai tare decât două partide principale la un loc. În același timp, pentru candidatul oficial al PSD la aceeași primărie, Cătălin Stoichiță, se cheltuiseră... zero lei! Ce să fie, ce să fie?

● Călin Cătălin Chiriță cheltuise 159 dolari, iar Cristian Poteraș 49 dolari!

● Aproape 63.000 de dolari a cheltuit PSD pe panourile „București – acum ai cu cine să votezi", nesemnate! Strategii lui Adrian Năstase au crezut că albastrul de fundal e suficient. N-a fost, și situația PSD a luat culoarea afișelor.

● Senatorii au putut folosi liniștiți, în campania electorală, mașinile și benzina instituției, pe motiv că oricum nu se poate tranșa clar între activitatea senatorială și cea pentru alegeri. Cum un senator are o cotă lunară de 250 de litri, el a putut să se deplaseze pe 2.500 de kilometri...

● Cheltuielile permise de lege (și sursele acestora) se referă strict la campania electorală. Din ce bani s-au făcut însă (la greu) acțiuni de propagandă pre-campanie? Din bani proprii, cotizații și donații – care însă nu apar în nici o evidență contabilă. Numai manifestările de 1 Mai au costat, la nivel național, vreo 20 de miliarde de lei... Majoritatea – plătiți de firme private...

● Cheltuielile nu s-au încheiat odată cu alegerile. Conform presei, Marian Oprișan (PSD Gorj), care avea nevoie de cinci voturi de la opoziție pentru a-și păstra fotoliul de președinte al Consiliului Județean, a anunțat că oferă câte 25.000 euro (un miliard de lei) pentru fiecare dintre acestea! Fotbalul a contaminat politica...

text **Tudor Călin Zarojanu**
foto **Rompres**

Auto Marcu's Grup S.A.

Concesionar Automobile Dacia si Renault

S.C. AUTO MARCU'S GRUP S.A. este primul concesionar bi-marcă DACIA şi RENAULT din România.

VÂNZĂRI:

În cel mai modern show-room din Bucureşti puteţi achiziţiona:
- **Autovehicule noi Dacia şi Renault (autoturisme şi utilitare) cu diverse modalităţi de plată: numerar, rate, leasing pentru persoane fizice sau juridice, acordând asistenţă pentru obţinerea împrumuturilor.**
- **Autovehicule de ocazie Dacia, Renault, alte mărci.**
- **Piese schimb de origine Dacia şi Renault prin magazinul propriu şi agenţi.**
- **Societatea noastră cumpără autovehicule rulate, contravaloarea acestora putându-se constitui în avans pentru achiziţionarea unui autovehicul nou.**

SERVICE:

Societatea deţine ateliere de reparaţii ultra-moderne dotate cu echipamente de ultimă generaţie şi personal specializat.
- **Service mecanică Dacia**
- **Service mecanică Renault**
- **Service alte mărci (Daewoo, etc.)**
- **Service caroserie (tinichigerie, vopsitorie)**
- **Reparaţii în garanţie pentru autovehicule Dacia şi Renault.**
- **Inspecţii Tehnice Periodice**
- **Platforme de depanare şi tractare cu program non-stop.**

*** Se utilizează numai piese de origine procurate direct de la producător la cele mai mici preţuri.**
*** Tarifele practicate pentru ora de manoperă sunt fără concurenţă.**
*** Relaţiile contractuale cu principalele societăţi de asigurare permit decontarea directă în cel mai scurt timp a costurilor reparaţiilor efectuate.**
*** Se pot încheia contracte foarte avantajoase de service pentru parcurile de maşini, acestea având prioritate în introducerea în lucru.**

Adresa: Şos. Pantelimon Nr. 450 Sector 2 Bucuresti
Tel/Fax : 021/2553345 ***** 021/2557336
E-mail :office@amg.ro **Web-site**: www.amg.ro

DACIA:
Tel/fax: 021/2550977
Vanzari.Dacia@amg.ro

RENAULT:
Tel/fax: 021/2556469
Vanzari.Renault@amg.ro

Manipulanţi cu acte în regulă

Într-o ţară în care manipularea este o constantă, cel puţin în ultimele şase decenii, există şi manipulanţi cu şcoală, care nu au a se ruşina de ceea ce fac. Tradiţional, li se spune vatmani. A conduce un tramvai nu este nici aşa banal, nici aşa uşor cum pare – iată ce am învăţat de la Petre Cristea, prietenul meu, manipulantul.

Cu 75 de tramvaie, Depoul Dudeşti este al doilea ca mărime din Capitală, după Colentina. Cei 179 de manipulanţi lucrează în ture fixe – unii numai dimineaţa, alţii numai după-amiaza, altfel li s-ar da peste cap „fusul orar". Primii se trezesc în fiecare zi la ora 3, ajung la depou cu maşini de serviciu („dacă întârzii şi n-o prind, «vin cu doiul», cum zicem noi, adică pe jos"), ies pe traseu, în funcţie de orarul liniilor, între 4 şi 7 dimineaţa, şi lucrează până la 13-16. În jurul orei 11 fac o pauză la depou, pentru revizia vagoanelor. Lunar, participă la un instructaj, iar o dată la doi ani trec prin reciclare, mai ales că tipurile de vagoane se schimbă mereu. Vizitele medicale sunt anuale, dar bolile profesionale, aici ca şi la metrou, nu sunt recunoscute oficial: stresul extrem, probleme cu inima, dar mai ales afecţiunile de coloană. Ştiţi cum e să te zdruncini, până la 9 ore pe zi, 20 de zile pe lună, pe roţi de metal zăngănind pe şine şi pe postamentul de beton al acestora? E naşpa.

reportaj

Fragment modest de viaţă

Întâlnirea la ora 4.00, Dristor colţ cu Mihai Bravu. A străbate Bucureştiul la ora asta este deja o incursiune în altă lume. Peste două milioane de suflete adormite!

Depoul. Gurile clădirii în care înnoptează vagoanele, şinele strângându-se snop spre ieşire. Facem cunoştinţă cu Petre Cristea, un domn înalt, prezentabil, chiar elegant în uniforma sa albastră. A apucat să-şi ia o cafea „la pachet", cu care intră să semneze foaia de parcurs, în staţia de mişcare. Pe pereţi, tabele cu repartizările lunare şi cele zilnice. La fel ca în sport, tramvaiele au titulari şi rezerve, ultimele intrând în acţiune când primii sunt indisponibili.

Afară din nou, Petre Cristea primeşte de la maistru cheia vagonului, îl ia în primire, verifică sistemele-cheie, cuplează pantograful şi programează firmele electrice. E un vagon relativ nou, dotat modern, inclusiv cu staţii de emisie-recepţie, prin care manipulantul ţine legătura nu doar cu depoul, ci şi cu colegii.

Are 36 de ani, e căsătorit şi are un băiat de 11 ani. La RATB este de 12 ani. A lucrat şi pe vagoanele nemţeşti, alea albastre, care acum se cascează, şi-au trăit traiul, nu erau luate de noi.

Linia 34 este una dintre cele mai grele, singura care trece prin patru sectoare, pe lângă trei gări (Nord, Basarab, Est) şi două pieţe mari (Obor, Sudului). Staţii – 33, ca la doctor. Lume – buluc. Incidente – destule. Când au apărut uşile cu deschidere acţionată de călători, mulţi n-au înţeles care-i treaba, „băteau cu pumnii în geamul cabinei, că de ce nu-i las să coboare!" Pe urmă, sunt meciurile de pe *Dinamo*. Şi „discotecarii" care se retrag dimineaţa. Şi beţivii profesionişti. Blocajele de trafic, mai ales în ajun de sărbători, ajung şi la patru ore. Iar tramvaiul nu poate să le ocolească nici cu un centimetru... Maşini pe linia de tramvai? „Chiar domnul poliţist le îndrumă pe acolo! Lumea întârzie, începe să-mi arate ceasul şi diverse semne internaţionale..."

E 4.30, plecăm. Suntem singurii călători. La un moment dat, descoperim care e lucrul cel mai straniu la această oră: **pe întuneric, în lipsa maselor de oameni şi a şirurilor de maşini, destule zone din Bucureşti nu arată rău!** Păcat că mai târziu se face lumină şi se dă drumul la cetăţeni...

La Vitan, câţiva matinali ne fac semn să trecem fără grijă, n-au treabă cu noi. Primii clienţi, un grup de tineri înfrigurati, urcă în staţia *Universitatea Creştină Dimitrie Cantemir*. Petre Cristea ne cheamă la el zâmbind: „Să fiţi atenţi câţi compostează bilete". Asta pentru că avertizoarele electronice îi contorizează fenomenul. Ei, lăsaţi, poate au abonamente, ne simţim datori să zicem.

Primele stopuri în funcţiune – la Şincai. Tot aici e una dintre zonele cu cele mai proaste linii („de pe vremea lui Ceauşescu"). Un tramvai gol

are 40 de tone, la care se adaugă cele vreo 2.500 de kilograme de călători şi bagaje. Dacă linia are „pauze", se simte ca dracu'. Şi, evident, se strică şi mai tare.

Prietenul meu vatmanul îmi întinde *Regulamentul de exploatare*, o Biblie a manipulantului, conţinând orice informaţie necesară, de la regulile de circulaţie până la caracteristicile tehnice ale vagonului.

Afară, prin bezna care începe să se risipească, fulgeră imagini din Bucureştiul mileniului trei: muncitori sudând şine, o şcoală (nr. 81) botezând cu numele ei o staţie, terasa *La Ursuleţ* (oare ursuleţul bea cinzeacă?), o haită de maidanezi neeutanasiaţi, o rulotă-n câmp, cu afişul „Acte auto", restaurantul *Crocodile Dundee, cu specific oriental*, centrul de copiere *Quasimodo*

În tramvaiul de dimineață

(nu e o confuzie, căci bietul cocoșat figurează pe firmă – se știe că la Nôtre Dame, în secolul al XIX-lea, se xerografia pe rupte...).

Vatmanii sunt jefuiți când schimbă macazul

4.55. Suntem la *Big Berceni* și vagonul e din nou gol. Petre Cristea ne povestește aventuri cu idioți care pun pietre sau buloane de metal pe linie. Trebuie să le vezi la timp, altfel... Și ceva „cald": mai nou, vatmanii sunt jefuiți printr-o metodă brevetată pe malurile Dâmboviței. Dintre câțiva tineri aflați în stație, unul fură de sub cabină ranga de schimbare a macazului și o ia la fugă. Manipulantul, ce să facă?, țâșnește după el, că nu-i dă nimeni altă rangă. Drept care complicii fugarului se urcă în cabină și-l ușurează de geantă, acte, bani, ce găsesc pe-acolo.

El, unul, a avut parte de altfel de lovitură. Coborât să schimbe macazul, cineva i-a săltat „doar" cheile de la casă. Când și-a dat seama n-avea ce face, pe vremea aia nu erau stații de emisie-recepție, vagonul nu putea să-l lase de izbeliște și, colac peste pupăză, tocmai făcuseră grevă cei de la metrou, în oraș era bulibășeală. Încât hoțul a acționat liniștit, a curățat banii și bruma de bijuterii ale nevestei, după care, civilizat, a lăsat cheile pe televizor (prea mare ca să se chinuie cu el în cârcă)!

E ora cinci și am ajuns la capătul de sud al liniei, unde însă nu e timp de tras o țigară, că graficul țipă. De unde e prietenul nostru? Sucevean din Mălini, satul în care s-a născut Labiș. Ușor ciudat, nu? – dacă ținem seama că poetul și-a sfârșit zilele sub roțile unui tramvai! Pe de altă parte, să asculți versuri recitate „la mansă" de un vatman, în zori de zi, vă asigur că este o experiență de neuitat... Mălini, ne mai zice, se află într-o zonă care n-a fost niciodată cooperativizată, foste domenii ale Coroanei, cu un drum construit de italieni – prietenul nostru știe istorie la greu.

Are cinci frați, printre care o soră geamănă cu el. Trei sunt în București, doi au rămas pe meleagurile natale. Soția e cititor-încasator la *Electrica*. Stau cu chirie și strâng cu greu bani pentru un apartament. „Am pierdut trenul ăla când se putea lua ieftin", oftează omul.

La 5 și un sfert, tramvaiul e plin! Nu toată lumea se scoală cu boierii... De vorbit, vorbesc doar doi pescari. La 5.45, în dreptul Spitalului Colentina, se urcă primul vânzător de ziare – vor urma mulți.

Ora 6.00, capătul opus al liniei, Gara de Nord. Traseul a durat exact o oră. În tramvai urcă o vagaboandă care schimbă brusc compoziția aerului. Un cetățean strigă la ea să se dea jos, apoi chiar se apucă s-o împingă spre ușă, dar păduchioasa se ține tare. În final, revoltatul obține doar migrarea focarului de infecție spre spatele tramvaiului („Du-i, Doamne, la Ploiești!" e în România un concept la fel de puternic precum capra vecinului). Puțin mai târziu, vatmanul ne explică, încurcat, că nu prea are cum să intervină în atare situații, deși regulamentul pomenește vag despre ele.

O luăm înapoi. La Mihai Bravu vom coborî să ne recuperăm mașina din depou. Prietenul nostru ne arată aparatul: în timp de o oră și jumătate, s-au compostat 18 bilete. Asta e. Ne luăm la revedere și coborâm cu ochii lipiți de somn și rinichii tasați de suspensia dură. Prietenul nostru, manipulantul, mai are în față vreo șase ore.

text **Tudor Călin Zarojanu**
foto **Robert Hanciorec**

Ca un făcut, după reportajul nostru, a început modernizarea liniei la Gara de Nord

Există o adevărată cultură a tramvaiului, de la Tennessee Williams, cu al său „numit dorință", până la vagoanele de epocă instalate de *MacDonald's* pentru deliciul copiilor. O fascinație greu de descris, care face ca ultramodernul San Francisco să nu renunțe la lenta alunecare a vagoanelor pe șine.

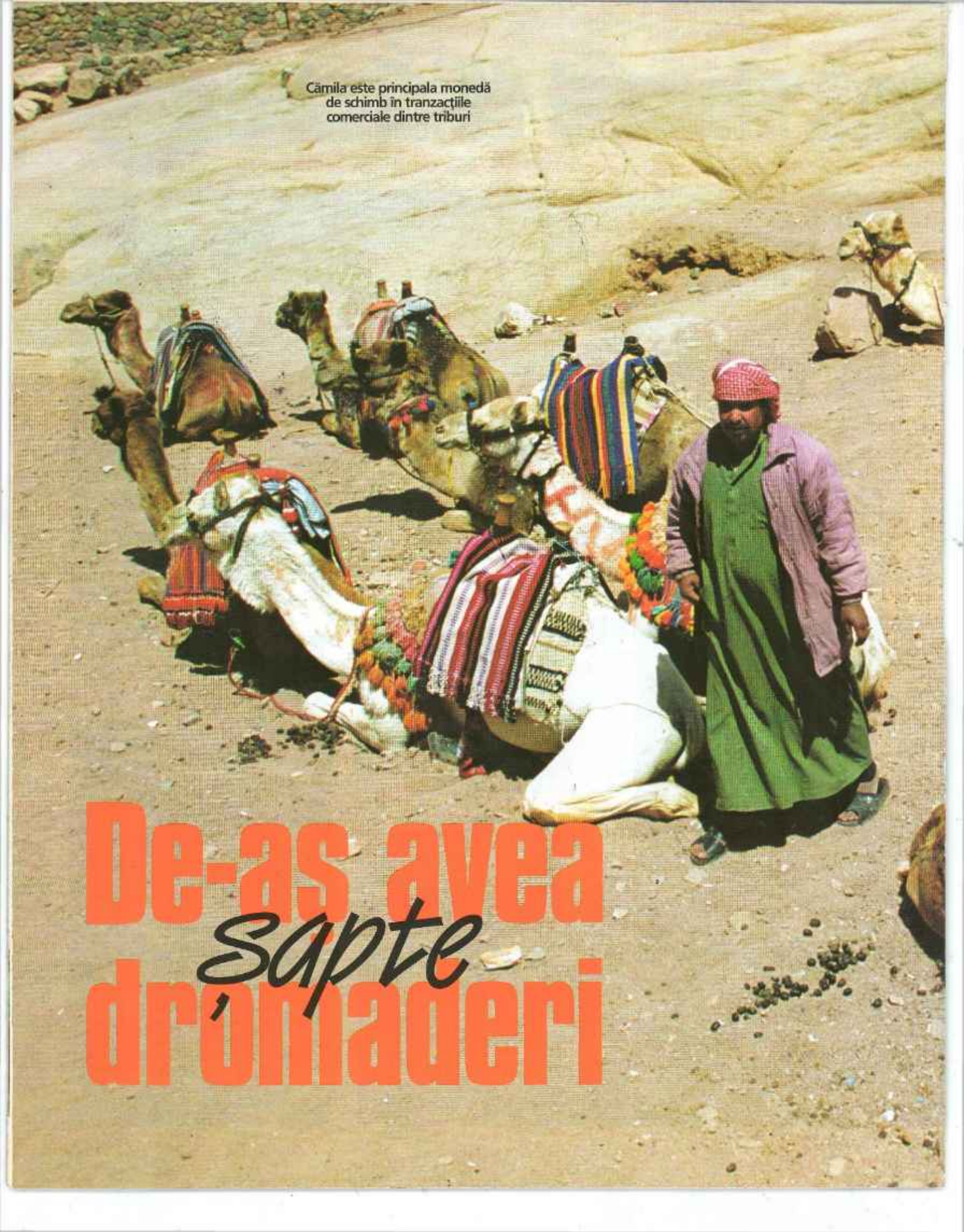

Cămila este principala monedă de schimb în tranzacțiile comerciale dintre triburi

De-as avea *sapte* dromaderi

inedit

Natură moartă cu autocar. Cam așa se arată deșertul Hozeva, din Israel, în fața turiștilor care se încumetă să-l străbată. Dune de nisip, cât vezi cu ochii, brodate cu foste dealuri, roase până la stânci. Printre ele, o șosea asfaltată. Cât să lege de lume mânăstirile din pustiu. Ne frecăm la ochi, ca de *Fata Morgana*. Când de pe marginea drumului ne îmbie o idee de „supermarket". Obiecte de artizanat, lână, piei tăbăcite, fructe, lapte, brânză. Toate „garnisite", din belșug, cu nisip. Comercianții sar de la umbra cămilelor. Nu e chip să-i refuzi. Disperarea de-a vinde ceva e prea mare. E chiar disperarea beduinilor de-a trăi.

Cel mai cunoscut simbol al beduinilor este *Kaffiyeh*, acoperământul pentru cap, o bucată de pânză de formă pătrată, legată cu un șnur

Un președinte beduin

Toată filosofia de viață a beduinilor este adunată în câteva cuvinte: „Cine nu cunoaște amărăciunea vieții nu-i poate aprecia dulceața". Fie că trăiesc în Sahara, în Iordania, în Egipt ori în Israel, nomazii musulmani au transformat acest proverb într-un ritual al ospitalității. Când îi vizitezi, prima dată ești supus unui „test al amărăciunii", respectiv o cafea tare și amară. Dacă o refuzi ori nu-ți place, nu mai ai ce vorbi cu ei. Dacă o bei cu plăcere și o lauzi, ești de-al lor. Urmează „dulceața", adică un ceai aromat și dres cu miere de curmale, servită în *diuan*, cea mai mare dintre încăperile cortului.

Ca formă de organizare, modelul beduin se bazează pe clan. Fiecare familie are „locuința" ei, iar o grupare de corturi, numită *Hayy*, alcătuiește un clan. Cei care trăiesc în același clan sunt considerați de același sânge. În lumea lor, autoritatea supremă este șeicul. Un bărbat mai în vârstă, înțelept, care ia toate deciziile privitoare la comunitate. Inclusiv în ceea ce privește căsătoriile. Un beduin are până la patru neveste, funcție de cât este de bogat, pentru că femeile se cumpără. Rolul lor este să se îngrijească de bărbați și să facă mulți copii, pe care să-i învețe, obligatoriu, codul onoarei beduine. Care cere, printre altele, loialitate totală față de clan.

În ultimele decenii, din dorința de-a se apropia, cumva, de lumea civilizată, unii dintre beduini, de regulă cei mai avuți, își trimit copiii la școlile din oraș. Se spune că au o minte sclipitoare. Câțiva au ajuns, deja, oameni de afaceri sau politicieni de succes. Este și cazul actualului președinte al Irakului, Adenan Pachachi, care provine din familia șeicului celui mai mare trib de beduini din Irak.

text **Liliana Petruș**
foto **Octavian Tibăr**

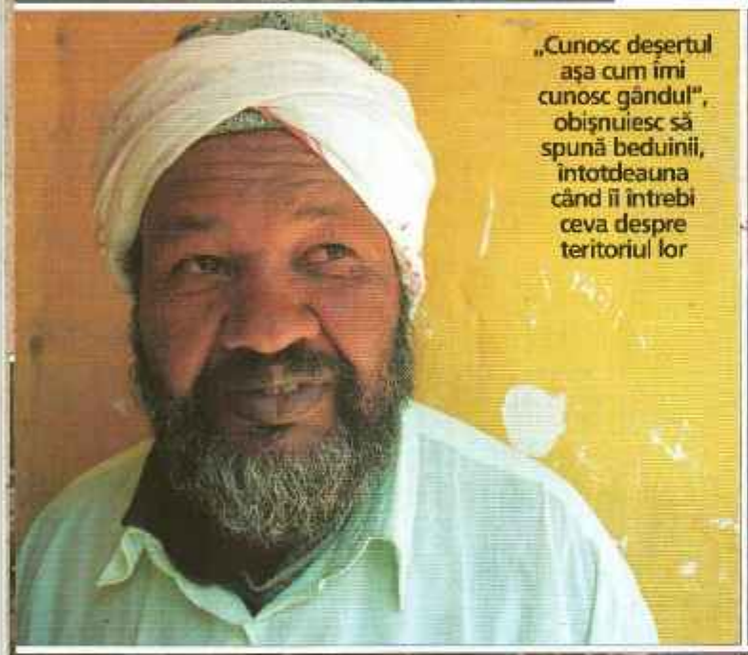

„Cunosc deșertul așa cum îmi cunosc gândul", obișnuiesc să spună beduinii, întotdeauna când îi întrebi ceva despre teritoriul lor

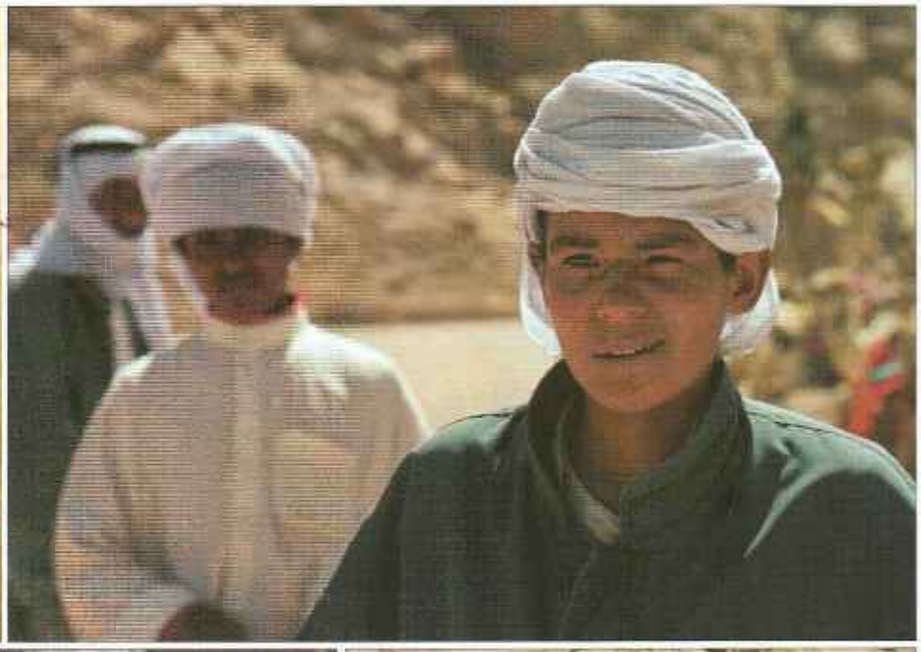

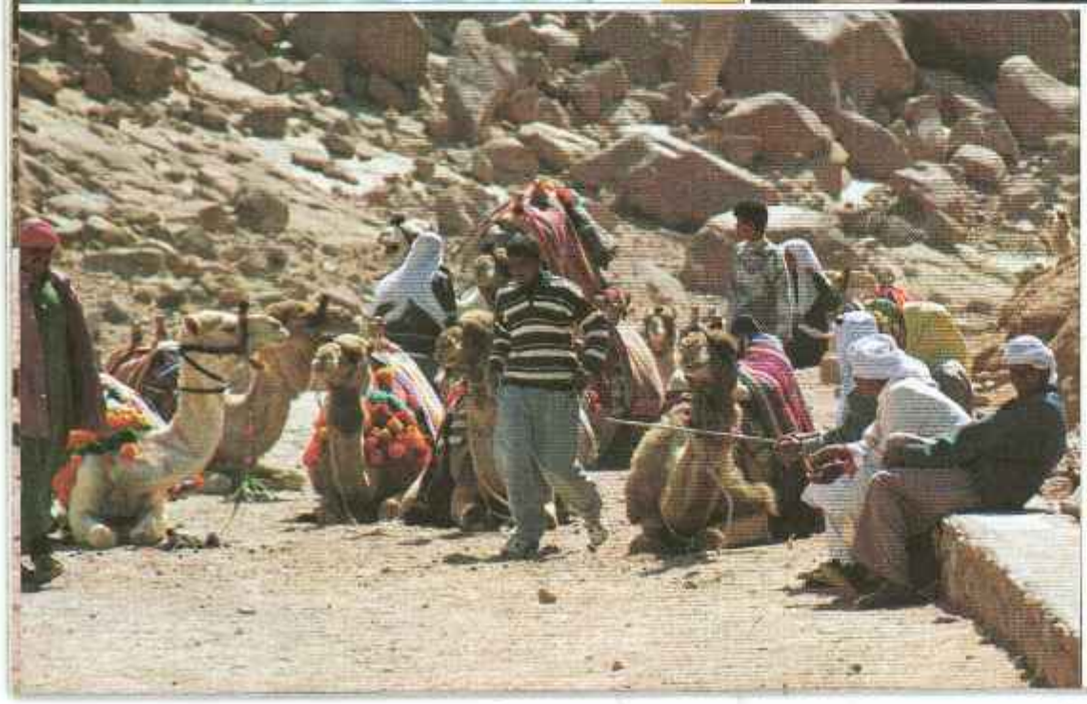

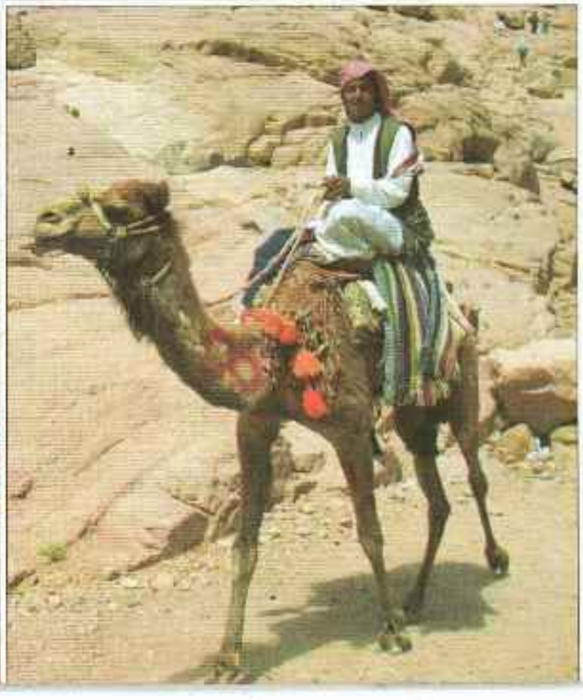

Când a împlinit șase ani, Jamil a primit propria lui cămilă. Pe cocoașa căreia își câștigă, deja, existența. Pentru o plimbare de un sfert de oră, fiecare turist scoate din buzunar zece dolari.

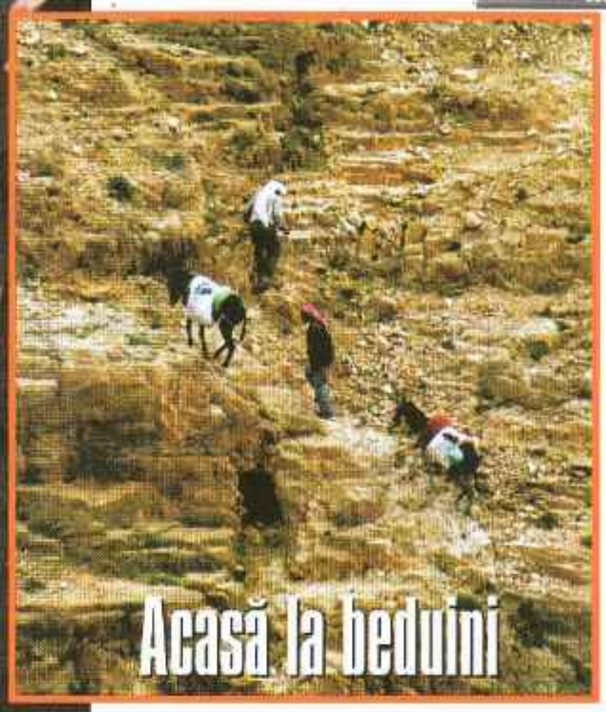

Acasă la beduini

Turmele de oi și de capre sunt singura avere a beduinilor. Ele hotărăsc unde și când se mută „satul", funcție de pășune. Dacă așa se poate numi o adunătură de două-trei smocuri de iarbă uscată. Nomazii musulmani din Sinai locuiesc în corturi încropite parcă fără noimă. O adunătură ciudată de pânză, piei și bucăți de tablă. Doar cât să aibă ceva deasupra capului. Când aud bubuiturile raidurilor armatei israeliene, fug și se ascund în căușul stâncilor din apropiere. Pentru că locuiesc într-o zonă de conflict, sunt destul de suspicioși cu străinii. Dacă vrei să-i vizitezi „acasă", trebuie să-i strigi de la distanță, de trei ori. Astfel încât femeile să aibă timp să se retragă în spatele corturilor. Ele nu participă la conversație. Musafirii se tratează întotdeauna cu cafea, „dreasă" cu hel, o plantă aromatică vaso-dilatatoare, ca să suporți mai ușor arșița din deșert. Dacă ceașca este goală pe jumătate, e semn bun, poți fi sigur că ești bine venit. O ceașcă plină înseamnă că trebuie s-o bei repede și să-ți vezi de drum, fiindcă beduinii n-au chef de tine.

Cel mai cunoscut simbol al beduinilor este *Kaffiyeh*, acoperământul pentru cap, o bucată de pânză de formă pătrată, legată cu un șnur

Un preşedinte beduin

Toată filosofia de viață a beduinilor este adunată în câteva cuvinte: „Cine nu cunoaște amărăciunea vieții nu-i poate aprecia dulceața". Fie că trăiesc în Sahara, în Iordania, în Egipt ori în Israel, nomazii musulmani au transformat acest proverb într-un ritual al ospitalității. Când îi vizitezi, prima dată ești supus unui „test al amărăciunii", respectiv o cafea tare și amară. Dacă o refuzi ori nu-ți place, nu mai ai ce vorbi cu ei. Dacă o bei cu plăcere și o lauzi, ești de-al lor. Urmează „dulceața", adică un ceai aromat și dres cu miere de curmale, servită în *diuan*, cea mai mare dintre încăperile cortului.

Ca formă de organizare, modelul beduin se bazează pe clan. Fiecare familie are „locuința" ei, iar o grupare de corturi, numită *Hayy*, alcătuiește un clan. Cei care trăiesc în același clan sunt considerați de același sânge. În lumea lor, autoritatea supremă este șeicul. Un bărbat mai în vârstă, înțelept, care ia toate deciziile privitoare la comunitate. Inclusiv în ceea ce privește căsătoriile. Un beduin are până la patru neveste, funcție de cât este de bogat, pentru că femeile se cumpără. Rolul lor este să se îngrijească de bărbați și să facă mulți copii, pe care să-i învețe, obligatoriu, codul onoarei beduine. Care cere, printre altele, loialitate totală față de clan.

În ultimele decenii, din dorința de-a se apropia, cumva, de lumea civilizată, unii dintre beduini, de regulă cei mai avuți, își trimit copiii la școlile din oraș. Se spune că au o minte sclipitoare. Câțiva au ajuns, deja, oameni de afaceri sau politicieni de succes. Este și cazul actualului președinte al Irakului, Adenan Pachachi, care provine din familia șeicului celui mai mare trib de beduini din Irak.

text **Liliana Petruș**
foto **Octavian Tibăr**

„Cunosc deșertul așa cum îmi cunosc gândul", obișnuiesc să spună beduinii, întotdeauna când îi întrebi ceva despre teritoriul lor

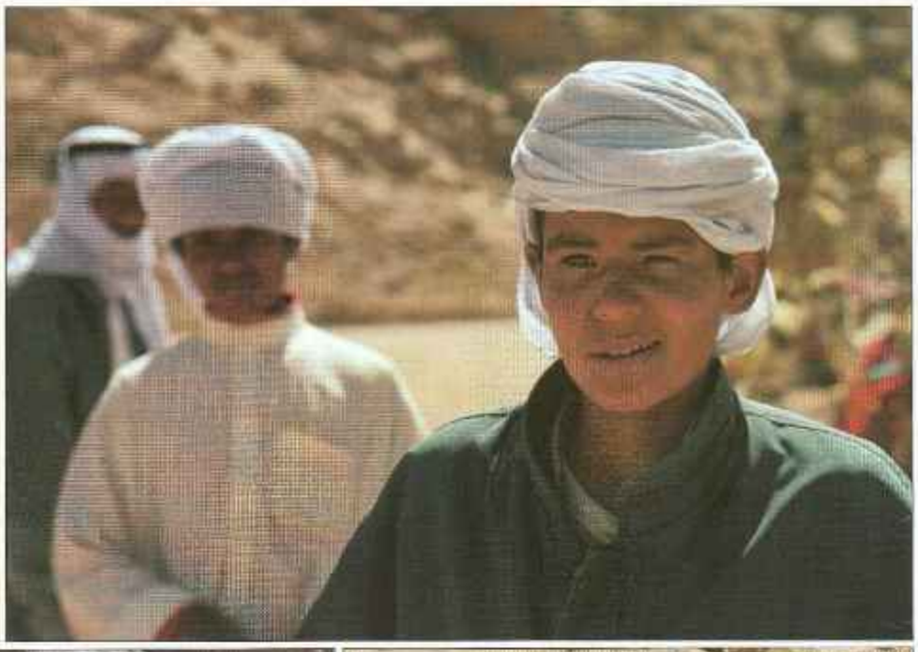

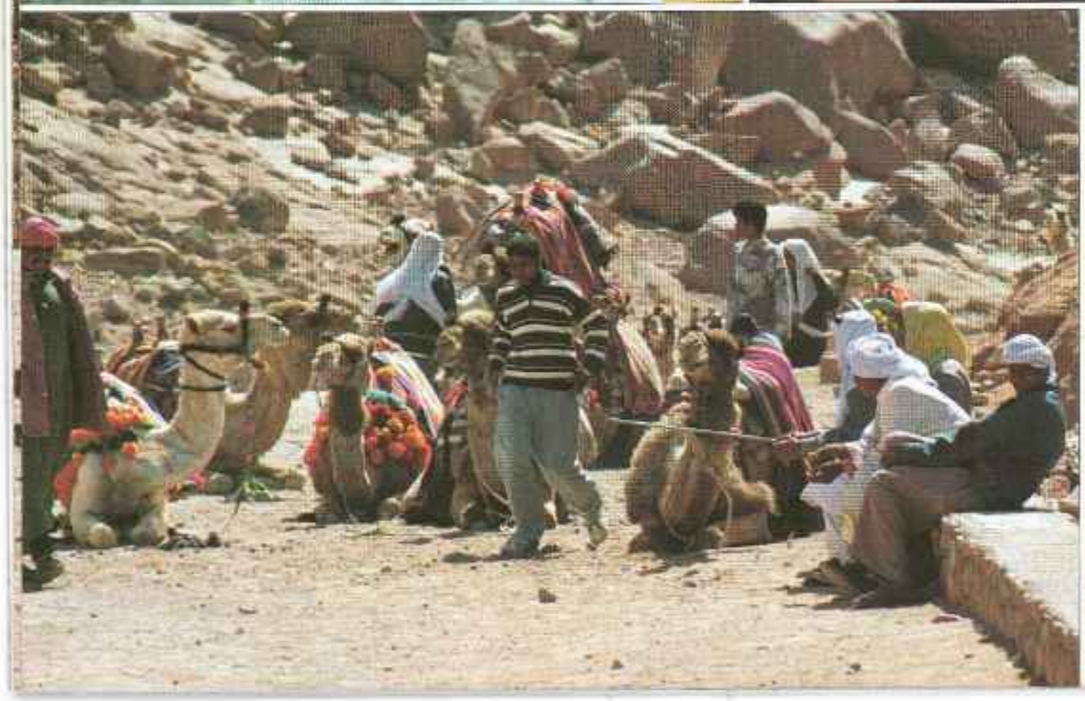

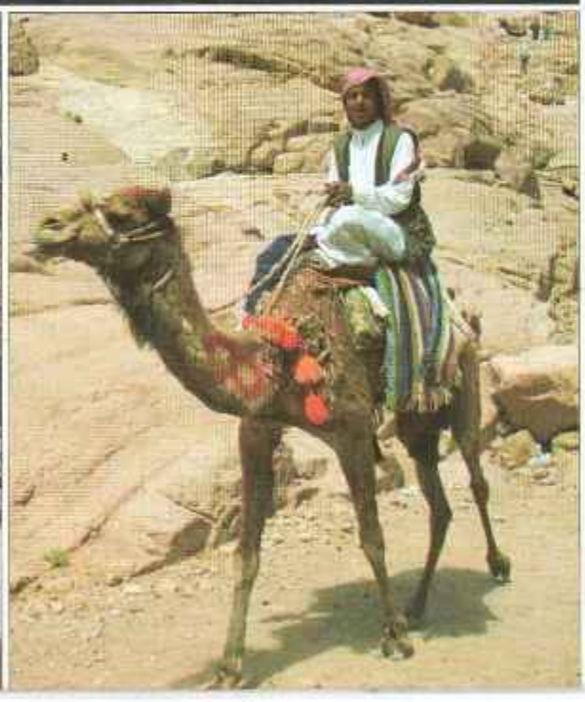

Avantajele noului Cielo Euro III!

Hai să le numărăm!

1. motor mai economic, mai fiabil, mai silențios
2. interior spațios
3. portbagaj mare
4. preț fără concurență
5. opțional, alimentare dublă cu benzină și GPL

Este!?

Alege noul **Cielo Euro III**
Cea mai bună ofertă

Telefonul clientului: 0251.544.187
Asistență tehnică rutieră 24 de ore: 0251.596.767

DAEWOO
AUTOMOBILE ROMANIA
www.daewooauto.ro

Cea mai bună garanție oferită de un producător român de autoturisme

Cum e să fii „soția“ Uniunii E

interviu cu doamna Sarah Scheeele

Ați sosit în România, împreună cu Excelența Sa, domnul ambasador Jonathan Scheele, în anul 2001. A fost dificil să vă părăsiți țara natală pentru a veni într-o țară ca România?

– Mi-am părăsit țara natală, amândoi suntem englezi, dar nu am mai locuit în Regatul Unit al Marii Britanii din 1974, așa că îmi este greu să vorbesc despre plecarea din țara de origine. La început am luat totul ca pe o aventură de câțiva ani, dar iată că au trecut 30 de ani și lucrăm tot pentru Uniunea Europeană. Am locuit în Elveția timp de șase ani și acum în România, dar restul timpului l-am petrecut la Bruxelles. Petrecem cam o lună, în fiecare vară, în Marea Britanie. Deoarece iubim foarte mult teatrul, în fiecare vară, mergem în Scoția, timp de o săptămână, la un festival de teatru. Avem un mic apartament în împrejurimile Londrei unde stăm din când în când, dar casa noastră este în Bruxelles.

– Ați fost în România înainte de 2001?

– Nu. Când Jonathan mi-a spus mai întâi: „Ce-ai zice dacă am merge în România?", l-am răspuns: „Nu merg nicăieri până ce nu o văd înainte. Sunt patru ani de stat acolo. Nu". Astfel am venit pentru un sfârșit de săptămână la București. Era prin iunie, o vară însorită, nu prea fierbinte și chiar ne-am îndrăgostit de București. A fost frumos, ne-am plimbat și am vizitat multe locuri, nu-mi mai amintesc exact pe unde am mers, dar locuri foarte frumoase, așa încât ne-am bucurat să venim să stăm aici pentru patru ani.

– Acum, după trei ani de locuit în capitala României, cum vi se par românii?

– Am descoperit un popor foarte ospitalier și fermecător. Aveți un simț al umorului care ne seamănă întrucâtva și de multe ori și noi și voi iubim aceleași lucruri. Este extraordinar că avem același simț al umorului.

– Excelența Sa, domnul Jonathan Scheele a spus: „România este o țară pe care cu cât o cunoști mai bine, cu atât o înțelegi mai puțin". Cum comentați această afirmație?

– Înainte de a veni aici am citit câteva cărți despre România și am crezut că știm totul despre această țară. Dar, evident, nu știam nimic. Cred că este o țară completă și complexă și atunci soțul meu are dreptate. Cu cât cunoști mai mult un popor – cum gândește, trăiește și muncește – cu atât îl înțelegi mai puțin. Același lucru poate fi spus despre o mulțime de țări din lume, nu neapărat despre România.

– Cine este doamna Sarah Scheele?

– Am predat inițial la școala elementară, apoi am devenit profesoară de engleză. Pentru mine a contat întotdeauna să am ceva numai al meu din punct de vedere al carierei. Teatrul este pasiunea mea. Atât eu cât și soțul meu iubim teatrul foarte mult. Îmi place să interpretez un rol într-o piesă de teatru. Am evoluat într-un teatru de amatori, o invenție „foarte englezească". Atunci când l-am întâlnit pe Jonathan, cel mai captivant lucru pe care mi l-a spus a fost: „Vrei să vii să lucrezi la teatru?" Desigur, nu este mai puțin important să fiu soția lui Jonathan și mama a doi copii. Avem o fiică – Kate, de 29 de ani, medic pneumolog, și un fiu – Robert, care are 26 de ani și este inginer de drumuri și poduri.

– Aveți proiecte teatrale în România sau în Marea Britanie?

– În România nu. Mergem și aici la teatru, dar e un pic mai greu accesibil din cauza diferențelor de limbă. Cred că Dan Puric este actorul perfect pentru noi – teatrul fără cuvinte. În Belgia și în Marea Britanie atât eu cât și Jonathan suntem implicați într-o mulțime de proiecte. La Bruxelles ne ocupăm de organizarea unui festival anual de teatru care se desfășoară în diverse locuri ale țării, mereu altele. Ne place foarte mult.

– Știu că predați în continuare la o școală.

– Lucrez pentru *International House*, care este o școală de limbi străine răspândită peste tot în lume, cu sediul în Londra și care are o filială acum și în București. Sunt calificată să predau oamenilor cum să devină profesori de limba engleză ca limbă străină. Nu pun accentul atât pe gramatică, ci pe înțelesul cuvintelor.

– Sunteți soția unui om foarte influent. Care a fost cea mai mare provocare pentru dv.?

– A fost foarte incitant să-mi urmez soțul în locuri în care altfel nu aș fi ajuns, de pildă în România. Mă simt privilegiată să călătoresc peste tot în lume. Cred că este într-adevăr mai mult un avantaj decât o datorie.

– Cum vă ajutați soțul în misiunea sa de ambasador al Comunității Europene în România?

– O întrebare bună. Presupun că îl ajut susținându-l moral când lucrurile nu merg foarte bine, ceea ce ar face oricare soție sau soț pentru partenerul de viață. Dar sunt și o mulțime de lucruri practice de făcut. Când lucram, obișnuiam să împărțim responsabilită-

București în miezul zilei. Ne aflăm în fosta casă a poetului Octavian Goga, acum reședința ambasadorului Comunității Europene, Excelența Sa, Jonathan Scheele. Personalul din serviciul ambasadorului amenajează curtea pentru o petrecere mai după-amiază. Mese și scaune cu huse alb-gălbui și fundițe de un alb imaculat, elegante sunt peste tot în curte. Doi lucrători aranjează tacticoși fiecare cută a feței de masă sau spală terasa. În holul casei, un pic cam negliję, așa cum se întâmplă înaintea unei petreceri pentru care se fac pregătiri intense, un alt om meșterește la un panou. Pe scările care duc la etaj, de o parte și de cealaltă, discret sunt expuse mici lucrări artistice printre care un tablou cu Turnul Londrei, dar și un costum popular românesc. Nu există covor pe jos, dar scara ușor spiralată, din marmură, este suficientă spre a da spațiului o înfățișare fastuoasă. Suntem invitați în salon. Mobilat în stil clasic, dar fără a-i lipsi o combină muzicală modernă, salonul este perfect pentru momentele de relaxare în acordurile unui Chopin. Din salon se poate ieși pe un balcon ce seamănă mai degrabă cu o terasă suspendată. Alexander, un motan extrem de aristocrat și prietenos, ne întâmpină mai înainte chiar de a sosi stăpâna, doamna **Sarah Scheele**, o adevărată *lady* în cel mai pur stil englezesc. Când pe canapele, când în brațele noastre, când pe covor, când pe fotolii, Alexander se aliază afectuos și cu grație parcă spunându-ne: „Aveți răbdare, vine și stăpâna mea imediat!" Ne așteptam la o persoană foarte simandicoasă și pretențioasă, dar după cinci minute își face apariția o femeie prietenoasă, comunicativă, amabilă și, în egală măsură, o abilă și diplomată interlocutoare. Discutăm despre viață, cariere, ce înseamnă a fi soția unui om influent. Din când în când Alexander, motanul venerabil în vârstă de zece ani, își flutură coada stufoasă, frecându-se alene de picioarele noastre. A fost adus de către distinșii săi stăpâni tocmai din Belgia, deci se poate spune că este un motan umblat prin Europa.

uropene în România

ţile, de pildă diverse plăţi la bancă, deci chestiuni financiare. Acum, nu mai am aşa de mult de muncă, dar sunt destule alte chestiuni practice de viaţă pe care trebuie să le fac şi pe care el nu are timp să le rezolve. Cu ceva timp în urmă am fost plecată la Budapesta pentru nişte cursuri. Când m-am întors o persoană din delegaţie mi-a spus că se bucură să mă vadă pentru că lucrurile nu mai mergeau bine. *(Râde!)*

– Cum v-aţi cunoscut soţul?

– Amândoi eram studenţi la Cambridge University, eu doream să devin profesoară, aşa cum v-am spus, el studia ingineria, apoi a schimbat, optând pentru economie, şi me-am întâlnit la o petrecere. Aveam 19 ani amândoi, eram foarte tineri şi m-a invitat să lucrez la teatru. El se ocupa de organizare, era omul din spatele scenei, nu juca. Am acceptat.

– Cât de mult au contat sentimentele şi cât de mult atracţia sexuală?

– Eram foarte tineri. Cred că amândouă. Am fost foarte norocoşi că ne-am căsătorit la 21 de ani. Amândoi ne-am schimbat foarte mult şi foarte profund, dar ne-am plăcut în continuare. Alţi oameni se schimbă, dar nu se mai plac. Dar pentru noi nu a fost aşa. Avem 34 de ani de căsătorie. Când te căsătoreşti de foarte tânăr e un fel de joc de noroc, pentru că au loc foarte multe schimbări după aceea. Nu mai eşti la 25 de ani la fel ca la 20, nici la 30 ca la 25.

– De ce astăzi sunt atât de mulţi divorţaţi?

– Cred că oamenii aşteaptă de la căsătorie mai mult decât aşteptau cei din generaţia mea. Ei pur şi simplu doresc să fie totul perfect. Nimeni nu e perfect. Astăzi standardele sunt mult mai ridicate în ceea ce priveşte mariajul, dar oamenii nu le pot atinge. Sigur, există ziduri prin care trebuie să treci, din păcate multă lume nu prea reuşeşte să treacă de ele.

– Cum vă caracterizaţi soţul?

– Admir foarte mult ceea ce face şi sunt foarte mândră de el. Este încântător. Dacă are vreo problemă, aş spune că îi este dificil să-şi exprime sentimentele. *(Adaugă şoptit)* Cred că aşa fac toţi bărbaţii!

text **Alice-Claudia Gherman**
foto **Robert Hanciarec**

„În trecut, femeile engleze erau recunoscute pentru atitudinea lor feministă. Ele au luptat şi au obţinut dreptul la vot, ceea ce este un merit istoric incontestabil. Acum, sigur, englezoaicele aleargă după o profesie, dar foarte puţine ajung în clasamentele excelenţei. Din punct de vedere al carierei, nu aş spune că au o atitudine foarte feministă. Creşterea unui copil presupune o mulţime de bani şi nu există tradiţia creşterii micuţilor de către bunici. Chiar recent, presa dezvăluia unele studii ştiinţifice, potrivit cărora creşterea copiilor de către bunici ar însemna reducerea IQ-ului acestora. Ceea ce mi se pare ridicol. Dar oamenii se tem ca nu cumva copiii să fie afectaţi."

„Noi şi americanii suntem două naţiuni separate, dar cu o limbă comună. SUA sunt o ţară aşa de mare, iar Marea Britanie este o ţară aşa de mică în comparaţie cu Statele Unite. Eu judec oamenii separat, în funcţie de personalitatea fiecăruia şi nu ca naţiune, nu ca un întreg. Prea adesea ne înşelăm judecând după întreg: francezii, belgienii, germanii. Peste tot sunt oameni excepţionali. La fel este şi în cazul americanilor."

un obiectiv clar...

efort neîntrerupt...

suflet și dăruire...

echilibru...

... cu picioarele pe pământ

Banii Noștri
prezintă în premieră
anatomia puterii.

ceiMai 66 puternici roMâni

Află din ce este alcătuită anatomia puterii.

Viața, realizările și gândurile celor mai puternici

66 de români disecate până la cel mai mic detaliu.

Special pentru tine, din 28 iunie.

Un supliment Banii Noștri.

Colecţionari din toate ţările, uniţi-vă!

insider

Prin anii '70, într-un talcioc din Statele Unite, un veteran vindea un bocanc. Unul singur. Despre care spunea că a fost folosit în Vietnam. Am căutat printre colecţionarii români un glonţ. Unul singur. Care să fi fost tras în Revoluţie. N-am găsit. În schimb, am aflat cum se poate învăţa istorie din obiecte.

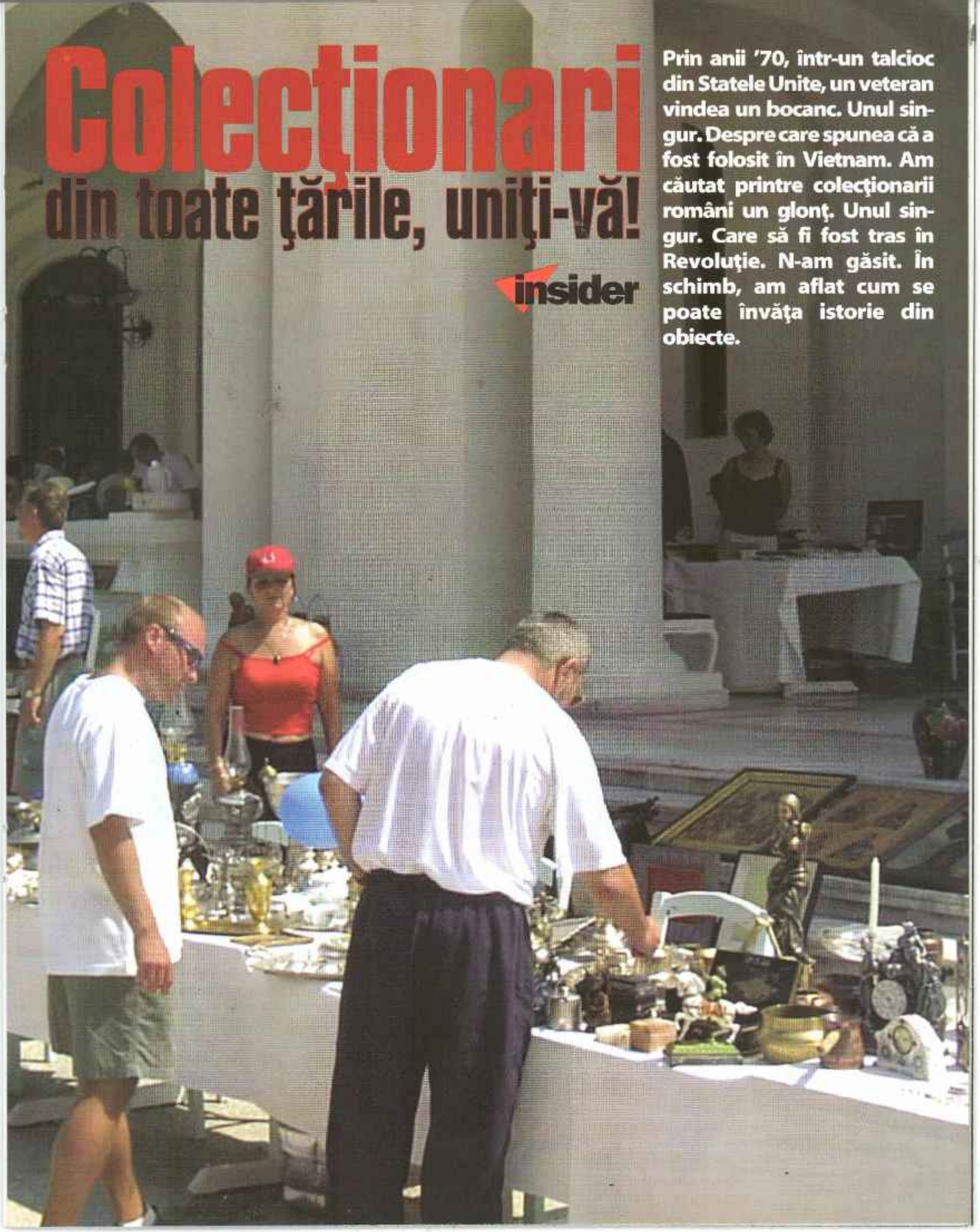

Deviza speculantului: Fraier

Nu știu alții cum sunt, dar eu, când mă gândesc la colecția de mașinuțe a copilăriei mele, la cea de servețele colorate a vecinei mele blonde de la scara alăturată sau la pălăria tapetată cu insigne cu Lenin, Mao și cluburi sportive ale lui nea Gică, alpinistul de la etajul șapte, uite așa m-apucă un dor și-mi vine să mă întorc la inocentele apucături preadolescentine. De fapt, cine nu s-a împiedicat, în timpul marilor curățenii de Paște sau de Crăciun, de tot felul de nimicuri prăfuite, uitate prin funduri de sertare, valiza de lemn din timpul armatei sau cufărul de zestre al bunicii din podul casei? Plicuri sau vederi vechi în sepia, nasturi sau epoleți de la uniforma tatei, lornionul bunicului, o lingurică supraviețuitoare a primului război mondial, bancnote anulate de inflație, Steaua R.S.R. clasa a V-a, câteva reviste ilustrate îngălbenite de ani, o fructieră alămită puțin ciobită, dar cu desene ușor erotice, toate acestea cad adesea direct în tomberonul de gunoi, victime ale neiertătorului virus al societății de consum. Ceaușescu, terminatorul din anii '80 al vechilor case antebelice, habar nu avea câte antichități a condamnat la strivire sub maldărele de moloz măturate de buldozerele sale. Apoi, în anii '90, au apărut din propria lor cenușă, recuperatorii – micii colecționari-negustori a tuturor acestor vestigii casnice, care au puține șanse să intre într-un catalog *Christie's* sau *Drouot*. Ei au descoperit rapid că se poate câștiga un ban elegant cumpărând pe doi lei o piesă veche de la o bătrânică lovită de tranziție din Pantelimon și pe care un colecționar din clasa medie occidentală plătește aceeași sumă, dar în dolari, mărci sau franci. Explicația este simplă: o piesă străină este mult mai ieftină în România și mai scumpă în țara de origine și invers.

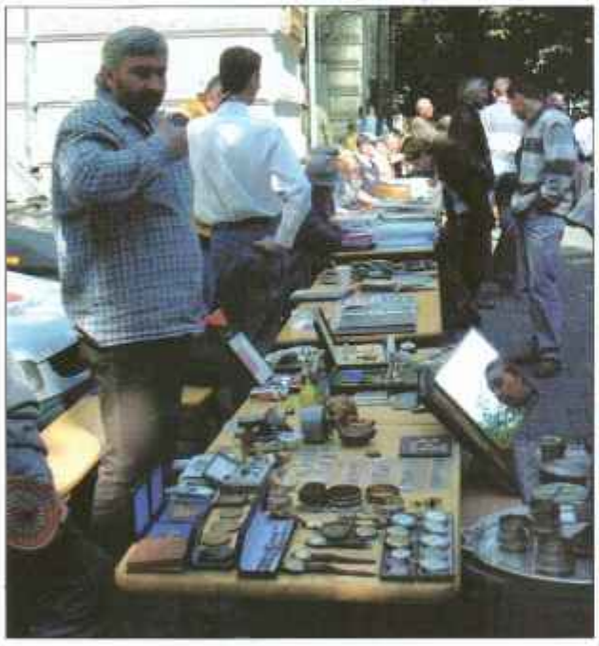

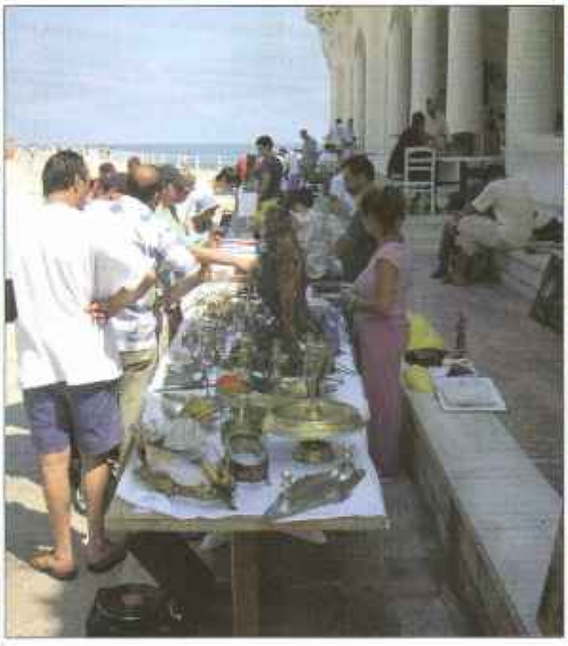

Colecționarii atacă pe toate fronturile

Exceptându-i pe anticarii cu prăvălie-n centru, puțini dintre colecționarii-negustori reușesc astăzi să supraviețuiască exclusiv din acest business. Marea majoritate sunt oameni serioși, cu slujbe și familii aferente, dar care sâmbăta și duminica bat talciocurile, târgurile periodice de profil (de la Brașov, București, Constanța, Timișoara), cluburile filatelice și numismatice, casele vechi ale unor cunoscuți în căutarea acelor piese care să le întregească propria colecție, să le permită să mai facă un schimb sau să mai câștige-un ban. Aproape fiecare și-a dezvoltat o rețea mai mare sau mai mică de clienți occidentali specializați pe anumite tematici de colecție bine precizate și o altă rețea de aprovizionare cu marfă. Prea puțini români își permit să colecționeze, adică să bage bani în piese vechi, doar pentru propria lor plăcere, așa cum fac majoritatea omologilor occidentali. Vârsta și profesia colecționarilor români nu au limite, dar toți poartă microbul istoriei. Unii au pus mâna pe carte să se documenteze, pentru a putea argumenta oricând valoarea artistică sau istorică a pieselor pe care le au și despre care sunt convinși că înseamnă o bucățică de istorie vie și adevărată. În ultimul timp ei au atacat și pe Internet, unde majoritatea și-au făcut pagini de prezentare și ofertă, chiar dacă cele mai bune afaceri le fac încă tot tête-à-tête. Șerban Drăgușanu, cel mai tare colecționar cartofil al momentului și editor al revistei *Colecționarul*, afirmă sus și tare că el a învățat istorie modernă din cărți poștale. Lui Șerban – actualul vicepreședinte al Federației Filatelice Române – nu-i place nici să i se amintească faptul că a fost odată inginer. Acum el trăiește doar din cărți poștale, mai ales pe filiera franceză (dar fără nici un Gene Hackman în coastă), acolo unde acest tip de colecție a ajuns un fel de sport național. În același timp, el poate să arate oricui istoria în imagini a României antebelice semnate de fotografi și tipografi celebri (Chevalier, Fischer, Bergman). Prieten din copilărie cu Șerban este mustăciosul Francisc Ambruș – Feri – care trăiește tot din piese de colecție. A început cu aparatele de fotografiat vechi, cu burduf, având-u-l printre clienți chiar și pe ambasadorul Franței la București. Apoi a virat-o pe cartele telefonice pe vremea când acestea abia apăruseră la noi și erau deja în mare vogă în Occident, pentru a semna, recent, o spectaculoasă expoziție de titluri de valoare românești la Palatul Șuțu. O șansă de ultimă oră pentru rafinarea și îmblânzirea faunei colecționarilor români este energicul președinte al Federației Filatelice Române, Leonard Pascanu, un filatelist neașteptat de puternic pentru tinerețea sa, dar care nu are aroganța monștrilor sacri ai filateliei românești și a capetelor lor de bour. El speră să poată să bage România și în Europa colecționistică, mai ales că materie primă este din belșug.

e cine plăteşte, nu cine cere!

Istorie pe dolari

Toate bune şi frumoase, dar până la bani. Aici, mioriticul univers *colecţionistic* începe să se deosebească substanţial faţă de cel occidental. În orice *brocantă* franţuzească, *fair* britanic sau *markt* german, colecţionarii lucrează după cataloage de preţuri, specializate pe aproape toate domeniile colecţionistice, pornind de la clasicele timbre, cărţi poştale sau numismatică, până la soldăţeii din ouăle de ciocolată *Kinder*, decoraţii militare, cartelele telefonice sau obiectele casnice *Art Nouveau*. În România, parcă intenţionat pentru a permite liberul arbitru al oricăror speculaţii, lipsesc tocmai cataloagele de preţuri, fără a mai vorbi despre albumele sau cărţile de specialitate. Altfel spus, pe piaţa colecţionistică română nu există preţuri de referinţă, ci funcţionează principiul *fraier nu este acela care cere, ci acela care plăteşte*. Chiar şi cei care au legături strânse cu lumea colecţionarilor străini nu se sfiesc să aplice *după ureche* preţurile occidentale, sperând că se va găsi un cumpărător atât de excitat de o piesă a sa, încât să înghită preţul. În al doilea rând, printre occidentali există un mult mai mare număr de colecţionari care-şi permit să-şi întreţină acest hobby fără a fi nevoiţi să facă şi comerţ. Aceştia îşi rezervă de obicei o anumită sumă lunară de cheltuit pentru colecţia lor de lame de ras, tirbuşoane sau coupe-papier-uri *Art Nouveau*, fără a face rabat la cosniţa zilnică a familiei, sumă care se apropie de nivelul salariului mediu lunar în România. În plus, legislaţii fiscale precum cea din Franţa, de exemplu, permit deducerea cheltuielilor pentru achiziţia unor piese de colecţie, dacă acestea servesc pentru o documentare (cărţi poştale, timbre, bibliofilie) legată de o activitate creatoare, deci productivă.

În ţara lui Cremene, un pistol cu cremene = 350 $

Aşa se face că la târgurile colecţionarilor din România – o ţară altădată doldora de tot felul de obiecte de valoare devenite astăzi piese de colecţie – ai şansa de a găsi orice, la cel mai neaşteptat (mic sau mare) preţ. O astfel de marfă extrem de pestriţă a fost etalată la *Târgul Internaţional al Colecţionarilor de la World Trade Plaza*, care a fost internaţional prin preţurile practicate şi provenienţa pieselor şi mai puţin prin naţionalitatea participanţilor. Pe una dintre mese, acelaşi anticar oferea un pistol otoman cu cremene de la începutul secolului al XIX-lea – 350$, alături de una dintre cele cincizeci de medalii ale Colegiului NATO de la Roma – 100$ şi de un cod de justiţie ecleziastică editat la Viena în 1745 (unic în ţară, zice proprietarul) – 300$. Lângă acesta am găsit un nud de bronz semnat E. Barrias (*ăla care a făcut şi statui în grădina Tuilleries din Paris*, ne asigură anticarul) cam de 50 cm pentru care cerea 4.000$. Ceva mai ieftin – 1.000$ – era tot un nud-veioză şi asta pentru că abajurul de sticlă nu era *Galle*-ul original, care ar fi ridicat preţul la 2.500$. Cine nu avea atâţia bani, putea să cumpere cărţi poştale cu nuduri de la 1910 pentru doar 5$ bucata, cu marile staruri ale anilor '60 Marilyn Monroe, Brigitte Bardot, Claudia Cardinale la 2$ sau cartele telefonice americane cu ilustraţie erotică la 3$. Ca de obicei, mare ofertă mare la tematica militară: Ordinul *Serviciul credincios* din vremea lui Carol al II-lea era preţuit la 400$ (*Prea scump*, zice un româno-american. *În Siate îl găsesc la jumătate de preţ*); nasturi metalici mari de uniformă militară: cei cu stema R.P.R. la 15.000 lei, cei cu stema R.S.R. la 10.000 lei, iar cei mici doar 5.000 lei; Hitler la Viena la 10 aprilie 1938 pe o carte poştală cu timbre germane şi austriece pe verso şi ştampilă de prima zi de emisiune – 100$, lângă un set de ilustrate de propagandă nazistă la 10 DM bucata. Mustăciosul Feri vindea un aparat de fotografiat nemţesc *Voightlander Vito* md. 1932 pentru 20$ şi un altul cu burduf pe plăci din anii '20 la 120$. Un moşulică (ce-şi adusese nepoata să-l asiste) avea teancuri de bancnote noi-nouţe de zece, douăzeci şi cinci (cu *Tudorică*), cincizeci (*Cuzache*) şi o sută (*Bălcescu*) de lei din anii '60-'80 pentru care vroia – halal convertibilitate postumă! – juma' de dolar bucata. Colecţionarii de ceasuri puteau alege între un *Jean Grand Constantin* elveţian de aur de la 1900 contra 1.000$, un cronograf *Paul Garnier* la 500$ sau un cronometru *Gorgemont* pentru doar un milion de lei, toate în stare de funcţionare. Nimeni nu a stat să contorizeze cifra de afaceri a târgului, dar, cu siguranţă, ea a fost mai mare decât cea a elegantului magazin de antichităţi din complexul *World Trade Plaza*, mai gol, deşi burdusit cu senzuale tablouri de gen.

text **Călin Hentea**
foto **Şerban Drăguşanu**

Undeva, pe Calea Călăraşilor, se află unul dintre cuibuşoarele de nebunii ale cuplului Pepe-Oana Zăvoranu, celălalt locşor, apartamentul Oanei, fiind situat în Ştefan cel Mare. Am fost acasă la Pepe, chiar de ziua Oanei, şi am văzut pe viu ce înseamnă un cuplu îndrăgostit nebuneşte, gălăgios şi efervescent, pus mereu pe farse, şotii şi prostioare. Pe canapelele din piele albă şi cărămizie din salon, Oana şi Pepe stau tolăniţi ca doi pisoi. Vorbesc deschis unul despre celălalt, răspund când serios, când jucăuş la întrebări. Sunt doi copii mari atinşi de săgeţile lui Amor.

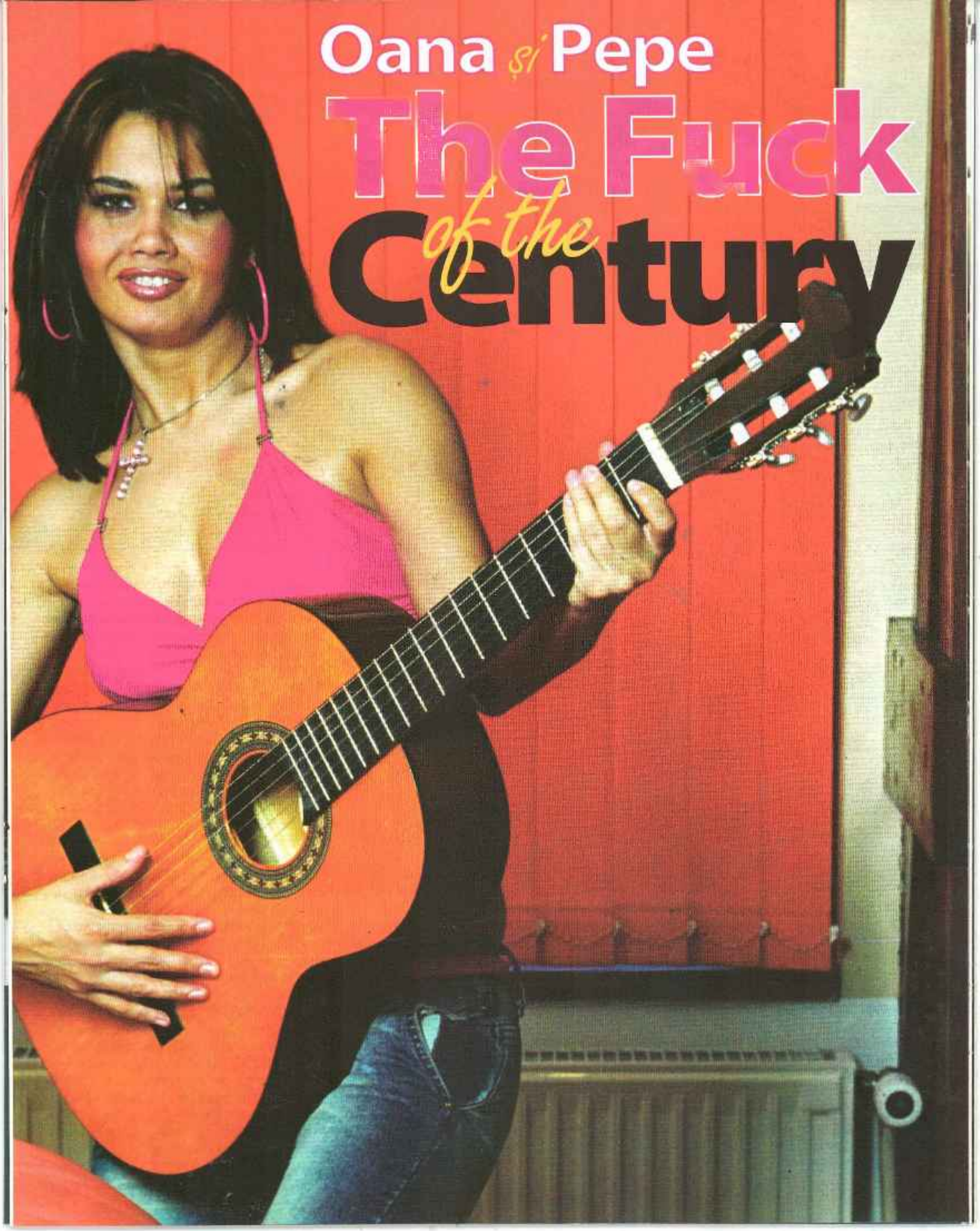
Oana și Pepe
The Fuck
of the
Century

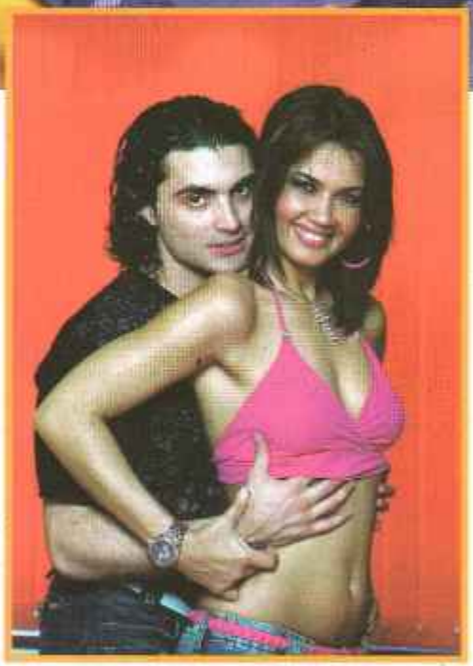

Deşi focul iubirii s-a aprins cu adevărat abia acum două luni şi jumătate, perechea Pepe-Oana Zăvoranu a anunţat deja că se va căsători. „O dată ce mă potrivesc perfect cu ea, de ce nu ne-am căsători?", îşi justifică Pepe opţiunea. Cei doi s-au întâlnit prima dată la emisiunea Oanei pe TVR 2 – *Vară pentru doi*. „Întâmplarea a făcut să ne revedem şi după patru ani de zile. Eu fiind bărbat neînsoţit, ea fată necombinată. Uite aşa ne-am unit singurătăţile", spune Pepe. Oana are însă versiunea ei. „De fapt, cred că m-am îndrăgostit de el chiar de la *Vară pentru doi*, dar atunci fiecare avea câte o relaţie, mai mult sau mai puţin serioasă. Eu cel puţin nu am tratat-o cu seriozitate pe a mea. Din totdeauna mi-a fost drag de el. În diverse situaţii, la petreceri, la mese, se mai aducea vorba despre el, iar eu tot timpul mă trezeam luîndu-i apărarea".

Când a simţit Oana că se îndrăgosteşte cu adevărat? „Am simţit într-o seară (nu am mai spus asta la nimeni până acum). El venea de la studio, eu veneam de la mama şi i-am spus: «Iubire, vreau să ne despărţim!» Stupoare. «Dar, ce s-a întâmplat?», m-a întrebat Pepe nedumerit. «Vreau să ne despărţim!» «Bine Oana, O.K. Ai decis, dar de ce? Care e cauza? Zi-mi şi mie.» «Nu, eu am decis aşa şi gata». Eu simţeam că mă îndrăgosteam de el extraordinar de tare, lucru care nu mi s-a mai întâmplat până acum, cu intensitatea asta. Bineînţeles că mi-a mai plăcut şi mie de un băiat, dar chiar aşa să vezi cum te ia flama, nu am mai simţit. Şi atunci m-am gândit eu în sinea mea, mai bine renunţ acum – poate am fost laşă – decât să mă implic mai tare şi poate să mă despart şi să sufăr. Mintea mea atunci aşa m-a dus. I-am spus: «Simt că mă îndrăgostesc de tine şi că te iubesc, şi nu vreau să mă părăseşti şi să sufăr şi eu m-am gândit să ne despărţim». El mi-a spus: «Săraca de tine, nu ţi-ai luat pastilele de dimineaţă, hai du-te şi fă un duş şi să ne băgăm în pat, să ne luăm în braţe şi să-ţi treacă.» Eu nu, nu şi nu, că vreau să plec. Bineînţeles că nu am putut să plec. Pepe, la uşă, uite aici – îmi arată – mi-a zis: «Măi, Oana, e păcat să aruncăm la gunoi o chestie aşa frumoasă!» În secunda următoare l-am întrebat dacă vrea să se înşpare cu mine. Tot era contextul... (*Râde!*) El: «Cu tine? Niciodată! Mă întrebi dacă vreau să ne căsătorim când mai înainte ai spus că ne despărţim?»" Oana nu se sfieşte să vorbească despre intimitatea cuplului: „Nu ajungem niciodată în pat mai devreme de unu şi ceva noaptea şi facem dragoste după ora două". „Adică până nu trec tramvaiele nici nu se discută, că şi la mine şi la ea trec tramvaiele pe stradă", întăreşte Pepe. „Relaţia noastră se bazează foarte mult pe acest lucru extrem de important – sexul", insistă Oana. Râzând, *latin lover-ul* autohton o opreşte: „Nu mai vorbi atâta despre sex pentru că pe urmă toţi se vor întreba cum e cu Pepe la pat. (*în şoaptă*) Cred că e moartă după mine! (*tare!*) Nu e foarte aşa, chestia cu sexul, dar dacă ei îi place! (*râde complice*) Mi-e ruşine să spun, dar cred că suntem potriveala secolului, ca să nu zic *The Fuck of the Century*!"

Oana şi Pepe nu au fixat încă data nunţii, naşii sau rochia de mireasă. „Am visat să facem repede o cununie civilă, să nu ştie nimeni, dar ea nu avea buletin. Până şi-a făcut ea buletinul, a aflat şi presa, au aflat şi familiile şi atunci am zis – «hai să ne pregătim mai bine, dacă tot au aflat toţi şi să ne punem şi puţină ordine în viaţă că tot suntem de puţin timp împreună». Suntem ca şi căsătoriţi, stăm împreună, ieşim la cumpărături împreună, la job-urile ei mergem amândoi", recunoaşte Pepe. Oana este sigură că „O să avem mai multe rânduri de naşi. Nu ştiu la ce biserică sau ce rochie de mireasă o să am, dar eu mă

văd cu o rochie scurtă de mireasă, strâmtă, cu sânii pe afară și cu pantofi cu tocul înalt, fără coroniță sau coc, părul fiindu-mi așezat așa, mișto." Amuzându-se copios, Pepe adaugă: „Eu mă văd cu cămașa transparentă, cu papion de aur și curea de diamante!" Nonconformiști, dar amândoi sunt de acord că-și vor pune verighete. „Normal, să-l prind că scoate verigheta de pe deget că-l bat cu ea. Îi pun o cameră de luat vederi din aia mică la cămașă să văd eu tot ce face", zice Oana.

Despre Pepe adolescentul, faptele vorbesc de la sine. „Am fost un copil destul de cuminte, nu i-am supărat pe părinți foarte tare. Mi-a plăcut să muncesc de mic. Am muncit de la vârsta de 12-13 ani, am filmat la nunți, la botezuri, am vândut sandvișuri în piață, am făcut pe ospătarul, pe negustorul, luam dintr-o parte și vindeam în altă parte. Am făcut canto începând cu vârsta de 15 ani, începusem să-mi plătesc orele de canto singur, ieșeam și mă distram cu o fată, două-trei pe zi/pe săptămână. Mi-a plăcut să fiu tot timpul independent. La vârsta de 17 ani deja am plecat de acasă și m-am mutat cu chirie, nu că m-aș fi certat cu părinții, însă voiam să pot să vin cu o fată pe care o vreau acasă, să dau o petrecere când vreau. Nu că nu m-ar fi lăsat părinții, dar e altceva când ești singur. Aveam cu ce să-mi plătesc chiria. Puteam să-mi cumpăr un televizor în rate și să-l vând când nu aveam bani de chirie. Am trecut prin multe perioade grele, nu pot să spun că a fost totul roz, dar m-am descurcat. Am reușit în viață, cred, ar fi culmea să spun că nu sunt realizat, nu mă interesează că nu am vile sau mai știu eu ce, atât pot și sunt mulțumit."

Cea mai drăguță declarație de dragoste pe care i-a făcut-o Oanei a fost: „Ești prăpastia în care m-aș arunca fără părere de rău și răul necesar pe care mi-l doresc". Pepe apreciază la Oana sinceritatea și faptul că a știut să prețuiască ce are mai bun el și a pus în relația lor. „Despre calitățile ei fizice cred că nu mai am ce să spun fiindcă se văd, cred că le vede toată lumea. Ca defecte: i-a fost foarte greu să nu se mai gândească la alte persoane, la foștii prieteni. Încă mai e un pic libertină. Îi e greu să refuze și să păstreze distanța, dar încet, încet a început să o facă".

În timp ce Pepe a luat o pauză pentru a se bărbieri și a se pregăti pentru ședința foto, am rămas cu Oana să discutăm. „Am fost de mică extraordinar de neastâmpărată, nu mă jucam cu păpuși. Am avut una singură și am operat-o, am tuns-o, am distrus-o. Aveam mașini, mă jucam cu *toacla* – bicicleta adică, ieșeam cu *toacla*, eram șmecheră. Am avut o copilărie fericită, îndestulată, singură la părinți, obraznică și răsfățată. Când mergeam la mare, aveam conturi deschise la cofetăriile și bărulețele de acolo. Mă duceam, așa numai cu blugi, flencăneam o gumă între dinți și ziceam: «Au spus mama și tata că să-mi dați fursecuri de nu știu care, capuccino de nu știu care.» Îmi mai cinsteam și prietenele. Nu am fost niciodată zgârcită, mi-a plăcut să împart tot ce aveam. Întotdeauna eram cu o liță de copii după mine și la mare și acasă, în București." S-a îndrăgostit nebunește, încă de la 15 ani, de Radu. „Era cu patru ani mai mare decât mine. Semăna foarte bine cu Ștefan Bănică jr. A fost o iubire platonică, el îmi spunea tot timpul: «Mai ai de crescut!» Viața a făcut să ne reîntâlnim și atunci mi-a zis: «Oana, dacă am reînnoda ce am început?» I-am răspuns «Îmi pare rău, trebuie să mai crești un pic!» Am trăit o viață senzațională în școala generală și în liceu, școala 45 este în aceeași curte cu liceul *I.L. Caragiale*. Eu inspiram încredere, că învățam bine, și mă mai trimiteau profesorii la cancelarie să iau catalogul și îmi mai motivam absențele, dar m-au prins că mi-am «motivat» și notele. Am avut media șapte la purtare, mă băteam cu băieții... Aveam două carnete, unul pe bune, celălalt de ochii părinților. A tunat și a fulgerat cu daruri, pupături, copilul lui mami și al lui tati deștept și silitor, dar eu aveam alte medii de fapt. M-au prins. Dna dirigintă Focșeneanu, profesoara de engleză, i-a spus mamei la telefon să vină să vadă că aveam patru la mate și șapte la purtare. Mama: «Vai, doamnă, dar Oana are zece, cum e corigentă, doar am văzut carnetul!» Ai mei au făcut un fel de ședință de familie și mi-au spus că nu știau că stau cu un infractor în casă, știi chestia cu azi furi un ou, mâine furi un bou". De la amintirile adolescenței ne-am întors însă repede la prezent, prezentul Pepe. Oana neputând să nu vorbească despre dragostea frumoasă și furtunoasă dintre ei. „Cea mai mare calitate a sa este sufletul lui extraordinar, în speță iubirea lui, firea lui romantică, tandră și tolerantă, în sens constructiv. Mă vede pe mine că sunt nervoasă, mă lasă în pace sau o dă pe glume și-mi spune: «Hai, iubire, să ne pupăm. Ce naiba, ne certăm ca fraierii!» Calități are însă mult mai multe. Defectul său cel mai mare... este foarte sucit. Nu putem să ne ținem de un program anume. Viața în doi a Oanei și a lui Pepe este presărată zilnic de glume și situații comice, care dau sarea și piperul relației lor. „Când mă fardez sau mă îmbrac, obișnuiesc să dau muzica la maximum, mai ales dacă îmi place. Duduie casa. Poate să sune telefonul, poate să sune soneria, nu aud. Pepe a venit într-o zi cu o portavoce în fața casei și tot striga «Oana te iubesc!» Eu nimic. Aud sunând la ușă, într-un târziu. Era la ușă de un sfert de oră săracu' și striga «Oana te iubesc!»

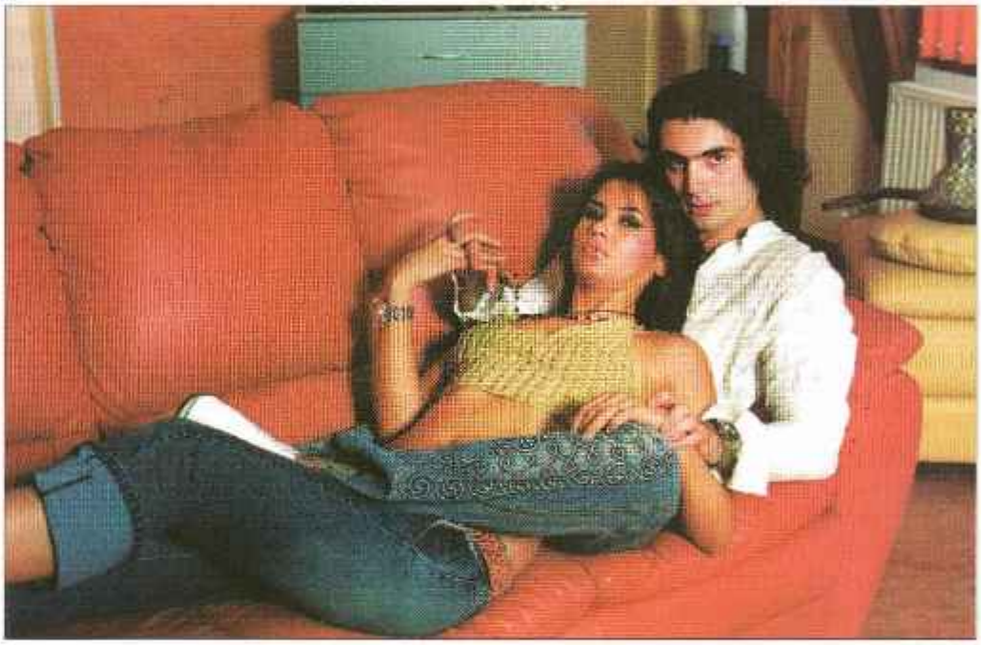

text **Alice-Claudia Gherman**
foto **Octavian Tibăr**

Inima ne privește pe toți!

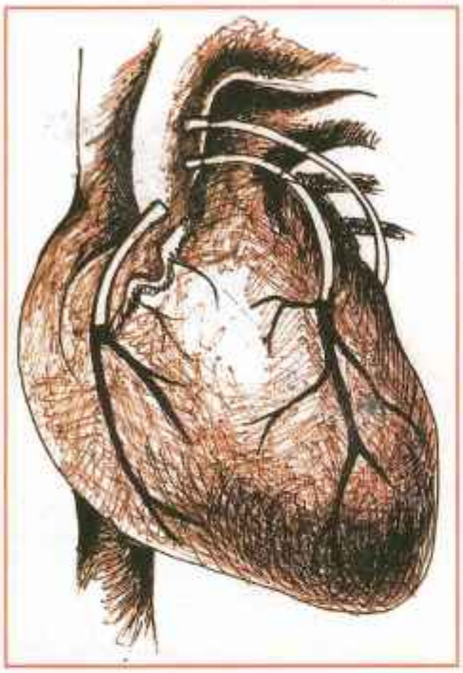

Bolile cardiovasculare reprezintă una dintre cauzele majore ale mortalității în lume. Din statisticile medicilor români și străini reiese că țara noastră se află, din nefericire, pe un loc fruntaș în Europa, având cel mai mare număr de boli cardiovasculare, ceea ce face din această situație o problemă de interes național.

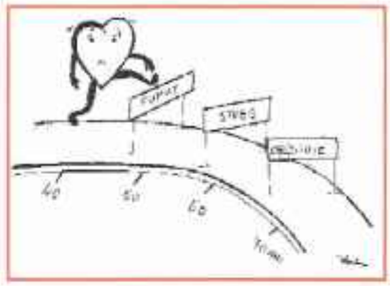

Hipertensiunea arterială ne bate la ușă încă de la 40 de ani

Cea mai răspândită boală cardiovasculară este **hipertensiunea arterială (HTA)**. Ea afectează cel puțin 30% din populația de peste 65 de ani. HTA primară, la care cauza este numai prezumată, începe în jurul vârstei de 40 de ani, dar se stabilizează ca boală în jurul vârstei de 50 de ani, iar după 65 de ani, cam 30% dintre oameni fac HTA. Numărul persoanelor care au HTA este în creștere pe toate meridianele globului. În China, Japonia, hipertensiunea este mult mai severă decât în Europa, din punct de vedere al evoluției și complicațiilor, dar boala are o răspândire absolut generală și reprezintă una dintre cele mai mari probleme de sănătate publică pentru că este legată și de alte boli cardiovasculare. Hipertensiunea se asociază în general cu bolile coronariene: angina pectorală și infarctul de miocard. HTA determină relativ frecvent insuficiența cardiacă, a doua boală cardiovasculară după hipertensiunea însăși. În al doilea rând, ea provoacă o serie de boli cerebrale foarte grave care pot da invaliditate severă: hemoragie cerebrală, tromboză cerebrală etc., în care bolnavii pot fi imobilizați la pat o perioadă de timp sau poate da sechele permanente. Se asociază adesea cu bolile renale și diabetul, poate duce la insuficiență renală cronică necesitând dializă renală. HTA trebuie tratată toată viața, ca de altfel majoritatea bolilor cardiovasculare.

Odată făcut un infarct, el se poate repeta

Cardiopatia ischemică reprezintă o altă problemă gravă de care suferă multe persoane. Forma acută cea mai cunoscută este infarctul miocardic acut, când un cheag de sânge astupă una dintre arterele care hrănesc inima. Mușchiul hrănit de acea arteră moare și este înlocuit cu o cicatrice. După cicatrizare, periculozitatea este mai mică. Bolnavul cu infarct trebuie să se trateze toată viața pentru a preveni repetarea formării unui nou cheag de sânge. În fazele mai avansate ale bolii trebuie dilatată artera, adică se face angioplastie (dilatarea arterei fără operație chirurgicală). Alteori e nevoie de operație de by-pass coronarian prin care se adaugă artere suplimentare (luate din altă parte a corpului, unde sunt în exces) la cele bolnave. După o astfel de operație sunt ani buni de supraviețuire cu un tratament obișnuit și o activitate normală pentru un bolnav cronic de inimă.

Bolile avansate duc la **insuficiență cardiacă**. Această boală afectează în Europa zece milioane de pacienți, din care jumătate vor muri în patru ani. România este pe locul al treilea în Europa la rata standard a mortalității din cauze cardiovasculare cu 730 decese/100.000 locuitori, în timp ce media Europei este de 483 decese/100.000 locuitori.

Mijloacele de prevenire a apariției unor astfel de boli sunt în primul rând un regim de viață sănătos. Acest lucru înseamnă: a face mișcare (minimum o plimbare de o jumătate de oră, măcar de patru ori pe săptămână); un regim alimentar bogat în fructe și legume proaspete, carne de pasăre, pește, evitându-se carnea de porc sau de vacă. De asemenea, fumatul și obezitatea predispun la acest gen de îmbolnăviri. Depășirea cu 10 kg a greutății normale a corpului înseamnă obezitate. Unii medici măsoară obezitatea după circumferința taliei, care trebuie să fie mai mică de 102 cm la bărbați și 88 cm la femei.

„Fii sigur de inima ta!"

Inima este motorul organismului uman, dar niciodată nu poți fi sigur că nu te lasă când ți-e lumea mai dragă. De aceea, în România, medicii și farmaciștii au lansat programul **Fii sigur de inima ta!**. Un program social inițiat de către *Berlin-Chemie/Menarini* împreună cu Casa Națională de Asigurări de Sănătate din România. Acțiunea presupune accesul pacienților la tratament compensat cu un nou medicament – *Nebilet* (*Nebivolol*), bolnavii primind tratament gratuit timp de 14 zile la fiecare cutie de *Nebivolol* cumpărată din farmacie. Compensarea acestui medicament se face în proporție de 65%. Noul produs farmaceutic este un antihipertensiv vasodilatator pe calea oxidului nitric având proprietăți de beta blocare ultraselectivă. Rolul moleculei de oxid nitric în organism a fost descoperit de către trei cercetători recompensați în 1998 cu Premiul Nobel. Beneficiile pentru pacienți în urma acestui tratament sunt: crește capacitatea de efort, se ameliorează calitatea vieții pacienților, scade mortalitatea. Datorită efectelor de creștere a producției periferice de oxid nitric, *Nebivololul* nu scade circulația sângelui în teritoriile periferice pe când restul betablocantelor tocmai acest lucru fac.

text **Alice-Claudia Gherman**

Talpa gâștii și valeriana luptă cu insuficiența cardiacă

● Peste patru linguri de *talpa gâștei* (*Leonorus cardiaca*) se toarnă două pahare de apă clocotită. Se fierbe la baie de abur timp de 15 minute, după care se lasă să se răcească și se strecoară. Se mai fierbe până se ajunge la jumătate din cantitatea inițială. Se ia câte 1/3 pahar, de două ori pe zi, cu o oră înainte de masă.

● Peste o lingură de rădăcină mărunțită de *valeriană* se toarnă un pahar de apă rece. Se lasă 8-12 ore, după care se strecoară. Se ia câte o lingură, de trei-patru ori pe zi.

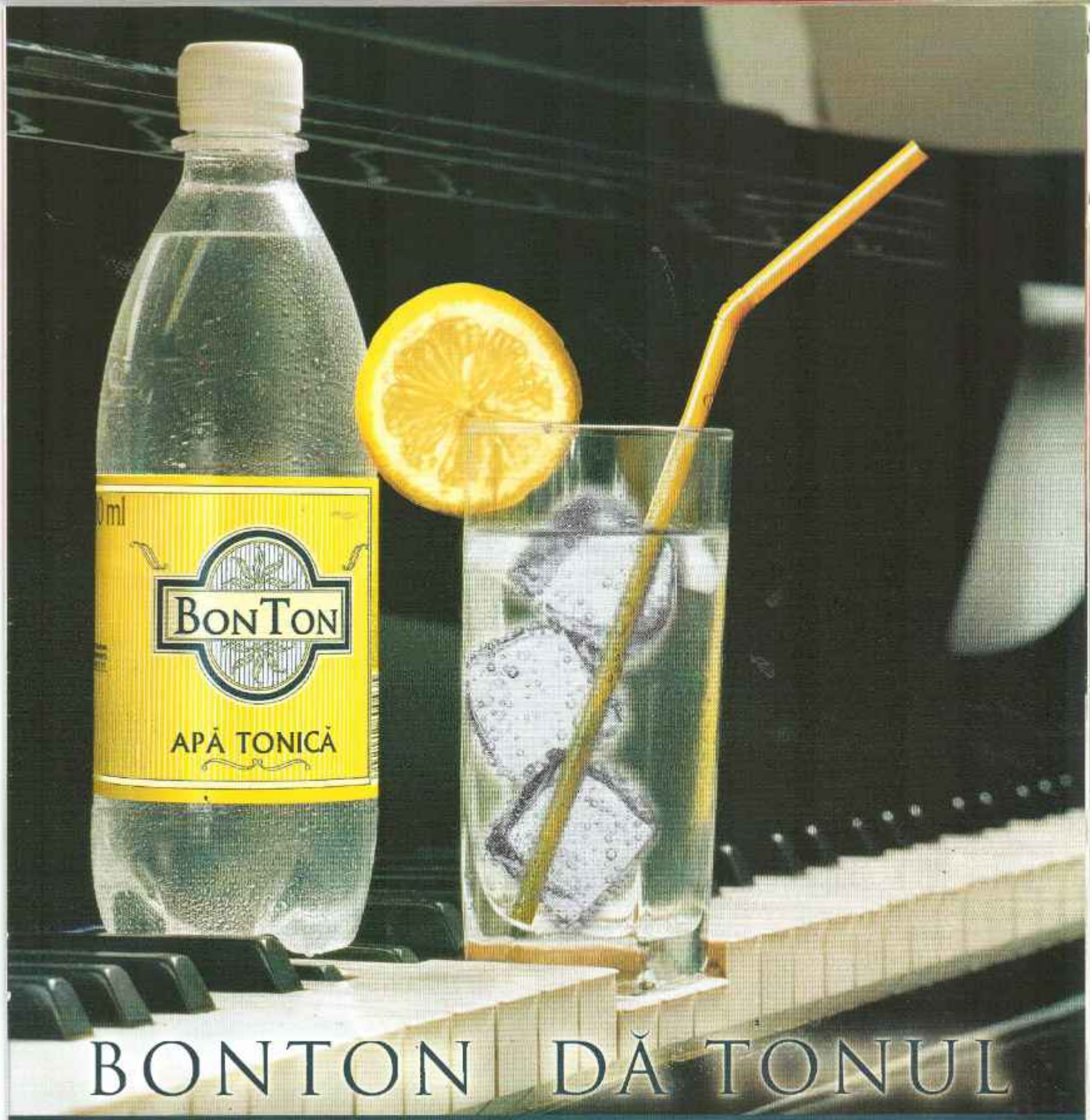

BONTON DĂ TONUL

APA TONICĂ DE LA BUCOVINA

BonTon dă tonul bunei dispoziții. BonTon este mai mult decât o apă tonică: e o stare de spirit efervescentă. E o băutură care, în proporțiile potrivite, dă tonul amar-dulce-acrișor al cocktailurilor. Se combină și te combină cu tot ceea ce este de bun gust. E de bonton să bei BonTon!

Producător: Bucovina Mineral Water SRL, distribuitor: Rio Bucovina Distribution SRL, tel./fax: (021) 667 42 87

Rompetrol păstorește noi specialiști

Începând din acest an, Grupul *Rompetrol* a demarat un program de atragere și formare a studenților din facultățile de profil tehnic și economic, urmărind implicarea acestora în realitățile vieții de business, dar și recrutarea lor în Companiile Grupului. Despre programul *New Energy/ Join & Perform*, realizat în parteneriat cu Universitatea de Petrol și Gaze din Ploiești, Universitatea *Ovidius* din Constanța, Universitatea Politehnică București și Academia de Studii Economice București, ne vorbește Anneliesse Anghel, Vicepreședinte *Human Resources & Shared Services* al Grupului *Rompetrol*.

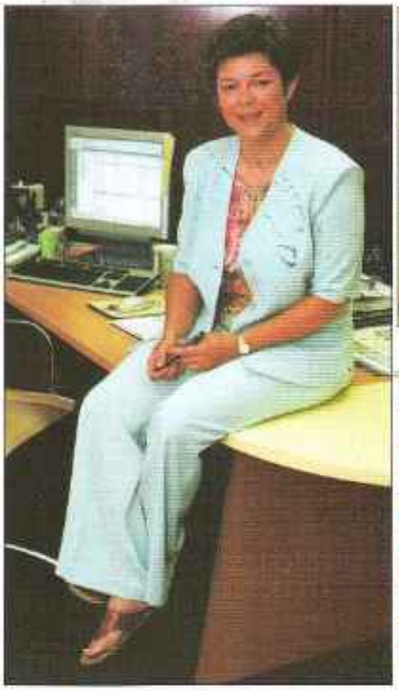

„Am demarat acest proiect pentru că am văzut ce se întâmplă cu studenții imediat ce termină facultatea. Nimeni nu are încredere să angajeze un tânăr absolvent. Sunt din start debusolați, nici nu încearcă să caute un job la o firmă mare, știind că nu îndeplinesc criteriul experienței. Premisa de la care am pornit a fost aceasta: interacțiunea dintre noi și universitate nu trebuie să se limiteze doar la sponsorizare. Anul acesta este prima dată când avem studenți în practica obișnuită de vară. În plus, de doi ani de zile am inițiat și o practică de vară plătită, care se adresează studenților din anii terminali și absolvenților din anul respectiv sau cu un an înainte."

Alegerea unui astfel de modul este liberă, sau studenții sunt selectați pe anumite criterii?

– În practica de vară plătită (două luni, față de practica obișnuită a studenților, de trei săptămâni) avem în jur de 30 de locuri și selectăm dintre ei pe cei mai buni pe care îi angajăm dacă deja au terminat sau îi păstorim până când termină și după aceea aproape că au garantat un loc de muncă. Ne-am mai propus să mergem în universități, începând din toamnă, la studenții de anul 2, 3, 4 și să ținem niște sesiuni de comunicare informală sau chiar în regim de training.

– Le este suficient suportul teoretic pe care l-au asimilat în școală?

– Da. Problema lor este că nu-și dau seama ce anume se întâmplă în practică. La *Rompetrol*, în medie, am 100-150 de aplicanți (care au terminat demult facultatea) pentru un singur post. Competiția este foarte dură. Trecând succesiv prin standardele noastre de recrutare rămân, în cel mai fericit caz, în jur de 3-4 oameni. Trebuie pornit, în competiție, de la lucruri extrem de simple: cum îmi completez CV-ul, cu câtă seriozitate, cum alcătuiesc scrisoarea de intenție. Am văzut că studenții porneau de la ideea că, pentru a solicita un post, este nevoie de o pilă. Din cauza asta, nici nu-și puneau problema să aplice.

– Prin acest program ați reușit să veniți în întâmpinarea dorințelor studenților, și, în același timp, le-ați spulberat temerile.

– I-am învățat să pregătească *CV on line*. Astfel, calitatea aplicațiilor pe care le-am primit apoi a crescut simțitor. În practica de vară suntem fixați, deocamdată, pe partea tehnică. Pentru că am văzut că Universitatea de Petrol și Gaze din Ploiești are și cursuri de management, din toamnă vrem să avem un program și pentru partea de management. Chiar avem o propunere, de a fi permanent în Universitate, cel puțin o dată pe săptămână, cu câte o sesiune facultativă. Chiar și dacă ce pe un campus universitar am 30 de aplicații, merită efortul. În afară de acest program de educare, ne propunem să identificăm studenți cu potențial. Cu aceștia vrem să facem un program de fidelizare: să-i urmărim pe parcursul facultății, eventual să le oferim burse. Din momentul angajării urmează un alt program de instruire specifică.

– Ce înseamnă un student cu potențial pentru *Rompetrol*?

– Un student cu potențial este greu de identificat. Unii sunt de nota 10, foarte buni teoreticieni, dar nu se pricep la practică. Noi căutăm studentul care stăpânește teoria, are o atitudine proactivă, își dorește să învețe în continuare, este conștient că trebuie să treacă printr-o perioadă de ucenicie. Trebuie să știe foarte bine limba engleză, să stăpânească programele pe calculator, să știe să-și planifice un proiect, să aibă disponibilitatea de a porni de la zero.

– Dumneavoastră oferiți acum acest nou început care are nevoie, totuși, de puternica bază teoretică dobândită în facultate.

– Da, noi avem acum câteva traininguri interne pe care le-am dezvoltat tot datorită unui standard de calitate pe care ni l-am dorit pentru angajații noștri. Avem un curs de *project management*, cursuri de IT pentru care avem și certificări. Acum au început să apară și cursuri de finanțe pentru nefinanțiști, pentru că asta este o zonă pe care trebuie să o atingă un manager, programe de *team building*, programe de *leader ship*, de comunicare etc. Unele dintre aceste cursuri sunt oferite și pentru studenții implicați în programul practicii plătite.

– Ați preluat deja studenți care au făcut performanță în cadrul acestui program?

– Abia anul acesta vom avea cifre clare. Știu că avem foarte mulți tineri pe care i-am luat, în special în Platforma Midia, pentru că acolo este cea mai mare nevoie. Sunt studenți pe care i-am angajat demult și pe care i-am și trimis la școală în Austria. Estimările mele merg de la 20-70 de tineri în fiecare an, pe care-i vom putea angaja. Este foarte adevărat că se poate ca unii dintre ei să nu facă față.

– În ce rafinării și firme *Rompetrol* pot face studenții practică?

– În *Petromidia* și *Vega*, iar firmele sunt *Rompetrol Chemicals*, *Rompetrol Rafinare*, *Rominserv* (firma de mentenanță) și în *EcoMaster* (firma ecologică, unde au intrat deja 35 de boboci de anul II). Mai avem și 30 de studenți din Ploiești care vor să-și facă practica în *Vega*.

– Ați demarat o asemenea acțiune pentru că ați constatat că este nevoie de tineri în firma dumneavoastră. Care este principala necesitate?

– Știu că există și interpretări tendențioase, care spun că folosești tineri pentru că sunt mai ieftini. Nu este cazul nostru. Noi avem o prăpastie de vârstă. În momentul în care actualii experți vor ieși la pensie, vom avea o prăpastie de 10 ani, cel puțin, în care nu avem continuitate. Cum altfel decât crescând pe lângă actualii experți tineri, pot să asigur trecerea fără probleme? Dacă noi urmăm calea pe care o văd acum, foarte curând a lucra în *Rompetrol* va fi o șansă.

text **Gia Iova**

foto **Octavian Tibăr**

300 de români și-au făcut harta genetică

sănătate

În fiecare an, în România, se nasc 3.000 de copii cu malformații congenitale grave, ce nu pot fi tratate niciodată. Sindromul Down, fibroza chistică, Distrofia Musculară Duchenne (DMD) sunt numai câteva dintre defectele ereditare ce pot afecta o persoană pe viață. Prevenirea acestor boli, pentru că tratarea iese din discuție, se poate face într-un singur mod. Prin investigații medicale ale embrionului, până la maximum patru luni, și apoi, în cazul existenței acestor anomalii, întreruperea sarcinii. Bolile genetice sunt diagnosticate prenatal în străinătate încă din anii '70, dând astfel posibilitatea unei gravide să aleagă între a naște un copil cu handicap sau întreruperea sarcinii. În România, acest lucru se face doar de un an, însă nu pe cheltuiala statului, ca peste tot în lume, ci pe cheltuiala proprie a unei familii.

Jocul cromozomilor dictează configurația viitoarei hărți genetice

Sexul copilului se stabileşte di

O zicală spune: „Suntem prea săraci să ne permitem lucruri ieftine". Adevărul îmbrăcat în aceste cuvinte duce
să trăim chinuit. Această ultimă variantă este luată în calcul de tot mai multe familii care doresc copii sănătoşi.
Viitorii părinţi fac teste genetice laborioase copiilor doriţi, pentru că

Singurul laborator din România unde se pot face investigatii genetice prenatale este centrul privat *Genetic Lab*. Într-un an, de când funcţionează, a adunat suficientă cazuistică pe toate tipurile de testări. Noutatea adusă în medicina românească sunt analizele făcute pe baza determinărilor ADN ale fătului. Diagnosticarea bolilor genetice ale unui copil nenăscut se face prin amniocenteză, adică prin extragerea unei cantităţi mici din lichidul amniotic care înconjoară fătul în uter. Examinarea lichidului poate determina anomalii cromozomiale, boli ereditare sau defecte ale tubului neural, din care, mai târziu, se dezvoltă sistemul nervos. Toate acestea sunt deosebit de grave, manifestându-se sub forma unor handicapuri majore. Anomaliile cromozomiale, date de un cromozom în plus sau de unul în minus, împiedică dezvoltarea normală a unui embrion. Aproape întotdeauna aceste modificări duc la defecte fizice grave şi la întârzieri mintale. Cea mai întâlnită boală cromozomială este sindromul Down. Alte boli ce pot fi depistate prenatal sunt din categoria bolilor ereditare: fibroza chistică, X fragil, Distrofia Musculară Duchenne (DMD). În această categorie intră şi bolile sistemului nervos sau unele defecte care duc la naşterea copiilor fără creier sau cu probleme la coloana vertebrală. Incidenţa fibrozei chistice este de 1 la 2 000 şi afectează în principal plămânii şi pancreasul. Boala este letală, iar speranţa de viaţă este de până la 20-25 de ani, la o persoană care se naşte cu această maladie", ne-a declarat Lorand Savu, doctor în biologie, coordonatorul de la *Genetic Lab*.

GENETIC LAB

Mutaţiile genetice apar cel mai des la copii născuţi de femei cu vârsta sub 16 ani sau peste 35 de ani. Frecvenţa lor a cunoscut o creştere în ultimii ani, explicată şi de faptul că femeia modernă este mai preocupată de carieră decât de întemeierea unei familii. Apariţia bolilor genetice la copii este dată mai ales de vârsta înaintată a multor cupluri care decid să devină părinţi, după 35 de ani, vârstă la care se produc modificări ale ADN-ului la adulţi. Mai există şi alţi factori, începând cu poluarea mediului, radiaţiile, ţigările, alcoolul, cafeaua, chimicalele din alimente. Acestea sunt motivele pentru care se recomandă femeilor să aibă copii între 20 şi 30 de ani.

Cinci cazuri de sindrom Down descoperite

Persoanele care doreau, până acum, să facă acest tip de investigaţii, mergeau în Ungaria, Germania sau Anglia. În ţările vecine României, ca de exemplu Bulgaria, fosta Iugoslavie sau fostul spaţiu sovietic, testele se fac, de foarte mulţi ani, pe cheltuiala statului. Altele, printre care fosta URSS, au impus obligativitatea testărilor genetice la făt încă din anii '60. Diagnosticarea prenatală este extrem de importantă. Toate ţările din jur o fac pe cheltuiala statului de ani de zile. Copiii handicapaţi sunt o povară pentru oricine, indiferent că ţara respectivă se cheamă Franţa, Statele Unite ale Americii sau China. Noi suntem cunoscuţi pentru copiii cu handicap, imaginea ţării fiind asociată cu ei. Ar trebui să încercăm astfel să scăpăm de această etichetă", a mai declarat doctorul Lorand Savu. Începând cu anul 1970, în România s-a făcut anual o statistică a copiilor născuţi cu malformaţii congenitale. Numărul a fost aproximativ acelaşi în fiecare an, în jurul cifrei de 3.000. Excepţie a făcut perioada 1985-1989, când numărul copiilor născuţi cu boli genetice a fost dublu. Înmulţirea cazurilor a fost pusă, de către specialişti, pe seama exploziei de la Cernobîl. Anul trecut, *Genetic Lab* a depistat sindromul Down la cinci embrioni. În toate cazurile, viitoarele mămici au decis întreruperea sarcinii. Una dintre cele cinci familii a hotărât să facă investigaţii genetice după pierderea unei sarcini la opt luni. Cuplul a făcut analize la prima sarcină apărută după acel episod. S-a descoperit că embrionul avea sindromul Down. Sarcina a fost întreruptă şi s-au făcut investigaţii suplimentare pentru a se afla linia apariţiei bolii la copil. Cuplul a fost testat genetic, găsindu-se astfel cauza. Mama, deşi nu avea boala Down, avea modificat unul dintre cromozomi care, transmis fătului, favoriza sindromul cu o probabilitate de 30-40 la sută. După testări, pierderea sarcinii de opt luni a fost pusă pe modificarea cromozomului. „Un malformat care supravieţuieşte, cu handicap neurologic de exemplu, costă. Şi costă foarte mult. În Statele Unite, unei persoane cu o boală din această categorie, statul îi alocă, totuşi, câteva milioane de dolari pe întreg parcursul vieţii. Noi, fiind mai săraci, alocăm mai puţini bani, dar îi alocăm. O persoană cu handicap neurologic beneficiază şi de foarte multe drepturi, pe lângă o varietate de gratuităţi. Are dreptul şi la însoţitor. Toate acestea costă foarte mulţi bani.

n a douăsprezecea săptămână

la adaptarea formulării în multe situații. Prea săraci să mâncăm prost. Prea săraci să investim rău. Prea săraci nu cu malformații. Și de familiile pregătite să adopte copii de până la un an, care vor să știe în ce „investesc". unele handicapuri severe nu se pot descoperi la o examinare sumară.

Nimeni nu își dorește un bolnav, de exemplu, de sindromul Down în familie", ne-a declarat medicul Dinu Albu, de la Spitalul de Obstetrică și Ginecologie *Profesor Panait Sârbu*, șef de lucrări la Catedra de Genetică din cadrul Universității de Medicină și Farmacie *Carol Davila*.

Părinții vor să știe în ce „investesc"

Alte familii au apelat la *Genetic Lab* pentru a face analize unor copii ce urmau a fi înfiați. Viitorii părinți au dorit să se asigure că vor „investi" în copii sănătoși, care nu suferă de cine știe ce boală cumplită, care se manifestă, de exemplu, la vârsta pubertății. Dintre cei opt copii, cu vârste de până la un an, cărora li s-au făcut analize, doar unul a fost bolnav. Era vorba despre o familie cu probleme de infertilitate, destul de înaintată în vârstă pentru a mai spera la un copil al lor. Cuplul a decis adoptarea unui copil în vârstă de câteva luni și a ținut mortiș să îi facă micuțului testele genetice. În urma analizelor a fost depistată boala X fragil. Copilul era întârziat mintal. Familia nu a mai dorit adoptarea lui, după aflarea rezultatelor.

Sexul copiilor, la alegere

Cea mai simplă analiză făcută de *Genetic Lab*, baza ADN-ului este testul de paternitate, însă un asemenea examen nu are valoare de probă juridică, deoarece exclusivitatea în domeniu este deținută de IML. Un alt examen este stabilirea sexului unui embrion până la a douăsprezecea săptămână de sarcină, pe baza sângelui matern. Odată cunoscut sexul copilului, se poate aprecia și riscul de a avea vreo boală ce se manifestă numai la bărbați sau numai la femei. 30 de familii au dorit să facă determinare de sex, pentru a alege ce va fi copilul lor. În funcție de rezultatul analizelor, multe cupluri au decis întreruperea sau păstrarea sarcinii. Motivațiile au fost dintre cele mai variate. Unele cupluri care aveau unul, doi sau chiar trei băieți vroiau să aibă și o fată sau invers. Alții, din curiozitate, nu au mai putut aștepta până la dezvoltarea embrionului pentru a face ecografie.

Diagnosticările genetice nu se limitează doar la cele prenatale. Se pot face analize genetice oricărei persoane, indiferent de vârstă. Astfel, anul trecut, aproximativ 300 de persoane și-au stabilit harta genetică. Cariotipurile descoperă la un individ orice afecțiune genetică, cromozomială sau potențial cromozomială.

Toate aceste lucruri se pot face cu success, deși genetica medicală și biologia moleculară sunt domenii ale medicinei apărute, de puțin timp, în România, lucru arătat și de numărul foarte mic de specialiști, aproximativ 20 în toată țara.

O altă problemă care se poate depista în funcție de ADN este infertilitatea bărbaților. Incidența de infertilitate la bărbați dată de structura ADN-ului este de 7 la sută, restul până la 100 la sută fiind de natură hormonală. Cele mai ample analize care se fac acum la *Genetic Lab* sunt depistarea cancerului la sân și la colon. Precizia testelor a fost calculată între 85 și 95 la sută la fibroza chistică și de 100 la sută la sindromul Down. Laboratorul privat de diagnosticare genetică și prenatală *Genetic Lab* a fost deschis în parteneriat cu Facultatea de Biologie din cadrul Universității București și colaborează cu Spitalele de Obstetrică și Ginecologie *Profesor Panait Sârbu*, Filantropia, Institutul Parhon.

text **Maria Bor**
foto **Robert Hanciarec**

Ministerul Sănătății și Familiei și Casa Națională de Asigurări Sociale de Sănătate au luat în calcul, abia din acest an, anumite facilități pentru diagnosticarea genetică, facilități care se referă, de fapt, la consultații și sfaturi. Mai precis, conform ordinului comun al Ministerului Sănătății și Familiei și Casa Națională de Asigurări Sociale de Sănătate (CNASA) nr. 21 din 13 ianuarie 2003, asiguraţii beneficiază de consultații și de sfaturi genetice (evaluarea riscului de recurență și posibilitățile de reducere a acestui risc) gratuite, în sensul că pot fi acoperite financiar de CNASA. Direcția de Relații Publice a Casei Naționale de Asigurări Sociale de Sănătate a precizat că sfaturile gratuite, deci nu analize sau alte teste, sunt acordate în special copiilor și gravidelor.

APE MINERALE NATURALE

Apa. Este lichidul de care nu te poți lipsi. Apa Bucovina este o apă minerală naturală extrasă din adâncul munților Bucovinei. Conținutul ei de minerale este echilibrat, fiind dozat pentru a asigura un produs sănătos și un gust excelent. Consumul de apă minerală naturală Bucovina reprezintă o certitudine a sănătății fiecăruia, fiind ideală pentru consumul zilnic.

BUCOVINA®

www.apabucovina.ro

Producător: Bucovina Enterprises • Distribuitor: Rio Bucovina Distribution, Tel./Fax: 021 667 42 87

Guglielmo Frinzi:

„În asigurări s-au făcut tot felul de ŞMECHERII"

interviu

Guglielmo Frinzi a venit în România în 1994, când s-a înființat *Generali Asigurări S.A.* De dragul profesiei, dar și pentru a vorbi pe înțelesul oamenilor locului a învățat limba română. A colindat țara în lung și-n lat, s-a inițiat în stilul de a fi al românilor, cu bune și rele, și a aflat că, aici, există atât oameni care vor să realizeze ceva, cât și dintre cei care știu doar să pună piedică.

Spirit sportiv, Guglielmo Frinzi a făcut slalom printre capcanele sistemului autohton, impunând compania în ochii clienților. De patru ani încoace este director general al *Societății Generali Asigurări S.A.*

Domnule Frinzi, sunteți de zece ani în România, de ce ați ales să veniți să faceți afaceri aici?

– Aici pot să răstălmăcesc un pic, nu a fost o alegere. *Generali* fiind o societate mare, internațională, nu am avut de ales. Am fost chemat la Trieste, sediul central al companiei. Mi s-a spus că era nevoie de o persoană cu pregătire tehnică în asigurări, în România, pentru că se reînființa o societate acolo (prima filială în România a luat ființă în 1835, la Brăila - **n.r.**). Am vorbit cu soția și ea a fost „de acord" și am plecat. Nu știam unde este Bucureștiul, nu știam limba română.

– Nu vă este greu să fiți departe de casă?

– Merg acasă o dată pe lună. O dată pe an vine și soția. Sigur că e greu, dar eu am noroc că am o familie îngăduitoare, foarte bine închegată. Doamna mea este o persoană foarte înțelegătoare, pentru că m-a lăsat să mi fac o carieră. Dacă aveam pe altcineva, poate că nu era așa ușor.

– Ce profesie are soția dv.?

– Acum nu mai lucrează, dar ea e economist.

– Vorbiți-mi puțin despre omul Guglielmo Frinzi.

– Guglielmo este un sportiv, toată viața a fost un sportiv. Eu am jucat fotbal până la 32 de ani, nu în Serie A, dar în Serie C, nu am fost chiar un fotbalist mare, așa ca Maradona. Joc tenis, și joc bine, asta îmi spune lumea.

– Știu că sunteți prieten cu Ilie Năstase. Din când în când îl bateți pe Năstase la tenis?

– De fapt, pot să spun, fără nici o reținere, că eu cu Năstase nu am pierdut niciodată. De ce? Eu joc cu Năstase împotriva altcuiva. Împotriva lui nu am jucat până acum.

– Ilie Năstase e asigurat la *Generali Asigurări*?

– Da, este, chiar am reînnoit o poliță pe care o avea la noi. Am fost invitat la Roland Garros, dar nu am putut să merg și m-a sunat supărat că nu am fost. Dar i-am trimis o scrisoare foarte frumoasă că nu pot să merg. Sper că m-a iertat! (*râde*).

„O societate de asigurări trebuie să aibă

La pescuit, prindeţi peşti mari?

– Sunt pescar, chiar unul foarte bun. Am făcut parte din naţionala Italiei. Nu ştiu dacă sunt un mare asigurător, dar sunt un mare pescar. În România, mă duc în Deltă la ştiucă. În Italia am prins şi peşti mai mari: ton, sabie şi nişte rechini mai mici, pisică de mare. Dar să nu vă gândiţi la rechini albi, că la noi nu sunt. Am prins şi peşti de 70 kg. Aici, dintre peştii mai mari, am prins somni. Mai nou merg şi la vânătoare.

– De aceea aţi făcut asigurările de vânătoare şi de pescuit?

– Noi facem într-adevăr asigurări de răspundere civilă a vânătorilor şi pescarilor. Realitatea este că eu provin dintr-o familie în care atât tata şi bunicul, cât şi fratele meu sunt mari vânători.

La vârsta de 17 ani, însă, am avut un accident de vânătoare şi de atunci nu am mai fost la vânat, dar acum am reînceput şi eu, de vreo doi-trei ani, să merg la vânătoare. Nu sunt un vânător în sensul de asasin. Eu mă duc, pentru că e bine să mergi la munte, să te mişti. Mă duc la vânătoare de prepeliţe, dacă am ucis trei-cinci prepeliţe sau două găşte îmi ajung. Nu vreau să prind o sută, nu are rost. Mai mult, familia mea este împotriva acestui sport. De altfel, eu iubesc foarte mult animalele şi sunt un vânător ocazional, e un fel de hobby, mai mult merg să mă plimb, să văd natura. Iau cu mine aparatul de fotografiat, binoclul.

– Jucaţi golf?

– Din păcate, nu m-am apucat. Am un prieten foarte bun, actualmente unul dintre cei mai mari jucători din România, dl Libero Catalano, preşedintele *Banca di Roma*, care este, cred eu, un foarte bun jucător de golf. De fiecare dată când ne întâlnim, îmi spune că vrea să mă înveţe, dar nu am timp să mă ocup de acest sport. Am mai jucat puţin golf, pentru că în fiecare an, la Innsbruck, în Austria, facem un turneu de tenis foarte mare, sponsorizat de *Generali Holding Austria* cu un milion de euro. Cel care se ocupă de eveniment este un român, dl Ion Ţiriac. Acolo, la Innsbruck, sunt foarte multe terenuri de golf şi m-am apucat să joc şi eu, dar dacă vă spun că sunt bun la golf e o minciună.

– De la începutul carierei dv. aţi lucrat în domeniul asigurărilor?

– Am început să lucrez din anul 1966. De fapt, în '66 m-am căsătorit, mi s-a născut fiica pe 1 iunie, am început să lucrez la *Generali*, am terminat armata, şi am început şi facultatea de construcţii. Anul de glorie pentru mine a fost '66.

– Aţi lucrat şi în străinătate în afară de România?

– Am fost câteva luni în Brazilia să fac ceva pentru *Generali*, dar în străinătate, stabil, am locuit numai în România. Am lucrat însă peste tot în Italia, la Milano, la Roma şi la Veneţia.

– Cum este familia italiană?

– Moralmente, familia italiană este mai legată. La noi, în Italia, este Papa, pentru noi familia este ceva sacru. E greu la noi să divorţezi. Divorţuri sunt puţine. Nu ştiu dacă este vorba despre forţa împrejurărilor, despre religie şi tradiţie, dar realmente noi suntem mai legaţi. (*Aici, reportofonul s-a închis, iar dl Frinzi mi-a spus că, totuşi, uneori, din cauza interzicerii divorţului, mulţi trăiesc în minciună* – **n.r.**) În Italia, femeile au început să dorească să pună cariera pe prim plan.

– E o tendinţă peste tot în lume, şi în România au început să dorească acest lucru...

– Da, însă noi am început mai devreme şi vedem deja care sunt urmările. Poate că peste cinci ani vedeţi şi voi care sunt consecinţele.

– Puteţi să daţi câteva exemple?

– Da. Pentru mine femeile italience au devenit mai reci, au altă gândire, vorbim despre carieră, nu despre altceva (*râde!*).

– De ce *Generali* şi-a ales drept simbol leul veneţian?

– Când s-a născut *Generali*, în 1831, la Trieste, eram sub Imperiul Austro-Ungar şi atunci acvila era simbolul firmei, dar am parcurs drumul de la acvilă la leul veneţian. Chiar în 1832, după câteva luni de când s-a născut *Generali*, am deschis o filială şi în Italia, la Veneţia, chiar în Piaţa San Marco. Italia pentru noi însemna Veneţia, pentru că restul aparţinea de Imperiul Austro-Ungar. Din acel moment am avut drept simbol leul veneţian. El continuă să fie şi astăzi simbolul nostru, mai precis leul înaripat. E un leu puternic ca şi *Societatea Generali*.

– Ce puteţi să ne spuneţi despre poliţa de asigurare, este ea un instrument real de profit?

– Cred că nici o societate din lume, nu numai de asigurări, nu realizează ceva fără să se gândească la profit. Există societăţi care sunt nonprofit. Eu sunt preşedintele Camerei de Comerţ italiene din România care este o societate nonprofit şi eu acolo niciodată nu mă gândesc la profit, dar într-o societate comercială ca *Generali*, ţinta este profitul. Peste un an, peste doi, peste cinci, dar ţinta este să aibă profit. Noi ne-am născut chiar la Trieste pentru că era portul. Era o asociaţie între oameni de afaceri, în acest caz proprietari de nave.

– *Generali* a pornit cu asigurări de transporturi maritime?

– Noi facem de toate, inclusiv asigurări pentru mărfuri, bani şi alte valori pe timpul transportului, dar suntem lideri în Europa pentru asigurările de viaţă. Dacă ne întoarcem la asigurările de viaţă, când se începe într-o ţară ca România cu asigurări de viaţă, pentru primii cinci ani „viaţa" are pierderi şi este normal. Se poate să obţii profit după patru ani, dar e enorm şi înseamnă că s-a lucrat foarte bine. În general sunt pierderi în primii cinci ani.

– În Europa aveţi 30 milioane de clienţi, dar în România câţi sunt?

– În România am început asigurările de viaţă acum patru ani, deci încă mai aşteptăm, suntem „în pierdere" (*râde!*). Realitatea este că noi avem un tehnician foarte bun, un matematician foarte bun, cel mai bun din România, dl Tudor Moldovan, care pregăteşte produsele şi cu asta sperăm să creştem în continuare pe piaţă.

– Cum merg asigurările în România? Mă refer la toate tipurile de asigurări.

– În general, dacă vorbim despre asigurarea de bunuri, acestea s-au aşezat, merg şi bine, în afară dacă vreţi de *Casco* la care daunele sunt încă mari, nu la noi, vorbesc pe piaţă. La noi merge încă bine pentru că ne-am ales nişte clienţi, dar, în general *Casco* merge aşa şi aşa! Asigurarea de bunuri merge bine, asigurările de viaţă merg bine. Problema e simplă, până când lumea nu are stomacul plin nu se gândeşte la altceva. În România încă, după ce s-a întâmplat la *Caritas* şi *FNI*, oamenii sunt suspicioşi.

– Care este strategia de dezvoltare a *Societăţii Generali* în România?

– E o strategie foarte simplă. Am venit în 1993, ne-am ocupat până acum un an şi jumătate

ca strategie să rămână vie o mie de ani"

de asigurarea de bunuri la firme mai mult, dar acum un an şi jumătate ne-am schimbat un pic strategia. Ştim că populaţia a început să ceară asigurări pentru persoane fizice. Într-un an şi jumătate ne-am format circa 500 de agenţi şi avem 39 de agenţii teritoriale. Am schimbat strategia, pentru viitor vrem să ne ocupăm mai mult, nu uităm nici de asigurări pentru firme, dar vrem să ne adresăm mai mult persoanelor fizice.

– Cam care e structura socială a clienţilor dv.?

– Noi ne adresăm la oamenii cu venituri peste medie. Problema este că nu sunt mulţi. Nu prea există *middle-class* în România. În Italia coloana vertebrală o reprezintă clasa de mijloc. Am văzut şi aici o schimbare de mentalitate, iar acest lucru este bun.

– *Generali S.A.* are în componenţă şi companii imobiliare?

– Sigur că da. Sperăm să avem sprijin de la o societate imobiliară din Italia şi o alta din Austria. Când vorbim despre investiţii imobiliare pentru o societate de asigurări, vorbim despre o investiţie de câteva milioane de euro 5,6,7,8. O societate de asigurare în România este greu să aibă 6,7,8 milioane de euro de investit. Mulţi glumesc spunând că o societate de asigurări este bună pentru că are mulţi bani. Este adevărat, avem mulţi bani, dar nu sunt banii noştri. Nu uitaţi! Sunt banii asiguraţilor şi trebuie să avem grijă. Eu cu banii mei, dacă am un milion, fac ce vreau, îi arunc, îi fac cadou, dar cu banii asiguraţilor trebuie să am grijă.

– În ce investiţi?

– Investim în titluri de valoare, diverse tipuri de depozite în valută. Am făcut anul trecut şi în dolari, facem acum şi în euro.

– Cum consiliaţi un potenţial client în privinţa alegerii tipului de asigurări de care are nevoie?

– Noi trebuie să avem încredere în client. Întâi trebuie vorbit cu el şi trebuie văzut care sunt exigenţele acestuia. Degeaba eu vă propun ceva care nu vă atrage, pentru că nu aveţi această posibilitate. Dacă eu vă propun să facem o poliţă de viaţă la vârsta de 22-23 de ani, e cam devreme. Vorbim peste şase ani, atunci lucrurile stau altfel.

– Care este dinamica *Grupului Generali* în România din 1994 încoace?

– Ne-am mişcat foarte bine. Nu uitaţi că noi, anul trecut, am avut un profit dublu faţă de ceea ce era prevăzut. Sigur că, din punctul meu de vedere, se putea şi mai bine. Eu niciodată nu sunt mulţumit de ceea ce facem. Acum sunt mai multe societăţi de asigurare, sunt mai multe societăţi străine pe piaţă, dar noi avem experienţă şi ne mişcăm în continuare bine.

– Ce ne puteţi spune despre rivali?

– Eu vreau să vă corectez un pic. Noi nu suntem rivali, suntem în concurenţă. Mai mult, concurenţa face foarte bine pentru că ne sprijină să ne gândim mai bine. Să găsim ceva mai bun înaintea concurenţei. E importantă concurenţa. Sigur, concurenţa loială; din păcate, în România, în anumite situaţii e încă neloială.

– Daţi un exemplu!

– Când vorbim de răspundere civilă obligatorie între societăţile care se ocupă cu acest lucru nu se face concurenţă loială. Se fac tot felul de şmecherii cu una, cu alta, nu vreau să intru în amănunte, nu mă ocup de cercetări de răspundere civilă, dar pe piaţă se aude.

– În ce măsură vă ajută legea română în domeniul asigurărilor?

– Legislaţia română..., eu am văzut ce s-a aprobat referitor la legea asigurărilor, dar nu ne prea ascultă pe noi asigurătorii. Nici pe fiecare societate în parte, nici pe Asociaţia Asigurătorilor Români. Aici e buba, nimeni nu ne întreabă cum ne gândim noi, care suntem piaţa. E greu să se facă o lege bună. Ne trezim după asta că facem amendamente la amendamente. Avem nişte asociaţii începând de la CSA şi mergând până la Societatea de Brokeraj, *UNSAR*, care trebuie ascultate. Au ceva de spus şi vorbesc în numele multor societăţi de asigurări.

– Aveţi politicieni care fac asigurări la dv.?

– Da, am prieteni care sunt politicieni şi sunt asiguraţi la noi, nu vreau să le dau numele, pentru că s-au făcut alegeri acum. Chiar unul dintre cei mai buni prieteni politicieni care a venit şi la nuntă când s-a căsătorit fiica mea, ca oaspete de onoare, este prim-vicepreşedintele unui partid politic. Eu am prieteni care sunt asiguraţi şi de la partidul de guvernământ şi de la partidele de opoziţie.

– Am văzut că aveţi Asigurări de *mal praxis*, se numesc *Medic Gold*...

– Nu mai avem. Este bine să ştiţi că această poliţă a fost creată în România de mine. Acum câţiva ani, noi am discutat cu *CSA* şi s-a văzut că e bine să încercăm să facem o poliţă de răspundere civilă a medicilor şi a spitalelor, pentru că era timpul să recunoaştem că şi un medic este un om care poate greşi. Până în acel moment, plătea pentru această greşeală numai pacientul, care rămânea păgubit. Am discutat cu CNAS prin medicii noştri şi cu dl preşedinte al CNAS, nu-mi mai aduc aminte numele, era prin '97-'98. M-am dus în Italia, Austria, Marea Britanie şi am găsit o formulă, am pregătit o poliţă de asigurare pe care am numit-o *Medic Gold* – răspundere civilă a medicilor. Aşa a apărut acest tip de poliţă şi am obţinut exclusivitate pentru ea la momentul respectiv. Mi s-a părut însă o chestie de lipsă de *fair play*, fiindcă preşedintele de atunci al *CNAS* ne-a spus că trebuie să facem o licitaţie în care să intre mai multe societăţi care să facă această poliţă. Noi am pus la dispoziţie textul şi, cum se întâmplă şi în România (*face cu ochiul*), lumea a făcut ce a făcut, s-a comportat cum s-a comportat, încât am ajuns ca anul trecut să fim excluşi de la această chestie. Este unul dintre exemplele de concurenţă neloială, nu numai din partea unei Societăţi de Asigurare... Ştiţi că *CNAS*-ul a pierdut un proces şi acum toată lumea poate să facă o astfel de poliţă. Dar s-au făcut tot felul de *ŞMECHERII* (*accentuează voit*). Eu am lucrat personal un an pentru a pregătit această poliţă şi am ajuns să fiu exclus.

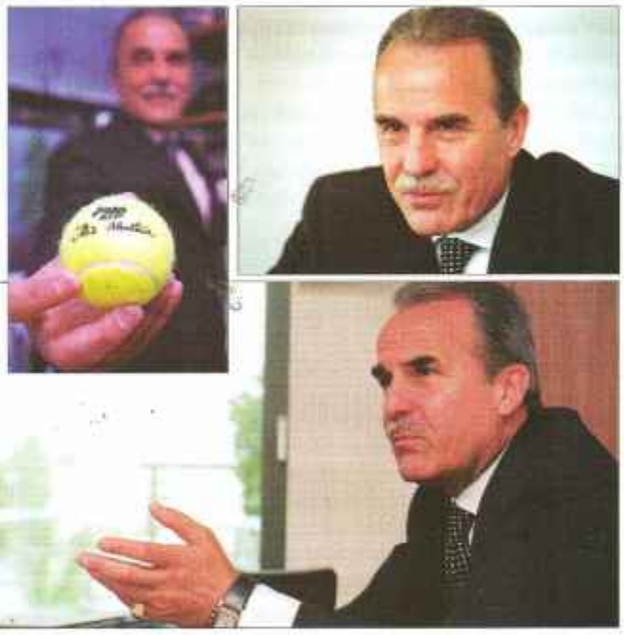

– Explicaţi, vă rog, românului de ce trebuie să îşi facă asigurare având în vedere că a luat, de-a lungul timpului, multe ţepe.

– E greu de spus. Înainte trebuie să precizez că în România încă nu s-a înţeles bine ce înseamnă o societate de asigurare. Nici de către cei care formează o societate de asigurare măcar. O societate de asigurare este o societate care trebuie să aibă profit pe termen lung, nu e o societate în care se lucrează doi ani şi se închide. O societate de acest gen trebuie să aibă ca strategie principală să rămână o mie de ani vie.

text **Alice-Claudia Gherman**
foto **Robert Hanciarec**

RECLAME CARE NE

Detest Ad'Or?

Ad'Or 2004 a evoluat sub semnul neîncrederii. *Ghosts, fantomele*, mai pe înțelesul tuturor – lucrări special create pentru festival, care de fapt nu trebuiau incluse în cursa pentru premiile *Ad'Or* conform regulamentului, au bântuit manifestarea. Supărați pe *fantome*, dar mai ales pe organizatori, cei de la *NextCap*, agenția cu cele mai multe înscrieri la eveniment – 34 de lucrări, a decis ca la anul să nu mai participe nici în ruptul capului la *Ad'Or*. Alții s-au prins mai devreme că situația nu miroase bine și nu au participat.

Reacțiile pro și contra atitudinii *NextCap* nu au întârziat să apară, dar asta nu a contat prea mult în decizia finală asupra împărțirii premiilor. Astfel, dintre cele 30 de agenții care și-au înscris lucrări în concurs, 16 au obținut premii la diverse categorii. Câștigătoare detașată, dar și blamată de către unii, așa mai bănuitori, a fost *Leo Burnett&Target* declarată *Agenția anului*, care a obținut zece premii la diverse categorii dintre care amintim: campania anului – brand Muzeul Național de Istorie Naturală *Grigore Antipa*, lucrarea *Nu se uită ușor*; cel mai bun Ad de Presă – brand Muzeul Național de Istorie Naturală *Grigore Antipa*, lucrarea *Câinele*; cel mai bun spot Tv – brand *Academia Cațavencu*, lucrarea *Smart Readers* etc. *McCann/Creative Services* și-a adjudecat și ea vreo cinci distincții dintre care o amintim pe cea pentru cel mai bun spot Radio – brand Loto 6/49, lucrarea *Spring Depression*. *Graffiti BBDO* a plecat acasă cu patru premii, dintre care mai semnificative par premiile pentru cel mai bun Outdoor respectiv cel mai bun print într-o categorie – brand *Guinness*, lucrarea *Positive*. *NextCap* – nemulțumita ediției – s-a ales cu patru premii la categoria colaterale, dintre care se distinge: Autopromovare – brandul *Ziarul Financiar*, lucrarea *Studenți*. *Young&Rubicam/Team Advertising* a luat trei premii, mai important fiind premiul pentru cel mai bun spot Tv la categoria social – brand *Salvați copiii!*, lucrarea *Traffic*.

Povestea confecționării spotului este cel puțin interesantă. *Castel Film*, realizatorii efectivi ai filmărilor, s-au mutat cu arme și bagaje pe Calea Victoriei și s-au pus pe filmat timp de două zile. La filmări, însă, pe o stradă paralelă și exact în același timp era concurența care realiza un film publicitar la un detergent, așa că pe durata filmărilor zona părea dedicată publicității. Puteai să alegi între un detergent și oferta *Orange*. Cel mai delicios moment a fost, desigur, după filmările la scena din cofetărie, fiindcă după ce s-a anunțat *Stop cadrul*, toată echipa s-a înfruptat din prăjiturile filmate.

Orange Zone

Echipa agenției *Tempo Advertising*, dintr-un ghem de sârme a realizat o lucrare de a stat juriul *Ad'Or* în coadă și i-a premiat pentru categoria colaterale – *Innovative Media* cu *Wirefree Zone*. Ideea este simplă, dar simplitatea este dovadă de inteligență și de cele mai multe ori se dovedește greu de realizat. „«Ghemul de cabluri» – *Wirefree Zone* face parte dintr-o campanie mai largă pe care am realizat-o pentru *Orange* anul trecut, în momentul în care acesta a lansat în hotelul *Sofitel* o zonă dedicată conectării la Internet «fără fir», pe baza unor cartele speciale. Am intenționat să realizăm ceva care să se integreze într-un mediu elegant, fără să folosim materiale scumpe, care s-ar fi pierdut în decorul hotelului. În design, contrastele reușesc să transmită cel mai bine un mesaj", declară Virgiliu Andone, *Art Director Tempo Advertising*. Ideea simplă a venit de la omul responsabil cu întreținerea clădirilor care lese dintr-o încăpere cu tot felul de lucruri, după ce a făcut curățenie. „Ne-am gândit la ce ar putea lăsa în urmă astfel de oameni, după ce au scos toate firele. A rezultat un ghemotoc de sârme prinse cu o bandă adezivă ca să nu se împrăștie", povestește Virgiliu Andone. Ghemotocului i s-a alăturat sloganul *Net is in the air*, un fel de parafrază a celebrului refren *Love is in the air*. „Ne-am bazat pe ideea că Internetul ajută oamenii să rămână în contact cu cei dragi, oriunde s-ar afla, chiar și într-o cameră de hotel impersonală, departe de familie", explică realizatorii lucrării. Dar, *Tempo Advertising* mai are un spot interesant – *Choose*. Clipul în care Irina Dinescu se scoală somnoroasă dimineața din pat și trebuie să decidă ce vestimentație să-și aleagă, merge la cofetărie și trebuie să opteze pentru una dintre multitudinea de bunătăți, intră într-un magazin de muzică și rezolvă dilema – care CD e mai bun, și, cum era normal, la sfârșit, trebuie să aleagă între doi băieți – unul punker și ciudat, celălalt un tip obișnuit, calm.

Publivoraci

„Să stai să urmărești spoturi publicitare o noapte întreagă, trebuie să fii nebună! Nu-ți ajung cele care te intoxică la televizor zi de zi!" Așa mi-au spus prietenii când m-am hotărât să merg la *Noaptea devoratorilor de publicitate*, care a avut loc, anul acesta, la *Sala Polivalentă* din Capitală. N-am ținut cont de ceea ce zice lumea, cum n-a ținut cont nici Dan Chișu, când s-a hotărât să organizeze prima dată, și la noi, acum zece ani, evenimentul importat din Franța, unde fusese inițiat în 1981, de către Jean-Marie Bursicot. M-am dus. Sigur, Chișu și cei de *la Millenium Management Group*, organizatorii manifestării, au câștigat bani și faimă, eu m-am ales cu spectacolul propriu-zis. Important este că la *Noaptea devoratorilor de publicitate* sala a fost aproape plină, oamenii cumpărându-și biletele al căror preț a fost de 250.000 lei. Nu știu dacă pentru spectacolul *Holograf* din deschidere sau pentru publicitate, dar a fost lume, tineri cu precădere, dar și bătrâni. Așadar, au existat mai mulți nebuni ca mine! Ba erau unii și cu copii mici. Pe patru mari ecrane s-au proiectat reclame toată noaptea, cu pauze bineînțeles, în care puteai să mergi în mijlocul sălii sau pe holuri și să-ți cumperi ceva de băut sau de mâncat de la „tarabele improvizate acolo". Prețurile erau cam piperate! De la început, organizatorii au îndemnat publicul să se comporte ca pe stadion, adică să fluiere, chiar să înjure reclamele proaste și să aplaude pe cele bune. Nu s-a restricționat închiderea telefoanelor mobile sau circulatul prin sală în timpul proiecției. A existat totuși destul de multă decență și nu s-a înjurat, dar s-a huiduit din plin. De pildă, unul dintre cele mai huiduite clipuri publicitare a fost cel cu *Loteria Libertatea*, la fel clipul pentru www.prosport.ro, nici spoturile venite din Madagascar, Burkina Faso, Arabia Saudită, Africa de sud, Sri Lanka sau China nu prea au avut trecere la public.

COAFEAZĂ

Toyota Corolla, o femeie superbă, puţin cam bărbat

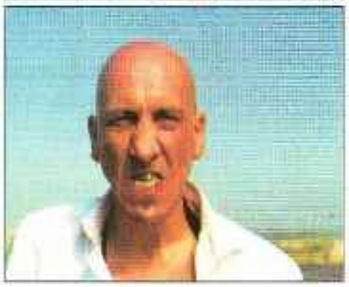

Doi prieteni călătoresc într-o *Tyota Corolla*. Pe drum o femeie superbă, pe care a lăsat-o maşina în pană, le face semn să oprească şi să o ajute. Şoferul şi prietenul lui vor să oprească iniţial, dar când observă că maşina femeii e tot o *Toyota Corolla* realizează că este o capcană şi nu mai opresc. „Ai văzut tu vreodată o *Toyota Corolla* stricată?", îşi mustră şoferul prietenul încă în dubiu, şi merg mai departe. În urma lor, individul deghizat în femeie scrâşneşte din dinţi supărat că nu i-a putut păcăli. Morala reclamei e cuprinsă în slogan: „*Corolla* – fiabilitatea şi durabilitatea ca standard".

Un spot publicitar ingenios şi original conceput, dar care aparţine agenţiei britanice *Saatchi&Saatchi* din Londra. Filiala *Saatchi&Saatchi* din România a adaptat-o pentru piaţa românească. *Copywriter*-ul Patrick deHillerin a venit cu ideea şi cu sloganul, pornind de la calităţile produsului pentru care avea de realizat un spot, respectiv *Toyota Corolla*. Atributul cheie al maşinii – fiabilitatea, suprapus faptului că *Toyota Corolla* are un standard de echipare complet – A/c; ABS, EBD, computer de bord etc.

Toyota Corolla demască vajnic hoţii de maşini. Victimele sesizează capcana (echipată cu picioare lungi şi bust impresionant) şi o evită. Femela fatală devine un bărbat care scrâşneşte din dinţi, lăsat cu buza umflată în mijlocul drumului.

După cum ne-au informat reprezentanţii români *Saatchi&Saatchi*, strategia media a agenţiei a presupus o campanie pe mediile principale de comunicare la nivel urban. „Mediul principal de campanie fiind televiziunea – staţiile principale, cât şi staţiile mici. Selecţia şi planificarea (timp, poziţie, format) au fost alese plecând de la analiza grupului ţintă: consum media, mod de viaţă, preferinţă şi obiceiuri. Fiind vorba despre o marcă globală de maşini care au o poziţionare clară şi unitară peste tot în lume, implementarea aceleiaşi reclame în diferite ţări nu ridică probleme legate de relevanţa mesajului. Înainte de a implementa o reclamă, noi analizăm în ce măsură promisiunea cheie este relevantă şi pentru consumatorul român, în aceeaşi măsură în care este pentru cel din alte pieţe", declară reprezentanţii *Saatchi&Saatchi* prin vocea Ioanei Suceava.

text **Alice-Claudia Gherman**
foto **arhiva *Tempo Advertising*** şi ***Saatchi&Saatchi***

Citate publice&Publi/cetate

Mihail Gălăţanu

Eşecul DA-DA

Ar trebui să mă bucur, nu? După cei care mă cunosc (cititori, pe rând, ai revistelor *Expres, Capital, Playboy* – şi, până de curând, ai *Evenimentului zilei*) – şi după editorialele pe care le-am semnat de-a lungul vremii, victoria DA ar trebui să mă încânte. Nu mă încântă (decât pe jumătate). Pentru că nu avem în faţă o victorie autentică. Nu o platformă politică anume i-a adus pe DA la putere. Ci, dimpotrivă, mecanismul de tip jucărie yoyo – al alternativei la putere. Votul negativ nu înseamnă un mare pas înainte faţă de 1996, 2000. Nu am înaintat. Şi nu am înaintat pentru că Alianţa DA nu are un proiect coerent. Să ţină un angajament politic. Un foarte apropiat colaborator al Alianţei îmi spunea că, dacă PSD îşi practica ştiutul sistem de coerciţie al mass-media, dând bani (prin contracte) pe publicitate, băieţii de la Alianţă ar fi venit direct cu banii în mână, ca la cumpărat de cartofi. Iaca, deci, că nu ne-am prea maturizat. Sau nu cât ar trebui. Şansa, singura şansă, în România de azi, rămâne să te bagi într-un cartel – şi să accepţi principiul *o mână spală pe alta*. Dacă aşa ceva e un principiu. Dacă aşa ceva merită să fie acceptat. M-am convins că şi liberalii, şi democraţii, din nefericire, te tratează la fel ca pesediştii. Ba chiar cred că mai bine te-ar trata PSD-ul, culmea... atunci, unde progresul? Opoziţia românească duce o lipsă acută de oameni politici de cursă lungă. Emil Constantinescu? S-a răsuflat în 2000. Petre Roman? O ediţie care pare epuizată. Singurii care mai încearcă să ţină steagul sus sunt Stolojan şi Băsescu. Care Stolojan, ministru fesenist, a dat o îngrozitoare lovitură presei în 1992. Viorel Cataramă? După ţeapa cu SAFI, s-a dat la fund. Pe rând, Virgil Măgureanu, Valeriu Stoica, Ion Diaconescu au dat bir cu fugiţii. Ca să nu mai vorbim de Marian Munteanu, o dezamăgire cu stropi. Consecvenţi cu propria lor politică paranoică rămân doar bravii pesediştii, ca brazii. Arătaţi-mi şi mie modele politice. Poate Băsescu, dar şi lui i se aruncă în spinare ba afacerea flotei, fabrica de îngheţată, câinii comunitari etc. Vine acum şi campania de prezidenţiale. Ar fi fost Băsescu un concurent mai redutabil pentru Năstase? Îl poate învinge şi Stolojan? Oricum, şi Băsescu a dezamăgit: într-un interviu pe care l-a acordat în anul 2000, imediat după alegeri, promitea că va candida la preşedinţie în 2004. Nu ştiu dacă era bine sau rău să-l avem preşedinte, dar mă uimeşte atâta neconsecvenţă: una spui, una promiţi – şi cu totul altceva faci. Iar ceea ce nu-i pot uita celuilalt DADA-ist, Theodor Stolojan, este că a fost membru al bandei feseniste. După cât îmi aduc aminte, era chiar un exponent cras/strălucit al politicii feseniste. Cum altfel, dacă era chiar premierul guvernului FSN? Recunosc că aş fi preferat să-mi dau votul altui candidat al opoziţiei, cu un trecut ceva mai curat. Păi ce, o să-mi spuneţi, ai înnebunit, măi frate, adicătelea oi vrea să-l votăm pe Adrian Năstase, patru ouă-patru case. Nu, fireşte, dar nici această dilemă morală nu-mi este tocmai convenabilă. Deocamdată, Alianţa DA-Da seamănă mai mult cu mişcarea DADA. De la DADAişti oricum mai are de învăţat ceva: cum se deschide dicţionarul la un program politic. ■

Amalia s-a furişat în apartamentele regale

De ziua ei, Amalia Enache a fost surprinsă de colegi cu o petrecere pe cinste, asezonată cu fel şi fel de cadouri. Ea însăşi, ca să ţină ritmul cu marile evenimente la care a participat în ultimul timp (culminând cu nunta princiară de la Madrid), şi-a făcut un cadou special: două cursuri pentru şoferi, maşină şi motocicletă. Gonind pe patru sau pe două roţi, Amalia va fi oriunde prezentă, că tare-i place să ştie tot!

Ca experienţă de televiziune, nunta de la Madrid a fost, pentru Amalia, cam de acelaşi calibru cu vizita preşedintelui G.W. Bush în România. Şi atunci tot ploaie, dar cu altă semnificaţie. În Spania, dacă plouă în timpul nunţii se spune că mirii vor face copii mulţi. La noi, „după ploaie, chepeneag", în cazul Bush cucubeu, că noi ne mulţumim cu puţin. Principalele idei după evenimentul de la Madrid: „Nu-mi imaginam că, în timpurile noastre, oamenii mai pot avea asemenea atitudini, să se adune pe străzi ca să-şi aclame regii", „Nu ştiam că regele nostru este atât de uman!" şi „Oraşul era gătit ca pentru cea mai mare Fiesta, dar şi ca pentru asediu."

Înainte de ziua ei, Amalia a fost invitată la un dineu privat la Palatul Elisabeta. O onoare care o copleşeşte. Nu visează un prinţ chipeş care s-o ducă pe un cal alb la Curtea Sa. Ea şi-a ales de mult prinţul. Un coleg de breaslă, fotoreporter. Locuiesc împreună de când s-au mutat în Bucureşti, de la Timişoara. Împart amândoi bucuria de a fi ziarist. „Noi, ziariştii, asta facem: schimbăm lumea!", se entuziasmează Amalia.

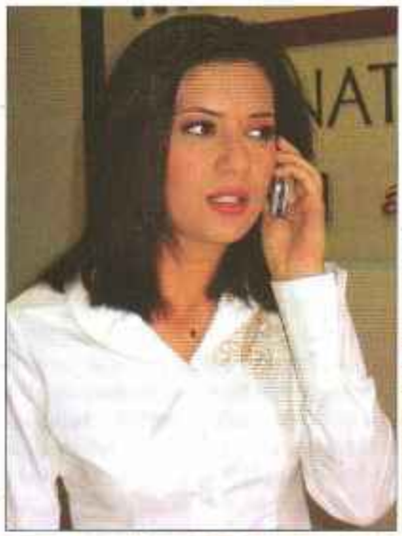

Spaniolii au urmărit la TV sau direct în ploaie ceremonia nunţii prinţului Felippe cu Letitia Ortiz, care a schimbat inspirat pantalonul de bătut terenul în căutare de ştiri, pe rochia scumpă de dantelă princiară. Un schimb care nu i s-ar putea întâmpla şi Amaliei, şi ea jurnalistă înfocată. E drept, noi nici n-am avea un prinţ disponibil... „Sunt realistă, nu mă visez prinţesă. Nici după monarhie nu sunt nostalgică, dar mi-a plăcut să trag cu ochiul din interior. Spaniolii ştiu totul despre regele lor, îi urmăresc fiecare pas." Numai atât cât li se oferă, ştie orice jurnalist... „Noi abia ce ne cunoaştem conducătorul şi îl şi contestăm." Un ziarist dornic mai mult de a împăca spiritele decât a le răscoli, Amalia s-a arătat abilă în a obţine ceva ce nici unul dintre cei 5.000 de ziarişti prezenţi nu a reuşit: o vizită într-unul dintre hotelurile puse la dispoziţia înalţilor oaspeţi. Nimeni nu avea voie să intre. Cum s-au deschis porţile? Poate doar zâmbetul ori vorba meşteşugită a Amaliei, sau poate umanitatea regelui... Cert este că, preţ de jumătate de oră, de la 18.30 la 19, în seara de dinaintea nunţii, când toată lumea se pregătea de banchet, *PRO TV* a transmis un interviu luat regelui Mihai şi principesei Margareta în apartamentul din hotel *Palace* din Madrid. (Unde o noapte costă între 300 euro şi 4.700 euro). Nu ştim cu ce preţ a dormit regele acolo, unde ocupa un apartament împreună cu sulta sa, iar principesa Margareta şi principele Radu Duda, o cameră de hotel. „M-a impresionat mult întâlnirea cu Majestatea Sa. A fost crescut să fie rege, are o alură şi o prestanţă specială. Dar, pe lângă asta, a fost foarte grijuliu cu noi. S-a interesat unde stăm, cum ajungem, cum ne descurcăm... Ploua şi-şi făcea griji cum ne descurcăm cu umezeala..." Cum să fie? După ce au trecut pe lângă ea regi şi regine împodobite cu smaralde şi diamante veritabile, după ce ea însăşi şi operatorul au fost aclamaţi ca toţi ceilalţi care ieşeau din hotel, Amalia n-a mai simţit ploaia. A transmis întruna, fericită de aşa o reuşită şi apărată de umbrela unei spanioloaice care i-a oferit-o, mărturisind că a venit să vadă mai ales cum sunt îmbrăcate înaltele fete feminine... Evenimentul monden a avut parte, însă, pe lângă bucurie, şi de o securitate neobişnuită. Până la 70 de kilometri de Madrid nu se mai făceau zboruri, nici măcar comerciale, iar poliţiştii închiriaseră, unul lângă altul, un cordon lung de 6 kilometri. Mai mult, regele Mihai i-a arătat Amaliei un CIP de identificare, din care aveau toţi înalţii oaspeţi pentru a putea fi monitorizaţi în orice moment. Cât despre monitorizarea proaspătului cuplu, pentru că au fost nesatisfăcuţi de lipsa sărutului tradiţional, televiziunea spaniolă a cerut unui cititor pe buze să traducă tot ce şi-au spus în taină Felipe şi Letiţia. Vorbe de drag: El: „Te iubesc!" *(şoptit, de trei ori)* Ea: „Oh, m-am măritat!..."

text **Gia Iova**
foto **Robert Hanciarec**
şi **arhiva PRO TV**

SENZATIONAL!

Cea mai lungă emisiune matinală durează 9 ore?!

"O oră dimineața face cât trei după prânz." (proverb românesc)

B1TV prezintă:

"Viața Dimineața",

o rețetă energizantă, pentru o zi minunată.

În fiecare dimineață de

LUNI, MARȚI, MIERCURI, JOI, VINERI,

de la ora 7.00,

ALINA, SORIN, GINA, IRINA ȘI CRISTINA

te trezesc, te distrează, te informează

și îți fac și cadouri,

dacă dai un telefon!

Alina

Sorin

Gina

Irina

Cristina

e-mail: viata.dimineata@b1tv.ro

Serviciile secrete ame

că informaţia înseamnă putere. Dar un foarte ilustrativ studiu de caz pentru această ax

Serviciile de informaţii din ţara Unchiului Sam sunt subordonate preşedintelui SUA prin intermediul Consiliului Naţional de Securitate.

CIA – Agenţia Centrală de Investigaţii, cu sediul la Langley, Virginia, are ca principală sarcină culegerea informaţiilor din exterior. Deţine rolul principal în culegerea informaţiilor din toate zonele de conflict unde urmează intervenţii militare americane. Operativii agenţiei au fost în zone fierbinţi (Iugoslavia, Africa, America Latină, Irak, Afganistan) cu mult înainte ca Departamentul de Stat sau Casa Albă să dea semne că se coreşte începerea ostilităţilor. Din 1997 este condusă de George J. Tenet. De curând şi-a anunţat demisia, invocând motive de sănătate. Probabil va rămâne la comanda Agenţiei până în iulie, apoi funcţia de director interimar va fi preluată de John McLaugh, actualul director adjunct.

FBI – Biroul Federal de Investigaţii este subordonat Departamentului de Justiţie. Are sarcini privind securitatea internă. Actualul director, Robert S. Mueller, a venit la comanda Biroului cu doar o săptămână înaintea atentatelor de la 11 septembrie. Contraspionajul, terorismul, crima organizată, traficul de droguri, dar şi cyber-infracţiunile sunt priorităţile de grad zero ale Biroului. După ce ani de zile a cerut acest lucru, FBI a primit în sfârşit dreptul de a culege informaţii şi din exteriorul ţării.

Agenţia de Informaţii a Apărării (structura de intelligence a Pentagonului) şi **Agenţia Naţională de Securitate** se află în subordinea Departamentului Apărării, alături de Agenţia Naţională pentru Imagistică şi Cartografie, Biroul Naţional de Recunoaştere şi serviciile de informaţii ale forţelor terestre, aeriene, marinei şi infanteriei marine.

Agenţia de Imagistică este considerată „ochii" Statelor Unite, ea fiind serviciul care colectează şi prelucrează informaţia IMINT (imaginile furnizate de sateliţii militari).

Agenţia Naţională de Securitate este considerată „urechile" Americii. Are ca principală atribuţie generarea informaţiei secrete de tip SIGINT, provenită din interceptarea semnalelor de orice fel – transmisii de date, telefoane, mailuri etc. Cooperarea în domeniul interceptării semnalelor între serviciile secrete americane şi cele britanice este o tradiţie din vremea celui de-al doilea război mondial. Sistemul UKUSA – Echelon de interceptare a comunicaţiilor la nivel global din care fac parte, alături de Anglia şi SUA, Australia, Canada şi Noua Zeelandă funcţionează încă de acum jumătate de secol.

Agenţia de Informaţii a Apărării culege informaţii cu caracter preponderent militar. Ca spaţii de acţiune sunt avute în vedere mai ales zonele de conflict sau cu potenţial în această direcţie şi unde se presupune că se va implica armata americană, dar şi spaţiul ex-sovietic, China. Acordă atenţie traficului de arme şi proliferării nucleare.

Serviciul Secret a fost creat în 1865, în subordinea Trezoreriei (acum Departamentul

Fulga şi Timofte, răpiţi de Tenet

Comunitatea americană de informaţii are, oficial, doi reprezentanţi la Bucureşti: Gabrielle Bürger, ataşat legal FBI, şi Andres Domingues, ataşat legal Secret Service. Bazele cooperării româno-americane în informativ au fost puse în 2002, în luna aprilie, când şefii SRI şi SIE au fost invitaţi la Washington de George Tenet. Directorul SIE a avut de curând încă o întâlnire cu omologul său american, la Langley.

Ataşatul legal FBI la Bucureşti a anchetat corupţi americani

Gabrielle Bürger, ataşatul legal FBI la Bucureşti, ne-a povestit despre activitatea din România:

„Am fost angajată ca agent special în 1982, în Indiana. Când am terminat instruirea la Academia FBI, am lucrat la Detaşamentul de intervenţie în cazuri de jafuri bancare şi răpiri din Indianopolis. Una dintre cele mai importante funcţii din carieră a fost postul în echipa de investigaţii din Chicago a *Operaţiunii Greylord* – o anchetă privind cazuri de corupţie publică. Am făcut parte din echipa de agenţi care a lucrat la strângerea probelor şi informaţiilor pentru acuzarea inculpaţilor. A fost decizia mea de a opta pentru postul de ataşat legal la Bucureşti.

ricane şi România

A devenit un loc comun afirmaţia

iomă este cel al comunităţii de informaţii americane, puterea secretă a celui mai puternic stat din lume.

România văzută de la CIA

„Ocupaţia sovietică de după cel de-al doilea război mondial a condus la formarea unei *republici populare* (...) Ceauşescu a fost detronat şi executat la sfârşitul lui 1989. Foştii comunişti au dominat guvernul până în 1996, când au fost înlăturaţi de la putere de o coaliţie de partide de centru. Actualmente, Partidul Social Democrat a format un guvern minoritar, care conduce cu susţinerea formaţiunii de opoziţie UDMR. Guvernul trebuie să suprime corupţia luxuriantă („*rampant corruption*") şi în acelaşi timp să accelereze reformele economice." Aşa se vede România de la cartierul general al CIA, aflat la Langley. Perspectiva este dată publicităţii, pe site-ul instituţiei, la secţiunea *The World Factbook*, care cuprinde referinţe despre toate statele lumii. În rest nimic deosebit – pentru ei suntem „un stat puţin mai mic decât Oregonul". Litigii cu Ucraina privind Insula Şerpilor. Ungaria doreşte amendarea legislaţiei privind drepturile minorităţilor naţionale. Ţară de tranzit pentru droguri. Îngrijorează semnalul de alarmă privind corupţia. Adjectivul utilizat este un termen extrem de rar: „*rampant*" – luxuriant.

L-am rugat pe directorul SRI, Radu Timofte, să ne povestească mai multe despre vizita la CIA.

În ce domenii cooperaţi cu serviciile de informaţii americane?

– Prevenirea şi combaterea terorismului, neproliferarea (armelor de distrugere în masă – **n.n.**), alte ameninţări transfrontaliere. Este o prioritate securitatea obiectivelor (persoanelor) SUA în România.

– Există colaborare IMINT româno-americană? Dar SIGINT?

– Este posibilă şi va fi probabilă şi o astfel de colaborare, când comunitatea informativă a României se va putea integra sistemelor respective de culegere a informaţiilor. Deocamdată am putea fi doar beneficiari ai unor informaţii ce privesc securitatea României pe care partenerul american le obţine prin sistemele menţionate.

– V-au fost prezentate imagini ale României din satelit?

– Asemenea imagini au devenit de mai mulţi ani, în anumite limite, produse comerciale. Într-o imagine era lizibilă denumirea unei străzi.

de Finanţe). Are misiuni de protecţie a demnitarilor şi de investigaţii. Imaginea clasică a agentului este cea a bărbaţilor atletici, tunşi scurt, îmbrăcaţi în costum impecabil (de regulă negru) şi purtând ochelari de soare.

După atentatele de la 11 septembrie comunitatea de informaţii a fost restructurată. A fost înfiinţat Departamentul Securităţii Interne (*Department of Homeland Security*), în anul 2002. Departamentul are 18.000 de angajaţi şi este condus de secretarul de stat Tom Ridge, fost Guvernator de Pennsylvania. Între serviciile de informaţii americane există o rivalitate tradiţională, fapt ce a făcut posibil, povestesc istoricii, dezastrul de la Pearl Harbour. Şi tragedia de la *World Trade Center*, sunt de părere analiştii.

Vorbind despre cooperare bilaterală e de spus că, dacă românii şi americanii au lucrat cot la cot la câteva cazuri de terorism şi criminalitate cibernetică nu întotdeauna lucrurile au curs simplu. Despre istoricul american Kurt Treptow, arestat anul trecut pentru pedofilie, ziarele au scris că ar fi fost operativul local al Agenţiei. Ambasada nu a comentat. O altă poveste a ziarelor vorbeşte despre demiterea, în 2002, a colonelului Gelu Drăjneanu de la comanda Brigăzii de Combatere a Crimei Organizate pentru mediatizarea unui caz de trafic de droguri. Traficanţii făceau parte dintr-o reţea mai mare, cu filiaţii în Olanda şi erau urmăriţi de CIA. Din cauza deconspirării acţiunii n-au mai putut fi prinşi. Tot ca o deconspirare apare şi ştirea conform căreia CIA ar urma să-şi deschidă birouri la Budapesta, Sofia, Bucureşti şi Tirana, pentru a monitoriza zona de conflict din Balcani. Birourile ar fi urmat să aibă 120 de experţi în informaţii şi război psihologic.

Istoricul Stejărel Olaru a descoperit la STASI un dosar cu analiza defectorilor din perioada Războiului Rece. Analiştii de la STASI afirmă că Pacepa a fost agent CIA. Olaru îşi exprimă dubii. Oricum, fostul general de Securitate e aşa de prezent în viaţa publică, încât dacă vrei să vezi un agent CIA, te uiţi la Pacepa, dacă vrei un securist, tot la Pacepa, şi tot dumnealui mai are o latură de analist, o alta de disident, e operativul multilateral universal.

După ce până către anii '70 foarte mulţi ofiţeri de informaţii americani au defectat pentru sovietici, CIA a pus la punct programul *United States Double Agent*, care viza recrutarea de ofiţeri din Est, în special KGB. Informaţiile secrete sunt un instrument de promovare a intereselor naţiunii, de regulă în contradicţie cu interesele altor state. Aşa că, să nu ne imaginăm că pe frontul secret totul este cooperare, mereu bilaterală. Iată ce povesteşte asul contraspionajului românesc, Florian Gârz: „CIA a penetrat structurile societăţii româneşti în două etape. Prima etapă a fost în 1990-1996, când s-a ocupat de organizarea şi penetrarea societăţii civile, a armatei, culturii, învăţământului, a partidelor politice şi a mass-media. (...) Etapa a doua: 1997-2002, când CIA a penetrat cele mai înalte structuri ale României, în cursul anului 1997, când şi-a introdus consilierii în toate aceste instituţii, inclusiv la Cotroceni. După venirea la putere a PSD, consilierii nu au fost înlăturaţi, ba dimpotrivă".

Dacă mai răsfoim ziarele, găsim spre exemplu şi o ştire despre preşedintele PNL Timiş, Ovidiu Drăgănescu. El a beneficiat de o bursă de două luni în SUA pe probleme de apărare.

text **Mihaela Onofrei**

foto **arhivă**

Tudor Călin Zarojanu

O rază timidă de speranţă

Contemplând debutul campaniei electorale, am scris, în acest colţ de pagină, că suntem martorii unui *nimic cu baloane şi manele*. Argumentul principal: cum cele mai mari dintre partide au avut acces la putere, în aceşti 14 ani, într-o formă sau alta, nimic serios nu era de aşteptat, ci doar un spectacol de sunet, lumini şi promisiuni mărete.

Ei, bine, mă văd silit să recunosc că n-a fost chiar aşa. Deşi **fondul** problemei rămâne acelaşi, **forma** de prezentare a fost sensibil diferită faţă de scrutinurile anterioare. Am avut parte, în general, de o **campanie profesionistă**, ceea ce pare să arunce o rază de speranţă cum că e pe cale să se formeze (mai bine mai târziu decât niciodată!) o clasă politică adevărată.

În primul rând, dând Cezarului ce-i al Cezarului, performanţa lui Traian Băsescu mi se pare **cea mai spectaculoasă izbândă politică din ultimul deceniu şi jumătate**. Evident, nu mă refer la previzibila recucerire a scaunului de primar general al Capitalei, ci la felul în care a „tras" după el întregul partid şi întreaga alianţă. Cu o insistenţă obsedantă, el a cerut – şi a obţinut –, alături de voturile sale, cele pentru Consiliul General şi pentru primăriile de sector. Alde Poteraş şi Inimăroiu pot fi oameni foarte buni, dar câţi dintre cei care i-au votat majoritar în primul tur ştiau câţi bani fac!? Singura comparaţie care stă – parţial – în picioare pentru ceea ce a reuşit Băsescu este cea făcută cu modul în care Ion Iliescu a „cărat" după el FSN-FDSN-PDSR-PSD, dar asta în condiţii cu totul speciale, favorizate de confuzia şi nebunia care au domnit în anii '90. Băsescu însă nu a fost singur. Dacă „locotenenţii" săi dintre candidaţi au avut mai mult un rol simbolic, în schimb **felul în care staff-ul alianţei DA a condus campania merită nota zece**. Totul – de la videoclipuri şi afişe pînă la apariţiile publice – a fost gândit ireproşabil. Iar candidaţii, în frunte cu liderul lor, au avut înţelepciunea să urmeze conştiincios planul stabilit. În aceeaşi ordine de idei, trebuie spus că Mircea Geoană ar fi avut probabil un scor mult mai bun (chiar dacă tot pierdea) dacă ar fi beneficiat de o strategie inteligentă şi – cu siguranţă – dacă ar fi candidat din partea altui partid sau ca independent (vezi cazul lui Dan Marian Vanghelie).

În al doilea rând, foarte interesantă şi, în ciuda rezultatelor modeste, bine concepută campania PUR, care a avut curajul nebun de a propune la Bucureşti doar candidaţi-femei. Chiar dacă prestaţia acestora, cu excepţia Monei Nicolici, n-a fost convingătoare, e un gest care merită aplaudat. În acelaşi timp, printr-o campanie făcută în forţă, cu mulţi bani, PUR şi-a asigurat poziţia necesară pentru ulterioare negocieri făcute pe picior de egalitate.

Pe locul al treilea aş situa buna pregătire teoretică a multora dintre candidaţi, care şi-au „făcut temele" sârguincios, ceea ce a avut un efect fără precedent în România postdecembristă: **în cea mai mare parte a lor, dezbaterile au avut un caracter tehnic, şi nu politic**. Chiar şi candidaţii cei mai „marţieni", aterizaţi nu se ştie bine de ce în această luptă, ştiau despre ce e vorba în propoziţie. Astfel, **pentru prima dată, scena politică românească a dat semne că este pe cale să lasă din faza „ba p-a mă-tii"**. În acest sens, o surpriză plăcută a constituit-o (cincolo de câteva alunecări în frivol) prestaţia lui Mitică Dragomir. Omul ăsta a învăţat la greu în câteva săptămâni!

Patru: **covârşitoarea majoritate a învinşilor a reacţionat cu fair play la aflarea rezultatelor**. N-a mai ţipat nimeni (vezi în special partidul aceluiaşi Dragomir) că alegerile au fost furate, iar declaraţiile au fost civilizate: îmi pare rău că am pierdut, poate că meritam totuşi mai mult, felicitări învingătorilor. În România, fraţilor!! Parcă vedeam un film străin...

În fine, de la bun început s-a văzut că **principalele partide au luat „localele" mai în serios decât oricând**. Semnalul l-a dat, se pare, PD-ul, care a trimis „în teritoriu" o bună parte dintre oamenii săi de vârf – ceea ce, să precizăm, înseamnă că aceia care urmau să câştige îşi cam luau adio de la un virtual post de senator, deputat, ministru etc., căci „manevra Ciorbea" nu mai poate fi repetată azi fără a se alege cu un cor de „Huo!". Modelul a fost preluat din zbor de PSD, care, prin Ioan Rus, a făcut un pas în plus: înainte de turul al doilea, ministrul şi-a dat demisia din toate funcţiile de stat, ca probă că primăria Clujului e opţiunea lui numărul unu!

Pe fondul acestei cascade de premiere, emisiunile TV de campanie au arătat cu totul altfel, iar **producătorii şi moderatorii acestora s-au străduit să ţină pasul cu candidaţii, după ce ani de-a rândul se întâmplase invers: ziariştii făceau vizibile eforturi să se coboare la nivelul politicienilor**.

Sigur, cu o campanie nu se face democraţie civilizată şi inteligentă. Este cuminte să privim cu circumspecţie această „primăvară" politică, aşteptând eventuala ei confirmare la alegerile generale. Să nu fim totuşi cârcotaşi: să ne bucurăm că se mai poate şi aşa. ■

Pod de unde radio

Dacă, în anii '90, România şi Republica Moldova construiau poduri de flori peste Prut (ceea ce, de altfel, nu le-a folosit la nimic), cele două Corei au trasat recent un pod de unde radio: pentru prima dată, o navă de război „sudistă" şi o surată din Nord au schimbat mesaje radio prieteneşti, în apropiere de Insula Yeonpyeong. Nu-i aşa că e înduioşător? Pe când emisiuni TV transmise din Sud în Nord? ■

Baie de public

O coborâre în mase nu strică niciodată. Mai ales dacă e vorba (şi) despre copii. Dovadă că la Casa Albă se defăşoară o Ligă de juniori la *tee ball*. Preşedintele George W. Bush s-a aflat acolo (*în imagine*, felicitând-o pe Hope Kuhn, şapte ani, din echipa *Bolling Air Force Base Little League Cardinals*), la deschiderea jocurilor din cadrul *White House South Lawn Tee Ball*. ■

Ne dau **Basarabia**?

O vie emoţie a stârnit masa rotundă *Ipoteză: Transnistria contra Basarabia?*, organizată de cotidianul *Ziua* şi *Fundaţia România-Rusia*. La dezbatere a fost prezent Stanislav Belkovski *(foto)*, directorul *Institutului de Strategie Naţională al Federaţiei Ruse*, autorul unui nou plan pentru rezolvarea crizei din Transnistria: independenţa enclavei separatiste şi unirea României cu Moldova . Belkovski susţine că Putin este la curent cu proiectul şi „este convins în proporţie de 97%" de eficienţa lui. Evident că laboratorul de politică externă a Moscovei produce planuri care să-i servească interesele. La fel de clar este că bucata de Europă de la Marea Neagră are nevoie de o nouă arhitectură a stabilităţii. Nicolae Iorga vorbeşte despre „un stat de necesitate istorică la gurile Dunării". Un lucru este cert: unirea României cu Basarabia va fi – dacă va fi – un proces complicat şi de lungă durată. ■

O rană deschisă...

...rămâne Irakul, şi asta în ciuda valului internaţional de satisfacţie cu care au fost salutate alegerea şi instalarea noului preşedinte şi a noului guvern. Fidelii lui Saddam Hussein (probabil!) nu s-au împăcat nici acum cu ideea înfrângerii, drept care noi atentate au zguduit centrul Bagdadului, provocând zeci de morţi şi sute de răniţi. ■

Ironia sorţii

Alegerile pentru Parlamentul European au fost câştigate de către partidele de opoziţie. În majoritatea cazurilor, este vorba despre formaţiuni sceptice sau chiar ostile faţă de ideea globalizării continentului. În Cehia, de pildă, au câştigat Partidul Democratic Civic al preşedintelui Vaclav Klaus, de orientare eurosceptică (30%) şi Partidul Comunist (17%), ostil UE! Parcă simbolic, în zilele alegerilor, muncitorii spălau geamurile Parlamentului European... ■

Bazil Ştefan

În sfârşit, o Constituţie europeană

„Dacă mai este cineva în sală care nu a primit bătaie ieri, să ridice mâna!" Glumă memorabilă cu care ministrul de externe irlandez, Cowen, deschidea ultima zi a Conferinţei Interguvernamentale la nivel ministerial spune multe despre felul cum s-a ajuns la adoptarea Constituţiei UE. Ca şi în alte „naşteri" din istoria Uniunii, şi de astă dată a fost nevoie de forceps, iar pe post de mamoş s-a aflat Irlanda. Preşedinţia irlandeză s-a achitat cu brio de sarcina dificilă de a finaliza eforturile a doi ani şi jumătate desfăşurate la nivel continental. Ţară mică, dar hamică şi înfiptă, Irlanda merită toate felicitările pentru performanţa excepţională de a fi mijlocit compromisul necesar atins, în cele din urmă, la 18 iunie, la Consiliul European de la Bruxelles. Felicitări merită, fireşte, şi liderii Celor 25, care, în martie, au decis ca dezacordurile existente să fie eliminate „în cursul preşedinţiei irlandeze", iar apoi au găsit resursele necesare de voinţă politică şi flexibilitate pentru acordul final. Totul este bine când se termină cu bine. Adoptarea Constituţiei UE devenise nu numai imperioasă, ci şi urgentă după eşecul înregistrat la prima încercare, în decembrie trecut. Mai întâi fiindcă între timp, la 1 mai a.c., se produsese deja istorica extindere a Uniunii „spre Est". Or, aranjamentele pe baza cărora funcţiona Uniunea, concepute pentru un ansamblu de şase state fondatoare şi completate mereu, la fiecare extindere şi la fiecare adâncire a integrării (piaţa internă unică, moneda europeană unică etc.) prin noi tratate, deveniseră inoperante. Ele erau nu numai teribil de complicate şi greu de înţeles pentru cetăţeanul european, dar şi inadecvate, ameninţând cu un blocaj general.

În al doilea rând, Constituţia europeană era strict necesară pentru că Uniunea avea nevoie de acest cadru constituţional şi instituţional pentru a-şi putea asuma un rol internaţional cât de cât concordant cu ponderea sa în lume şi pentru a putea infrunta cu succes sfidările uriaşe ale secolului al XXI-lea – globarizarea, terorismul, riscurile „asimetrice" etc.

Ar mai fi de spus că liderii Uniunii ar fi eşuat, poate, din nou, dacă rezultatele alegerilor europene desfăşurate cu numai o săptămână în urmă nu le-ar fi transmis un mesaj foarte clar. Căci absenteismul neobişnuit (prezenţa la urne a fost de 45%, iar în noile state membre de numai 28,7%) şi succesul partidelor antieuropene sau eurosceptice la aceste alegeri a semnalat, pe lângă un sentiment general de nemulţumire faţă de politica guvernelor, şi o lehamite specifică faţă de o Europă percepută ca prea îndepărtată, complicată, hiperreglementată şi birocratică. În mod evident europenii vor o Uniune coerentă şi transparentă, echilibrată şi funcţională. Înţelegând mesajul, liderii europeni au tranşat chestiunile ce se mai aflau în suspensie, legate de numărul comisarilor, sistemul de vot bazat pe „dubla majoritate şi unele aspecte de politică externă, fiscală şi internă. Prin instituirea unui preşedinte permanent al Consiliului European şi a unui ministru de externe al UE se va asigura o mai mare continuitate şi stabilitate, iar Uniunea va putea vorbi „cu o singură voce" şi pe plan extern. Votul din Consiliu se va baza pe dubla majoritate – 55% din statele membre reprezentând 65% din populaţia UE. În fine, până în 2014 fiecare stat membru va avea propriul său comisar, apoi numărul acesta va fi redus la 18, desemnarea lor făcându-se prin rotaţie. Adoptarea deciziilor prin vot majoritar va fi extinsă, dar pentru anumite chestiuni delicate rămâne în vigoare principiul unanimităţii. În fine, Parlamentul European îşi vede şi el întărite atribuţiile legislative şi fiscale.

În concluzie, adoptarea la nivel guvernamental a Constituţiei UE este o veste foarte bună pentru toţi europenii.

Dar noul cadru constituţional încă nu este bătut în cuie. Pentru intrarea ei în vigoare este necesară ratificarea de către toate statele membre. E de sperat că aceasta nu va întâmpina obstacole, pentru că un singur eşec poate transforma tratatul constituţional într-un simplu petic de hârtie. ■

O floare mov

La Soultzmatt, lângă Strasbourg, peste 350 de conaţionali s-au întâlnit în cadrul unei ceremonii dedicate românilor din primul război mondial care şi-au găsit sfârşitul în Franţa. Ceremonia este organizată, în fiecare an, de către preoţii români din Franţa şi Germania. Serviciul religios a fost ţinut de 14 preoţi, în frunte cu ÎPS Serafim, mitropolitul Germaniei, ÎPS Iosif Pop, mitropolitul Parisului, şi Episcopul Sofian. La Soultzmatt sunt înmormântaţi aproape 700 de români, iar cimitirul este proprietate a statului român şi anul acesta s-au împlinit 80 de ani de când a fost inaugurat de către Regina Maria (*foto*). Conform tradiţiei, strănepotul acesteia, Prinţul Paul, alături de Prinţesa Lia, au depus la fiecare mormânt câte o floare mov, culoarea preferată a Reginei Maria. ■

Comunicat

Consiliul de Onoare al Clubului Român de Presă a analizat problemele cu care se confruntă publicaţia *Curierul de Vâlcea* în înregistrarea mărcii proprii la OSIM. Consiliul de Onoare a constatat existenţa la OSIM a unor proceduri de lucru care nu sprijină protejarea mărcilor societăţilor de presă, prin invocarea unor argumente nefireşti acestei industrii: argumentul invocat de OSIM, anume riscul de confuzie între un cotidian local şi o revistă naţională culturală, *Curierul românesc*, NU e valid pentru nici un cititor. În plus, există o sumedenie de mărci de presă cuprinzând cuvântul „curierul", pentru care nu a existat un asemenea argument. Consiliul de Onoare al CRP a supus analizei şi cazul mărcii *Flacăra lui Adrian Păunescu*. Utilizând un subterfugiu penibil, pentru această marcă s-a aplicat un raţionament complet opus celui folosit pentru *Curierul de Vâlcea* şi marca a fost, surprinzător, acceptată, deşi în domeniul publicaţiilor există mult mai cunoscuta şi respectata marcă *Flacăra*, cu al cărei proprietari Adrian Păunescu nu mai are nici o legătură. Consiliul de Onoare este îngrijorat de aplicarea arbitrară a normelor de înregistrare sau respingere a mărcilor de personalul OSIM, fapt care generează o gravă insecuritate a mărcilor de presă – acestea, în fapt, nu sunt protejate. CRP îşi manifestă indignarea faţă de această stare de lucruri şi solicită Guvernului României, sub a cărui directă autoritate se află această instituţie, demararea urgentă a acţiunilor de profesionalizare a activităţii OSIM.

Cristian Tudor Popescu
Preşedintele Clubului Român de Presă

Ave, Cesar(ia)!

Din Insulele *Capului Verde*, Cesaria Evora a adus farmecul şi căldura cântecului african. Penultima zi de iunie a oferit bucureştenilor bucuria unui concert la Sala Palatului, unde au avut plăcerea să o asculte pe *Diva desculţă*. Evenimentul a făcut parte din turneul *Voz D'Amour*. Multe dintre piesele noi au readus sunetul pur şi superb din Mindelo, Sao Vicente. Au existat, evident, şi bijuterii mai vechi în spectacol care au lăsat impresia trecerii prea repezi a timpului. *Miss Perfumado* a fost acompaniată de către un grup de şapte muzicieni: Fernando Andrade (*Nando*) – pian, voce, Joao Pina Alves (*Kako*) – chitară, cavaquinho, voce, Antonio De Almeida Soares – cavaquinho, voce, Virgilio Julio Duarte – chitară bass, Antonio Gomes Fernandes – saxofon, percuţie, voce, Ademiro Jose Miranda – percuţie, Julian Corrales Subida – vioară. ■

Joan Baez, o „chitară mare"

După şapte ani, legenda folk-ului mondial revine la Bucureşti. La *Sala Palatului*, pe 11 iulie, cântăreaţa va bucura publicul timp de 90 de minute, promovându-şi noile piese de pe recentul album *Dark Chords On a Big Guitar*, primul după o absenţă discografică de şase ani. Recitalul va avea loc exact la 45 de ani de la debutul artistei pe scena *Festivalului de la Newport* în '59. Continuând tradiţia multora dintre albumele ei clasice, *Dark Chords On a Big Guitar* vorbeşte despre timpurile în care trăim. Joan Baez este recunoscută pentru activismul ei social: a cântat pentru Martin Luther King în '63; în anii '70 a mers la Hanoi, în plin conflict în Vietnam; în '93 a fost prima artistă care a susţinut un *show* la Sarajevo după începerea ostilităţilor. În deschiderea concertului din 11 iulie vor evolua cu mini-recitaluri Paula Seling şi Narcisa Suciu. ■

Cafea cu frişcă

În inima Capitalei, aproape de Piaţa Universităţii, şi-a făcut apariţia o nouă cafenea – *Cream Caffe*. Aici, bucureşteanul care se respectă poate bea o cafea italiană de calitate. Prepararea presupune respectarea câtorva reguli stricte: cafeaua boabe este mereu proaspătă, sunt şase feluri cu arome diferite, apa este filtrată printr-un sistem de purificare pentru a nu denatura gustul original al cafelei, aparatul de *espresso* este reglat în funcţie de temperatură şi umiditate, râşniţa de cafea fiind verificată zilnic, de către personalul instruit special în acest scop. ■

Războiul din golf

Aflat la prima ediţie, *Bucharest Golf Cup 2004*, a surprins prin numărul mare de concurenţi, printre care Dinu Pescariu, Viorel Cataramă sau Bernard Moscheni. Invitat special a fost ambasadorul Marii Britanii, Quinton Quale, la prima participare într-un astfel de turneu în România. Desfăşurat în sistemul *strokeplay*, *Bucharest Golf Cup 2004* a fost împărţit pe patru secţiuni: domni, doamne, seniori (peste 50 de ani) şi juniori (până în 13 ani). Câştigătorul Marelui Premiu (o călătorie la Londra şi un card BCR în valoare de 1.000 de euro) a fost italianul Libero Catalano. Printre învingători s-au mai numărat Dinu Pescariu (un echipament de golf), Mugur Mihăescu (*foto*) şi Sylla Johanson. ■

www.tvr.ro

ORA G

DISTRACȚIA TIMPULUI TĂU CU GIANINA CORONDAN

Trăiește distracția pe viu! La Ora G, Gianina Corondan îți predă materia ta preferată: tot ce e mai la modă în toate domeniile care te interesează.

de luni până vineri
de la ora 8:00

TVR1

Imaginea timpului tău

Kill Bill vol.2

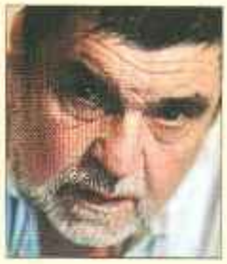

Horia Pătraşcu

"Kill Bill Vol. 2" - SUA, 2004 - 136 minute ★★★★
Distribuit de: INTERCOMFILM ROMANIA S.A.

În cronica la *Kill Bill Vol. 1* (apărută în *Flacăra* nr. 3/2004), făceam, pe scurt, următoarele afirmaţii: regizorul **QUENTIN TARANTINO** este un „scrântit-genial" al cinematografiei contemporane; filmul său este o „parodie TOTALĂ" a tuturor genurilor violente din istoria Celei de-a 7-a Arte, cu referire directă la Paranoia ce a cuprins parcă acest început de secol cibernetic; copleşitoare, în rolul principal, superba actriţă **UMA THURMAN**; absolut fascinante: imaginea, muzica, banda sonoră... (etc.).

N-am dorit să mă „auto-citez", ci doar să nu mă mai repet: toate cele de mai sus rămân valabile şi pentru acest ***Kill Bill Vol. 2***, cu câteva referiri în plus: această ultimă parte a dubletului are un plus de poezie (?!), o mai calmă ritmare a acţiunii... (mergând de data asta mai mult pe „western" – şi nu pe Kung-fu sau desene animate, deşi cinematografia asiatică e reprezentată nu doar simbolic – parte din filmări fiind realizate chiar în studiourile din China!), o oarecare „nostalgie" după timpurile în care **onoarea** se afla la locul ei cuvenit...! Şi, în sfârşit, o readucere în prim plan a unui mare actor: **DAVID CARRADINE**... (Cât despre partitura muzicală – **ce să mai vorbim!?!**).

Capodoperă, monumentală băşcălie...?! Timpul va aşeza acest film la locul său cuvenit. Poate că tocmai din pricina asta – după tamburul final, ba chiar în ultimul cadru al proiecţiei, după cumplita baie de sânge în care se scaldă pe parcursul a două ore de proiecţie – şi filmată la volan, şi în alb-negru! – Uma Thurman le face spectatorilor, scurt... **cu ochiul!** ■

Monstru

"Monster" - SUA, Germania, 2003 - 109 minute
Distribuit de: NEW FILMS ROMANIA ★★★★★

Film absolut **CUMPLIT! Chiar FEROCE...!**

Între posibila existenţă a unui Dumnezeu în Ceruri, şi cea concretă a Omului pe Pământ, există permanent stări conflictuale, de multe ori ducând – istoria a dovedit-o! – **la dezastru**; din nefericire, ambele aceste – cum să le numim?! „stări existenţiale"?! – **nu pot fiinţa una fără de alta.**

Filmul reproduce, până la amănunte greu de suportat, tragica şi amara existenţă a unei tinere, AILEEN WUORNOS („prima femeie ucigaş-în-serie din America" – după cum au caracterizat-o, sordid, ziarele de scandal), care în copilărie a fost violată sistematic şi timp de opt ani (?!) de o rudă, care a devenit prostituată, care a ucis apoi şase bărbaţi (atât a recunoscut, la proces, nenorocita – printre ei fiind şi un poliţist!), în perioada 1989-1990, se pare că fiind în legitimă apărare: bărbaţii fie erau violent-obsedaţi sexual, fie impotenţi cu pretenţii fanteziste... **fie, chiar ei, asasini!** Şi a făcut toate astea spre a-i jefui de bani, se pare – deci nu doar în apărare – spre a-i oferi un viitor material unei puştoaice semi-lesbiene, de care se îndrăgostise... (Un veritabil „monstru" – nu-i aşa?!). A fost condamnată la moarte, a aşteptat **12 ANI** în celulă (timp în care a început să-i scrie scrisori fostei sale prietene – scrisori de o cutremurătoare valoare literară), şi a fost executată în Florida, în anul 2002...! **În chiar noaptea dinaintea execuţiei, condamnata a permis accesul la scrisorile sale realizatorilor filmului de care ne ocupăm în aceste rânduri**. Adică:

Actriţei (producător) **CHARLIZE THERON** (a cărei metamorfoză, chiar şi fizică!, pentru interpretarea rolului **Aileen** este aproape incredibilă!); debutantei în regie şi scenariu: **PATTY JENKINS (debutantei...?!)**; în sfârşit, tinerei actriţe **CHRISTINA RICCI** în rolul lui **Selby**, prietena eroinei (şi a cărei interpretare te duce izbitor cu gândul la descoperirea lui Pintilie: actriţa româncă Dorina Lazăr).

Pentru mulţi, filmul poate fi receptat ca unul „imoral" – ceea ce ar fi o tâmpenie magnifică! (el înfăţişează – dureros de imparţial – atât „culpa" cât şi „plata"); pentru şi mai mulţi însă, sunt convins, acest film este un prilej de gravă meditaţie (dacă nu chiar sinceră şi interiorizată **spaimă!**), apropo de marile DRAME, sau PERICOLE pe lângă care trecem zi de zi, fără a bănui măcar cât de uşor este să fim prinşi în vârtejul acestora...

(**N.B. *Monster* – peste 12 premii internaţionale; Premiul OSCAR, URSUL DE ARGINT şi GLOBUL DE AUR; Charlize Theron – Cea mai bună actriţă într-un rol principal**). ■

Unde vei fi poimâine?

"The Day After Tomorrow?" - SUA, 2004 - 123 minute
Distribuit de: INTERCOMFILM ROMANIA S.A.

În genere, un film „catastrofic" – **prin însăşi natura sa!** – este menit a crea **PANICĂ**! Acesta e şi rostul celui de care ne preocupăm acum, cu singura deosebire că „panica" posibilă este într-adevăr **REALĂ!**

De data asta, grozăviile înfăţişate pe ecran (topirea gheţarilor, îngheţarea Canadei, inundarea Americii de Nord etc.) nu mai fac parte dintr-un posibil scenariu SF ci reprezintă **un pericol virtual pentru întreaga omenire** (lucru demonstrat atât din punct de vedere ştiinţific, cât şi din datele meteorologice adunate – aşa cum s-au adunat ele! – de-a lungul a câtorva bune sute de ani!). Aşadar, filmul regizorului şi co-scenaristului **ROLAND EMMERICH** nu e atât de important din unghiul „spectaculosului în sine" (care este de-a dreptul cumplit; efecte speciale: **KAREN E. GOULEKAS!**), nu e important nici pentru povestirea ce **scârţâie** în multe dintre componentele ei – el este însă **deosebit de IMPORTANT** prin avertismentul pe care-l trage asupra unei omeniri bezmetice şi a unor şefi de state contemporani ce şi-au construit, se pare, politica economică în conformitate cu principiul „după noi – potopul!". Este inadmisibil ca o treime din populaţia globului să moară de foame, este inadmisibil ca o treime din bugetul marilor puteri să se ducă în înarmare – este inadmisibil ca semnalele de alarmă ale ecologiştilor să fie luate, permanent, **în derâdere...!** (Dintr-un raport al Pentagonului, publicat în *USA Report*: **„... până în anul 2010, vom avea de a face cu o încălzire datorată gazelor cu efect de seră; se prevede de exemplu că, în 2007, Haga va fi sub ape... Scenariile mai spun că dacă temperatura globală se va răci cu 3 grade Celsius, atunci în Polonia, Ţările de Jos, Europa Centrală şi de Vest va fi iarnă aproape tot anul. Ce mai, Ţările de Jos ar fi sub ape...**) Şi totuşi: încă e bine...! (celebre instituţii, precum *Max-Planck* din Germania sau Centrul de Schimbări Climaterice din Anglia NU IAU în consideraţie aceste scenarii, cu specificaţia „DEOCAMDATĂ"...!). În replică, pot cita şi eu, dintr-un film celebru: „Cunosc un om care s-a aruncat de la etajul 10... în dreptul fiecărui etaj, spunea: **încă e bine...!**"

Conform finalului filmului de care ne-am ocupat aici, se pare că, TOTUŞI!, **poimâine** vom fi TOT AICI... Chestiunea e: unde vom fi... **răspoimâine?! Nu filmul ăsta** creează panică – ci **panica mondială a creat acest film!** ■

Harry Potter şi prizonierul din Azkaban

"Harry Potter an the Prisoner of Azkaban" - SUA, 2004 - 142 minute
Distribuit de: INTERCOMFILM ROMANIA S.A.

Ce poţi spune despre acest nou ***HARRY POTTER*** (al câtelea?!), şi care – ne asigură mass-media – va mai continua...?! Că interpretul eroului, **Daniel Radcliffe**, în vârstă de 14 ani, continuă să fie fermecător?! Că aventurile puştiului continuă (aici, cu autobuze londoneze **triplu-etajate**... cu animale stranii, născute pe calculator... cu mătuşi ce se umflă precum un balon, dispărând în văzduh, la porunca micului vrăjitor...?!); că filmul are priză la public... sau că autoarea best-seller-ului internaţional în materie de editări continuă să scrie la nesfârşit, nemaiputând să-şi ţină socoteala miliardelor de dolari câştigaţi...?! **La ce bun...!?**

Problema e cu totul alta, şi cred că am mai spus-o de câteva ori în găzduitoarele pagini ale acestei reviste: **„Ce-are SULA cu PREFECTURA...?!"** Mai exact: CE-AU toate aceste pelicule, realizate pe calculator şi produse ale unor fantezii debordante (sau debordant-comerciale?! – ceea ce n-ar fi cu nimic de condamnat!) – cu **ARTA Cinematografică?!**

DE CE nu se face, Doamne Dumnezeule!, **o distincţie clară** între primele producţii, de circ-divertisment (beneficiind de uriaşe fonduri financiare şi aparatură electrotehnică pe măsură) – şi cele alte câteva, mereu mai puţine şi care se încăpăţânează să vorbească **despre oameni**, aşa cum sunt ei, în acest bântuit de stafii început de mileniu...?! **DE CE** apanajele tehnicii de ultimă oră concurează – la marile premii internaţionale! – **la grămadă**, cu pelicule de mare profunzime, realizate cu har şi sudoare...?! Chiar nu se poate face o distincţie elementară între a „plezni ochiul" şi a „provoca la meditaţie"...?!

Împărţind, clar, cinematografia în două: **DIVERTISMENT** şi **ARTĂ** (atât ca **distribuţie** a peliculelor, cât şi, mai ales, ca **prezenţă şi promovare la festivaluri internaţionale de tip paralel!**), am fi scutiţi de multe „nedumeriri" estetice... Şi, mai ales, am anula actuala tendinţă a filmului mondial de a transforma un celebru slogan (culmea!, de producţie pur-românească şi mineriado-autohtonă), într-o deviză la fel de gravă, adică: **„NOI FILMĂM, NU JUDECĂM...!"** ■

Call by the bell

Sângele latin e de vină. Românii vorbesc mult, chiar şi la telefon. Jumătate dintre compatrioţii noştri majori folosesc o linie telefonică fixă şi mai bine de un sfert poartă în buzunar un telefon mobil personal. Operatorii de telefonie au câştigat pariul. Piaţa este acaparată de patru actori. Romtelecom *este încă liderul telefoniei fixe. Din urmă vine concurenţa, care mai are însă de aşteptat până să-şi detroneze veteranul. Pe piaţa telefoniei mobile,* Connex, Orange *şi* Zapp *joacă tare pentru premiul cel mare. Ofertele sunt atractive iar perspectiva promiţătoare.*

Românii folosesc telefonul fix şi mobil cam în proporţii asemănătoare. Telefonia mobilă tinde să câştige teren în faţa celei fixe dar nu este încă un substitut. Convorbirile locale se realizează în majoritate de pe posturi telefonice fixe. Telefonul mobil este preferat atunci când se iniţiază apeluri interjudeţene sau în cazul în care partenerul de dialog are un telefon în aceeaşi reţea. Studiul privind utilizarea telefoniei fixe şi impactul telefoniei mobile asupra telefoniei fixe, realizat de *Deadalus Consulting*, arată că aproape 70% dintre utilizatorii de telefonie mobilă nu apelează pe fix de pe telefonul mobil personal. Restul evită cât mai mult să apeleze numere de fix iar dacă o fac, fie limitează numărul apelurilor (15%), fie durata acestora (7,5%).

Romtelecom, în top-ul providerilor de telefonie fixă

Telefonia fixă şi-a câştigat în România un segment fidel. Femeile preferă să vorbească de pe telefonul fix. Tarifele reduse pentru convorbirile locale le permit un timp mai mare pentru a-şi povesti micile nebunii. Reticenţa anumitor categorii de populaţie faţă de noile tehnologii ale comunicaţiei contribuie la sporirea profiturilor operatorilor de telefonie fixă. Mai mult de jumătate dintre utilizatorii exclusivi ai telefoniei fixe sunt persoane cu vârsta mai mare de 45 ani, în timp ce 43,5% dintre persoanele care nu au decât linie telefonică fixă nu au absolvit nici măcar liceul, se arată în studiul menţionat.

Romtelecom este operatorul de telefonie fixă preferat de români. Aproape trei sferturi din populaţia ţării nici măcar nu au auzit de existenţa altui furnizor de servicii de telefonie fixă. Cu toate acestea *Astral Telecom*, *RDS* sau *Atlas Telecom* au intrat pe piaţă şi se anunţă ca fiind concurenţi puternici pentru mai vechiul monopolist.

„Abonaţii îşi pot construi propriul plan tarifar pornind de la un abonament de bază cu sau fără minute incluse, la care pot adăuga un număr suplimentar de minute, mesaje scrise sau multimedia, pachete de date sau alte servicii suplimentare. Fiecare îşi poate alege opţiunile pe care le doreşte, în funcţie de cerinţele proprii de comunicare şi de bugetul disponibil. Mai mult, de la o lună la alta, clientul îşi poate adapta gratuit planul său de servicii, adăugând, schimbând sau renunţând la opţiuni„, ne-a declarat Răzvan Ionescu, *Head of Orange Romania Product Management*.

Connex şi Orange au bătut palma pentru MMS

Telefonia mobilă câştigă teren. Tinerii şi românii şcoliţi aproape că au uitat de vechiul telefon fix. Operatorii de pe piaţă vizează în principal aceste segmente ale populaţiei oferindu-le programe flexibile. Cel mai nou serviciu lansat de operatorii GSM este MMS-ul, care permite comunicarea, pe telefonul mobil, prin mesaje ce îmbină imaginea, sunetul şi textul.

Ultima noutate constă în faptul că românii pot schimba mesaje multimedia între cele două reţele GSM. „De ani de zile, clienţii celor două reţele pot să vorbească şi să schimbe mesaje scrise între ei. Acum, ei au posibilitatea să-şi împărtăşească şi mesajele ce îmbină imagine, sunet şi text", a spus **Ted Lattimore**, Preşedinte şi *Chief Operating Officer* al *Connex*. „Acest serviciu nu este unul doar de divertisment, ci şi un posibil instrument de afaceri care poate economisi timp. Întrucât numărul de utilizatori MMS este în creştere, pentru dezvoltarea serviciului de mesaje multimedia pe piaţa românească este necesar să existe interconectarea între cei doi operatori care oferă un astfel de serviciu", a spus **Bernard Moscheni**, Director Executiv *Orange Romania*.

Zapp rămâne singur pe segmentul CDMA

Transmisia de date cu ajutorul telefonului mobil nu mai este o utopie pentru români. Amatorii de Internet îşi accesează e-mail-ul şi de pe telefonul mobil. Mai mult, prin conectarea telefonului mobil la un laptop aceştia îşi pot descărca informaţii de pe Internet oriunde s-ar afla în zona de acoperire *Zapp*. Viteza de transfer este una care îi mulţumeşte pe cunoscători iar costurile par a nu fi descurajatoare.

„*Connex* şi-a reinnoit, în această primăvară, portofoliul de produse de voce. Noile produse se bazează pe un concept care are la bază libertatea clientului de a alege în funcţie de stilul său de viaţă. Tarifele reduse, flexibilitatea şi inovaţia sunt principalele caracteristici ale portofoliilor de *postpaid* şi *prepaid*. În plus, cel mai nou program lansat special pentru tineret oferă, pe lângă reduceri la abonamente, şi cel mai atractiv tarif pentru SMS de pe piaţa românească: trei cenţi pentru un mesaj„, ne-a declarat Andreea Stănescu, *Director Consumer Market* la *Connex*.

Bătrân, dar asigurat

Asigurătorii de pe piața românească oferă o gamă largă de produse de viață, cu nume care mai de care mai pompos. Diferențele care apar între ele sunt însă unele minore. Costurile, notorietatea companiei și seriozitatea agentului de asigurare sunt elementele care fac cu adevărat diferența.

Viața, bunul cel mai de preț este cu siguranță un slogan. Decesul în sine nu poate fi substituit de nici o poliță de asigurare dar, cu siguranță, aceasta poate fi utilă celor dragi, pe care o viață întreagă ne străduim să-i protejăm. Până acolo, însă, o pensie privată sau plata spitalizării, în cazul îmbolnăvirii sunt avantaje de care însuși asiguratul se poate bucura. Românii mai au încă probleme cu credibilitatea societăților de asigurări. „Trebuie continuată consolidarea credibilității financiare a pieței asigurărilor și a jucătorilor din piață față de clienți în vederea reducerii ecartului foarte mare care desparte România, ca densitate a asigurărilor, de celelalte țări europene. Evoluția acestui indicator (volum de prime brute încasate raportat la numărul populației) în ultimii opt ani arată un trend pozitiv – 4,77 euro/cap de locuitor în 1995, respectiv 34 euro/cap de locuitor în 2003 – dar încă departe chiar și comparativ cu celelalte țări foste comuniste (Polonia – 147 euro/cap de locuitor sau Cehia – 323 euro/cap de locuitor), ne-a declarat **Carmen Radu**, Director Asigurare și Reasigurare la *Sara Merkur*.

„Principala provocare a anului viitor, în special pentru asigurătorii care practică asigurările de viață, o va constitui exploatarea celor două categorii de deductibilități fiscale pentru asigurările private de sănătate și, respectiv, pentru pensiile ocupaționale", susține Carmen Radu (Sara Merkur). Clauzele contractelor de asigurare privind pensiile viagere diferă între companiile de asigurări. Înainte de a opta pentru o astfel de pensie este bine să vă interesați asupra întregii oferte de pe piață. Fiind vorba despre un contract pe termen lung, asigurați-vă că banii vă sunt protejați de inflație și că firma de asigurări, căreia îi încredințați dreptul de a vă gestiona banii pentru pensie, este una puternică.

ING Nederlanden bate topurile „la viață"

Un sfert din valoarea primelor încasate de asigurători au fost de pe urma semnării contractelor de asigurare de viață. Aproape jumătate dintre acestea au intrat în conturile *ING Nederlanden*, lider incontestabil de piață în domeniul asigurărilor de viață. Volumul primelor brute subscrise în primele trei luni ale anului 2004 a depășit 727 miliarde lei, în conformitate cu estimările inițiale ale companiei și în creștere față de perioada similară a anului trecut. „Această creștere consolidează și reafirmă poziția de lider a ING Nederlanden Asigurări de Viață în domeniul asigurărilor de viață", a declarat **Violeta Ciurel**, director general *ING Nederlanden*. Clasificarea Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor (CSA) arată că tipurile de polițe care au adus companiei cele mai mari venituri anul trecut sunt asigurările de viață legate de investiții, programele de pensii, asigurările pentru studiile copiilor, asigurările mixte de viață și asigurările de viață suplimentare.

Se estimează că aceste tipuri de produse sunt cele care vor asigura mare parte din volumul vânzărilor și anul acesta. „În plus, intenționăm să adăugăm noi facilități produselor deja existente – cum ar fi opțiunea de întrerupere pe perioadă determinată a plății primelor – și să lansăm un nou produs, asigurarea pentru invaliditate temporară", a adăugat Violeta Ciurel. De asemenea, printre noile produse ce vor fi lansate anul acesta se numără asigurarea mixtă de viață cu administrare distinctă a celor două componente, protecție și economisire.

Sara Merkur are Profit

Sara Merkur vinde cel mai bine produsul *Profit*, creat pentru a răspunde atât unor nevoi imediate, generate de un eveniment neprevăzut, care l-ar pune pe asigurat în imposibilitatea de a-și susține familia, cât și unor necesități pe termen mai lung. Principalul beneficiu îl reprezintă faptul că, la sfârșitul contractului, asiguratul are posibilitatea de a opta pentru constituirea unei rente private de tip viager cu capitalizare și, la dorința acestuia, renta poate fi transmisă către beneficiarii desemnați de contractant chiar și după decesul său.

Pensia privată, salvatoarea bătrâneților

În lipsa unui sistem coerent de pensii, o posibilitate de a pune acum ceva deoparte pentru bătrânețe o reprezintă încheierea unei polițe de asigurare de tip pensie viageră. Mecanismul care stă la baza pensiilor viagere este simplu. Companiile de asigurări fructifică sumele plătite de asigurat, investindu-le în instrumente financiare. De cele mai multe ori acestea sunt titluri de stat, obligațiuni și acțiuni. Pensia obținută printr-o astfel de poliță diferă în funcție de modul în care sunt investite primele. Riscul cel mai mic îl poartă titlurile de stat dar nu trebuie omis faptul că plasamentele având risc redus atrag și o rentabilitate diminuată. Perioada mare de timp în care se fac plățile pentru o asigurare de viață atrage o anumită incertitudine în ceea ce privește posibilitatea de a face față scadențelor. Valoarea de răscumpărare a poliței, cât mai apropiată de cea a primelor e un element al deciziei. În plus, orice clauză adițională atrage după sine majorarea primei de asigurare. Este de preferat să optați doar pentru clauzele strict necesare chiar dacă agentul de asigurare este convins că toate v-ar fi utile.

text **Gianl Grădinaru**

Creditul ipotecar şi viitor

Preţurile imobilelor şi terenurilor vor mai creşte timp de 15 ani

Mihail Gălăţanu, redactor-şef *Flacăra*: Se poate spune că, în România, creditul imobiliar şi cel ipotecar sunt cele mai bine vândute produse din piaţă? Care este trendul în continuare?

Eliza Radu, manager de produs, *HVB Bank*: La nivel naţional, creditele imobiliare reprezintă aproximativ 80% din volumul total al creditelor populaţiei. Din păcate, creşterea de aproape patru ori a finanţărilor imobiliare nu a fost reflectată şi în creşterea salariului net lunar, care a fost de numai 23% (în ROL), sau de creşterea investiţiilor străine – 13% (în EUR). Trendul crescător al vânzărilor de credite imobiliare/ipotecare se va menţine în măsura în care şi puterea de cumpărare a populaţiei va creşte.

Dan Ioan Popp, manager general *Impact*: Creditul ipotecar îţi oferă şansa să beneficiezi de credit fără să oferi alte garanţii. Asta trebuie să împingă bancherii la schimbarea mentalităţii: să dea bani fără a primi nimic în schimb, decât promisiunea că, în momentul în care se va edifica imobilul, acesta va fi un gaj. În România, creditul ipotecar e departe de a fi saturat. Problema este de a-l satisface în mod sănătos, altfel spus de a găsi mecanisme prin care să nu intrăm în faliment.

Aureliu Ilin, director adjunct *BRD*: Aş aduce în discuţie datele colaterale ale aderării României la UE. Pe lângă avantaje, există şi dezavantaje. Pentru mulţi salariaţi, ca şi pentru multe companii, se va pune în discuţie existenţa zilei de mâine. Este primul motiv care ne obligă să privim cu multă atenţie solicitarea de credite, mai ales cele venite de la marele public.

Giani Grădinaru, coordonator al secţiunii economice din *Flacăra*: Care sunt criteriile pe care le luaţi în considerare atunci când acordaţi un credit?

Aureliu Ilin: Suntem foarte atenţi la veniturile salariale şi la cele din categoria „alte resurse": dividende, chirii.

Eliza Radu: Pentru profilul de risc se au în vedere vârsta, vechimea în muncă, profesia, iar pentru capacitatea de rambursare – tipurile de venituri şi volumul acestora. *HVB Bank* ia în considerare venituri din mai multe surse: salarii, pensii, dividende, chirii etc.

Nu poţi să faci predicţii dacă nu ai istorie

Dan Ioan Popp: Este un paradox: e posibil ca unele firme să meargă prost, dar salariatul să câştige foarte mult, dacă e contractul puternic. E posibil însă şi ca managementul să ţină bine în frâu totul, firma să aibă notorietate, dar salariile să fie mici.

Aureliu Ilin: Nu poţi să faci predicţii dacă nu ai istorie. Noi încercăm să vedem dacă acel client e bun, analizăm trecutul. Dacă nu ai bază de date, dacă nu există un Birou de credit, inventăm şi credem că avem siguranţă.

Mihail Gălăţanu: Care e punctul de vedere al asiguratorilor?

Dan Ioan Popp: Rata de alimentare a segmentului de piaţă mediu ca bogăţie individuală e mică, fiindcă depinde de economia naţională. Rata de creştere pentru asigurări de viaţă este limitată, alimentarea acestui tip de asigurări se bazează foarte mult pe recomandările făcute de creditori. Ce solicităm noi unui astfel de creditor? O asigurare pentru toate riscurile presupuse de existenţa unei proprietăţi (riscuri naturale specifice României), alimentarea asigurărilor se bazează pe recomandările băncilor. În ceea ce priveşte asigurarea de viaţă, logica e aceeaşi. Capacitatea de ramburs a unei familii este una în condiţii în care la bugetul familiei contribuie două-trei persoane şi alta dacă e vorba de o singură persoană. Refugiul într-o astfel de situaţie e o asigurare de viaţă.

Aureliu Ilin: Există o asigurare de neplată, dacă un client nu plăteşte. Asta pentru o perioadă de şase luni. Dar la aşa ceva nu s-a apelat niciodată, pentru că nu am ajuns în această situaţie. Mai există o asigurare la riscul financiar al firmei. Este cel mai complex mod de asigurare: asiguri afacerea şi e ca un certificat.

Mihail Gălăţanu: Eliminarea giranţilor a avut consecinţe imediate?

Eliza Radu: Băncile se străduiesc să ofere credite în condiţii de eligibilitate mai largi, cu preţuri atractive şi pe perioade de creditare mai mari, care permit rate lunare mai mici. Structurarea mai inteligentă a garanţiilor a făcut posibilă eliminarea giranţilor, iar acest lucru a determinat creşterea atractivităţii.

Emil Dumitru, director Marketing *Flacăra*: Nu a crescut în mod artificial preţul apartamentelor?

Dan Ioan Popp: Nu. Eu cred că e o lipsă de comunicare la nivelul patronatului. Singura ofertă care a crescut e cea a statului prin ANL. Dacă nu se va normaliza problema din punct de vedere fiscal, adică de a lansa programe şi portofolii private, atunci vom cumpăra apartamente mici cu 30.000-40.000$. În România, creditul pe cap de locuitor este în jur de 1,8 euro. Asta arată gradul de solvabilitate al economiei, al puterii de cumpărare.

ul său în România

Masă rotundă desfășurată la sediul *SC Publicațiile Flacăra SA*
(fragmente)

Apartamentele vechi vor ajunge la același preț cu cele noi

Aureliu Ilin: În ceea ce privește portofoliul de credite al BRD pe acest produs, există eșantionul de 30.000-40.000 de euro pentru apartamente, după care avem nivelul premium și super premium. Creditele de 100.000 de euro reprezintă cam 25% din totalul creditelor imobiliare. Diferența de 55% se bazează pe dispersie, combinată cu selectivitatea.

Dan Ioan Popp: Eu vreau ca apartamentele vechi să ajungă la același preț cu cele noi. Nu știu cât poate un constructor să susțină acest lucru, pentru că una este construcția și altceva prețul terenului, care nu depinde de el. O altă chestiune care nu depinde de constructor este prețul materiei prime de construcție și apoi prețul forței de muncă. Omul spune: „De ce să mă duc în Spania sau Israel, mai bine îmi dai dumneata mai mult!" Lucrul ăsta se va accentua din ce în ce mai mult.

Mihail Gălățanu: Care este portretul-robot al persoanei căreia îi este destinat pachetul de creditare? Există consiliere?

Eliza Radu: Creditele pentru finanțări imobiliare se adresează persoanelor cu vârsta cuprinsă între 25 de ani și vârsta legală de pensionare, având venituri nete lunare de peste 300 euro pe familie. Majoritatea solicitanților au vârsta de 25-45 de ani. Grupa de vârstă este mai departe rafinată conform cu nevoile de finanțare și veniturile demonstrabile.

Aureliu Ilin: Piața, dacă e bine reglementată, are o mare putere de standardizare, de a ordona toți actorii din piață. Dacă unul face o mișcare, atunci toți se vor lua după el. Renunță la giranți, iau în considerare alte venituri. Ceea ce diferențiază produsul este costul, calitatea și viteza de reacție. Dacă nu te miști repede, ești un om mort. Multor români le e frică de așa ceva. La urma urmelor în joc e casa. Cei doritori vin la noi și spun: „Uitați, am o sănătate bună și vreau să dau băncii banii înapoi până la 70 de ani". Ei pot da chiar 200 de euro pe lună, dar intervin și cheltuieli aferente vârstei. Dacă un client are probleme, atunci vine și îi facem o analiză, rezolvăm cumva.

Dan Ioan Popp: Există trei tipuri de clienți: cei care își pot permite de la 120.000 pînă la 300.000, alții care își permit între 70.000 și 120.000 și de la 35.000 pînă la 70.000. Primii au în medie între 35 și 40 de ani, iar profesiile sunt diferite: patroni, liber profesioniști, lucrători în domeniul IT. În general media componenților familiei este în jur de trei. Ei purced la achiziție în felul următor: 30% plătesc cu banii jos, 30% achziționează un credit de la o bancă și 40% cu credit din partea societății. Ei se orientează către amplasamentele în care avem vile. Dacă ajunge să nu poată să plătească, nu va ieși din această situație cu ușurință. Poate aduce în loc un alt client, dar primul plătește o amendă.

Aureliu Ilin: Când debitorul se află într-o situație financiară delicată, el oricum pierde. Că o faci într-o formulă civilizată, că o faci într-o formulă mai brutală, apelezi la executorul bancar sau judecătoresc, în orice context clientul pierde.

„Schimbați-ne ratingul, nu suntem chiar așa de răi"

Mihail Gălățanu: Se vorbește foarte mult despre ansamblurile rezidențiale.

Aureliu Ilin: Este o idee foarte bună, care arată prosperitate, inteligență. Contează foarte mult unde este poziționat ansamblul. Când ai o casă la 30 km de localitatea X, nu o folosești ca un domiciliu, ci mai mult ca o casă de vacanță. O familie care are o astfel proprietate și la un moment dat întâmpină dificultăți financiare, va renunța mult mai ușor la ea.

Dan Ioan Popp: Locuința este una dintre nevoile fundamentale ale omului și o recunoaștere a apartenenței la un grup. La noi se întâmplă ceea ce s-a întâmplat la americani acum 50 de ani: tendința este de a migra către margine. La ei s-a încheiat un ciclu și acum vor către centru.

Giani Grădinaru: Este preferată o monedă?

Eliza Radu: Până anul trecut, prețurile erau exprimate în dolari americani. Acum tendința este de raportare a tuturor prețurilor la euro, motiv pentru care și creditele sunt solicitate mai mult în euro.

Aureliu Ilin: Poți lua credit într-o valută forte, dar să faci tranzacția de vânzare-cumpărare în lei. Siguranța îți este dată de stabilitatea valutei.

Dan Ioan Popp: Noi am scris o carte în care penultimul capitol se referă tocmai la această dilemă. Analiza noastră cuprinde și anul 2012, în care ar trebui să se întâmple aderarea la moneda unică. Asta schimbă foarte mult datele: nu va mai exista leul! Pornind de la această premisă, am ajuns la concluzia că e cel mai ieftin creditul în euro, apoi în dolari și cel mai scump în lei. De fapt, însă, creditele ar trebui să fie negociabile.

Eliza Radu: Acordarea creditelor se face în cea mai mare parte din finanțări externe, care includ și riscul de țară.

Ioan Popp: Iată că o afirmație simplă: „Schimbați-ne ratingul!" crește atractivitatea la credite. Schimbarea riscului de țară va avea însă efect peste șase luni sau mai mult.

Dan Ioan Popp: Sunt discuții la *Banca Mondială*. A spus și primul-ministru că ratingul se va îmbunătăți. Noi nu suntem chiar așa de răi pe cum se spune!

în consemnat **Raluca Șeinoiu**
foto **Octavian Tibăr**

Creditul ipotecar la BCR

		VENIT / familie (lei)					
		5 mil.	7,5 mil.	10 mil.	12,5 mil.	15 mil.	20 mil.
Credit ipotecar	Σ împrumutată	4500	7000	9300	11500	14000	18500
	Rata credit	41	64	85	105	128	169

(Creditul și rata totală lunară sunt exprimate în EUR)

Destinație: construire, cumpărare, reabilitare, modernizare, consolidare sau extindere a imobilelor cu destinație locativă, precum și pentru lucrări de viabilizare a terenului, respectiv asigurare cu utilitățile necesare: electricitate, apă, canalizare, gaze, telefon. **Perioada de acordare:** maximum 20 ani. **Suma maximă:** echivalentul a 500.000 EUR. **Aport propriu:** minimum 25%. **Nivel dobândă:** dobânzile depind de indicii BUBOR, LIBOR respectiv EURIBOR și sunt în prezent – pentru **creditele ipotecare în lei *26,44% an***; pentru **creditele ipotecare în USD *9,2125% an***; pentru **creditele ipotecare în EUR *9,177% an***. **Capacitate de rambursare:** Rata totală lunară (credit+dobândă) → maximum 35% din veniturile solicitantului și ale familiei sale (familie = soțul, soția, copiii și părinții soților care locuiesc și gospodăresc împreună). **Garanția creditului:** ipotecă de rang I asupra imobilului achiziționat cu credit, inclusiv asupra construcțiilor viitoare.

Imaginea contează

Tehnologia imaginii este în plină revoluţie: plăci video mai puternice decât calculatorul care le găzduieşte, imprimante ultra-rapide, monitoare super-subţiri şi fotografie digitală. Toate create pentru a vă face viaţa mai uşoară şi mai plăcută.

Profesionist din prima

Aparatele foto digitale au intrat în forţă pe piaţă în ultimii ani. Producători de renume, precum *Kodak*, au anunţat că sistează o parte din producţia de aparate foto clasice pentru a se dedica serios noii tehnologii. Diversitatea de oferte de la producători cu tradiţie, dar şi de la firme mai puţin cunoscute nu poate decât să fie în avantajul cumpărătorului. Atunci când vine însă vorba de fotografie serioasă este cazul să vă îndreptaţi către un produs de calitate.

HP Photosmart 945 este o soluţie foarte bună pentru cei care vor să depăşească bariera amatorismului în fotografie. Nu ne înţelegeţi greşit. Oricine îl poate folosi, dar doar cineva cu adevărat pasionat va ajunge să-i folosească întreaga capacitate.

Photosmart 945 poate funcţiona în modul auto, în care ajunge doar să încadraţi imaginea şi să apăsaţi pe buton, şi în modul manual care vă permite controlul total asupra imaginilor, la fel ca un aparat clasic. În plus, sensibilitatea ISO nu mai este acum dependentă de filmul folosit ci doar de un simplu buton. O caracteristică într-adevăr specială a aparatului este tehnologia *light adaptive* care reglează luminozitatea imaginii astfel încât ea să corespundă cât mai mult realităţii. Lucru cu adevărat remarcabil atunci când lumina ambientală este redusă. Un alt amănunt care atrage atenţia asupra acestei camere foto este zoom-ul. Lentilele *Fuji* permit un zoom de 8X, suficient pentru a face portrete din balconul de la etajul şase. Fiecare poză obţinută are 2608 x 1952 pixeli care corespunde unei valori de 5,3 megapixeli. Asta înseamnă că o să vă puteţi scoate pozele de vacanţă în format A3! Dacă totuşi vă gândiţi să le păstraţi în format digital puteţi să le vizualizaţi pe ecranul aparatului, la televizor sau să le transferaţi în calculator prin intermediul portului USB. Imaginile sunt stocate în aparat pe un card de memorie. Acesta este de tipul *Secure Digital* (SD) şi în ciudă dimensiunilor foarte reduse poate stoca până la 512 MB. Cardul inclus în preţ are doar 32 MB, suficient pentru până la 96 de fotografii.

Aparatele foto digitale au multe avantaje. Principalul este acela că puteţi vedea imediat poza făcută şi în cazul în care sunteţi nemulţumit să o ştergeţi fără ezitare. Dacă vă cumpăraţi şi un set de acumulatori, atunci cuvântul consumabile iese complet din discuţie. Adio film şi adio developare. Mareie dezavantaj rămâne în continuare preţul. HP 945, o cameră foto cu pretenţii, costă aproximativ 630 de euro. Avem însă şi o veste bună. Preţurile sunt în continuă scădere şi alternativele din domeniul digital ajung să fie pentru orice buzunar.

Aţi avut vreodată pe birou un monitor de 21 inch? Senzaţia este extraordinară. Pe de-o parte eşti învăluit în imagine şi încântat de dimensiune şi pe de altă parte încerci să găseşti loc pentru a aşeza tastatura. Acesta este principalul motiv pentru care monitoarele LCD (*Liquid Cristal Display*) au în faţă un viitor luminos. De altfel, vânzările de monitoare cu cristale lichide au aceeaşi direcţie cu cea a aparatelor foto digitale. Mereu în creştere, de la an la an, în salturi exponenţiale. Este estimat că în anul următor cererea o va întrece pe cea pentru monitoare cu tub (CRT). Pe lângă spaţiul eliberat şi eleganţa design-ului, monitoarele LCD nu emit nici un fel de radiaţii. Imaginea nu se mai formează prin bombardament de electroni ci prin mici impulsuri electrice care aranjează cristalele în forma dorită.

culori. Diagonala de 19" corespunde unei diagonale de 21" de la un monitor CRT. Aici nu se mai măsoară dimensiunea tubului ci dimensiunea exactă a ecranului. Unghiul de vizibilitate, o mare problemă din trecut a acestor monitoare, este de 178 grade atât pe orizontală cât şi pe verticală. Timpul de răspuns este de 20ms ceea ce înseamnă că puteţi să vizionaţi un film sau să vă jucaţi fără să simţiţi efectul de încetoşare datorat inerţiei cristalelor lichide. Se putea şi mai bine, dar la diagonala sa, 193P este un campion. Contrastul este de 800:1, iar luminozitatea 250cd/m². Caracteristic monitoarelor *Samsung* din gama superioară este pivotul care permite ecranului să fie învârtit cu 90 de grade. Odată modificată şi imaginea, aveţi o perspectivă nouă asupra documentelor tip portret care până acum trebuiau reduse pentru a încăpea pe ecran. Reglajul monitorului nu se face din butoane, acestea lipsesc cu desăvârşire. Rolul lor este preluat de un soft special.

SyncMaster 193P este un monitor care vă poate transforma complet biroul, dar pentru care trebuie să faceţi o investiţie de aproximativ 720 de euro.

text **Mugurel Mărgărit**

Spaţiu! Am nevoie de spaţiu!

Monitorul *Samsung SyncMaster 193P* este un bun exemplu de eleganţă şi eficienţă. Are o carcasă din aluminiu, este foarte subţire şi este disponibil în patru

Taxi, din buric spre SUA-UE

SUA-UE s-a născut din nevoia lui Teo de a se comunica. Când e de făcut muzică, Teo se exprimă des și expresiv. Când e de dat interviuri, preferă să nu. „Puneți-vă pofta-n cui și mintea la contribuție!", pare el să transmită, subtil. O echipă întreagă a gândit acum, în amănunt, apariția video a piesei *Taxi*: regizorul Dragoș Buliga alături de oamenii lui de la *Buli Production*, operatorul Șerban Ionescu (alias *Rușinică*, personaj de marcă al emisiunii *TEO*), producătorii Eugenia Mărăcine, Mihai Calangiu și Andrei Dușe (adică *prințesa*, pentru cunoscătorii din *MediaPro*). Mai sunt aici și *hair stylist*-ul Mihai Pană, alături de Costin Voicu (*Style & Make Up*). Toți uniți în suflet și în gând, ca întreagă nația română, spre a intra pe orice căi (audio, video ș.a. la îndemână) în conglomeratul *SUA-UE*.

Ideea de bază este de a se folosi cât mai mult negrul. Negrul nu pătează, negrul umanizează. Pentru întărirea imaginii de boșimani hăbăuci pândind la porțile Europei, ba, mai dihai, ale înaltei Americi, stirpea noastră este reprezentată în clipul *Taxi* de membri și membre ale populațiilor de culoare. Cât a fost ziua de lungă negrul a curs gârlă prin fața camerei de luat vederi: negrese tinere unduindu-se perfect, dezvăluind diverse perspective ale intrării noastre în UE, negri șmecheri, împodobiți cu ghiuluri și lanțuri de strâns în jurul delicatei noastre economii, puștani cu șepci întoarse la spate, aruncând cu inocență câte un ceget în sus sau în jos, după cum o cere ritmul. Ba chiar și fetița Kim, Kimberly, de cinci anișori, care l-a cucerit cu grație pe Dan Teodorescu, dar care n-a vrut cu nici un chip să rostească refrenul de vis cu *SUA-UE*. Îngerașul ei a apărat-o, știind că n-are ce căuta în gurița ei asemenea cuvânt.

O zi întreagă de filmări pentru videoclipul trupei *Taxi* se lasă cu veselie și dans. Figuranții sunt componentele trupei *Gloria* și alți pricepuți de culoare. Mesajul obsesiei noastre pentru SUA și UE se îmbină aici în cel mai potrivit chip cu starea națiunii: într-un subsol (de Teatru Național), văcsuit țipător din loc în loc, fiecare defilează solo în fața aparatului de filmat, pe un același fond întunecat. Om vrea noi în SUA și-n UE, dar suntem cam mohorâți, încremeniți și-mpestrițați. Noroc cu *Taxi* care face armonie.

În schimb, trupa *Gloria* a susținut foarte inspirat și refrenul și strofele menite integrării. Ba chiar au avut o idee nobilă: intromisia unui leit motiv sonor congolez: *muana mboka aye*, însemnând în această limbă „fiul țării", un fel de cel mai iubit fiu al cetății. Că nu se putea să intrăm fără ei în lume.

Dansând cu fetele (Isabelle, Jani și Helene), Dan a avut ce învăța. Câțiva pași de dans cu rotiri de șolduri și alți pași hotărâți pe calea dezvoltării. Stimulant a fost, probabil, un moment de respiro, în care solistul a fantazat pe două tobițe, cu o sticlă de apă plată între picioare. Sticla a adăstat preț de 10 minute în locul cu pricina, până ce frenezia ritmului s-a stins încet. Procedeul n-a adus vreo suferință, plăcerea muzicii rămânând nestinsă (nici măcar cu apă plată) la Dan Teodorescu, care a dansat senzațional în continuare. Când parteneră i-a fost Mbela Nzuzi, șefa trupei *Gloria* și organizatoarea Asociației Femeilor Refugiate din România, o trupeșă negresă cu un ascuțit simț al umorului, spectacolul s-a încălzit. Îmbrăcată în costum tradițional congolez, bătut cu frunze de canabis, Mbela lăsa din când în când să se vadă un picior seducător, cu care s-ar fi putut intra fără îndoială în UE dacă n-ar fi existat diverse opreliști. Mbela, încercând să deschidă o cutie cu bere: „Ah, nu nimeresc gaura... neagră a economiei!..." Dan, în replică: „Mbela e atât de rea, că e neagră-n cerul gurii!"

Din păcate, după atâtea încercări de a lărgi cât de cât intrarea în Europa, Dan Teodorescu a fost nevoit să folosească unguentul *Fastum Gel*, aplicat pe o acută durere de mână. În acest timp, ceilalți membri ai trupei *Taxi* au sprijinit scaunele pe rând, după câteva scurte cântări în fața camerei. De remarcat strâmbăturile lui Georgică, un adevărat Mr. Bean al muzicii românești. Într-un final a apărut și un negru jucat pe scene mari, Victor Yila, actor la Teatrul de Comedie și membru al grupului *Vouă*. În costum de Hamlet și cu degetele vârâte într-un craniu purtând patina timpului, Victor a rostit monologul scris special de Dan Teodorescu, în care noi, românii, visăm să sugem la pieptul celor două mari mame ale omenirii: SUA și UE. După ce am înțeles că, de fapt, marele secret al clipului va fi montajul (Mișu Vasilache) și că fundalul albastru întunecat va fi înlocuit cu tot felul de decoruri în care protagoniștii se vor integra perfect, ziua de filmare s-a încheiat. Nu fără ca Mbela să ne arate că știe toate sensurile în care se poate folosi UE în România. În limba noastră *enlergement*-ul UE se practică demult și se termină întotdeauna fericit.

text **Gia Iova**

foto **Robert Hanciarec**

Trei milioane de lei pentru fie

De peste 35 de ani țăranii din câteva zeci de sate din județul Gorj trăiesc o adevărată dramă. În numele interesului național, aceste sate au fost rase de pe fața pământului de lamele buldozerelor și cupele excavatoarelor, unul câte unul, pentru a face loc exploatărilor miniere de lignit ca să duduie termocentralele de la Rovinari, Rogojelu ori Mintia.

care mort scos din groapă

„Tării cât mai mult cărbune!", era lozinca nefericită care a distrus proprietățile acestor oameni necăjiți. Aici se născuseră și bunicii și părinții, frații si copiii lor, aici copilăriseră pe pășunile lor verzi, mai verzi decât câmpiile irlandeze. Aici își construiseră cu trudă „căși", că așa le zic oltenii la case, căși cu ștergare în pridvor și ulcele atârnate pe garduri, cu orătănii, cu grajduri și cramă. Erau drumuri pietruite către biserica și cimitirul satului, cimitir curat ca lacrima, cu morminte îngrijite și sufocate de atâtea flori, și luminate, că morților le trebuie lumină și odihnă, nu să vină vreun miner să le tulbure liniștea și să le împrăștie oasele cu buldozerul. Apoi tonele de steril s-au prăvălit peste casele oamenilor cu un huruit îngrozitor de le pietrifica inimile de spaimă și de abia mai aveau timp să-și părăsească locșoarele lor și să plângă mocnit pe buza dealului. Că de acolo se vedea cel mai bine cum toată agoniseala lor de o viață era înghițită de sterilul haldat de întreprinderile miniere. Se uitau îngroziți la excavatorul uriaș ca la un balaur care le fura tot și blestemau cu bocet prelung pe ăia care îi lăsaseră numai în trențele pe care apucaseră să le ia pe ei.

Trei familii mai locuiesc în satul Bohorelu, celelalte 85 au fost nevoite să se mute ca să nu pățească la fel cum au pățit alde Purdea, Ceambur ori Dodenci. Familia Ceambur are casa înconjurată de ape și este una dintre ultimele trei familii care mai are morți nedezgropați din cimitirul satului. Trebuie să treci peste un drum nenorocit, plin de băltoace și noroi ca să ajungi la cimitir, mergi vreo șase kilometri de la șosea pe lângă munții de steril și banda transportoare ca să ajungi să vezi cum au fost scormonite mormintele, amărâtele morminte ascunse sub o livadă cu meri bogați pe care nu-i mai descarcă nimeni de povara belșugului, nici n-ar avea cine să facă asta, Jilț, Roșia, Gârla ori altele, să se mute repede în case pe care le-a construit Compania Națională a Lignitului, că altfel venea pământul peste ei așa cum s-a întâmplat cu familia Purdea. Aproape toți cei care au fost strămutați au fost păcăliți, li se promisese o suprafață de pământ la fel de mare, li se mai promisese apă potabilă dar tot trebuie să meargă kilometri întregi ca să aibă ce să bea, cu ce să se spele și să gătească. Oamenii nici nu știau unde pleacă, a fost ca un fel de exod, dar asta însemna să-și părăsească gospodăriile, animalele, livezile, pășunile. Au fost strămutați în colonii, acum sunt țărani de tip nou. Casele lor sunt toate la fel, reci și inexpresive.

Familia Ceambur așteaptă ziua în care va trebui să se mute în altă casă, acolo la Cornești, ori la Buduhala, că altfel n-au încotro, o să-i înghită apele și o să li se surpe casa. Apele s-au adunat de la ploi, de la zăpadă și au fost împinse către satul Bohorelu de miile de tone de steril, apoi apele au ajuns în casele oamenilor. „Din luna februarie excavatorul haldează peste sat, curtea ne-a fost înghițită de ape, pereții sunt îmbibați, mobila e plină de mucegai, stăm înconjurați de ape de parcă am fi coeostârci nu oameni. Cei de la Întreprinderea Minieră Jilț n-au respectat convenția pe care au încheiat-o cu noi, că noi ne mutam, păi ce viață amărâtă să mai avem aici", spune Melania Ceambur și parcă se răstește când își varsă veninul adunat în suflet.

Aristide Dodenci, tatăl lui Nicolae, este aproape orb, a orbit pe când lucra la Târgu-Jiu, la Mașini-Unelte. Își târâie bătrânețea prin peticul de curte care i-a mai rămas, îl pipăie cu toiagul și murmură, parcă ar vrea să memoreze locul unde s-a născut, unde și-a crescut cei opt copii și unde făcea câte o sută de vedre de vin ca să aibă ce pune pe masă la Crăciun ori la Paște. Peste puțină vreme va trebui să se mute de aici, acolo în colonie la Cornești, să o ia de la început, păi ce putere mai are un bătrân să înceapă viață nouă? Nenorocirea i-a lovit pe toți cei bătrâni care au fost strămutați, la un an-doi s-au stins, cu blestemul pe buzele lor crăpate, trebuia să vezi asta, să-i vezi în tron, asta înseamnă sicriu în Oltenia.

Dezastru ecologic în Bazinul Lignitului Oltenia

„Aici, în aceste morminte se odihnesc bunicii mei, sunt printre puţinii care n-au fost scoşi din acest cimitir, alţi oameni şi-au scos degrabă morţii ca să nu vină excavatoarele peste ei şi să le împrăştie oasele aşa cum s-a întâmplat cu morţii din satul Timişeni sau din alte sate, în urmă cu câţiva ani. Noi nu vrem să ne scoatem morţii numai fiindcă asta vrea Compania Naţională a Lignitului Oltenia care dă pentru fiecare mort scos trei milioane de lei", povesteşte Nicolae Dodenci, locuitor al satului Bohorelu.

Aristide Dodenci nu mă zăreşte, îi spune fiu-său că a venit unu' de la Bucureşti să scrie. Instinct de proprietate are orice om, dar parcă instinctul lor, al celor care trăiesc aici, a fost furat de cei care scot lignit bolnav. „Cică ne dau trei milioane de fiecare mort scos, păi numai eu, Dodenci, nu l-am scos pe ai mei, în cimitir mai este Ionică Dascălu, Ciortan Ecaterina, Goşa Vasile, pe ăştia cine să-i scoată că nu mai are cine. Şi ce să faci cu trei milioane, că trebuie să-i iei costum să-l dai de pomană, cămaşă, pijamale, îi faci pomană la 9 zile, la 7 săptămâni, la 6 luni, apoi la un an. Biserica va fi dărâmată, au luat nemernicii şi clopotul, l-au scos şi pe preotul Frântu din mormântul din curtea bisericii şi l-au dus lângă preoteasă, la Târgu-Jiu. De ani de zile n-am mai mers la biserică, la slujbă, anul ăsta de Paşte am stat acasă şi ne-am rugat da' n-a fost nime să ne împărtăşească, ne uităm în sus la Dumnezeu, că atâta ne-a mai rămas", zice Aristide. Oamenii cred că întreprinderea minieră nu va dărâma biserica, aşa cum s-a întâmplat în alte părţi. Oamenii îşi aduc aminte de dărâmarea unei biserici, tot într-un sat din apropiere. Nimeni n-a vrut să se urce în cabina excavatorului în afară de o femeie fără frică de Dumnezeu. Prima a căzut clopoţniţa, după aceea şi biserica. La scurt timp, femeia a murit în chinuri groaznice. A trăsnit-o Dumnezeu.

În urmă cu câţiva ani, un preot din comuna Negomir a murit de inimă rea văzând cum casa i-a fost demolată. Stătea cu ochii în lacrimi şi se uita cum i se nenoroceşte toată bătrânetea. Multe a trebuit să îndure preotul, la fel ca toţi ceilalţi din aceste locuri. Preotul n-a vrut să se mute şi pace. Acum, numai temelia casei mai există. Nici n-ai zice că aici stătea cândva un om, temelia arată ca un altar jefuit. Printr-un miracol, n-a putut fi înghiţită de pământuri.

Cine n-a vrut să se mute de bunăvoie, a fost obligat. Directorii exploatărilor le-au spus minerilor că dacă oamenii nu vor fi strămutaţi, ei, minerii, îşi vor pierde locurile de muncă. Minerii au intrat în fibrilaţie şi atunci spiritul mineresc s-a făcut simţit. Au început să-i ameninţe pe săteni, să le omoare animalele, să le taie prunii şi merii, doar-doar le-o intra oamenilor frica în oase şi se vor muta odată. Cei mai mulţi s-au mutat. Şi minerii au răsuflat uşuraţi că nu vor fi trimişi înapoi în Moldova.

Cosmarul directorilor din Compania Naţională a Lignitului a fost, vreme de 14 ani, Ion Purdea. Toţi avocaţii şi judecătorii din Târgu-Jiu îl ştiau pe Purdea. Acest incredibil de curajos personaj s-a războit toţi aceşti ani cu întreprinderile miniere pentru a-şi păstra proprietatea. N-a fost chip să-l determine cineva pe Purdea să fie strămutat, nici n-ar fi avut cum, că era tare ca o stâncă. A câştigat toate procesele cu Întreprinderea Minieră Pinoasa, chiar la Curtea Supremă de Justiţie. Întreprinderea minieră n-a ţinut cont de sentinţa definitivă şi irevocabilă în favoarea lui Purdea şi a continuat lucrările peste proprietatea acestuia. Într-o seară, câţiva mineri cu măşti pe faţă, cu cagule, au năvălit în curtea lui Purdea şi l-au bătut crunt pentru a-l înfricoşa şi obliga să se mute. Purdea n-a cedat nici de această dată. După puţin timp, soţa lui Purdea a fost bătută şi ea. Au călcat-o în picioare, era o mână de om. A murit la scurt timp, iar la morga din Târgu-Jiu autopsia a arătat că Ana Purdea ar fi murit din cauza unui infarct miocardic. Am cunoscut-o în anul 1996 pe Ana Purdea, o femeie cu mare credinţă în Dumnezeu şi cu un formidabil instinct al proprietăţii. „Praful şi pulberea se va alege de ăla care mă va forţa să mă mut de pe pământurile mele, nici în mormânt nu-i voi da pace!", spunea atunci soţa lui Ion Purdea. Nu avea de unde să ştie că va fi bătută cu sălbăticie, că va fi ucisă.

Familia Dodenci nu mai suportă să vadă cum milioane de tone de steril sunt amestecate cu oasele morţilor

Într-o noapte, casa lui Purdea a fost înghiţită de sterilul haldat de Întreprinderea Minieră Pinoasa. Familia a scăpat printr-o minune. Vacile, calul, câinii au sfârşit sub tonele de steril. S-au stins animalele în tăcere, după câteva ore, pâlpâia sterilul peste sufletele lor. Toată averea lui Purdea ajunsese sub aceste pământuri blestemate. Nenorocirea nu s-a oprit aici. La câteva zile după aceea, unul dintre copiii lui Ion Purdea a murit electrocutat chiar la Pinoasa. Cumplit blestem lovise această familie curajoasă, dar care n-a cedat nici de această dată. Purdea a mai fost bătut de câteva ori de minerii nervoşi că lucrările stagnau iar ei nu-şi luau banii. Purdea s-a mutat în pădure şi spunea: „Uitaţi-vă, domnule, trăim ca lupii în pădure, ca haiducii, din cauza acestui pământ blestemat, care ne-a adus atâta suferinţă şi durere. Tot n-o să plec de aici, ce-o să facă, o să mă omoare?"

Purdea s-a mutat în casa soacrei lui, dar a continuat să se judece cu Compania Naţională a Lignitului Oltenia şi să câştige toate procesele. Niciodată n-a fost repus în drepturile lui.

Cu trei zile înainte de Paşti, în Săptămâna Mare, Purdea a căzut pe stradă şi a murit. Se întorcea de la tribunal unde câştigase un alt proces. Nicolae Dodenci l-a admirat dintotdeauna pe Ion Purdea pentru curajul lui: „Nea Ionete s-a luptat până în ultima clipă cu directorii de la mină, dar n-a obţinut nimic, decât nedreptate. A murit cu zile, a murit de inimă rea. Noi n-am avut curajul acestui om minunat care a fost bătut şi umilit ani de zile. Pentru toţi cei pentru care dreptul de proprietate înseamnă totul, nea Ionete Purdea este un erou. Dar noi ne vom muta pentru că nu avem tăria lui Ionete să ne luptăm, însă avem dreptul să trăim. Părinţii mei au ridicat singuri această casă care ne este înghiţită de ape încet-încet, au crescut opt copii, i-au dus pe fiecare la casa lor iar acum ăştia care răspund de minerit îşi bat joc de ăi bătrâni..."

Purdea nu apucase nici măcar să-şi scoată morţii din cimitire. De fapt, n-a vrut niciodată. Cimitirul a fost acoperit de pământ, la fel şi bisericuţa. Îi blestema zi şi noapte pe cei care i-au distrus viaţa. Polina Ceambur, o uluitoare femeie care n-a putut fi obligată să-şi părăsească locul în care a trăit o viaţă, l-a cunoscut bine pe nea Ionete şi s-a minunat de curajul său. Nici ea n-a vrut să-şi dezgroape soţul, decât după datină. „Nici eu, nici fiu-miu nu vrem asta. Mare blestem să-i scoţi din odihna lor. Dar scrie şi în Vechiul Testament: ieşiţi voi, morţilor, din mormânturi ca să intrăm noi cei vii!"

text şi foto **Gabriel Geamănu**

SOCIETATEA ROMÂNĂ DE RADIODIFUZIUNE

EDITURA CASA RADIO

vă prezintă

COLECŢIA PROFIL INTERPRETATIV

NOI APARIŢII

COLECŢIILE DE TEATRU RADIOFONIC PE CD

„COMEDII ROMÂNEŞTI"

„CAPODOPERE ALE TEATRULUI UNIVERSAL"

Comenzi: tel.: 303.17.72; 303.17.31; on line: www.srr.ro; e-mail: marketing@srr.ro
Vânzare directă: Librăria „Casa Radio", str. Gen. Berthelot, 60-64, sect. 1, Bucureşti

Noua Dacie

50 de milioane lei avans

Proiectul X90 a produs prima maşină din seria promisă de *Renault*. *Dacia Logan* va fi pusă în vânzare din 9 septembrie, dar înscrierile au început deja pentru cei care au disponibil un avans de 50 milioane lei.

Noua *Dacie* promite să fie un autoturism care să se remarce prin fiabilitate şi robustete. De altfel, reprezentanţii producătorului au pus accent pe testele intensive la care maşina a fost supusă şi sunt gata să parieze ridicând miza garanţiei la doi ani pentru maşină şi şase ani pentru caroserie.

Pentru început, *Logan* dispune de două motorizări pe benzină de 1,4 şi 1,6 litri. Motorul de 1,4 litri este deja foarte cunoscut pentru că a echipat atât *Supernova* cât şi *Solenza*. Motorul de 1,6 litri, 8 supape şi 90 de cai putere a ieşit de ceva timp din gama autoturismelor *Renault* pentru că a fost înlocuit de mai performantul 1,6 litri şi 16 supape. Este posibil ca acest motor să fie disponibil pe *Logan* începând cu anul viitor. Mult mai sigur este însă faptul că din 2005 noua *Dacie* va beneficia de propulsorul diesel de 1,5 litri şi 65 de cai putere.

Logan se va vinde în patru variante de echipare: *Ambiance*, *Preference*, *Laureate* şi *Ambition*. Ultima variantă, singura cu ABS, se pare că va fi disponibilă abia în luna octombrie.

Preţurile variază între 5.700 euro (*Ambiance*) şi 8.000 euro (*Ambition*). În ciuda costului destul de mare pentru variantele de top, oferta este foarte atrăgătoare dacă ţinem cont de echipamentele disponibile: aer condiţionat, oglinzi şi geamuri electrice, computer de bord etc. Modelul de 5.000 de euro nu va fi disponibil în viitorul apropiat. Un astfel de preţ, posibil în cazul eliminării unor echipamente, ar fi ameninţat serios poziţia *Daciei Solenza*, programată să fie produsă până în 2007.

Renault are gânduri mari cu *Logan*. Maşina se va vinde pe mai multe pieţe din Europa şi Asia atât sub marca *Dacia*, cât şi sub marca *Renault*. Dacă lucrurile merg conform planului, în 2010 va ajunge la o cadenţă de 700.000 de autoturisme vândute anual. Mai mult chiar, francezii se gândesc şi la intrarea în Campionatul Mondial de Raliuri (WRC) cu modelul produs la Colibaşi. Se pare că dimensiunile acestuia sunt ideale pentru sportul cu motor. WRC ar fi o metodă ideală pentru promovarea lui *Logan*, metodă aleasă şi de *Volkswagen* atunci când a introdus în concurs *Skoda Octavia*.

Dacă toate calităţile promise de francezi se vor confirma atât în teste cât şi în lunile următoare, cu primele maşini vândute, românii nu vor mai avea *Dacia* aşa cum o ştiam până acum. În schimb vor avea autoturismul cu care se pot mândri şi pe care îl aşteaptă încă de la revenirea lui *Renault* la Piteşti. ■

Camionul, satelitul şi cimentul

Holcim România a anunţat că implementează în cadrul flotei sale de camioane sistemul de poziţionare globală *HolTrack*. Acesta este un sistem de monitorizare prin satelit a activităţii de distribuţie fizică a produselor *Holcim*, care va determina o creştere a eficienţei şi un control sporit.

Noul sistem permite organizarea riguroasă şi exactă a activităţilor de distribuţie, identificarea şi evitarea atât a situaţiilor neprevăzute, cât şi a întârzierilor, deviaţiilor de la traseu sau a altor incidente. De asemenea, posibilitatea înregistrării realizărilor fiecărui autovehicul – distanţa, durata parcursului, utilizarea diverselor echipamente şi compararea lor cu parametrii standard stabiliţi anterior va permite managementului analiza performanţelor şi găsirea unor soluţii de creştere a acestora. GPS este un sistem pentru determinarea poziţiei pe Pământ, prin compararea unor semnale radio transmise în acelaşi timp de mai mulţi sateliţi. În funcţie de poziţia geografică, receptorul primeşte datele transmise de până la şase sateliţi şi calculează timpul necesar fiecărui satelit să la legătura cu un receptor. Diferenţa de timpi în receptarea acestor date este cea care determină poziţionarea exactă a obiectului studiat, oferind parametri precum latitudine, longitudine şi elevaţie. Sateliţii sunt echipaţi cu ceasuri atomice, care au o precizie de până la o bilionime de secundă. Sistemul GPS a fost dezvoltat de Ministerul Apărării al SUA, fiind denumit iniţial NAVSTAR (*Navigation System with Timing and Ranging*). Înainte de a fi utilizat în aplicaţii civile, GPS a fost folosit pentru a furniza informaţii legate de dotările militare terestre, maritime şi aeriene. ■

Fiat a venit cu Idea

O maşină mică şi totuşi încăpătoare. Acesta este ţelul multor producători în ziua de astăzi şi *Fiat* nu face excepţie. *Idea* este un monovolum cu dimensiuni atipice creat pe platforma unei maşini micuţe, *Fiat Punto*.

Noul *Fiat* este un autoturism ce se adresează persoanelor active care au nevoie ca maşina lor să facă faţă cu brio situaţiilor diferite: drumuri în oraş sau pe şosea, capacitate de încărcare mare sau spaţiu suficient pentru cinci persoane.

Primul aspect care surprinde în mod plăcut este interiorul confortabil, spaţios şi vesel. *Fiat* a avut grijă să aleagă nişte culori plăcute şi să răsfeţe pasagerii cu spaţiu din belşug mai ales pe locurile din faţă. Datele sunt convingătoare: 1.402 mm lăţime la nivelul umerilor disponibili pentru pasagerii din faţă şi 1.365 mm pentru cei din spate, printre cele mai bune caracteristici din segment. Portbagajul plăteşte tribut originii de maşină mică şi are doar un volum de 320 l. Din fericire, se pot obţine 1.420 l cu scaunele din spate rabatate.

Partea superioară a planşei de bord este suplă şi delicată, ca aceea a vehiculelor din clase superioare. Grupul de instrumente cu aspect original este montat în centrul planşei de bord, iar butoanele şi comenzile sunt uşor de identificat şi folosit. Schimbătorul de viteze este plasat în mijlocul bordului, aproape de volan, într-o poziţie comodă.

Tot la confortul pasagerilor se adaugă şi direcţia adaptabilă asistată electric *Dualdrive* care prin apăsarea unui buton reduce efortul şoferului la minimum atunci când se deplasează în oraş sau parchează. Răspunsul direcţiei este proporţional cu viteza maşinii: cu cât aceasta este mai mare, cu atât este mai redusă asistenţa oferită de sistem şi mai rigid răspunsul volanului, pentru a asigura o mai mare precizie manierei de conducere. *Idea* poate fi echipat cu o trapă de acoperiş mare, din sticlă numită *Skydome*. Acest dispozitiv ocupă aproape 70% din acoperiş şi constă din două panouri din sticlă (unul fix şi unul mobil), şi două parasolare glisante, care se retrag independent spre partea din spate a maşinii.

În ciuda faptului că este o maşină înaltă, *Fiat Idea* are o ţinută de drum bună pentru clasa sa. Pentru mai multă siguranţă producătorul italian oferă în standard ABS şi EBD, iar pasagerii din faţă sunt protejaţi cu airbag-uri frontale. Opţional, *Idea* poate fi echipată cu până la şase airbag-uri.

Gama de motorizări disponibilă cuprinde două motoare pe benzină, 1.2 16v 80CP şi 1.4 16v 95CP, precum şi noile motoare diesel Multijet 1.3 16v 70CP şi 1.9 JTD Multijet 100CP, toate cu posibilitatea cuplării atât a unei cutii manuale, cât şi a uneia robotizate *Dualogic*.

Concurenţa pentru segmentul monovolumelor este destul de puternică, dar *Fiat Idea* ţinteşte mai degrabă un public deranjat de dimensiunile prea mari ale acestor maşini. *Idea* este alternativa mai practică la *Renault Scenic*, *Citroen Picasso* sau *Opel Zafira*.

Dacă doriţi să achiziţionaţi această maşină, preţurile fără taxe încep de la 11.000 euro şi ajung până la 15.500 euro.

text **Mugurel Mărgărit**

Câştigătorul concursului organizat de
Editura Niculescu, din Poştia 672/04 sau
Ramona Antal, judeţul Mureş

CONCURS

Premiu:
Cărţi în valoare de:
500.000 lei

Decupaţi talonul şi trimiteţi-l pe adresa redacţiei:
Bucureşti, Piaţa Presei nr. 1, cod 71341, sectorul 1
Câştigătorul va fi desemnat prin tragere la sorţi. Data limită de trimitere a scrisorilor dumneavoastră este 4 august 2004, data poştei

Concurs sponsorizat de EDITURA NICULESCU

Vânt de Moulin

Parisul este cel mai vizitat oraş al bătrânei Europe. Misterios, provocator, avangardist şi clasic în acelaşi timp, Oraşul Luminilor e o eternă provocare pentru oricine îi calcă pragul.

De cum am pus piciorul în capitala franceză, primul nostru gând a fost să ajungem cât mai repede la Turnul Eiffel. Citisem într-un ghid că impresionantul edificiu a fost construit în 1889 de Gustave Eiffel în cinstea împlinirii a 100 de ani de la Revoluţia Franceză. La picioarele turnului era o aglomeraţie de nedescris, dar cozile din faţa caselor de bilete nu ne-au descurajat. Ne-am aşteptat răbdători rândul, până când am fost anunţaţi că putem urca în imensele ascensoare care poartă turiştii către cele trei etaje ale turnului.

Situat la 95 de metri înălţime, primul etaj e cel mai populat. Acolo se găsesc restaurante, boutique-uri. Restaurantul *Altitude 95* este una dintre variantele pe care le pot alege cei care vor să ia prânzul sau să cineze „la înălţime". De unde îşi trage restaurantul numele, nu e deloc greu de imaginat. Decorat în întregime cu vitralii deosebite, interiorul oferă caspeţilor săi câteva panorame splendide. Poate cea mai fascinantă este romantica Sena, ale cărei ape şerpuiesc asemeni unor şaluri regale, pe gâtul fin al unei zeităţi olimpiene. La al doilea etaj am zăbovit cel mai mult. De la 125 de metri înălţime, se fac cele mai frumoase fotografii ale Parisului. Am imortalizat batobuzele („autobuzele acvatice") rătăcite în apele Senei, precum şi renumitele locuri şi clădiri din apropierea cheiului. Dintre acestea cel mai mult ne-au impresionat L'Île de la Cité, insuliţa prinsă între cheiurile Senei, unde se află Palatul Parlamentului, catedrala Notre Dame şi Louvre-ul. Câteva poziţii le-am rezervat celebrului bulevard Champs Elysées. Tot la etajul al doilea se află şi restaurantul *Jules Verne*. Într-un decor în tonuri gri, imitând metalul greu al Turnului, restaurantul încearcă să pună în valoare structurile de oţel, care se ivesc din toate colţurile. Când liftierul a deschis porţile ascensorului, anunţând ultimul etaj, ne-am simţit inima în gât. Ne aflam la 300 de metri înălţime. De aici, Parisul îşi dezvăluie toate secretele. Se vede celebrul bulevard Champs Elysée în toată splendoarea lui şi toată ţesătura de străduţe şi bulevarde care brodează Parisul. Privind cu atenţie desluşim *Moulin Rouge*-ul, Basilica Sacré Coeur, Catedrala Notre Dame. Peisajul se lasă, încet-încet, pradă, în faţa ochilor noştri lacomi. În câteva clipe am uitat cu totul de frica de înălţime, iar teama a fost înlocuită de reverie.

Incitaţi de priveliştile oferite de turn, am plecat într-o croazieră pe Sena, la bordul unui cochet batobuz. Navigăm agale în josul râului, prin inima Parisului. De-o parte şi de alta se înalţă clădiri elegante şi grădini pline de farmec. În depărtare prinde contur L'Île de la Cité, insuliţa prinsă între braţele Senei. În lumina soarelui strălucitor, se înalţă turnurile catedralei Notre Dame, unde sălăşluia Quasimodo, celebrul cocoşat al lui Victor Hugo. O rozetă imensă acoperă una dintre faţadele catedralei.

Următoarea destinaţie este bătrânul muzeu Luvru, aflat pe malul drept al Senei. Lângă el se află grădinile Tuilleries. Când am pătruns prima dată dincolo de zidurile groase, încărcate de istorie ale muzeului, ne-am stăpânit cu greu emoţia. Nicăieri până atunci nu asistasem la un imn de slavă mai grandios adus artei. Se spune că pentru a vedea toate cele 300.000 de opere de artă adăpostite aici îţi trebuie cel puţin o săptămână... Iniţial, colecţia a cuprins numai 12 picturi adunate de François I, ca mai apoi, la moartea regelui Louis XIII, în 1715, să

n Rouge

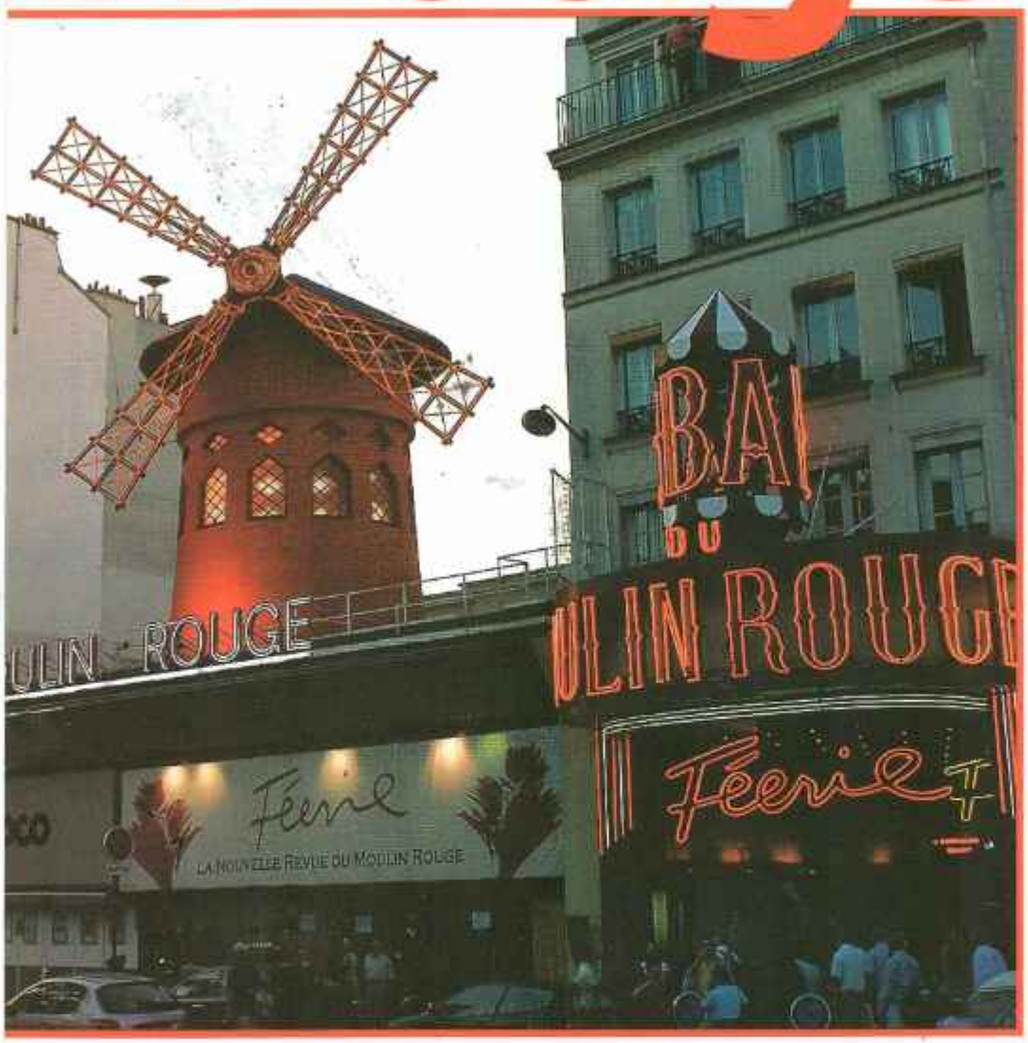

întrunească nici mai mult nici mai puţin de 2.500 de obiecte de artă. Sală după sală, bogăţiile Luvrului ni se arată pe rând. Ghidul ne copleşeşte cu explicaţii de fiecare dată când ochii privitorilor se măresc brusc, fixând o sculptură anume sau un tablou cunoscut: „Da, într-adevăr, probabil cei mai mulţi dintre dumneavoastră au recunoscut-o deja pe celebra Venus din Milo...". Am vizitat pe rând galeriile antice orientale, galeriile antice egiptene, greceşti, romane, sălile cu picturi şi sculpturi, Luvrul medieval. Am recunoscut şi celebra Gioconda care ne-a „zâmbit" şi nouă, aşa cum a făcut, de-a lungul timpului, cu toţi curioşii care au poposit minute întregi în faţa ei. Sălile imense, scările din marmură, care fac legătura între galeriile muzeului, holurile interminabile, pe pereţii cărora sunt expuse operele celor mai valoroşi artişti, statuile gigantice care veghează din colţurile sălilor, toate te copleşesc în Luvru. Am poposit câteva ore bune în muzeu însă nu am reuşit să descoperim decât câteva dintre frumuseţile care se ascund sub pereţii groşi ai impresionantei construcţii. Spre seară, am traversat străduţele înguste din cartierul Montmartre, îndreptându-ne spre celebrul cabaret *Moulin Rouge*. Cu câteva străduţe înainte să ajungem în faţa clădirii am zărit celebra moară de vânt, cocoţată pe acoperişul cabaretului, pe care o văzusem până acum doar în pozele din reviste. Asemeni exteriorului, interiorul cabaretului este colorat în culoarea pasiunii: roşu aprins. Pereţii cabaretului sunt acoperiţi de catifea roşie iar perdele cu falduri bogate sporesc voluptatea şi misterul locului în care ne aflăm. Ardeam de nerăbdare să vedem cu ochii noştri celebrul *French Cancan*, care se dansează pe scena de la Moulin Rouge de 100 de ani încoace, cu aceeaşi pasiune şi dăruire ca pe vremuri. Graţia dansatoarelor de Cancan ne-au fascinat întotdeauna.

text şi foto **Ciprian Enea, Anca Sava**

Oferte agenţii

Romantic Travel (www.romantic.ro)

Paris, un vis posibil
circuit cu autocarul, 10 zile, 290 euro.
Se vizitează oraşele: Budapesta, Nürenberg, Strasbourg, Paris, München, Salzburg, Viena.
Servicii incluse în preţ: transport cu autocarul, minim 2*, cazare 9 nopţi, ghid atestat.
Tel: 326.04.37/38, 210.15.16

Coasta de Azur şi Paris
circuit autocar, 12 zile, 360 euro
Se vizitează oraşele: Budapesta, Veneţia, Nice, Cannes, Monte Carlo, Marsilia, Avignon, Lyon, Paris, München, Salzburg, Viena.
Servicii incluse în preţ: transport cu autocarul minim 2*, cazare 10 nopţi, ghid atestat.
Tel: 326.04.37/38, 210.15.16

Parisul turistic,
sejur 4 zile, transport cu avionul, 480 euro
Servicii incluse în preţ: 3 nopţi cazare cu mic dejun, în hotel de 3*, bilet avion dus-întors *cu Air France*, taxe de aeroport incluse.
Tel: 326.04.37/38, 210.15.16.

Clasic Turism (www.clasicturism.ro)

Vacanţă la Paris
circuit cu autocarul, 10 zile, 290 euro.
Se vizitează oraşele: Budapesta, Strasbourg, Paris, München, Viena.
Servicii incluse în preţ: transport cu autocarul, minim 2*, cazare 9 nopţi, ghid autorizat.
Tel: 321.26.08.

În expediţie

Andreea Marin şi-a pus din nou rucsacul şi a pornit în călătorie. În această vară destinaţia va fi Thailanda. Urmând proiectul lansat odată cu ascensiunea pe Kilimanjaro, programul de anul acesta, intitulat *Thailanda 2004: Academia de turism*, îmbracă acelaşi format – documentar în stilul *National Geografic*, beneficiarul fiind TVR. ■

Masculinitatea la puterea adidas

Deodorant Spray Antiperspirant disponibil în şase variante de parfum
150 ml – 99.600 lei
Deodorant Antiperspirant Roll-on disponibil în şase variante de parfum
50 ml – 99.600 lei
Gel de duş disponibil în şase variante de parfum
250 ml – 99.600 lei

Apă de toaletă
50 ml/100 ml – 273.500 lei 330.100 lei
Aftershave
50 ml/100 ml – 140.300 lei 225.100 lei

Pe stradă sau pe terenul de sport *Adidas* este mereu la datorie. Şase esenţe proaspete: *Team Force* (esenţă aromatic-lemnoasă; culoare negru şi bleu pal), *Sport Fever* (esenţă marină proaspătă; culoare portocaliu şi gri închis), *Ice Dive* (esenţă aromatic proaspătă; culoare albastru şi bleu deschis), *Urban Spice* (aromă de mirodenii; culoare arămiu şi bej), *Dinamic Pulse* (esenţă aromată; culoare argintiu şi albastru), *Eurocup* (esenţă orientală; culoare kaki şi auriu). Asigurând protecţie 24 de ore, antiperspirantele *Adidas* răspund imediat la reacţiile organismului. Uleiurile parfumate îmbunătăţite îndepărtează mirosurile neplăcute. Gelurile de duş din gama *Adidas* încorporează un complex unic de uleiuri esenţiale şi ingrediente naturale oferind un parfum mai puternic şi o senzaţie de prospeţime sporită. ■

Kenzo, deo

Deodorant *Kenzo* stick fără alcool
75 g
715.000 lei

Deodorant parfum *Kenzo*
50 ml – 913.000 lei
Acest deodorant este înviorător mulţumită miresmelor reci date de apa de toaletă *Kenzo* pentru bărbaţi.
***Kenzo* gel de duş**
100 ml – 913.000 lei
Albastru ca adâncurile mărilor, acest gel se transformă în cremă la contactul cu apa curăţând delicat pielea şi părul. ■

Phil, lips!

Aparate de ras
1.699.000 lei

1.099.000 lei

Hugo, Boss-ul meu

Bărbatul elegant şi cu prestanţă va alege întotdeauna *Boss*. Fiindcă *Boss* pune în valoare atitudinea şi inteligenţa masculină, cei mai mulţi aleg această marcă de prestigiu. ■

Cămaşă bumbac
5.800.00 lei;
pantaloni 95% bumbac, 5% poliester
3.200.000 lei;
pantofi din piele întoarsă
6.500.000 lei

Geacă
16.000.000 lei
Tricou bumbac 100%
450.000 lei;
blues jeans
5.950.000 lei;
pantofi de piele sport
8.750.00 lei;

Dada, o alianţă de culori şi bun gust

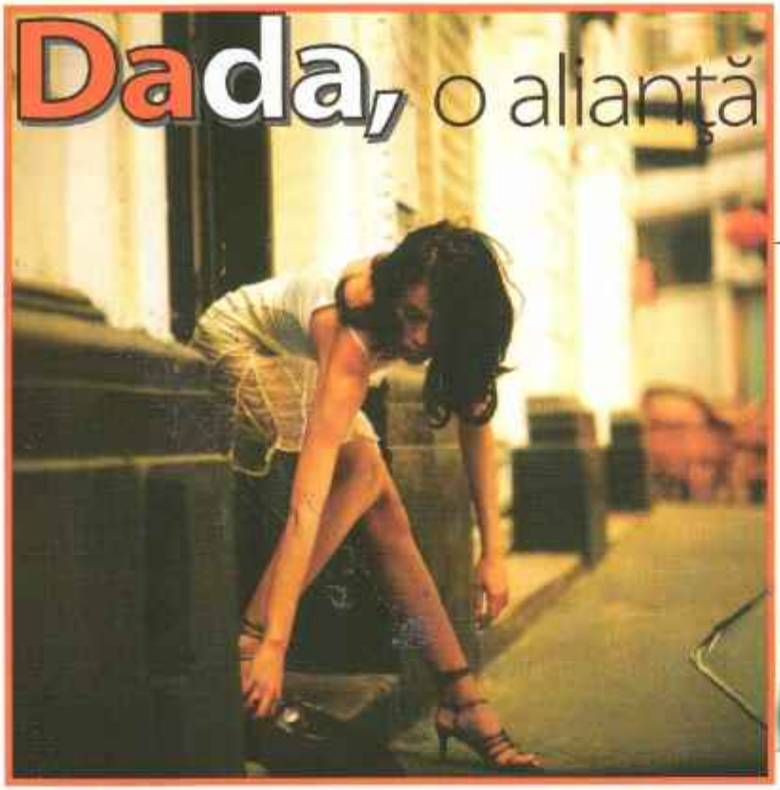

Luna lui Cuptor înseamnă mult alb, crem şi cărămiziu pentru femeia chemată să poarte vestimentaţie *Dada*. Colecţia este structurată în trei părţi: *cocteil* cu influenţe ale anilor '60 (culori: alb şi roz somon), *vestimentaţie de zi* – pânze de bumbac, tricoturi şi dantele (culori: alb) şi *cargo* – o ţinută sport din care nu lipsesc pantalonii cu fermoare şi multe accesorii. ■

Rochie albă
2.499.000 lei
Tricou floare
725.000 lei
Fustă pantalon 1.625.000 lei

Oxette&Loisir dau viaţă iubirii pătimaşe

Colecţia de vară *Oxette Liberté* prezintă bijuterii create pentru femeia care iubeşte prezentul şi ştie să dea expresie unică trăirilor şi sentimentelor sale. *Liberté* înseamnă renunţare la standarde şi uniformitate în favoarea designului modern-avangardist care transformă accesorii simple în obiecte de artă. Combinaţii spectaculoase de argint, pietre semipreţioase, minerale şi sintetice aduc în prim plan culorile verii 2004: galben, roşu, turcoaz. *Loisir Color Play* asociază senzualitatea cu natura şi culorile sezonului. Astfel, în limbajul *Color Play*, roşul intens semnifică sărutul pasional, fuchsia înseamnă atingerea îndrăgostiţilor, iar verdele reprezintă magia unei grădini de vis. ■

80% poliester, 20% vâscoză
bluza
600.000 lei
fusta
650.000 lei

Seroussi

Preţ: 140.000 lei

Mascara

Controlează-ţi privirea cu *Extreme Definition Waterproof!* Ingenioasul aplicator sub formă de pieptene cu zimţi foarte fini alunecă uşor printre gene pentru a le defini din prima aplicare. De acum înainte poţi înota în piscină sau poţi face liniştită o plimbare romantică prin ploaie; genele tale îşi vor păstra personalitatea fără nici o problemă. *Extreme Definition Waterproof* conţine 51% apă combinând maximum de delicateţe cu spectaculoasa performanţă de a rezista la apă. Formula este uşoară, creată special pentru a se potrivi cu aplicatorul unic sub formă de pieptene, „îmbrăcând" şi separând în mod egal fiecare geană de la rădăcină către vârf, fără a le îngreuna sau lipi între ele. Efectul durează întreaga zi, fără riscul ca mascara să se întindă, să pateze sau să curgă. Este testat oftalmologic, fiind compatibil chiar şi cu ochii sensibili sau cu purtătoarele de lentile de contact. ■

Digital Life

Altex
preţul imaginii

Tv Samsung
55 cm, tub Plano, stereo, ecran plat, hiperbandă, meniu în limba română – 11.999.000 lei, rata lunară – 400.000 lei

Tv Sony
55 cm, tub trinitron, boxe 2x5 w, stereo, meniu în limba română – 15.999.000, rata lunară – 533.000 lei

Tv Sony
55 cm, tub trinitron, boxe 2x5 w, stereo, meniu în limba română – 15.299.000 lei

DVD Home Cinema Orion
Dolby Digital 5+1, DTS, MP3 – 12.999.000 lei, rata lunară – 417.000 lei
Tv Philips: DIVX, 300 W, DTS, Dolbz Digital 5+1, Pro Logic, DVD-RW, MPEG4, MP3, DiVX – 18.999.000 lei, rata lunară – 634.000 lei

Tv Philips
55 cm, mono, ecran plat, radio FM, hiperbandă – 11.990.000 lei, rata lunară – 400.00 lei

Fujitsu Siemens
Procesor – AMD Athlon 2500XP; Display – 15 TFT; Memorie RAM – 256 MB; Floppy – 1.44; Hard Disk – 40 GB; Unitate Optică – Combo; Placă video – Ati Radeo; Placă de sunet – integrată; Placă rețea – integrată; Porturi – USB,IR,PS/2 paralel; Baterie – LiIon; Sisteme de operare Win XP HE; Greutate – 3,5 kg.
Rata lunară 1.334.797 lei

Hp
Procesor – Inter Celeron 2.4 GHz; Display – 15; Memorie RAM – 256 MB D; Floppy – 1.44; Hard Disk – 40 GB; Unitate Optică – DVD-ROM; Placă video – Ati Mobil până la 64 x paralel MBDDR, IrDA, 1 x PS2; Baterie – LiIon; Sisteme de operare Microsoft WindowsXPHome; Dimensiuni 49x329x272 mm; Greutate – 3,5 kg. Rata lunară 1.501.651 lei

Magazinul IT&S
Aparate foto şi camere video

MVX3i
Cameră video&foto digitală miniDV, CCD 2.2M pixeli, Video cu Zoom Optic 10x/Zoom Digital 200x, Foto cu Zoom Optic9x/Zoom Digital 36x, Ecran LCD color 3.5" şi vizor color, Stabilizator de imagine optic.

MVX3i Preţ 1.644,71 euro

MVX10i
Cameră video&foto digitală miniDV cu design vertical ergonomic, CCD 2.2M pixeli, Video cu Zoom Optic 10x/Zoom Digital 200x, Foto cu Zoom Optic 9x/Zoom Digital 36x, Ecran LCD color 2.5" şi vizor color.

MVX10i
Preţ 1.456,47 euro

Powershot PS-A60
Aparat foto digital, 2M pixeli, Zoom optic 3x, Zoom digital 7.5x, luminozitate f/2.8-4.8, 5 punct de focalizare AIAF, procesor nou de imagine ultra-rapid Canon DIGIC, buton Print/Share, Memorare secvenţe video cu sunet (max 3 min).

Powershot PS-A60
Preţ 214,94 euro

Digital IXUS 500
Aparat foto digital, 5M pixeli, Zoom optic 3x, Zoom Digital 12.3x, luminozitate f/2.8-4.9, 9 puncte de focalizare AIAF, procesor de imagine ultra-rapid Canon DIGIC, Memorare secvenţe video VGA cu sunet (max. 3 min.), Compact Flash Card 32Mb standard, ID Photo Print/Movie Print, buton Print/Share.

Digital IXUS 500
Preţ 528.24 euro

Digital IXUS IIs
Aparat foto digital miniatural (165g), 3.2M pixeli, procesor nou de imagine ultra-rapid Canon DIGIC, Auto Focus AIAF cu nouă puncte de măsurare, Obiectiv: 35-70 mm, Zoom optic 2x, Zoom Digital 6.4x, 2.2cadre/secundă, 32Mb Secure Digital (SD) Card, buton Print/Share, Memorare secvenţe video cu sunet, Format JPEG.

Digital IXUS IIs
Preţ 394,12 euro

Preţurile nu includ TVA!

Imprimantă Hp 480x1200 dpi, 19 pag/min. alb-negru; 14 pag/min. color, USB – [illegible]

Imprimantă Laxmark 2400x1200 dpi; 10 pag. Alb-negru/min.; 8 pag color/min. – [illegible]

Plajele celebre ale Europei

Plaja la Marea Egee — 175 euro

Circuit autocar 9 zile
Orase vizitate: Salonic, Paralia
Servicii incluse in pret: transport cu autocar minim 2*; 7 nopti cazare in camere duble, hotel 2*, demipensiune, excursie la Salonic, asistenta turistica

Vacanta pe Coasta Adriatica — 330 euro

circuit autocar 10 zile
Orase vizitate: Budapesta, Rimini
Servicii incluse in pret: Transport cu autocar minim 2*; cazare 9 nopti loc in camera dubla; 2 nopti Etap langa Budapesta (echivalent 2* Romania) si 7 nopti cazare in Rimini hotel 2*, 7 demipen-siuni la restaurantul hotelului din Rimini, ghid atestat.

Vacanta de vis pe Costa Brava — 430 euro

circuit+sejur autocar 14 zile
Orase vizitate: Budapesta, Venetia, Milano, Calella, Nice, Cannes, Viena
Servicii incluse in pret: Transport cu autocar minim 2*; cazare 11 nopti, loc in camera dubla; 4 nopti la hoteluri echivalent 2* Romania si 7 nopti la hotel Santa Fe 3* in Calella, 7 demipensiuni (mic dejun si cina) la restaurantul hotelului din Calella 3*, ghid atestat

Coasta de Azur

Cazari hoteluri de 3* si 4* — de la 60 euro
Preturi persoana/ noapte - hotel 3*
Situate fie in inima Cannes-ului langa Croisette, foarte aproape de plaja, fie in centrul Nicei sau aproape de Promenades de Anglais, hotelurile de 3* si 4* va ofera o atmosfera unica dispunand de camere spatioase decorate in culori paste de un rafinament aparte.

Rezidente Maeva — de la 13 euro

Preturi persoana/ noapte
Rezidentele Maeva va ofera o gama diversificata a structurilor de cazare, de la studiouri junior pentru copii, pana la studiouri si apartamente ce se adapteaza foarte bine unei structuri de familie, dispunand de bucatarie complet utilata

Romantic Travel Studio
Calea Mosilor 145 /2 /Bucuresti
Tel: 210 15 16, 211 32 18, Fax: 211 07 03
Romantic Travel Sediu Central
Str. Mihail Georgescu nr. 24/ 2/ Bucuresti
Tel: 326 04 35/ 36/ 37/38/ 39/ 40.
Fax: 326 30 36
office@romantic.ro
rezervari on-line: www.romantic.ro

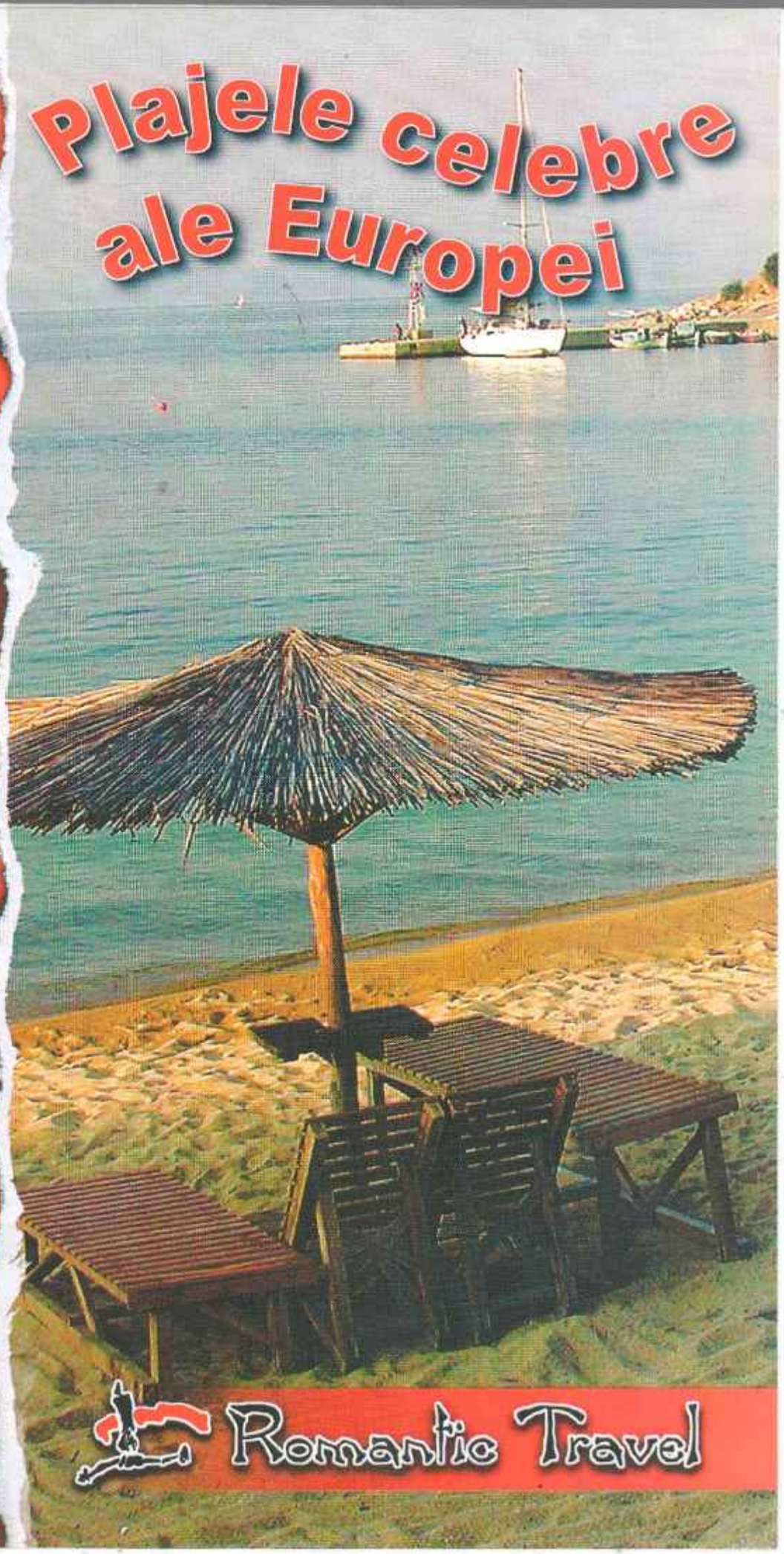

Maşinării de măsurat timpul

V-a sunat ceasul!

În Estul îndepărtat realizarea ceasurilor a început din 200 î. Hr. şi a evoluat până în 1300 d. Hr. Clepsidrele din China datând din secolul III d. Hr. aveau mecanisme care prezentau fenomene astrologice. Unul dintre cele mai elaborate turnuri cu ceas a fost construit în această ţară de Su Sung în 1088. Avea o înălţime de 30 de picioare şi poseda un post de observaţie, un glob care se rotea automat şi cinci panouri frontale, permiţând vederea schimbării unor manechini care sunau nişte clopoţei şi ţineau în mână nişte tăblite indicând ora. Având în vedere că fluxul de curgere a apei a fost greu de controlat, un astfel de ceas nu a avut niciodată o mare acuratete, astfel că oamenii au adoptat alte moduri de abordare a măsurării timpului. În Europa medievală avansul în tehnologie a fost mereu un impas. În acea perioadă, cadranele simple amplasate deasupra uşilor arătau de obicei miezul zilei, iar în secolul al X-lea erau folosite mai multe tipuri de cadrane de buzunar. Totuşi, la jumătatea secolului al XIV-lea au început să apară ceasuri mecanice mari în turnurile unor oraşe italiene. În 1500 germanul Peter Heinlein inventează primul ceas de buzunar, numit „Ou de Nürenberg", foarte popular mai ales în rândul persoanelor înstărite. Acesta indica numai orele, nu şi minutele şi nu avea geamul de protecţie, care a apărut abia în secolul al XVII-lea. Se pare că prima persoană din lume care a purtat un ceas de mână a fost filosoful şi matematicianul francez Blaise Pascal care şi-l lega cu o sfoară la încheietură.

Peter şi Jacob Debaufre sunt primii care folosesc rubine şi în realizarea maşinăriei unui ceas din 1704, iar peste aproximativ douăzeci de ani George Graham a îmbunătăţit acuratetea ceasului cu pendulă cu o secundă pe zi. J. F. Bautte fondează în 1791 compania de ceasuri care avea să devină *Girard-Perregaux*, iar în 1809 Luther Goddard of Shrewsbury din Massachussetts este primul manufacturier de ceasuri din America. R. J. Rudd este cel care în 1898 introduce principiul pendulului liber stimulând dezvoltarea unui astfel de ceas. Unul dintre cele mai populare tipuri de mecanism de la începutul secolului al XX-lea a fost cel inventat de W. H. Shortt care avea două pendule, una principală şi una secundară. Această maşinărie va fi înlocuită în anii '30 şi '40 de cea care foloseşte cristale de cuarţ. Modelul va fi considerat mai bun, pentru că nu mai are angrenaje sau echipamente care să-l disturbe funcţionarea regulată. Chiar şi aşa, maşinăriile se bazau, totuşi, pe vibraţii mecanice care depindeau strâns de mărimea şi forma cristalelor. Astfel de ceasuri continuă să domine pieţele din întreaga lume, deoarece sunt performante şi nu foarte scumpe.

Istoria unor mărci renumite

Hamilton Electric a încercat producerea primului ceas cu baterie în 1946. Ideea de a nu mai fi nevoiţi să-şi întoarcă ceasul de la mână l-a încântat pe consumatorii dornici de a profita de progresele tehnicii şi, astfel, noua invenţie a avut un succes enorm. Industria ceasurilor a apărut pentru prima dată în Elveţia, în Geneva, în secolul al XVI-lea. Reformele implementate de Jean Calvin în 1541 şi interzicerea purtării de podoabe l-a obligat pe bijutieri să se îndrepte către un alt domeniu: ceasornicăria. La sfârşitul secolului, ceasurile produse aici erau deja considerate ca fiind de foarte bună calitate, iar ceasornicarii au creat, în 1601, *Breasla ceasornicarilor* din Geneva, prima organizaţie de acest fel din lume. Un secol mai târziu, deoarece în oraş erau mulţi specialişti, unii au migrat către regiunea munţilor Jura. În 1790 producătorii din oraşul elveţian exportau peste 60.000 de ceasuri. În timp, au apărut din ce în ce mai mulţi ceasornicari care, la rândul lor, au contribuit la realizarea unui produs din ce în ce mai performant. Abraham Louis Perrelet este cel care, în 1770, a inventat ceasul „perpetuu", strămoşul ceasului cu baterie de azi. La începutul secolului al XIX-lea a început producerea unor piese complicate şi introducerea unor caracteristici speciale, cum ar fi calendarul perpetuu şi cronograful. Producerea pe scară largă a început în primii ani ai secolului al XX-lea, datorită cercetărilor şi noilor tehnologii introduse de reputaţii fabricanţi Frederic Ingold şi Georges Lechot. La sfârşitul Primului Război Mondial, ceasul de mână cu formă rotundă a devenit din ce în ce mai popular. Începând din 1967, *Centre Electronique Horloger* din Neuchâtel a introdus pe piaţă primul ceas de mână cu cristale de cuarţ, faimosul *Beta 21*. De atunci, câteva progrese tehnice extraordinare au urmat fără întrerupere: afişajul LED şi LCD sau ceasul cu cristale de cuarţ fără baterie. De mai bine de patru sute de ani, tradiţia, modul în care au fost lucrate produsele, înalta tehnologie şi permanenta dorinţă de inovare au permis industriei de ceasuri din Elveţia să-şi menţină poziţia de lider pe piaţă.

Longines. Istoria *Longines* a început în 1832, când Auguste Agassiz a preluat un mic atelier de ceasornicărie din Saint Imier, Munţii Jura. În 1866, nepotul lui Auguste, Ernest Francillon, a construit una dintre primele fabrici de ceasuri din Elveţia, într-un loc numit „Es Longines", adică „întinsele paşişti", şi a adus sub acelaşi acoperiş tot ceea ce înseamnă construcţia unui astfel de produs. Chiar şi în zilele noastre, aici este sediul central al companiei. Din 1889, fiecare exemplar are inscripţionat logo-ul cu clepsidra înaripată. De peste 170 de ani,

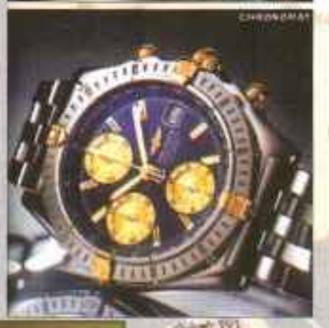

această marcă creează noi modele bazate pe valorile sale esențiale: înaltă tehnologie, precizie și eleganță.

Pe 28 ianuarie 2003, o expoziție specială a fost deschisă la Saint Imier, pentru a celebra 125 de ani de când există o linie sport. În prezent, pe piață se găsesc trei colecții importante: *Traditional Elegance*, *Contemporary Elegance* și *Heritage Collection*.

Kieninger. Kieninger este cel mai vechi producător de ceasuri mecanice de perete. Fabrica a fost fondată în 1912, de către Joseph Kieninger. De la bun început, această marcă a rămas fidelă credinței conform căreia trebuie să construiască ceasuri de înaltă calitate cu tehnologie avansată.

Calvin Klein. În 1997 *Calvin Klein* și *The Swatch Group* și-au unit formidabilele talente pentru a crea *CK Watch* și astfel s-a născut „ceasul ca accesoriu al modei". Astăzi, în jur de 200 de modele fabricate în Elveția pentru bărbați și damă sunt în magazinele din întreaga lume.

În 1884, la Saint Imier, în partea elvețiană a munților Jura, Leon Breitling a deschis un atelier specializat în producerea de cronografe și de ceasuri de precizie folosite în scopuri științifice și industriale. Ca urmare a dezvoltării producției și din dorința de a se impune pe piață, fondatorul mută firma în localitatea La Chaux-de-Fonds, important centru de ceasornicărie în acele vremuri. Gaston Breitling, fiul lui Leon, este cel care în 1915 creează primul ceas de mână cu cronograf și oferă piloților posibilitatea de a avea un astfel de produs.

Bulgari. După aproape o sută de ani de existență pe piața bijuteriilor, *Bulgari* și-a făcut debutul în lumea ceasurilor la începutul anilor '70, combinând prestigiosul stil italian cu experiența tradițională elvețiană. Ceasurile *Bulgari* sunt produse la cele mai înalte standarde de precizie și de calitate din industria de profil elvețiană, cu o atenție constantă și meticuloasă pentru detaliu. Extraordinara creativitate și impactul emoțional al designului italian, cu liniile sale esențiale și volume armonioase, fac aceste colecții, care includ modele clasice, sport și de damă, ușor de recunoscut.

Linia sport *Diagono* oferă o gamă largă de modele practice create pentru un om mereu în mișcare, dinamic. Pentru acestea s-au folosit îmbinări originale de materiale: oțel și piele, aur și piele, oțel și diamante, aur alb și diamante, platină și piele de crocodil. Această gamă este disponibilă și într-o versiune cu cronograf sau cu mecanisme complexe precum *Rattrapance* și *Chrono Amplificator*.

Colecția pentru femei poartă numele *Lucea* și combină formele geometrice cu sinuozitățile naturale ale pietrelor din brățară, juxtapunând strălucirea briliantelor cu aspectul pietrelor colorate.

Dubey&Schaldenbrand. Compania a luat ființă în 1946, în localitatea La Chaux-de-Fonds. Printr-o meticuloasă selecție a componentelor și o asamblare a lor după o metodă tradițională, *Dubey&Schaldenbrand* au putut oferi o gamă de ceasuri mecanice de foarte bună calitate.

Omega. La 20 iulie 2004, se împlinesc 35 de ani de când omul a ajuns pe Lună. Și datorită ceasului *Omega Speedmaster*, putem spune că acest lucru s-a întâmplat exact la ora 02: 56.20 GMT. Deși *Speedmaster* a fost lansat pentru prima dată în 1957, de-a lungul timpului puține schimbări au fost făcute asupra designului sau asupra mecanismului. De altfel, nu există nici un motiv de a renunța la designul cu adevărat robust al carcasei sau la cadranul multifuncțional.

Revue Thomen. Întreprinzător și plin de energie, Gedeon Thomen a cumpărat, în 1859, compania orologeră *Waldenburg*, fondată în orașul cu același nume, în 1853. În 1885, inspirat de dezvoltarea continua a comunicațiilor, acesta a creat pentru oamenii dinamici primul ceas cu ora săltătoare. Ceasurile de mână au fost produse în localitatea La Chaux-de-Fonds, timp de mai mulți ani.

În România, mărcile amintite de ceasuri se pot găsi în magazinele:

Cellini: *CK, Swatch, Breitling, Kieninger, Longines*
Micri Gold: *Bulgari, Dubey & Schaldenbrand*
Galt: *Longines, Revue Thomen, Omega*

text: **Raluca Șeinoiu**

Formula 1
Contemporanii KAISERULUI

Schumi a sosit la Indianapolis pe o superbă motocicletă *Harley Davidson*

Michael și Corinna Schumacher l-au vizitat la spital pe Ralf (*în medalion*, după accident)

La debutul sezonului din acest an, pilotul german Michael Schumacher se prezenta cu următorul bilanț: șase titluri mondiale, 70 de victorii obținute în cele 179 de curse disputate, 122 de prezențe pe podium și 55 de *pole-positions*. De asemenea, *Scuderia Ferrari Marlboro* se mândrea cu nouă titluri din zece posibile cucerite în ultimii cinci ani (patru la piloți, cinci la constructori). „Excepția" s-a produs în 1999, atunci când Michael și-a rupt piciorul. Într-adevăr, numai un astfel de eveniment l-a putut împiedica pe acest talentat și impasibil (imposibil?) driver să-și adauge noi și noi recorduri în palmares.

Să ne amintim că nici decesul mamei sale nu l-a făcut să absenteze de la un Grand Prix în 2003, după cum, recent, nici accidentul, care părea grav, al fratelui mai mic Ralf, pe circuitul de la Indianapolis, nu l-a determinat să se oprească din alergare.

Michael Schumacher «zboară» pe aerodinamica navetelor spațiale

Departe de noi gândul de a încerca să construim portretul unui robot, dimpotrivă. Născut la 3 ianuarie 1969, Michael este un soț tandru (căsătorit cu Corinna) și tatăl a doi copii, îi place fotbalul pe care îl și practică ori de câte ori are ocazia (participă chiar într-un campionat de amatori din Elveția). În plan sportiv, însă, manifestă o sete puțin obișnuită de a repurta victorii, un orgoliu nemăsurat născut parcă dintr-o genă a strămoșilor teutoni. Ca atare, succesele îi aduc sume fabuloase în cont, deși nu se poate spune că banii (și numărul acestora) reprezintă o țintă cu orice chip, dar nici nu îi sunt indiferenți. De altfel, într-un clasament întocmit de revista *Forbes* privind încasările realizate de sportivi în anul 2003, Schumacher se clasează al doilea (după jucătorul american de golf Tiger Woods), cu 80 milioane de dolari. (Glumind puțin, iată că s-a găsit un domeniu în care Michael să nu fie primul!)

Dar toate izbânzile *Kaiserului* nu ar fi fost posibile fără a beneficia de performantele monoposturi puse la dispoziție de constructorii italieni de la Maranello.

Aceștia nu lasă nimic la întâmplare, de la complicatele calcule privind forma care să asigure o eficiență aerodinamică ridicată și o stabilitate extremă până la utilizarea unor materiale foarte ușoare și rezistente, cumpărate de la NASA, care le folosește la construcția navetelor spațiale. Deși s-a afirmat că modelul F 2002 a fost cel mai bun monopost *Ferrari* al tuturor timpurilor, cu care s-au câștigat cele mai multe curse (13 în 2002 și una în 2003), F 2004 se dovedește de-a dreptul imbatabil: la jumătatea întrecerii din acest an, Schumacher a repurtat opt victorii în primele nouă Grand Prix-uri! (Neamțul a abandonat la Monaco, după ce anterior reușise să egaleze performanța din 1992 a britanicului Nigel Mansell prin câștigarea consecutivă a cinci Mari Premii la debut de sezon.)

Ecclestone: «Aș fi mizat banii pe Ayrton!!»

Apropo de recorduri, Michael se pregătește să-l doboare pe cel deținut de brazilianul Ayrton Senna, care a plecat de 65 de ori de pe prima poziție a grilei de start, mai greu fiindu-i cu cel aparținând italianului Ricardo Patrese, care a fost prezent la 256 de curse. Iar dacă tot am amintit de Senna, să

menţionăm că, la 1 mai, s-a împlinit un deceniu de la moartea sa, în condiţii neelucidate pe deplin nici astăzi, în virajul Tamburello de pe *Autodromo Enzo e Dino Ferrari* de la Imola (G.P. al Statului San Marino). O carieră frântă în mod tragic şi care a însumat trei titluri mondiale (câştigate în 1988, 1990 şi 1991) şi 41 de victorii în Mari Premii. Printre manifestările care au comemorat dispariţia lui Ayrton s-a numărat şi o partidă de fotbal care l-a reunit pe Michael Schumacher, Felipe Massa, Rubens Barrichello (prieten şi elev al lui Senna), Jarno Trulli, Fernando Alonso pe de o parte, Aldair, Dunga, Careca şi Leonardo de cealaltă. Niciodată nu vom şti ce pagini de istorie în *Formula 1* ar fi scris regretatul pilot brazilian. În acest sens este revelatorie o declaraţie a lui Bernie Ecclestone, „eminenţa cenuşie" a *Formulei 1*: „Cred că Michael (Schumacher – **n.n.**) este un pilot de superclasă, dar, dacă ar fi concurat pe maşini identice contra lui Senna, aş fi mizat bănii pe Ayrton". Accidentul din 1994 a avut şi o urmare pozitivă în sensul că s-a pus un accent mult mai mare pe siguranţa piloţilor de F1.

Bridgestone îşi ameliorează performanţa pneurilor

Revenind în actualitate, trebuie subliniat că testele comune efectuate cu *Bridgestone* au dat rezultate astfel că pneurile (principala hibă a ansamblului) – care sufereau din cauza uzurii şi a băşicării la temperaturi extreme – au provocat mai puţine probleme. În acelaşi timp, venirea la scuderie în anul 2000 a lui Rubens Barrichello – care şi-a împlinit astfel visul copilăriei – a însemnat pentru Schumacher garanţia unui „locotenent" devotat.

Întrecerile din cadrul *Formulei 1* reprezintă adesea nu numai o confruntare pe plan strict tehnic, ci şi o desfătare pentru spectatori prin prezenţa numeroaselor animatoare a căror frumuseţe îţi taie respiraţia. Piloţii înşişi sunt însoţiţi de consoarte sau de prietene pentru a le susţine moralul. Barrichello este căsătorit cu Silvana (au un copil), Juan Pablo Montoya este însurat de patru ani cu Connie, căreia îi place să locuiască la Monte Carlo şi este licenţiată în Drept (nu au copii), Ralf Schumacher are ca parteneră de viaţă pe Cora (au un copil), David Coulthard este logodit cu Simone Adbelnour, Olivier Panis şi consoarta Anne au doi copii, Kimi Raikkonen are o prietenă – Jenni Dahiman, Giancarlo Fisichella este căsătorit cu Luna (au un copil). Mai mult, Louise, logodnica lui Jenson Button, îşi ia rolul în serios de „aghiotantă", în serile dinaintea curselor făcându-i acestuia un masaj erotic ş.a.m.d. Pentru doritoarele de un mariaj trăsnet, prezentăm şi lista celor oficial necăsătoriţi: Zsolt Baumgartner, Giorgio Pantano, Gianmaria Bruni, Jarno Trulli, Christian Klien, Nick Heidfeld, Fernando Alonso sau „partide" mai exotice: japonezul Takuma Sato, brazilienii Felipe Massa şi Cristiano Da Matta, australianul Mark Webber şi... atât.

Bernie Ecclestone, patronul *Formulei 1*, încercând să-l consoleze pe Ralf cu ideea că Michael este *Big Brother*

Montoya (alături de soţia lui, Connie) nu mai speră să-l detroneze pe Schumi

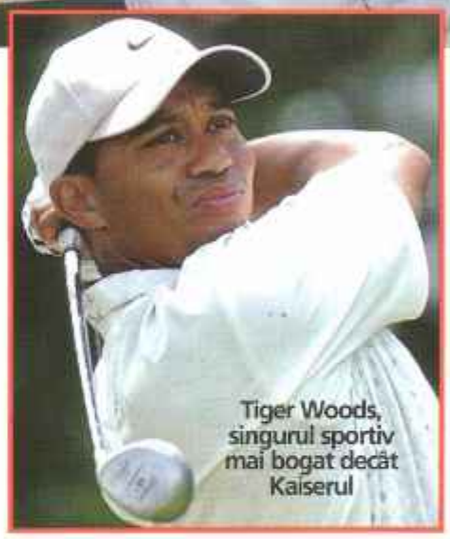

Tiger Woods, singurul sportiv mai bogat decât Kaiserul

La începutul lunii mai a.c., în cadrul galei *Laureus World Sport Awards*, desfăşurată la Estoril (Portugalia), Michael Schumacher a primit titlul de cel mai bun sportiv în 2003, un echivalent al Oscarului în sport. Probabil că nu realizăm pe deplin că suntem contemporani cu un fenomen ale cărui semnificaţii totale ne scapă pentru moment. Cum altfel am putea interpreta marşul glorios spre cel de-al şaptelea titlu mondial din carieră deşi s-au încercat (şi se mai au în vedere începând din 2006) tot felul de modificări ale regulamentului dar fără nici un efect? Oare ce s-ar întâmpla dacă monoposturile *Ferrari* ar fi conduse de alţi piloţi, ar obţine ei aceleaşi rezultate?

Contractul cu scuderia *Ferrari* expiră în 2006

Contractul lui Michael Schumacher cu *Ferrari* se încheie după 2006, dar aceasta nu va însemna retragerea sa. Va continua să alerge – dacă va fi competitiv – şi tot pentru scuderie. Cât priveşte retragerea din activitate, se va produce probabil atunci când va schimba prefixul – la împlinirea vârstei de 40 de ani. Făcând un calcul simplu, Michael ar mai putea cuceri cinci titluri, totalizând 11. Un record de neatins de oricine altcineva!

„Căluţul cabrat" a plecat în galop, devenind un adevărat „zburător", profitând şi de reculul înregistrat de „săgeţile argintii" ale celor de la *McLaren Mercedes* care acuză un motor mai slab cu 30-40 CP faţă de *Ferrari* şi unele dificultăţi la sistemul de frânare.

Înaintea Marilor Premii din luna iulie, care se desfăşoară în Franţa, Marea Britanie şi Germania, Schumacher este instalat confortabil pe primul loc în clasamentul general al piloţilor (80 p.), urmat de Barrichello (62 p.) şi Button (44 p.). La constructori, *Ferrari* a acumulat 142 p., secondat de revelaţia *Renault* – 66 p.

text **Pompiliu L. DUMITRESCU**
foto ***AP, EPA Rompres***

PREGĂTEȘTE-TE SĂ CÎȘTIGI
CUM N-AI MAI CÎȘTIGAT CU...

€UROMANIA

CITEȘTE
EVENIMENTUL ZILEI
ȘI CÎȘTIGĂ ZILNIC!

Cîștigă câte 500 EURO pe zi și sute de alte premii!

Păstrează zilnic seria unică din ziar!
Verifică a doua zi dacă ai cîștigat!

Platinium
PRIN
ROMANEL

PRIN AUTOMOBILE BAVARIA

Pregătește-te pentru
MAREA EXTRAGERE!!!
Cîștigă o SUPER MASINĂ!!!
ROVER STREETWISE

NU RATA SUPER-ZIUA DE JOC
ÎN FIECARE VINERI POȚI CÎȘTIGA!
EXCURSII DE VIS ȘI APARATE DE AER CONDIȚIONAT
+ ALTE 25 DE PREMII!

* IMPORTANT! ȘANSELE DE CÎȘTIG CRESC DE LA O ZI LA ALTA!
PREMIILE NECÎȘTIGATE SE REPORTEAZĂ ZILNIC!

PENTRU DETALII SUNĂ ZILNIC LA TELEFOANELE
021 - 224.37.69 SAU 021 - 224.37.48, ÎNTRE ORELE 8.30 - 16.00

Caracteristica lunii iulie

Relația nefastă dintre Marte și Neptun ar putea da peste cap planurile făcute în scop de divertisment. În planul afectivității se poate spune că sentimentele vor fi deosebit de entuziaste, dar schimbările făcute în această direcție nu sunt indicate.

Cristina Vanea

Berbec (21.03. - 20.04)

Activitățile de divertisment, prioritare. Vor exista surprize, așa că n-ar fi exclus să vă schimbați planurile de vacanță sau cele pentru timpul liber. Mare atenție și în ceea ce privește relația cu colaboratorii.

Taur (21.04 - 20.05)

Destul de agitat în această lună, cu repercusiuni neplăcute mai ales asupra relațiilor cu membrii familiei. În cămin s-ar putea deteriora câte ceva, așa că va fi nevoie de o investiție. De bani nu veți duce lipsă, chiar dacă nu vor fi la nivelul așteptărilor.

Gemeni (21.05 - 21.06)

O mulțime de drumuri, atât pentru rezolvarea unor chestiuni profesionale, cât și pentru divertisment. Surprizele nu vor lipsi așa că ar fi de dorit să vă purtați cu prudență. În cazul în care doriți să semnați documente importante, n-ar fi rău să vă sfătuiți cu cineva de încredere.

Rac (22.06 - 22.07)

O mulțime de cheltuieli. Nu vă va fi prea ușor, dar până spre sfârșitul lunii veți găsi soluții. Evitați să vă implicați în investiții spectaculoase, e posibil ca o persoană să încerce să vă păcălească. La serviciu puteți demara o nouă lucrare care va fi un succes.

Leu (23.07 - 23.08)

O perioadă tensionată, în care relația cu partenerul de viață s-ar putea deteriora dacă nu veți fi mai conciliant. Activitățile sociale vă vor face mare plăcere și vă vor permite să vă consumați în mod eficient energia. Popularitatea dv. va crește simțitor, ceea ce vă va fi de un real folos în activitățile în care sunteți implicat.

Fecioară (24.08 - 22.09)

Sănătatea nu va fi punctul forte în această lună, nu vă implicați în activități care să vă suprasolicite fizic. Nu vă implicați în acțiuni la limita legalității, deoarece există riscul de a avea probleme cu autoritățile. Relația cu prietenii se va îmbunătăți.

Balanță (23.09 - 23.10)

Unele dintre activitățile pe care le-ați proiectat pentru această perioadă vor fi date peste cap de evenimente neașteptate. Energia dv. va fi la limita superioară și ați face bine să v-o orientați spre chestiuni practice. Unele dintre problemele de natură profesională ar putea fi rezolvate în această lună.

Scorpion (24.10 - 22.11)

Nu sunteți în forma cea mai bună. Irascibilitatea vă poate determina să aveți discuții aprinse cu cei din jur (superiorii ierarhici). Acasă, o atmosferă mai tensionată. La sfârșitul lunii situația se va mai relaxa. Dacă plecați în concediu, astrele vă vor avantaja.

Săgetător (23.11 - 21.12)

Posibile încurcături legate de acte. Comunicarea cu cei din jur nu va evolua cum vă doriți. Nu luați decizii fără o matură chibzuință. Nu vă lansați în discuții contradictorii. O lucrare de mai mare anvergură de la serviciu ar putea fi finalizată.

Capricorn (22.12 - 20.01)

Există interesul pentru chestiunile materiale. Veți avea o mulțime de cheltuieli, dar cum se pare că vor fi pentru divertisment, nu are de ce să vă pară rău. În prima jumătate a lunii, o ofertă de colaborare. Dacă plecați la drum, lucrurile vor evolua cum nu se poate mai bine.

Vărsător (21.01 - 18.02)

Încercați să vă orientați energia spre un singur scop, altfel nu veți reuși decât să vă risipiți în chestiuni minore. Fiți atenți, orice lucru de mântuială vă poate costa mult în viitorul apropiat. E posibil să trăiți sentimente deosebite.

Pești (19.02. - 20.03)

Relația cu rudele cam agitată, nu trebuie să insistați pentru ca acestea să vă accepte punctele de vedere. La slujbă, multe de făcut. Veți munci din greu. În ultimele zile ale lunii, un mic succes.

Rac – caracterizare generală • *Piatra prețioasă:* perla; *Zi norocoasă:* vineri; *Numere norocoase:* 3 și 8; *Metal:* argintul; *Verb caracteristic:* a simți.

• **Nativul acestei zodii e sensibil, emotiv, sentimental și ușor impresionabil. Trăirile Racului sunt foarte puternice și cei mai adesea ele ajung la suprafață. Echilibrul psihic, fragil. Orice cuvânt sau gest din partea celor din jur îl poate tulbura. Conservator, tradiționalist, tot ceea ce înseamnă întâmplare îl irită pentru că îi afectează sentimentul de stabilitate și de securitate personală care pentru el contează enorm. Genul de om care se leagă afectiv de tot ce ține de trecut, copilărie, părinți. Comod, se mobilizează greu pentru a demara ceva nou. Are nevoie de odihnă și program de viață echilibrat. Ține la membrii familiei sale și va face totul pentru a le asigura condiții bune de trai. Superstițios și generos; bun sfătuitor, sugestiile sale fiind fondate pe prudență și pe un ascuțit simț de observație. Excelent consolator în situații mai deosebite, de suferință atât fizică, dar și afectivă. Bun povestitor, posedă o memorie excelentă, intuiție, romantism și imaginație.** Prognoză iulie 2004–iulie 2005

• **Problemele cu care v-ați confruntat până acum își vor găsi o rezolvare cel puțin pe moment. În această vară veți reuși să puneți în practică unele dintre proiectele pe care le aveți în plan. Avantaje pot să apară legate de activități de natură intelectuală.**

Noul Power Mac G5.

Disponibil în limita dorinței de a vă schimba perspectiva.

Pentru că vindem computere diferite, am învățat să fim altfel. Să fim simpli, eficienți, de încredere. Altfel spus, am învățat să fim la înălțimea computerelor pe care le promovăm. Și la înălțimea așteptărilor clienților noștri.

Dacă vrei un computer diferit, servicii deosebite sau pur și simplu o informație aparte, alege un dealer care gândește altfel

NouMax

Str. J.S. Bach, Nr. 1A, Sc B, Ap. 20, București, Sector 2.
Tel: (4021) 230 7057, (4021) 231 0361.
Fax: (4021) 230 2704, E-mail: nmx@rcnet.ro

Authorized Dealer and Service Provider

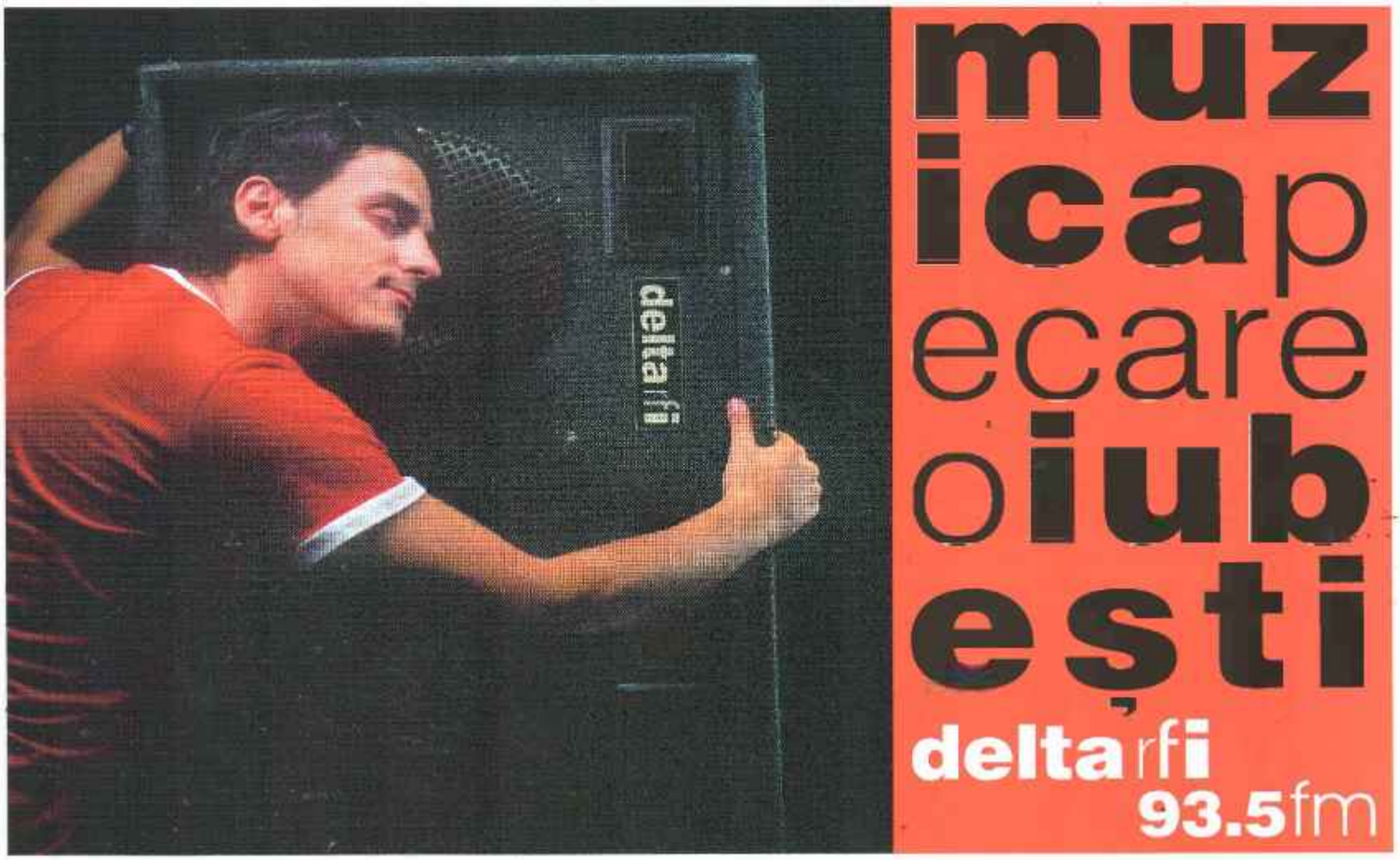

desenul: Aurel Ștefan Alexandrescu
text: Tudor Călin Zarojanu

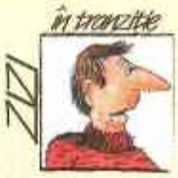

p. 28

www.tvr.ro

TVR
IMAGINEA TIMPULUI TĂU

Ştirile care captează lumea, cultura făcută din pasiune, educaţia în spiritul succesului, divertismentul plin de spontaneitate şi sportul la intensitate maximă. Acum, TVR se deschide către imaginea de mâine a lumii tale.

Imaginea timpului tău

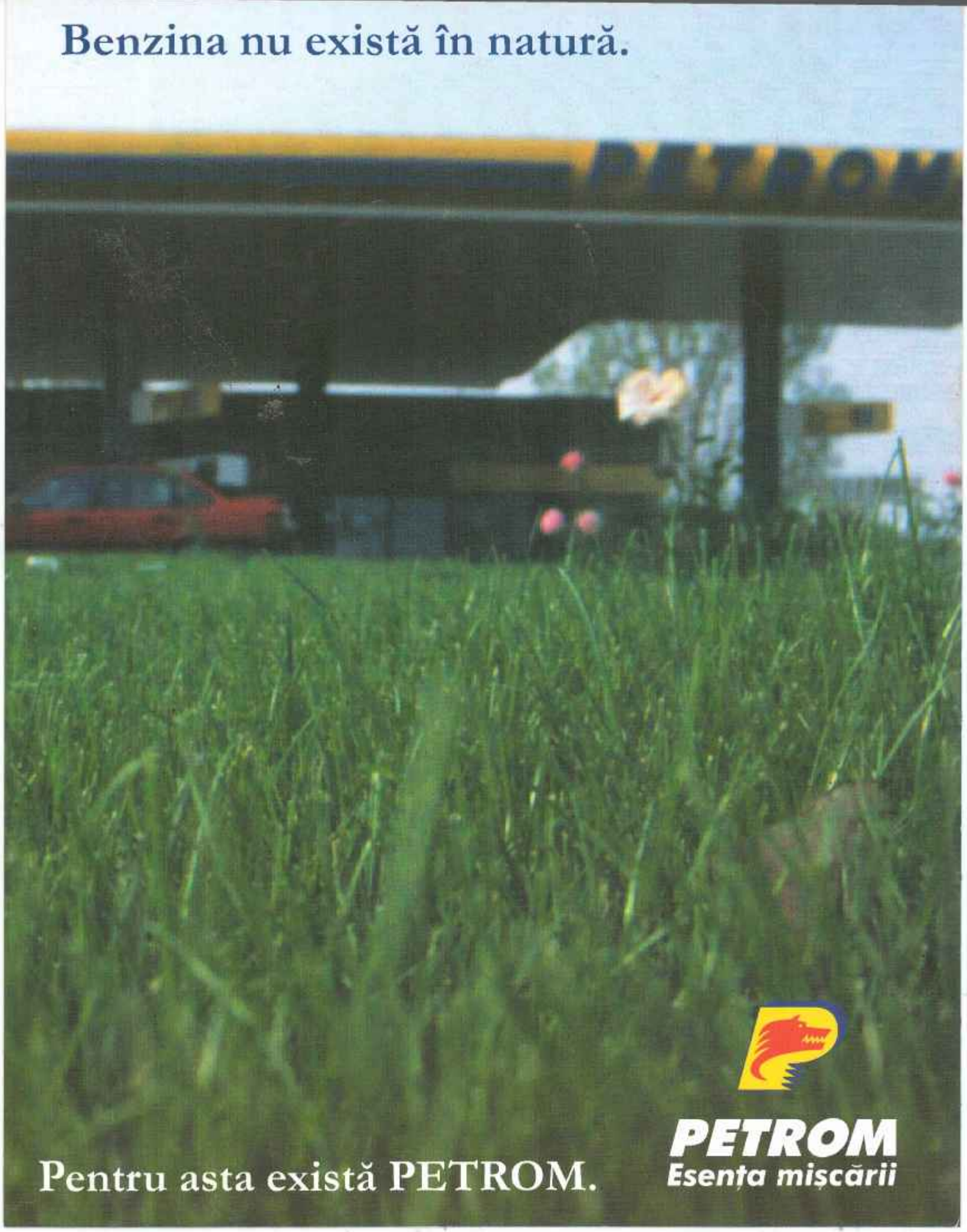
Benzina nu există în natură.
Pentru asta există PETROM.
PETROM
Esența mișcării